Al. Dumas
Cei trei
mușchetari
★ ★

ALEXANDRE DUMAS

CEI TREI MUŞCHETARI

Ediţia a III-a

ÎN ROMÂNEŞTE DE TICU ARCHIP ŞI MILTON FANNY LEHRER

EDITURA TINERETULUI

Coperta de ION DEAK

Capitolul I

ENGLEZI ŞI FRANCEZI

La ora hotărîtă, muşchetarii se duseră, împreună cu cei patru valeţi, îndărătul Luxemburgului, într-un ocol lăsat pe seama căprițelor. Athos dădu un bănuţ păzitorului, ca să plece. Valeţii primiră poruncă să stea de veghe.

Curînd, o ceată de gentilomi se apropie tăcută şi, pătrunzînd în ocol, se îndreptă spre muşchetari ; apoi, potrivit obiceiurilor de peste mare, se făcură prezentările.

Englezii erau cu toţii de neam mare şi numele atît de ciudate ale potrivnicilor nu numai că le stîrniră uimirea, dar îi şi neliniştiră.

— Bine, foarte bine — începu lordul de Winter după ce toţi trei muşchetarii spuseră cum îi cheamă — dar noi tot nu ştim cine sînteţi şi nici nu ne putem bate cu nişte porecle ; astea-s nume de păstori !

— După cum bine bănuiţi, milord, sînt nume de împrumut — încuviinţă Athos.

— Atunci cu atît mai mult dorim să vă cunoaştem adevăratele nume — răspunse englezul.

— Aţi jucat totuşi cu noi fără să ştiţi cum ne cheamă — îi aminti Athos — dovadă că ne-aţi şi cîştigat cei doi cai.

— E adevărat, dar atunci ne puneam în primejdie doar banii, pe cîtă vreme acum ne primejduim viaţa : joci cu oricine, dar de bătut nu te baţi decît cu cei de o seamă cu tine.

— Aşa e — se învoi Athos.

Şi, luîndu-l deoparte pe acela dintre cei patru englezi cu care trebuia să se bată, îşi spuse numele în şoaptă. Porthos şi Aramis făcură şi ei la fel.

— Sînteţi mulţumit ? îl întrebă Athos pe potrivnicul lui. Găsiţi obîrşia mea destul de aleasă pentru a binevoi să încrucişaţi spada cu mine ?

— Da, domnule — zise englezul, înclinîndu-se.

— Acum vreți să vă spun și eu ceva ? adăugă răspicat Athos.

— Ce anume ? întrebă englezul.

— Ați fi făcut mai bine dacă nu mi-ați fi cerut să mă dau în vileag.

— Și de ce ?

— Fiindcă se crede că am murit, iar eu doresc, din anumite pricini, să nu se știe că sînt în viață, așa că voi fi silit să vă ucid, pentru ca taina mea să nu zboare din gură-n gură.

Englezul îl privi, crezînd că glumește ; dar lui Athos nu-i ardea de glumă.

— Gata, domnilor ? întrebă el, întorcîndu-se către prieteni și potrivnici.

— Da — răspunseră într-un glas englezii și francezii.

— Atunci, în gardă ! porunci Athos.

Opt spade străluciră dintr-o dată în razele amurgului sîngeriu și lupta porni cu o înverșunare firească între oameni de două ori dușmani.

Athos lupta la fel de liniștit și cu luare-aminte ca și cînd s-ar fi aflat într-o sală de scrimă.

Porthos, pe care pățania din Chantilly îl lecuise de o prea mare încredere în sine, se avînta cu iscusință și chibzuială.

Aramis, nerăbdător să-și isprăvească al treilea cînt al poemului, se zorea ca tot omul care n-are vreme de pierdut.

Athos își ucise cel dintîi adversarul : îl nimerise cu o singură lovitură, dar, așa cum îi spusese, cu o lovitură de moarte, pînă în adîncul inimii.

După el, Porthos fu cel ce-și întinse adversarul pe iarbă : îi străpunsese coapsa. Cum englezul îi predă spada fără a mai încerca vreo împotrivire, Porthos îl luă în brațe și-l duse astfel pînă la trăsură.

Aramis se năpusti atît de crunt asupra potrivnicului, încît acesta, după ce dădu îndărăt vreo cincizeci de pași, o luă la sănătoasa și se făcu nevăzut, în huiduielile valeților.

În ceea ce-l privește pe d'Artagnan, el nu făcuse altceva decît să se apere ; apoi, cînd își dăduse seama că celălalt era istovit, îi arse o lovitură zdravănă, de-i sări spada din mînă. Văzîndu-se dezarmat, baronul se dădu doi-trei pași înapoi, dar în clipa aceea piciorul îi alunecă și el se prăvăli pe spate. Dintr-o săritură, d'Artagnan se repezi asupra lui și, pironindu-i spada în gîtlej, îi spuse :

— Aş putea să vă ucid, domnule, sînteţi în mîinile mele ; dar de dragul surorii dumneavoastră vă dăruiesc viaţa.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie : i se împlinea gîndul pus la cale de cu vreme, gînd sub a cărui căldură îi înfloriseră pe faţă zîmbetele de care am vorbit.

Încîntat că are de-a face cu un gentilom atît de cumsecade, englezul îl strînse la piept pe d'Artagnan, copleşindu-i pe cei trei muşchetari cu tot soiul de măguliri ; cum adversarul lui Porthos fusese urcat în trăsură, iar al lui Aramis dăduse bir cu fugiţii, nu se mai gîndiră cu toţii decît la cel mort.

În vreme ce Porthos şi Aramis îi scoteau haina în nădejdea că poate mai trăia încă, o pungă doldora de bani îi lunecă din cingătoare. D'Artagnan o ridică de jos şi o întinse lordului de Winter.

— Ce naiba vreţi să fac cu ea ? întrebă englezul.

— Înapoiaţi-o rudelor — răspunse d'Artagnan.

— Şi ce le pasă rudelor de fleacul ăsta ! Le rămîn moştenire cincisprezece mii de galbeni ; luaţi punga pentru lacheii dumneavoastră.

D'Artagnan băgă punga în buzunar.

— Şi acum, tinere prieten, cred că-mi dai voie să-ţi spun astfel — urmă lordul de Winter — chiar astă-seară mă vei însoţi, dacă doreşti, la sora mea, lady Clarick, căci aş vrea să te bucuri şi de bunăvoinţa ei ; şi cum nu e tocmai lipsită de trecere la curte, poate că o vorbă bună îţi va prinde bine cîndva.

D'Artagnan roşi de bucurie şi se înclină în semn de încuviinţare.

În vremea asta, Athos se apropiase de d'Artagnan.

— Ce-ai de gînd să faci cu punga ? îi şopti el la ureche.

— Voiam să ţi-o dau dumitale, dragă Athos.

— Pentru ce tocmai mie ?

— Pentru că dumneata l-ai ucis : pradă de la vrăjmaş.

— Eu, să mă pricopsesc de la un duşman ?! se încruntă Athos. Drept cine mă iei ?

— Datină de război — îi aminti d'Artagnan. De ce n-ar fi la fel şi în dueluri ?

— Nici pe cîmpul de bătălie n-am făcut una ca asta.

Porthos ridică din umeri, iar Aramis îi ţinu parte lui Athos, cu o mişcare a buzelor.

— Atunci — urmă d'Artagnan — să dăm banii valeților noștri, așa cum ne-a sfătuit lordul de Winter.

— Bine — spuse Athos — să dăm punga, dar nu la ai noștri, ci lacheilor englezi.

Athos luă punga și o zvîrli în mîinile vizitiului.

— Pentru dumneata și tovarășii dumitale.

Asemenea mărinimie din partea unui om cu desăvîrșire lipsit de mijloace îl uluì chiar și pe Porthos, iar acea dărnicie franțuzească, povestită mai departe de lordul de Winter și de prietenul lui, se bucură pretutindeni de mare laudă, în afară de a domnilor Grimaud, Mousqueton, Planchet și Bazin.

Despărțindu-se de d'Artagnan, lordul de Winter îi dădu adresa surorii sale : locuia în Piața Regală, cartier cu deosebire ales pe vremea aceea, la numărul șase. De altminteri îi făgădui că va trece să-l ia, pentru a-l prezenta frumoasei Milady. D'Artagnan îi dădu întîlnire la ora opt, acasă la Athos.

Gîndul că se va înfățișa înaintea ei îl frămînta pe gasconul nostru ; își amintea în ce împrejurări stranii îi răsărise de fiecare dată femeia aceea în cale. Pentru el nu încăpea îndoială că Milady era o unealtă a cardinalului, totuși ceva îl chema către ea — puterea unei vrăji de care nu-și dădea nici el seama. Singura lui teamă era ca nu cumva Milady să-l bănuiască a fi omul din Meung și din Douvres. Atunci ar fi știut că e unul din credincioșii domnului de Tréville și, prin urmare, slujitor cu trup și suflet al regelui, ceea ce ar fi fost în dauna lui ; căci dacă Milady l-ar fi cunoscut așa cum și el o cunoștea pe ea, amîndoi ar fi jucat o partidă cu aceeași sorți de izbîndă. Cît privește începutul de dragoste dintre ea și contele de Wardes, tînărul nostru încrezut se sinchisea prea puțin, deși contele era tînăr, frumos, bogat și cu mare trecere pe lîngă cardinal. Dar nu degeaba ai douăzeci de ani și pe deasupra te-ai născut și la Tarbes !

D'Artagnan trecu mai întîi pe acasă, se gătì cu cel mai înzorzonat veșmînt, apoi, întorcîndu-se la Athos, îi istorisi totul, ca de obicei. După ce-i ascultă păsul, Athos clătină din cap și, cu amărăciune în glas, îl îndemnă să ia bine seama.

— Mda — făcu el — abia ai pierdut o femeie, despre care dădeai zor că e bună, încîntătoare, fără cusur, și iată că acum te ții după alta !

D'Artagnan simți ce îndreptățită era mustrarea.

— Pe doamna Bonacieux o iubeam din toată inima — desluși el — iar pe Milady o iubesc doar cu mintea. Am primit să mă duc la ea mai ales ca să dibui cam ce învîrtește la curte.

— Ce învîrtește la curte? La naiba, nu-i prea greu de ghicit după tot ce mi-ai spus pînă acum. Trebuie să fie vreo iscoadă de-a cardinalului; o femeie care o să-ți arunce un laț și o să-ți prindă frumușel gîtul.

— Nu zău, dragă Athos, prea le vezi toate în negru.

— Dragul meu, eu n-am încredere în femei, ce vrei! Sînt pățit, și mai ales n-am încredere în femeile bălaie. Nu mi-ai spus tu că și Milady e bălaie?

— Are cel mai frumos păr auriu din lume.

— Vai, vai, sărmanul meu d'Artagnan! îl tînguí Athos.

— Ascultă, eu vreau doar să mă lămuresc; și după ce voi ști tot ce trebuie să știu, o să mă dau la o parte.

— Bine, lămurește-te — mormăi nepăsător Athos.

Lordul de Winter sosi la ora hotărîtă, iar Athos, înștiințat din vreme, trecu în camera alăturată. Găsindu-l așadar pe d'Artagnan singur, și fiindcă era aproape opt, îl și luă cu el. O caleașcă luxoasă, înhămată cu doi armăsari focoși, aștepta la scară; peste cîteva clipe erau în Piața Regală.

Milady Clarick îl primi pe d'Artagnan fără umbră de surîs. Palatul era de o bogăție bătătoare la ochi și, deși cei mai mulți dintre englezi, goniți de război, părăsiseră Franța sau erau pe cale s-o părăsească, Milady făcuse noi cheltuieli pentru căminul ei, dovadă că măsura privind izgonirea englezilor nu o atingea.

— Iată — începu lordul de Winter, arătîndu-l pe d'Artagnan surorii sale — iată un tînăr gentilom care a avut în mîinile lui viața mea și totuși a vrut să mă cruțe, deși eram de două ori dușmani: întîi pentru că îl jignisem, și pe urmă pentru că sînt englez. Dacă ții cîtuși de puțin la mine, te rog, doamnă, mulțumește-i.

Milady încruntă ușor din sprîncene; un nor aproape nevăzut îi adumbri fruntea și un surîs atît de straniu îi lunecă pe buze, încît tînărul, căruia nu-i scăpase această întreită tulburare, se simți ca înfiorat.

Fratele nu-și dădu seama de nimic — maimuța răsfățată a gazdei îl trăsese de pulpană, iar el se întorsese ca să se joace cu ea.

— Fiți binevenit, domnule — vorbi Milady cu o voce a cărei catifelare nu se potrivea cu căutătura cruntă ce nu-i scăpase lui d'Artagnan — ați cîștigat azi drepturi veșnice la recunoștința mea.

Englezul se întoarse atunci și-i povesti toată lupta, fără să treacă peste nici un amănunt. Milady îl asculta cu cea mai mare luare-aminte; dar deși se străduia să-și ascundă gîndul, se vedea ușor că ceea ce auzea nu-i era de loc pe plac. Fața i se împurpura, iar micul ei picior nu-și mai găsea astîmpăr sub rochie.

Lordul de Winter nu băgă nimic de seamă. După ce sfîrși de povestit, se apropie de masa pe care se găsea o tavă cu o sticlă de vin de Spania și mai multe pahare, umplu două pahare și, făcîndu-i semn, îl pofti pe d'Artagnan să bea. D'Artagnan știa că un englez se socotește jignit cînd te codești să ciocnești paharul cu el. Se apropie deci de masă și luă alt pahar. Cum în vremea asta n-o pierdea din ochi pe Milady, văzu prin oglindă că se schimbase la față. Crezînd că nu se mai uită nimeni la ea, ceva sălbatic îi însuflețea privirea; își înfigea dinții în batistă, cu gînd parcă s-o sfîșie.

Tocmai atunci intră în cameră acea drăgălașă cameristă pe care d'Artagnan o mai văzuse; ea spuse cîteva cuvinte în englezește lordului de Winter, care îi ceru îndată voie lui d'Artagnan să se retragă, fiind chemat în altă parte de treburi grabnice și stăruind totodată pe lîngă sora lui să-i capete iertarea.

După ce strînse mîna lordului de Winter, d'Artagnan se întoarse lîngă Milady. Cu o iuțeală uimitoare, chipul ei își luă din nou înfățișarea-i gingașă; atît doar că batista cu răzlețe pete purpurii dădea de gol pe frumoasa care-și mușcase buzele pînă la sînge. Și erau fără seamăn buzele ei. Să fi jurat că-s mărgean viu!

Convorbirea luă o întorsătură vioaie. S-ar fi zis că Milady era iarăși în apele ei și-i destăinui lui d'Artagnan că lordul de Winter nu-i era frate, ci cumnat; fusese căsătorită cu mezinul familiei, care o lăsase văduvă cu un copil. Acest copil era singurul moștenitor al lordului de Winter, numai dacă el nu s-ar fi căsătorit. Din spusele ei, d'Artagnan întrezări un fel de văl ce acoperea ceva, dar mai adînc, sub văl, privirea lui nu putea încă pătrunde.

De altminteri, după o jumătate de ceas, d'Artagnan rămase încredințat că Milady era o compatrioată : vorbea graiul francez în chip atît de elegant și de curat, încît nu încăpea nici urmă de îndoială.

D'Artagnan dădu drumul unui șuvoi de vorbe curtenitoare și jurăminte de credință. La toate neroziile îndrugate de gasconul nostru, Milady surîdea cu voie bună. Ora plecării sosi. D'Artagnan își luă rămas bun și ieși din salonul ei, fericit ca nimeni pe lume. Pe scară se întîlni cu frumoasa cameristă, care, după ce îl atinse în treacăt, îmbujorîndu-se pînă-n albul ochilor, se rugă de iertare cu un glas atît de dulce, încît căpătă pe loc iertarea.

D'Artagnan se întoarse a doua zi și fu primit și mai bine decît în ajun. Lordul de Winter nefiind acolo, Milady rămase de data asta toată seara numai cu el. Părea că soarta lui n-o lasă rece ; îl întrebă din ce loc se trăgea, cu cine era prieten și dacă nu se gîndise vreodată să se alăture slujitorilor domnului cardinal. D'Artagnan, care, după cum se știe, era deosebit de prevăzător pentru un tînăr de douăzeci de ani, își aminti de bănuielile lui cu privire la Milady ; ridică în slăvi pe eminența sa și-i spuse că, fără doar și poate, ar fi intrat în garda cardinalului și nu în garda regelui, dacă l-ar fi cunoscut, de pildă, pe domnul de Cavois în loc să-l fi cunoscut pe domnul de Tréville.

Milady schimbă vorba în chipul cel mai firesc din lume și-l întrebă în treacăt pe d'Artagnan dacă nu fusese vreodată în Anglia. D'Artagnan răspunse că fusese trimis în Anglia de domnul de Tréville, în vederea cumpărării unor cai, și chiar adusese de acolo patru, pentru a fi puși la încercare.

În timpul convorbirii, Milady își mușcă de două-trei ori buzele. Avea în fața ei un gascon care nu se dădea bătut atît de ușor.

La aceeași oră ca și în ajun, d'Artagnan o părăsi pe Milady. Pe sală se întîlni iarăși cu frumoasa Ketty — acesta era numele cameristei. Ea îi furișă o privire galeșă, asupra căreia d'Artagnan n-ar fi trebuit să se înșele, dar, prins în mrejele stăpînei, lui nu-i mai ardea de altcineva.

A doua zi și a treia zi, d'Artagnan se duse iarăși la Milady. De fiecare dată, ea îl primea tot mai prietenește. Și în fiecare

seară o întîlnea pe drăgălaşa cameristă fie în anticameră, fie pe coridor, fie pe scară. Dar, cum am mai spus, d'Artagnan nici măcar nu băgase de seamă încăpăţînata stăruinţă a sărmanei Ketty.

Capitolul II

UN PRÎNZ LA UN AVOCAT

Duelul în care jucase un rol atît de strălucit nu-i ştersese din minte lui Porthos prînzul de la soţia avocatului. A doua zi, către amiază, după ce-i porunci lui Mousqueton să-i mai perie încă o dată hainele, se îndreptă spre strada Urşilor cu pasul unui om de două ori norocos.

Inima îi bătea, dar nu de o dragoste tinerească şi neastîmpărată ca lui d'Artagnan. Nu, un ţel mai pămîntesc îi biciuia dorul : avea să treacă în sfîrşit acel prag tainic, să urce acea scară necunoscută pe care se căţăraseră ani de-a rîndul, unul cîte unul, galbenii bătrîni ai maestrului Coquenard. Avea, în sfîrşit, să dea cu ochii de un cogeamite lădoi, pe care de atîtea ori îl văzuse în visurile lui, lung şi adînc, ferecat cu lacăte grele, zăvorît şi înţepenit în duşumea, un soi de sipet despre care auzise atît de des vorbindu-se şi pe care mîinile, cam uscăţive, ce e drept, dar nelipsite de eleganţă, ale soţiei avocatului, îl vor deschide în faţa privirilor lui uimite.

Apoi, el, omul rătăcitor pe pămînt, omul fără avere, omul fără familie, soldatul deprins cu hanul, cu cîrciuma, cu spelunca, mîncăul nevoit să se mulţumească de cele mai multe ori cu chilipiruri picate la întîmplare, de data asta avea să guste din mîncăruri gospodăreşti, avea să soarbă pe îndelete bucuria unui cămin îndestulat şi să se lase în voia unui răsfăţ care încîntă cu atît mai mult cu cît eşti mai călit, după chiar mărturia bătrînilor moş-teacă.

Să vii zi de zi în calitate de verişor şi să înfuleci la o masă gustoasă, să descreţeşti fruntea pămîntie şi boţită a bătrînului avocat, să-i jumuleşti pe tinerii copişti, învăţîndu-i tot soiul de

jocuri de cărți, în cele mai șmecherești amănunte, să le cîștigi în chip de onorariu pentru o lecție care ar ține un ceas pușculița cu economiile lor pe o lună, toate astea îi surîdeau grozav lui Porthos.

Muschetarului îi trecuseră pe la urechi vorbele de ocară ce umblau în acea vreme pe seama avocaților și care se mai aud și azi: zgîrcenia, lăcomia, zilele lungi de post; dar cum, la urma urmelor, în afară de unele aprige dorințe de economie pe care Porthos le găsise nelalocul lor, soția avocatului se arătase destul de darnică, pentru o soție de avocat, bineînțeles, el se aștepta să găsească o casă înzestrată din belșug cu de toate.

Totuși, chiar din prag, pe muschetar îl și cuprinseră bareeari bănuieli, căci intrarea nu prea era îmbietoare: un gang întunecos, care duhnea, pe scară — chiorenie, din pricina unor geamuri zăbrelite, prin care se strecura lumina zilei dintr-o curte vecină, iar la primul cat o ușă joasă, țintuită în cuie uriașe, ca ușa principală de la Grand-Châtelet [1].

Porthos ciocăni. Un secretar înalt, cu fața gălbejită, ascunsă sub o claie de păr nepieptănat, deschise ușa și salută, ca tot omul silit să respecte la celălalt statura impunătoare, semn al puterii, haina militară, semn al profesiei și fața rumenă, semn al bunului trai. În același timp, alt secretar, mai scund, în spatele celui dintîi, altul mai înalt, în spatele celui de-al doilea și în sfîrșit un băiețel de serviciu îndărătul celui de-al treilea făcură întocmai. În total, trei secretari și jumătate, ceea ce însemna, pe vremea aceea, că biroul avocatului era dintre cele mai căutate.

Deși muschetarul urma să sosească numai la ora unu, încă de la douăsprezece soția avocatului stătea cu ochii la pîndă și, bizuindu-se pe inima și poate chiar pe stomacul iubitului său, nădăjduia să-l vadă venind mai devreme. Doamna Coquenard intră deci pe ușa ce dădea în apartament aproape o dată cu oaspetele care intra pe ușa dinspre scară; ivirea vrednicei doamne îl scoase pe Porthos din mare încurcătură. Secretarii erau numai ochi, iar el, fără a ști ce trebuie să spună acestei înșiruiri de ființe crescînde și descrescînde, nu-și dezlega limba.

---

[1] Vechi castel din Paris, care a servit la început drept tribunal, transformat apoi în închisoare.

— E vărul meu — vesti soția avocatului. Te rog intră, intră te rog, domnule Porthos.

Numele de Porthos stîrni rîsul secretarilor ; dar cînd acesta se întoarse spre ei, toate fețele își pierdură deodată veselia.

Ajunseră în cabinetul avocatului după ce străbătură anticamera, unde se aflau secretarii, și biroul, unde ar fi trebuit să se afle ; această din urmă încăpere era un soi de sală întunecoasă, ticsită toată cu hîrtoage. Ieșiți din biroul secretarilor, lăsară pe dreapta bucătăria și pătrunseră în sfîrșit în camera de primire.

Toate aceste încăperi, care răspundeau una într-alta, îi cam dădură de gîndit lui Porthos. Prin toate acele uși deschise, fără îndoială că orice cuvînt se auzea de departe ; apoi, în trecere, aruncase o privire cercetătoare și în bucătărie, mărturisindu-și tainic, spre rușinea gazdei și marea lui părere de rău, că nu zărise acel foc, acea însuflețire și acea zarvă care domnesc de obicei în orice altar al mîncăcioșilor, atunci cînd se pregătește un prînz pe cinste.

Avocatul fusese fără îndoială înștiințat de această vizită, căci nu se arătă surprins cînd îl văzu pe Porthos înaintînd în chip firesc și salutîndu-l curtenitor.

— Se pare că sîntem veri — grăi avocatul, sprijinindu-se pe brațe, ca să se ridice din jilțul său de trestie.

Înfășurat în veșmîntul negru în care trupul lui firav se pierdea, bătrînul era verde la față și uscat ; ochii lui mici și cenușii sclipeau ca jeraticul și păreau a fi, împreună cu gura ce rînjea veșnic, singurele părți ale feței din care viața nu fugise încă. Din nefericire, picioarele nu mai voiau să slujească acestei mașinării osoase ; de cinci sau șase luni de cînd îl lovise boala, cinstitul avocat ajunsese aproape robul soției lui.

Vărul fu primit cu resemnare și nimic mai mult. Dacă sănătatea nu i-ar fi fost atît de șubredă, maestrul Coquenard s-ar fi lepădat de orice rudenie cu domnul Porthos.

— Da, domnule, sîntem veri — răspunse fără a-și pierde cumpătul Porthos, care, de altminteri, nici nu se gîndise vreodată că soțul doamnei Coquenard îl va primi cu brațele deschise.

— Mi se pare, veri prin soție — adăugă în zeflemea avocatul.

Porthos nu simți batjocura și, luînd-o drept naivitate, zîmbi pe sub mustața-i stufoasă. Doamna Coquenard, care știa că un

suflet naiv este o varietate nespus de rară în specia avocățească, zîmbi și ea puțin, dar se rumeni din belșug.

Chiar de cum sosise Porthos, maestrul Coquenard își aruncase ochii cu grijă asupra unui dulap mare, ce se afla în fața biroului de stejar. Pricepînd că dulapul, deși felurit ca înfățișare de cel întrezărit în visele lui, trebuia să fie totuși preafericitul și multdoritul sipet, Porthos se simți încîntat că realitatea era cu șase picioare mai înaltă decît visul.

Maestrul Coquenard nu împinse mai departe cercetările genealogice, dar, întorcîndu-și privirea îngrijorată de la dulap spre Porthos, se mulțumi să spună :

— Sper că înainte de plecarea sa la țară, vărul nostru ne va face cinstea să ia o dată masa cu noi, nu-i așa, doamnă Coquenard ?

De data asta, Porthos primi lovitura de-a dreptul în stomac și o simți din plin ; la rîndul ei, nici doamna Coquenard nu putu rămîne nepăsătoare, căci adăugă :

— Vărul meu nu va mai veni pe la noi dacă vede că-l primim urît ; dar chiar dacă-l primim bine, tot va veni pe apucate, căci stă prea puțin la Paris ca să nu-i cerem să ne dăruiască tot răgazul de care se bucură pînă la plecare.

— Oh, picioarele mele, bietele de voi ! Unde v-ați ascuns ? mormăi Coquenard și încercă să zîmbească.

Acest ajutor, pe care Porthos îl primi tocmai cînd nădejdea lui de mîncău era mai amenințată, stîrni recunoștința mușchetarului față de doamna Coquenard.

Curînd sosi și ora prînzului. Trecură cu toții în sufragerie — încăpere mare și întunecoasă, așezată în fața bucătăriei.

Simțind parcă în casă miresme nu prea obișnuite, secretarii se înființaseră fără întîrziere, ca militarii, fiecare cu scăunelul lui în mînă, gata să se așeze la masă. Și în vremea asta mișcau neîncetat din fălci, vădind astfel o aprigă poftă de mîncare. „La naiba ! gîndi Porthos aruncînd o privire asupra celor trei înfometați, căci, după cum e lesne de înțeles, micului ucenic nu-i era îngăduit să ia parte la masa maestrului. La naiba ! Dac-aș fi în locul vărului meu, eu n-aș ține mîncăcioși din ăștia. Parc-ar fi naufragiați care n-au pus nimic în gură de șase săptămîni."

Maestrul Coquenard intră în sufragerie într-un fotoliu pe rotile, împins de doamna Coquenard, căreia Porthos îi sări de îndată în ajutor, ca să-i împingă soțul pînă la masă. N-apucară

să treacă bine pragul, că acesta se porni să mişte şi el din nas şi din fălci, la fel ca secretarii lui.

— Oh ! Oh ! se bucură el. Iată o supă care-ţi face cu ochiul.

„Ce dracu or fi simţind atît de grozav la supa asta ?" se întreba Porthos văzînd zeama lungă şi chioară, cu cîteva bucăţele răzleţe de pîine prăjită ce pluteau ici-colo, ca insulele unui arhipelag.

Doamna Coquenard zîmbi şi, la un semn al ei, toată lumea se aşeză la masă. Îl serviră întîi pe maestrul Coquenard, şi după el pe Porthos ; apoi doamna Coquenard îşi umplu farfuria şi împărţi bucăţelele de pîine fără supă secretarilor nerăbdători. În clipa aceea, uşa sălii de mîncare se crăpă singură, scîrţîind, şi, printre canaturile întredeschise, Porthos zări băieţaşul, care, neputînd lua parte la ospăţ, îmbuca din codrul lui de pîine în mijlocul miresmelor din bucătărie şi din sala de mîncare.

După supă, servitoarea aduse o găină fiartă, minunăţie ce făcu pe comeseni să-şi holbeze ochii, gata-gata să le iasă din orbite.

— Se vede că-ţi iubeşti rubedeniile, doamnă Coquenard — spuse avocatul cu un surîs aproape dureros. Desigur că în cinstea vărului dumitale ţi-ai dat atîta osteneală.

Biata găină era doar piele pe os, iar pielea din cea groasă, pe care oasele nu pot s-o străpungă cu oricîte strădanii ; mult trebuie s-o fi căutat pînă au găsit-o în coteţul unde se cuibărise ca să moară de bătrîneţe.

„Drace ! gîndi Porthos. Nu-i de loc vesel ! Mă închin în faţa bătrîneţii, dar nici nu mă prăpădesc după ea cînd e fiartă sau friptă." Şi privi jur împrejur, să vadă dacă părerea lui era împărtăşită şi de ceilalţi ; spre deosebire însă de el, nu zări decît ochi strălucitori, pironiţi cu nesaţ pe minunata găină, obiectul dispreţului său.

Doamna Coquenard trase farfuria spre ea şi, desprinzînd cu îndemînare cele două picioare mari, negre, le aşeză pe farfuria soţului ei ; tăie apoi gîtul, pe care-l puse cu cap cu tot la o parte, pentru ea ; mai desprinse o aripă pentru Porthos şi dădu îndărăt servitoarei care-o adusese zburătoarea, ce pieri aproape întreagă, înainte ca muşchetarul să fi putut urmări dezamăgirea pe diferitele chipuri, potrivit firii fiecărui comesean. Locul găinii îl luă o farfurie cu fiertură de bob, farfurie uriaşă, în

care cîteva ciolane de berbec, ce părcau însoțite, la prima vedere, de ceva carne, căutau să iasă la iveală.

Dar secretarii domnului Coquenard nu se lăsară amăgiți cu una, cu două, și mutrele lor amărîte se schimbară iute în fețe resemnate. Doamna Coquenard împărți tinerilor mîncarea adusă, cu socotita cumpătare a unei bune gospodine.

Venise și rîndul vinului. Maestrul Coquenard turnă dintr-un clondiraș mititel de pămînt cîte o treime de pahar fiecăruia din tineri și, după ce-și turnă și lui cam tot pe atît, clondirașul trecu în partea lui Porthos și a doamnei Coquenard.

Tinerii își turnau apă peste vin ca să umple paharul, și după ce-l beau pe jumătate, îl umpleau din nou, și tot așa mereu pînă la sfîrșitul prînzului, încît din rubinie, cum fusese la început, băutura ajunsese de culoarea topazului stins.

Porthos mîncă sfios aripa lui de găină și se cutremură simțind pe sub masă genunchiul doamnei Coquenard, căutîndu-i-l pe-al lui. Înghiți de asemenea jumătatea de pahar din vinul atît de cruțat și pe care-l recunoscu a fi din groaznica viță de Montreuil, spaima gîtlejurilor subțiri.

Văzîndu-l cum dă de dușcă vinul fără pic de apă, avocatul scoase un oftat.

— Vrei și dumneata din bobul ăsta, verișorule dragă? întrebă amfitrioana, voind parcă să spună: lasă-te mai bine păgubaș.

— Al dracului să fie cine o gusta! mormăi Porthos. Apoi, cu glas tare, răspunse: Mulțumesc, verișoară, nu mai mi-e foame.

Ceilalți tăcură. Porthos nu știa ce trebuie să facă. Avocatul spuse de cîteva ori în șir:

— Ah, doamnă Coquenard, felicitările mele, prînzul dumitale a fost un adevărat ospăț! Doamne, știu c-am mîncat!

Maestrul Coquenard mîncase supa, picioarele negre ale găinii și singurul os de berbec pe care fusese puțină carne.

Porthos crezu că-și bătea joc de el și începu să-și răsucească mustața și să încrunte din sprîncene, dar genunchiul doamnei Coquenard îl sfătui ușor să nu-și piardă răbdarea.

Tăcerea aceea și masa întreruptă în toi n-aveau nici o noimă pentru Porthos, însă pentru secretarii domnului Coquenard aveau, dimpotrivă, un înțeles sfîșietor; la un semn al avocatului, însoțit de un surîs al doamnei Coquenard, ei se ridicară

încet de la masă, își împăturiră șervetele mai încet încă, apoi se înclinară și ieșiră unul după altul.

— Duceți-vă, băieți, duceți-vă; cu burta plină se muncește mai cu spor — îi îndemnă avocatul.

Secretarii odată plecați, doamna Coquenard se ridică de la masă și scoase dintr-un bufet o bucată de brînză, niște dulceață de gutui și o prăjitură pregătită chiar de mîna ei, cu migdale și miere.

Maestrul Coquenard încruntă din sprîncene, fiindcă vedea prea mare risipă; Porthos își mușcă buzele, fiindcă vedea că n-are ce mînca. Se uită repede după farfuria cu bob, dar ia bobul de unde nu-i.

— Ce mai ospăț — se minuna avocatul, foindu-se în scaun — adevărat ospăț, *epulae epularum*; Lucullus prînzește la Lucullus [1].

Porthos privi clondirul de lîngă el, nădăjduind să-și astîmpere foamea și setea cu vin, pîine și brînză; dar vinul se isprăvise, clondirașul era gol, iar domnul și doamna Coquenard nu păreau a lua în seamă acest amănunt. „Bine — își zise în sinea lui Porthos — lasă că o să știu eu pentru altă dată." Își trecu limba pe o linguriță de dulceață și-și năclăi dinții în pasta lipicioasă a doamnei Coquenard. „Acum o făcui și p-asta! Ah, dacă n-aș trage nădejde să mă uit cu doamna Coquenard în dulapul lui bărbatu-su...!"

După asemenea desfătare cu un prînz ce-l socotea curată nebunie, maestrul Coquenard simți nevoia să ațipească. Porthos nădăjduia că lucrul acesta se va petrece fără întîrziere și chiar acolo, pe loc, dar afurisitul de avocat nici nu vru să audă de așa ceva. Trebui să fie dus în camera lui și nu se liniști decît cînd se văzu în fața dulapului cu pricina, de marginea căruia își sprijini amîndouă picioarele, pentru mai multă siguranță.

Soția avocatului îl conduse pe Porthos într-o cameră vecină, cu gînd să pună pe îndelete temelia unei împăcări.

— O să poți veni de trei ori pe săptămînă să iei masa la noi — începu doamna Coquenard.

---

[1] Cuvintele generalului roman Lucius Licinius Lucullus (109—57 î.e.n.), faimos prin bogăția sa și luxul pe care-l făcea, adresate bucătarului său într-o zi cînd acesta pregătise o masă obișnuită. („Nu știai că astă-seară Lucullus cinează la Lucullus?")

— Mulţumesc — răspunse Porthos — dar nu-mi place să cad pe capul nimănui ; de altminteri, trebuie să văd ce fac şi cu echipamentul acela.

— E adevărat — îşi aminti soţia avocatului, suspinînd — da, e vorba de nenorocitul acela de echipament !

— Da, da ! De el e vorba — întări Porthos.

— Şi, mă rog, cam ce intră în echipamentul dumitale, domnule Porthos ?

— O groază de lucruri — răspunse Porthos. După cum ştii, muşchetarii sînt ostaşi aleşi pe sprînceană şi le trebuiesc obiecte de care cei din corpurile de gardă sau mercenarii elveţieni n-au nevoie.

— Totuşi, spune-mi-le cu de-amănuntul.

— Una peste alta, ar putea să se urce la... — tărăgăni vorba Porthos, căruia îi plăcea mai mult să socotească de-a valma decît cu bucata.

Soţia avocatului aştepta fremătînd.

— La cît ? întrebă ea. Sper că totalul nu va trece peste...

Şi se opri. Nu-şi mai găsea vorbele.

— Vai, nu ! vru el s-o liniştească. Toate astea nu cred că vor trece de două mii cinci sute de livre ; ba, cu oarecare economie, poate că aş scoate-o la capăt numai cu două mii de livre.

— Doamne Dumnezeule ! se sperie ea. Două mii de livre ? Dar asta e o avere !

Porthos se strîmbă plin de înţeles ; doamna Coquenard pricepu tîlcul.

— Ţi le ceream toate cu de-amănuntul fiindcă eu am o mulţime de rubedenii şi, cum mă cam pricep şi la negustorie, eram aproape sigură că-ţi pot dibui lucrurile cu sută la sută mai ieftin decît le-ai fi plătit dumneata.

— Aşa ! Aşa ! făcu Porthos. Aici ai vrut să ajungi !

— Dar, scumpe domnule Porthos, nu-i aşa că-ţi trebuie în primul rînd un cal ?

— Firește, îmi trebuie un cal.

— Uite, am tocmai ce-ţi trebuie.

— Bine ! făcu Porthos, încîntat. Iată că scăpăm de grija calului ; dar mai am nevoie şi de tot harnaşamentul, alcătuit din lucruri pe care numai muşchetarul singur poate să şi le cumpere şi care, de altfel, n-o să se urce la mai mult de trei sute de livre.

— Trei sute de livre! Bine, hai să zicem trei sute de livre — încuviință soția avocatului, oftînd.

Porthos zîmbi. Cititorul ține minte că el păstrase șaua trimisă de Buckingham, așa că cele trei sute de livre puteau să-i rămînă frumușel în buzunar.

— Apoi — urmă el — mai e și calul valetului, pe urmă și cufărul meu. În ceea ce privește armele, nu e nevoie să-ți mai bați capul, fiindcă le am.

— Un cal pentru valetul dumitale? îngînă cu sfială soția avocatului. Asta înseamnă lux de mare senior, prietene.

— Cum, doamnă? întrebă țanțoș Porthos. Adică eu ce sînt? Un calic?

— Nu, spuneam numai că un catîr drăguț arată uneori la fel de bine ca și un cal, și cred că dacă ai găsi un catîr drăguț pentru Mousqueton...

— Hai, fie și un catîr drăguț — primi Porthos. Ai dreptate, am întîlnit mari nobili spanioli a căror suită călărea numai pe catîri. Dar atunci înțelegi, doamnă Coquenard, să fie barem un catîr cu moț de pene și cu clopoței!

— În privința asta, fii liniștit — îl asigură soția avocatului.

— Mai rămîne cufărul — aminti Porthos.

— Oh! Să nu ai grijă nici de asta — se repezi doamna Coquenard. Soțul meu are cinci sau șase, îl vei alege pe cel mai bun. Are mai ales unul care-i plăcea să-l ia în călătoriile lui; e mare că încape în el o casă întreagă.

— Cum? Adică e gol cufărul dumitale? întrebă nedumerit Porthos.

— Vezi bine că e gol — răspunse la fel de nedumerită soția avocatului.

— Dar mie-mi trebuie unul plin cu de toate, scumpa mea — desluși Porthos.

Doamna Coquenard slobozi noi suspine. Molière nu scrisese încă scena lui din *Avarul*. Se înțelege atunci că doamnei Coquenard i se cuvine întîietate asupra lui Harpagon.

În sfîrșit, tot restul echipamentului a fost dezbătut la fel; drept încheiere a întrevederii, soția avocatului se hotărî să dea opt sute de livre bani peșin și să facă rost de calul și catîrul care ar fi avut cinstea să-i poarte spre culmi glorioase pe Porthos și pe Mousqueton.

Odată aceste amănunte lămurite, Porthos îşi luă rămas bun de la doamna Coquenard. Ea încercă să-l mai reţină cu privirile ei galeşe, dar el îi aminti asprele cerinţe ale slujbei lui şi, vrînd-nevrînd, iubita trebui să facă loc maiestăţii sale regelui.

Muşchetarul se întoarse acasă, chinuit de o foame care-l scotea din sărite.

Capitolul III

CAMERISTA ŞI STĂPÎNA

În vremea asta, aşa cum am mai spus, în ciuda răbufnirilor conştiinţei şi a sfaturilor înţelepte ale lui Athos, d'Artagnan era din ceas în ceas tot mai îndrăgostit de Milady; astfel fiind, nu trecea o singură zi fără ca năstruşnicul gascon să nu se ducă să-i facă curte, încredinţat că, mai devreme sau mai tîrziu, Milady va trebui totuşi să-i răspundă.

Într-o seară, pe cînd sosea la ea aproape zburînd, ca omul care aşteaptă să-i pice norocul din cer, o întîlni sub poarta cea mare pe cameristă; de data asta, Ketty nu se mulţumi să-l atingă în trecere, ci îl apucă uşor de mînă.

„Bun! îşi zise d'Artagnan. O fi avînd să-mi spună ceva din partea stăpînă-si; fără doar şi poate, vreo întîlnire pe care n-a îndrăznit să mi-o dea cu gura ei." Şi aruncă asupra frumoasei copile cea mai biruitoare privire din lume.

— Aş vrea să vă spun două cuvinte, domnule cavaler... — îngăimă camerista.

— Vorbeşte, copila mea, vorbeşte — o îndemnă d'Artagnan. Te ascult.

— Aici nu se poate; am prea multe să vă spun şi mai cu seamă în mare taină.

— Ce-i de făcut atunci?

— Poate domnul cavaler ar vrea să mă urmeze — spuse sfioasă Ketty.

— Oriunde vei vrea, frumoasa mea.

— Atunci, veniţi.

Şi Ketty, care-l ţinuse tot timpul de mînă, îl trase către o întunecoasă scară întortocheată şi, după ce-l făcu să urce vreo cincisprezece trepte, deschise o uşă.

— Intraţi, domnule cavaler — îl pofti ea — aici vom fi singuri şi vom putea vorbi.

— A cui e camera asta, frumoaso? întrebă d'Artagnan.

— A mea, domnule cavaler; dă în camera stăpînei mele prin uşa de colo. Dar fiţi liniştit: n-o să poată auzi ce vorbim, fiindcă nu se culcă niciodată înainte de miezul nopţii.

D'Artagnan aruncă o privire împrejur. Odăiţa îţi lua ochii prin gustul ce domnea înăuntru şi prin curăţenie; dar, fără voia lui, privirea i se opri pe uşa despre care Ketty spusese că răspundea în camera încîntătoarei Milady.

Ghicind ce se petrece în inima tînărului, Ketty oftă din greu.

— Aşadar, o iubiţi mult pe stăpîna mea, domnule cavaler? întrebă ea.

— Mai mult decît pot spune, Ketty, sînt nebun după ea!

Ketty oftă iarăşi.

— Vai, domnule — zise ea — ce păcat!

— Şi de ce naiba crezi tu că e păcat? întrebă d'Artagnan.

— Vedeţi, domnule — răspunse Ketty — stăpîna mea nu vă iubeşte de loc.

— Cum? tresări d'Artagnan. Ţi-a dat ea în grijă să mi-o spui?

— Nu, domnule, eu singură m-am hotărît să v-o spun, tocmai fiindcă vă port de grijă.

— Mulţumesc, dragă Ketty, dar numai pentru gîndul cel bun, căci destăinuirea dumitale, trebuie să recunoşti, nu prea e plăcută.

— Adică nu vreţi să credeţi ce v-am spus, nu-i aşa?

— Îţi vine totdeauna greu să crezi asemenea lucruri, frumoasa mea, chiar şi numai din mîndrie.

— Prin urmare, nu mă credeţi?

— Pînă ce nu vei binevoi să-mi dai o mică dovadă de ceea ce-mi spui...

— Ce ziceţi despre asta?

Şi Ketty scoase din sîn un bileţel.

— Pentru mine? întrebă d'Artagnan, apucînd cu înfrigurare plicul.

— Nu, pentru altul.
— Pentru altul ?
— Da.
— Cum îl cheamă ? Ai ? Cum îl cheamă ? se repezi d'Artagnan.
— Uitați-vă la adresă.
— Domnului conte de Wardes.
Amintirea scenei de la Saint-Germain îi răsări deodată în minte înfumuratului gascon ; fulgerător ca gîndul, el sfîșie plicul, în ciuda țipătului pe care Ketty îl scoase văzînd ce avea de gînd să facă sau, mai bine zis, văzînd ceea ce făcea.
— Doamne Dumnezeule ! Ce faceți, domnule cavaler ? strigă ea.
— Eu ? Nimic — răspunse d'Artagnan și începu să citească :

N-ați răspuns la prima mea scrisoare ; sînteți suferind sau ați uitat poate privirile cu care m-ați săgetat la balul doamnei de Guise ? Prindeți prilejul, conte, nu-l lăsați să scape.

D'Artagnan păli ; rănit în amorul lui propriu, se credea rănit și în iubirea lui.
— Sărmane domnule d'Artagnan ! bolborosi Ketty cu glas înduioșat și strîngînd iarăși mîna tînărului.
— Mă plîngi, micuțo ? o întrebă d'Artagnan.
— Da, din toată inima ! Fiindcă eu știu ce-nseamnă dragostea !
— Tu știi ce-nseamnă dragostea ? zise d'Artagnan, privind-o pentru întîia dată ceva mai adînc.
— Din păcate, da.
— Atunci, în loc să mă plîngi, mai bine m-ai ajuta să mă răzbun pe stăpîna ta.
— Și în ce fel ați vrea să vă răzbunați ?
— Aș vrea să-i birui răceala, să iau locul rivalului meu.
— Niciodată nu vă voi ajuta la așa ceva, domnule cavaler ! spuse repede Ketty.
— Și pentru ce, mă rog ? întrebă d'Artagnan.
— Din două pricini.
— Care anume ?
— Întîia, fiindcă niciodată stăpîna mea n-are să vă iubească.

— Ce poți tu să știi ?

— I-ați rănit inima.

— Eu ? Cu ce-aș fi putut s-o rănesc, tocmai eu, care, de cînd o cunosc, mă tîrăsc la picioarele ei ca un rob ? Vorbește, te rog, vorbește !

— N-aș mărturisi-o niciodată decît bărbatului... care ar ști să citească pînă în adîncul sufletului meu !

D'Artagnan o privi pe Ketty a doua oară. Fata era de o prospețime și de o frumusețe pentru care multe ducese și-ar fi pus la bătaie coroana.

— Ketty — spuse el — voi citi pînă în adîncul sufletului tău, oricînd vei vrea tu ; nu duce grija asta, draga mea.

Și sub focul sărutării lui, fata se împurpură ca o cireașă.

— Nu — murmură Ketty — știu că nu mă iubiți. O iubiți pe stăpîna mea. Mi-ați spus-o chiar adineauri.

— Și asta te împiedică să-mi mărturisești a doua pricină ?

— A doua pricină, domnule cavaler — urmă Ketty, îmbărbătată în primul rînd de sărutare, apoi de căutătura ochilor lui — a doua pricină e că în dragoste fiecare își trage spuza pe turta lui.

Abia atunci își aminti d'Artagnan de privirile galeșe ale cameristei, de întîlnirile cu ea în anticameră, pe scară, pe săli, de atingerile ușoare ale mîinii și de oftatul ei înăbușit de cîte ori îl vedea ; dar în dorința lui de a fi pe placul stăpînei, nu-și oprise niciodată ochii asupra cameristei : cine vînează vulturi nu se sinchisește de-o vrăbiuță.

De data asta însă, gasconul nostru văzu într-o singură clipă tot folosul ce l-ar fi putut trage din dragostea pe care Ketty i-o mărturisise în chip atît de copilăresc, sau atît de nerușinat ; tăinuirea scrisorilor către contele de Wardes, anumite înțelegeri cu tîlc, intrarea la orice oră în odaia cameristei, alăturată de a stăpînei. După cum se vede, șmecherul o și jertfea în gînd pe biata Ketty, doar o va cuceri pe Milady, cu sau fără voia ei.

— Ascultă, dragă Ketty — îi zise el fetei — vrei să-ți dau o dovadă de dragostea de care tu te îndoiești ?

— Care dragoste ? întrebă tînăra fată.

— Dragostea pe care sînt gata să ți-o dăruiesc ție.

— Și ce fel de dovadă ?

— Vrei să petrec astă-seară cu tine vremea pe care o petrec de obicei cu stăpîna ta ?

— Da, da — zise Ketty, bătînd din palme — cu cea mai mare bucurie !

— Atunci, draga mea copilă — urmă d'Artagnan, așezîndu-se într-un fotoliu — vino aici, să-ți spun că ești cea mai frumoasă cameristă din cîte am văzut vreodată !

Și se porni să i-o spună atît de felurit și atît de frumos, încît biata copilă, care nu dorea decît să-l creadă, îl crezu. Totuși, spre marea mirare a lui d'Artagnan, drăgălașa Ketty se apăra destul de îndîrjit.

Vremea zboară pe nesimțite atunci cînd ți-o treci doar atacînd și apărîndu-te. Aproape o dată cu miezul nopții, se auzi sunînd și clopoțelul în camera frumoasei Milady.

— Doamne sfinte — șopti Ketty — e stăpîna, care mă cheamă. Pleacă, pleacă repede !

D'Artagnan se ridică din fotoliu, își luă pălăria ca și cum ar fi avut de gînd s-o asculte, apoi, deschizînd la repezeală ușa unui dulap mare în loc s-o deschidă pe cea dinspre scară, se cuibări printre rochiile și capoatele frumoasei Milady.

— Ce faci ? se înspăimîntă Ketty.

D'Artagnan, care scoase cheia dulapului, se încuie înăuntru fără să-i răspundă.

— Ketty — strigă Milady răstit — ce faci ? Dormi ? De ce nu vii cînd te sun ?

Și d'Artagnan auzi deschizîndu-se zgomotos ușa de trecere.

— Îndată, Milady, îndată — răspunse Ketty, repezindu-se în întîmpinarea stăpînei.

Amîndouă intrară în camera de culcare, și cum ușa dintre cele două încăperi rămăsese deschisă, d'Artagnan putu s-o mai audă pe Milady certîndu-și cîtva timp cameristă ; în cele din urmă, ceva mai potolită, deschise vorba și de el, în vreme ce Ketty îi ajuta să se culce.

— Uite că astă-seară — începu Milady — nu l-am văzut pe gasconul nostru.

— Cum, doamnă — se miră Ketty — n-a fost aici ? Adică să-i umble ochii în altă parte, înainte de a fi gustat fericirea ?

— Da' de unde ! L-o fi oprit domnul de Tréville sau domnul des Essarts. Mă pricep eu, Ketty, în d-alde astea ; pe el îl țin eu bine.

— Ce-are de gînd doamna cu el ?

— Ce-am de gînd cu el?... Fii liniştită, Ketty, între mine şi bărbatul ăsta e ceva ce nici nu-i trece prin minte... Din pricina lui era cît p-aci să-şi piardă eminenţa sa încrederea în mine. Şi am să i-o plătesc!

— Eu credeam că doamna îl iubeşte!

— Eu, să-l iubesc? Nu pot să-l sufăr! Un nerod care ţine-n mîinile lui viaţa lordului de Winter şi nu-l ucide, făcîndu-mă să pierd trei sute de mii de livre pe an!

— Aşa e — răspunse Ketty — căci fiul dumneavoastră fiind singurul moştenitor al unchiului său, pînă în ziua majoratului v-aţi fi bucurat de averea rămasă.

D'Artagnan se cutremură pînă în adîncul mădularelor auzind cum acea gingaşă făptură îl învinuia cu vocea ei tăioasă, pe care cu greu izbutea să şi-o ascundă, că nu-l ucisese pe omul cu care chiar el o văzuse atît de prietenoasă.

— I-aş fi plătit-o eu şi pînă acum — urmă Milady — dar, nu ştiu de ce, cardinalul mi-a pus în vedere să-l cruţ.

— Aşa? Totuşi doamna n-a cruţat-o pe femeiuşca aceea pe care o iubea el.

— Negustoreasa din strada Groparilor? Dar a uitat şi că a cunoscut-o! Zău, frumoasă răzbunare!

O sudoare rece îmbrobonea fruntea lui d'Artagnan: ce cumplită fiară era femeia asta! Îşi ciuli urechea să mai asculte, dar, din nefericire, Milady era gata de culcare.

— Bine — spuse ea — acum du-te la dumneata şi vezi să-mi aduci mîine răspuns la scrisoarea pe care ţi-am dat-o.

— Pentru domnul de Wardes? întrebă Ketty.

— Fără îndoială, pentru el.

— Iată unul care cred că n-aduce nici pe departe cu bietul domn d'Artagnan.

— Pleacă, domnişoară — i-o tăie Milady — ştii că nu-mi place vorbăria.

D'Artagnan auzi închizîndu-se uşa, apoi zgomotul celor două zăvoare pe care Milady le trăgea ca să se încuie în cameră. La rîndul ei, Ketty învîrti cît putu mai uşor cheia în broască. D'Artagnan deschise atunci şi el dulapul.

— Dumnezeule! şopti camerista. Ce ai? Eşti alb ca varul!

— Groaznică fiinţă! murmură d'Artagnan.

— Tăcere! Tăcere! Du-te — îl rugă Ketty — camera mea e despărţită de-a ei numai printr-un perete subţire, aşa că tot ce se vorbeşte într-o parte se aude în cealaltă.

— Tocmai de aceea n-am de gînd să plec.
— Cum ! se miră ea, roşind.
— Sau lasă că plec eu... dar mai tîrziu.

Şi o trase pe Ketty înspre el. Nu era chip să se mai împotrivească. Împotrivirea face atîta zgomot ! Se lăsă, deci, în voia lui.

Era o pornire de răzbunare împotriva stăpînei. D'Artagnan gîndi ce drept e să se spună că răzbunarea e bucuria zeilor. Dac-ar fi avut o fărîmă de inimă, s-ar fi mulţumit cu această nouă cucerire ; dar el n-avea decît focul rîvnei şi al mîndriei.

Totuşi, s-o spunem spre lauda lui, cel dintîi folos tras de pe urma înrîuririi lui asupra cameristei fusese de a încerca să afle ceva despre doamna Bonacieux ; dar biata fată jură pe sfînta cruce că nu ştia nimic din toate astea, fiindcă stăpîna ei nu-şi dezvăluia tainele decît pe jumătate ; singurul lucru la care credea că putea răspunde era că doamna Bonacieux mai trăia încă.

În privinţa pricinei pentru care Milady era cît p-aci să piardă încrederea cardinalului, Ketty nu ştia de asemenea nimic mai mult ; dar în privinţa asta, d'Artagnan ştia el mai multe ; îşi aminti că tocmai în clipa cînd părăsea Anglia, o zărise pe Milady pe o corabie blocată în port ; bănuia deci că trebuie să fi fost vorba, fără îndoială, de eghileţii în diamante.

Dar mai limpede decît orice era faptul că ura adevărată, ura cea mare, ura nepotolită a acelei Milady se năpustise asupra lui pentru că nu-i ucisese cumnatul.

A doua zi, d'Artagnan se duse iarăşi la Milady. Găsind-o în toane rele, îşi spuse că de bună seamă îndelungata tăcere a domnului de Wardes o scoate din sărite. Ketty intră în cameră ; Milady o bruftlui aspru, iar ea îi aruncă lui d'Artagnan o privire de parcă ar fi vrut să-i spună : „Vezi ce sufăr din pricina dumitale ?"

Totuşi, către sfîrşitul serii, frumoasa leoaică se mai îmblînzi, ascultă cu zîmbetul pe buze vorbele drăgăstoase ale lui d'Artagnan şi chiar întinse mîna ca să i-o sărute.

D'Artagnan ieşi de acolo fără a şti ce să mai creadă ; dar, cum nu era din cei care-şi pierd prea uşor capul, îşi ticluise în minte, în vreme ce se arăta atît de curtenitor, un mic plan. Găsi camerista în prag şi, la fel ca în ajun, ureă la ea în cameră. Fata primise o aspră dojană, fiind învinuită de negli-

jență. Milady nu putea pricepe tăcerea contelui de Wardes și-i poruncise cameristei să vină a doua zi la nouă dimineața, ca să ia al treilea răvaș.

D'Artagnan ceru sărmanei Ketty făgăduiala că-i va aduce scrisoarea acasă la el, chiar a doua zi dimineața, iar ea, la rîndul ei, făgădui tot ce voia iubitul ei : era nebună după el.

Toate se petrecură ca în ajun : d'Artagnan se încuie în dulap, Milady își chemă camerista, se pregăti de culcare, o trimise pe Ketty îndărăt, zăvorînd ușa. Apoi, tot ca în ajun, d'Artagnan nu se întoarse acasă decît la cinci dimineața.

Pe la unsprezece o văzu sosind pe Ketty ; ținea în mînă alt răvaș. De data asta, sărmana fată nici nu încercă să nu i-l mai dea. Îl lăsă pe d'Artagnan să facă tot ce voia. Se dăruia toată, cu trup și suflet, frumosului ei soldat.

El deschise plicul și citi cele ce urmează :

Vă scriu pentru a treia oară, ca să vă spun că vă iubesc ; luați seama să nu vă scriu a patra oară, ca să vă spun că vă urăsc.

Dacă vă căiți de felul cum v-ați purtat cu mine, tînăra aducătoare a rîndurilor mele vă va spune chipul în care un bărbat curtenitor își poate dobîndi iertarea.

D'Artagnan schimba fețe-fețe în vreme ce citea.

— Tot o mai iubești ! izbucni Ketty, care nu-și luase ochii de pe fața tînărului.

— Nu, Ketty, te înșeli, n-o mai iubesc de loc ; dar vreau să mă răzbun pentru tot disprețul ei față de mine.

— Da, da, știu eu răzbunarea asta, mi-ai mai pomenit de ea !

— Ce-ți pasă, Ketty ! Știi și tu că numai pe tine te iubesc.

— Cum pot să știu așa ceva ?

— Prin disprețul de care n-o s-o scutesc.

Ketty oftă din adînc.

D'Artagnan luă o pană și scrise :

Doamnă, m-am îndoit pînă acum că primele dumneavoastră două scrisori erau pentru mine, atît de nevrednic mă socoteam de asemenea cinste ; de altminteri, eram atît de suferind, încît tot aș fi șovăit să vă răspund.

Dar astăzi trebuie să dau crezare nemărginitei dumneavoastre bunăvoinţe faţă de mine, deoarece nu numai scrisoarea, dar chiar şi camerista domniei-voastre mă încredinţează că am fericirea să vă fiu drag.

Nu e nevoie să-mi spună ea în ce chip un bărbat curtenitor îşi poate dobîndi iertarea. Voi veni să v-o cer chiar eu disearâ, la unsprezece. A aştepta cu o singură zi ar însemna pentru mine, în clipa de faţă, să v-aduc o nouă jignire.

Acela pe care l-aţi făcut cel mai fericit dintre muritori,

Conte de Wardes.

Această scrisoare era în primul rînd un fals, apoi şi o neobrăzare, iar din punctul de vedere al moravurilor de azi era ceva asemănător unei ticăloşii ; dar pe vremea aceea, oamenii se purtau unii faţă de alţii cu mai puţine mănuşi decît în zilele noastre. De altminteri, d'Artagnan ştia chiar din mărturisirile ei că Milady se făcuse vinovată de trădare faţă de căpetenii mai de seamă, aşa că n-avea pentru ea decît o preţuire îndoielnică. Şi totuşi, în pofida acestei şubrede preţuiri, simţea cum îl mistuie o patimă nesăbuită pentru această femeie. Patimă însoţită şi de dispreţ. Patimă sau arşiţă, cum doriţi.

Socoteala lui d'Artagnan era foarte simplă : din odaia cameristei ajungea în a stăpînei. Folosind cele dintîi clipe de uluială, de ruşine şi de spaimă, i-ar fi biruit împotrivirea. S-ar fi putut să dea şi greş, căci, vrînd-nevrînd, trebuia să lase ceva şi pe seama neprevăzutului. Peste opt zile, cînd va porni războiul, va fi nevoit să plece ; astfel fiind, d'Artagnan n-avea nici vreme pentru o dragoste aşa cum îi e datul.

— Poftim — spuse tînărul, dînd cameristei scrisoarea pecetluită — du acest răspuns stăpînei tale ; din partea domnului de Wardes.

Sărmana Ketty se făcu galbenă ca ceara. Bănuia şi ea ce stătea scris înăuntru.

— Ascultă, fetiţo dragă — urmă d'Artagnan — înţelegi bine că toate astea vor trebui să sfîrşească într-un fel sau altul ; Milady poate să descopere c-ai dat prima scrisoare valetului meu în loc s-o dai valetului domnului de Wardes, că eu am deschis celelalte două scrisori în loc să le deschidă contele. Milady te va goni, iar tu o cunoşti : nu e femeia care să se mărginească doar la atîta !

— Vai mie! se tînguí Ketty. Pentru cine am înfruntat eu toate astea?

— Pentru mine, știu bine, frumoasa mea frumoasă, și de aceea îți sînt adînc recunoscător; și-o jur.

— Dar, spune-mi măcar, ce-ai scris în scrisoarea asta?

— O să-ți spună Milady.

— Vai, nu mă iubești — strigă Ketty — și sînt tare nenorocită!

Mustrarea aceasta are un răspuns făcut să înșele pe orice femeie; d'Artagnan răspunse în așa fel, încît Ketty se înșelă și ea cumplit. Și cu tot plînsul ei amarnic înainte de a se hotărî să înmîneze stăpînei scrisoarea, Ketty trebui totuși, în cele din urmă, să se hotărască. Era tot ce voia și d'Artagnan. Îi mai făgădui că nu va ieși tîrziu de la Milady și că, la plecare, va urca pînă la ea. Făgăduiala aceasta izbuti s-o mai liniștească în sfîrșit pe biata Ketty.

Capitolul IV

UNDE SE VORBEȘTE DESPRE ECHIPAMENTUL LUI ARAMIS ȘI AL LUI PORTHOS

De cînd cei patru prieteni alergau care încotro după echipament, nu se mai întîlneau în zile dinainte hotărîte. Prînzea fiecare pe unde-l prindea amiaza sau, mai bine zis, pe unde se nimerea. Apoi și slujba le mai răpea o bună parte din prețiosul timp, care zbura atît de repede. Hotărîseră totuși să se întîlnească o dată pe săptămînă, în jurul orei unu, acasă la Athos, dat fiind că acesta din urmă, potrivit legămîntului făcut, nu mai trecea pragul locuinței.

Cînd Ketty venise la d'Artagnan, era tocmai o zi hotărîtă pentru întîlnire.

Îndată după plecarea cameristei, acesta se și îndreptă spre strada Férou. Îi găsi pe Athos și Aramis în toiul cugetărilor. Pe Aramis îl mîna dorul să se întoarcă la anteriu. Potrivit vechiului său obicei, Athos nu-l sfătuia să-și lepede gîndul, dar

nici nu-l îndemna să-l aducă la îndeplinire. El era de părere să lași pe fiecare să facă așa cum îl taie capul. Nu dădea niciodată sfaturi cînd nu i se cereau ; ba, mai mult, trebuia să i le ceri de două ori. „Mai totdeauna cînd cineva îți cere un sfat, e ca să nu-l urmeze sau, dacă îl urmează, e ca să aibă pe cine arunca vina că i l-a dat" — spunea el.

Porthos sosi curînd după d'Artagnan. Așadar, prietenii se găseau strînși iarăși laolaltă. Cele patru chipuri răsfrîngeau patru simțăminte felurite : al lui Porthos, liniștea ; al lui d'Artagnan, nădejdea ; al lui Aramis, îngrijorarea și, în sfîrșit, al lui Athos, nepăsarea.

După cîteva clipe de sporovăială, în care Porthos dădu să se înțeleagă că cineva de mare vază catadicsea să-l scoată din încurcătură, Mousqueton intră pe ușă. Venea să-și roage stăpînul să poftească acasă, unde, spunea el cu o mutră de un cot, trebuia să se întoarcă fără întîrziere.

— Mi-or fi sosit cai ? întrebă Porthos.

— Da și nu — răspunse Mousqueton.

— Adică, cum, nu poți să-mi spui ?...

— Poftiți acasă, domnule.

Porthos se ridică, își salută prietenii și-l urmă pe Mousqueton.

După alte cîteva clipe, Bazin se ivi și el în pragul ușii.

— Vrei ceva de la mine, prietene ? întrebă Aramis, cu acea catifelată blîndețe care-i îndulcea vorba de cîte ori gîndurile îl mînau îndărăt spre cele sfinte.

— Vă așteaptă un om acasa — răspunse Bazin.

— Un om ? Ce fel de om ?

— Un cerșetor.

— Dă-i ceva de pomană, Bazin, și spune-i să se roage pentru un biet păcătos.

— Dar el ține morțiș să vă vorbească și dă zor c-o să fiți grozav de bucuros cînd l-oți vedea.

— N-a spus nimic deosebit pentru mine ?

— Ba da. Dacă domnul Aramis se codește să mă vadă, a zis el, atunci vestește-l că vin de la Tours.

— De la Tours ? se repezi Aramis. Domnilor, vă rog, mii de iertăciuni, dar, fără îndoială, omul mi-aduce știri pe care le așteptam.

Și, ridicîndu-se îndată, plecă în pripă.

Rămaseseră doar Athos și d'Artagnan.

— Cred că voinicii noştri au găsit ce căutau. Ce zici, d'Artagnan ? întrebă Athos.

— Ştiu că Porthos era pe calea cea bună — răspunse d'Artagnan. Cît despre Aramis, drept să-ţi spun, nu i-am dus niciodată prea mult grija ; dar dumneata, dragul meu Athos, dumneata care ai împărţit cu atîta dărnicie banii englezului, bani ce ţi se cuveneau, ia spune, ce ai să te faci acum ?

— Sînt încîntat că l-am răpus pe caraghiosul acela, băiete, căci e mană cerească să ucizi un englez ; dar dacă l-aş fi buzunărit de bani, m-ar fi apăsat ca o remuşcare.

— Ia mai las-o, dragă Athos, ai într-adevăr nişte idei nemaipomenite !

— Hai să vorbim de altceva ! Ce-mi spunea ieri domnul de Tréville, care mi-a făcut cinstea să vină pe la mine : te ţii scai de englezii aceia deocheaţi pe care-i ocroteşte cardinalul ?

— Adică mă ţin de o englezoaică ; ţi-am mai vorbit de ea.

— Ah, da ! Doamna blondă, în privinţa căreia ţi-am dat unele sfaturi pe care, firește, nu te-ai gîndit să le urmezi.

— Ştii doar din ce pricină.

— Da, pe cît mi-aduc aminte, parcă mi-ai spus ceva în legătură cu echipamentul dumitale.

— Da' de unde ! Acum sînt sigur că femeia asta e amestecată în răpirea doamnei Bonacieux.

— Încep să pricep : ca să găseşti o femeie, îi faci curte alteia : e calea cea mai lungă, dar totodată şi cea mai plăcută.

D'Artagnan vru să i se destăinuiască prietenului ; îl opri însă o teamă : Athos era un gentilom neînduplecat în chestiunile de onoare, iar în micile socoteli ale îndrăgostitului nostru cu privire la Milady erau anumite lucruri pe care ştia dinainte că prietenul său nu le-ar fi încuviinţat ; hotărî deci să nu dea nimic în vileag, şi cum Athos era omul cel mai puţin curios din lume, destăinuirile lui d'Artagnan n-au mers mai departe.

Îi vom părăsi deci pe cei doi prieteni, care nu aveau nimic de seamă a-şi spune, şi-l vom urmări pe Aramis.

Am văzut cît de grabnic se luase tînărul după Bazin sau mai bine zis cum i-o luase înainte, cînd auzise că omul care voia să-i vorbească sosea de la Tours ; din cîteva sărituri ajunsese din strada Férou în strada Vaugirard.

În casă dădu într-adevăr peste un om scund, cu privirea ageră și straiele ferfeniță.

— Dorești să vorbești cu mine ? întrebă mușchetarul.

— Adică, eu doresc să vorbesc cu domnul Aramis ; e numele dumneavoastră ?

— Al meu ; vrei să-mi înmînezi ceva ?

— Da, dacă-mi arătați o anume batistă brodată.

— Iat-o — zise Aramis, scoțînd o cheiță din sîn și deschizînd un mic sipet din lemn de abanos, încrustat cu sidef — poftim, asta e.

— Bine — se învoi cerșetorul. Spuneți valetului dumneavoastră să plece.

Într-adevăr, dornic să afle ce treabă avea zdrențărosul cu stăpînul lui, Bazin se luase după Aramis și ajunsese acasă aproape o dată cu el ; dar pripeala nu-i slujise la mare lucru ; la cererea cerșetorului, stăpînul îi făcu semn să iasă și, vrînd-nevrînd, trebuia să asculte.

După plecarea lui Bazin, cerșetorul își aruncă privirea jur împrejur, ca să se încredințeze că nimeni nu putea să-l vadă sau să-l audă, și, desfăcîndu-și haina zdrențuită și slab încinsă cu o cingătoare de piele, începu să-și descoasă pieptarul la gît, de unde trase afară o scrisoare.

Cînd zări sigiliul, Aramis dădu un chiot de bucurie și, sărutînd slovele, deschise smerit scrisoarea, al cărui cuprins era următorul :

Prietene, soarta vrea să mai rămînem despărțiți cîtăva vreme încă, dar frumoasele zile ale tinereții nu se irosesc fără de urmă. Fă-ți datoria pe cîmpul de bătaie ; mi-o fac și eu pe a mea în altă parte. Primește ceea ce-ți va aduce purtătorul răvașului ; mergi și luptă, mîndrule și vrednicule gentilom, și nu uita pe aceea care cu drag îți sărută ochii dumitale negri.

Adio, sau, mai curînd, la revedere !

Cerșetorul descosea mereu ; trase afară, unul după altul, din bulendrele lui soioase, o sută cincizeci de pistoli dubli de Spania, pe care-i înșiră pe masă ; apoi deschise ușa, se înclină și plecă, înainte ca tînărul înmărmurit să se fi încumetat să-i spună vreun cuvînt.

Cînd mai citi o dată scrisoarea, Aramis își dădu seama că avea și un *post-scriptum :*

P. S. Primește-l pe aducătorul scrisorii cum se cuvine, căci este conte și grande de Spania.

— Viso aurite! se înflăcără Aramis. Doamne! Frumoasă e viața! Așa e, sîntem tineri, așa e, ne mai așteaptă încă zile fericite! Da! Ție îți închin iubirea mea, sîngele meu, viața mea, totul, totul, totul, frumoasa mea iubită!

Și sărută scrisoarea cu patimă, fără ca măcar să privească aurul ce strălucea pe masă.

Bazin ciocăni ușor la ușă; cum nu mai avea de ce să-l țină afară, Aramis îl lăsă să intre. Zgîndu-se năuc la maldărul de aur, Bazin uitase că tocmai voia să vestească sosirea lui d'Artagnan, care, nerăbdător să afle rostul cerșetorului, trecea pe la Aramis, venind de la Athos.

Văzînd că Bazin îl uitase, d'Artagnan, care nu prea făcea mofturi cu Aramis, intră de-a dreptul în cameră.

— Ei drăcie! se miră d'Artagnan. Dacă astea-s prunele uscate ce ți se trimit de la Tours, apoi, dragă Aramis, te rog felicită-l din partea mea pe grădinarul care le sădește.

— Te înșeli, dragul meu — răspunse Aramis, păstrînd ca totdeauna taina — e librarul meu; tocmai mi-a trimis onorariul pentru poemul în versuri de o silabă, început știi dumneata unde.

— Da, da, adevărat! zise d'Artagnan. Ia te uită, ai un librar grozav de mărinimos, dragă Aramis, e tot ce pot să-ți spun.

— Cum, domnule — se minună Bazin — un poem se plătește cu atîta bănet? Nici nu-ți vine să crezi! Vai, domnule, dar dumneavoastră aveți o minte grozavă! Puteți să ajungeți de-o seamă cu domnul de Voiture și cu domnul de Benserade[1]. Nici asta nu-i tocmai rău. Un poet e mai-mai decît un preot. Ah, domnule Aramis, știi, vă rog eu, făceți-vă poet!

— Prietene Bazin — i-o tăie Aramis — mi se pare că te cam amesteci unde nu trebuie.

Bazin pricepu că făcuse o greșeală. Lăsă ochii în jos și ieși din cameră.

— Așa, așa — urmă d'Artagnan cu surîsul pe buze — prin urmare îți vinzi operele pe bani grei; ferice de dumneata, prietene; dar, ia seama, o să pierzi scrisoarea care-ți iese din tunică și care, pesemne, e tot de la librar.

[1] Poeți de la curtea lui Ludovic al XIV-lea.

Aramis se făcu stacojiu ; îndeşă mai tare scrisoarea şi-şi încheie haina.

— Dragă d'Artagnan — schimbă el vorba — dacă vrei, hai să mergem la prietenii noştri, şi cum sînt bogat, să începem chiar de azi să luăm iar masa împreună, pînă veţi fi şi voi bogaţi, la rîndul vostru.

— Că bine zici ! se bucură d'Artagnan. Primesc cu mare plăcere ; de multă vreme n-am mîncat ca lumea, şi cum, în ceea ce mă priveşte, am pus la cale pe diseară o năzdrăvănie cam îndrăzneaţă, îţi mărturisesc că nu mi-ar părea rău să mă afum cu cîteva sticluţe de Burgundia, din cel vechi.

— Fie şi de Burgundia, nu mă dau îndărăt — răspunse Aramis, care, la sclipirea aurului, se lecuise de gîndurile lui monahale.

Şi după ce strecură vreo două-trei monede în buzunar pentru cîteva nevoi grabnice, le închise pe celelalte în micul sipet de abanos, încrustat cu sidef, din care scosese faimoasa batistă ce-i slujise drept talisman.

Cei doi prieteni trecură întîi pe la Athos, care, credincios legămîntului de a nu ieşi din casă, se învoi să se aducă cina la el ; cum era şi mare meşter în întocmirea unui ospăţ, d'Artagnan şi Aramis îi încredinţară bucuroşi această sarcină de seamă.

Se îndreptau spre Porthos, cînd, în colţul străzii Pontonului, îl întîlniră pe Mousqueton care, încruntat şi mofluz, mîna din urmă un catîr şi un cal.

D'Artagnan trase un chiot de uimire, îmbinată şi cu oarecare bucurie.

— Ia te uită, căluţul meu galben ! strigă el. Aramis, priveşte te rog calul de colo.

— Uf, ce mîrţoagă îngrozitoare ! spuse Aramis.

— Iată, dragul meu — urmă d'Artagnan — călare pe gloaba asta am venit eu la Paris.

— Cum, domnul cunoaşte calul ăsta ? se miră Mousqueton.

— Are o culoare cam fistichie — adăugă Aramis. N-am văzut în viaţa mea cal cu un asemenea păr.

— Cred şi eu — încuviinţă d'Artagnan — de aceea l-am şi vîndut cu trei taleri, numai din pricina culorii, căci toate ciolanele lui la un loc nu fac nici optsprezece livre. Dar cum de a ajuns calul ăsta în mîinile dumitale, Mousqueton ?

— Vai, domnule — răspunse valetul — nu mă mai întrebaţi ! Soţul ducesei noastre ne-a tras un chiul...

— Cum asta, Mousqueton ?

— Păi, ne bucurăm şi noi de oblăduirea unei înalte doamne, ducesa de... ; dar, să-mi fie iertat, stăpînul mi-a poruncit să-mi ţin gura. Dînsa a stăruit să primim ca mică amintire o minunăţie de cal spaniol şi un catîr andaluz de toată frumuseţea. Soţul a prins de veste, a înhămat mîndreţele de dobitoace tocmai cînd se aflau în drum spre noi şi ne-a trimis în locul lor gloabele astea păcătoase.

— Pe care i le duci înapoi, nu-i aşa ? întrebă d'Artagnan.

— Chiar aşa ! întări Mousqueton. Cum o să primim noi asemenea mîrţoage în locul bidiviilor făgăduiţi ?

— Firește, deşi tare aş fi vrut să văd cum îi stă lui Porthos pe căluţul meu portocaliu ; mi-aş fi putut da seama cum arătam şi eu cînd am sosit la Paris. Dar să nu te mai oprim din drum, Mousqueton ; mergi şi împlineşte ce ţi-a poruncit stăpînul, hai, du-te. E acasă Porthos ?

— Da, domnule — răspunse Mousqueton — da-i grozav de morocănos !

Şi merse mai departe înspre cheiul Grands-Augustins, în vreme ce amîndoi prietenii se duceau să sune la uşa amărîtului de Porthos. Acesta îi văzuse străbătînd curtea, dar nici prin gînd nu-i trecea să le deschidă. Sunară deci zadarnic.

În vremea asta, Mousqueton îşi vedea de drum şi, trecînd peste Podul Nou, gonind mereu din urmă cele două mîrţoage, ajunse în strada Urşilor. Odată acolo, legă, potrivit poruncii stăpînului, calul şi catîrul la uşa avocatului ; apoi, fără să se mai sinchisească de soarta lor, se întoarse acasă la Porthos, aducîndu-i la cunoştinţă îndeplinirea sarcinii încredinţate.

După cîtva timp, bietele dobitoace, care nu mîncaseră nimic din dimineaţa acelei zile, făcură asemenea tărăboi, tot trăgînd în sus şi-n jos de ciocănaşul de la uşă, încît avocatul porunci băieţaşului de serviciu să se ducă să întrebe pe la vecini ale cui erau cele două animale.

Recunoscîndu-şi darul, doamna Coquenard nu pricepu la început pentru ce îi fusese trimis îndărăt ; curînd însă, Porthos veni şi o lămuri pe deplin. Mînia ce-i lucea în ochi, deşi muşchetarul căuta să se stăpînească, o băgă în sperieţi pe iubita lui, fire slabă de înger. Într-adevăr, Mousqueton nu-i as-

cunsese stăpînului că-i întîlnise pe d'Artagnan şi pe Aramis şi că d'Artagnan recunoscuse în calul galben mîrţoaga bearneză pe care sosise la Paris şi o vînduse pentru trei taleri.

Porthos plecă, după ce-şi dădu întîlnire cu soţia avocatului în dreptul mînăstirii Saint-Magloire. Văzîndu-l că pleacă, avocatul îl pofti la masă, dar, din înălţimea trufiei lui, muşchetarul nu vru să primească.

Doamna Coquenard se duse, tremurînd ca varga, la locul întîlnirii, căci prevedea mustrările ce o aşteptau ; era însă vrăjită de ifosele simandicoase ale lui Porthos. Toate sudălmile şi ocările pe care un bărbat rănit în mîndria lui le poate prăvăli asupra unei femei le rostogoli Porthos pe capul plecat al doamnei Coquenard.

— Sărmana de mine ! Am făcut şi eu tot ce-am putut. Unul din clienţii noştri e geambaş ; datora bani soţului meu şi e rău platnic. Am luat catîrul şi calul în schimbul datoriei. Îmi făgăduise două animale regeşti.

— Atunci, află, doamnă — urmă Porthos — că dacă datoria lui trecea de cinci taleri, geambaşul dumitale e un tîlhar.

— E cumva oprit să cumpărăm ieftin, domnule Porthos ? întrebă soţia avocatului, căutînd a se dezvinovăţi.

— Nu, doamnă, firește că nu, dar cine aleargă după chilipiruri trebuie să le îngăduie celorlalţi să-şi găsească prieteni mai mărinimoşi.

Şi, răsucindu-se pe călcîie, Porthos făcu un pas, cu gînd să se îndepărteze.

— Domnule Porthos ! Domnule Porthos ! strigă doamna Coquenard. Am greşit, văd şi eu că n-ar fi trebuit să mai stau la tocmeală cînd era vorba de echipamentul unui cavaler ca dumneata !

Fără să răspundă, Porthos făcu al doilea pas, tot pentru a se îndepărta. Soţiei avocatului i se păru atunci că-l vede pe aripile învolburate ale unui nor strălucitor, împresurat de ducese şi de marchize, care mai de care aruncîndu-i saci cu aur la picioare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, opreşte-te ! Domnule Porthos — strigă ea — opreşte-te şi să vorbim !

— Numai cît vorbesc cu dumneata şi toate-mi merg de-a-ndoaselea — răspunse, încruntat, Porthos.

— Dar, spune-mi, te rog, ce ceri dumneata ?

— Nimic, căci aceeaşi scofală ar fi şi dacă aş cere ceva.

Soția avocatului se agăță de brațul lui Porthos și, în focul durerii ei, începu să se vaite :

— Domnule Porthos, eu nu mă pricep la nimic din toate astea ; de unde să știu eu ce-i aceea un cal ? De unde să știu eu ce-s acelea harnașamente ?

— Ar fi trebuit să le lași în seama mea, căci eu mă pricep, doamnă, dar ai umblat după chilipiruri și, prin urmare, după folos cămătăresc.

— E o greșeală, domnule Porthos, pe cuvîntul meu, am s-o îndrept.

— Cum anume ? întrebă mușchetarul.

— Ascultă-mă : deseară, domnul Coquenard se duce la ducele de Chaulnes, care l-a chemat la el. E vorba de o consultație ce va ține pe puțin două ceasuri. Vino, vom fi singuri și ne vom putea socoti.

— Foarte bine ! Așa ceva mai înțeleg și eu.

— Atunci, mă ierți ?

— Să vedem ! răspunse, țanțoș, Porthos.

Și amîndoi se despărțiră zicîndu-și : pe deseară.

„Drace — gîndi Porthos, îndepărtîndu-se — pare-mi-se că mă apropii în sfîrșit de sipetul maestrului Coquenard."

Capitolul V

NOAPTEA, TOATE PISICILE SÎNT NEGRE

Sosi, în sfîrșit, și seara așteptată cu atîta înfrigurare de Porthos și d'Artagnan.

Către ora nouă, d'Artagnan se duse ca de obicei la Milady. O găsi în cele mai încîntătoare toane ; niciodată nu-l primise atît de frumos. Gasconul nostru își dădu seama de la început că răvașul îi fusese înmînat, iar urmările erau firești.

Ketty intră ca să aducă dulciurile. Stăpîna o privi nespus de blînd și-i zîmbi cu cel mai duios zîmbet, dar, vai ! sărmana de ea, era atît de abătută, încît nici nu băgă de seamă marea bunăvoință a stăpînei.

D'Artagnan privea rînd pe rînd cele două femei, silit să mărturisească în sinea lui că firea dăruise doamnei de neam mare un suflet hîd şi josnic, iar cameristei o inimă aleasă, de ducesă.

Pe la zece, Milady începu să dea semne de nerăbdare. D'Artagnan pricepu tîlcul ; o vedea cum privea pendula, cum se ridica de pe scaun ca să se aşeze din nou şi cum îi zîmbea cu o căutătură care voia să spună : „Eşti tu grozav de drăguţ, dar ce încîntător ai fi dac-ai şterge-o de-aici !"

D'Artagnan se ridică şi îşi luă pălăria. Milady îi întinse mîna să i-o sărute. Tînărul simţi cum i-o strîngea şi înţelese că o făcea nu din cochetărie femeiască, ci din recunoştinţă că pleacă. „Moare după el" — îşi zise d'Artagnan. Apoi ieşi.

De data asta, Ketty nu-l mai aştepta nici în anticameră, nici pe sală, nici sub poarta cea mare. D'Artagnan se văzu nevoit să găsească singur scara şi odăiţa cameristei.

Ketty şedea cu capul în mîini şi plîngea. Îl auzi intrînd, dar nu-şi ridică ochii ; cînd tînărul se apropie de ea şi-i luă mîinile într-ale lui, fata izbucni în hohote de plîns. Aşa cum îşi închipuise d'Artagnan, Milady, nebună de bucurie în urma răspunsului primit, îi spusese totul cameristei ; îi mai dăruise şi o pungă cu bani drept răsplată pentru chipul în care îşi dusese de astă dată la îndeplinire îndatorirea primită. Cînd se întorsese la ea în odaie, Ketty aruncase punga într-un ungher şi o lăsase aşa deschisă, cu cîteva monezi de aur rostogolite pe covor.

Simţindu-i mîngîierile, sărmana fată îşi ridică fruntea. Pînă şi d'Artagnan se înspăimîntă de amărăciunea întipărită pe chipul ei ; împreunîndu-şi mîinile c-un aer rugător, nu îndrăznea să rostească nici un cuvînt.

Oricît de împietrită i-ar fi fost inima, d'Artagnan se simţi totuşi îndulcşat de acea durere mută ; dar ţinea prea mult la planurile lui şi mai ales la cel din urmă, ca să schimbe o iotă din tot ce ticluise pe îndelete. Îi nimici deci cameristei orice nădejde că-l va înduplecа, înfăţişîndu-i fapta lui drept o răzbunare. Această răzbunare lua de altfel o întorsătură cu atît mai uşoară, cu cît Milady, de bună seamă pentru a-şi ascunde sfiala, îi spusese fetei să stingă toate luminile din apartament, chiar şi cele din dormitor. Domnul de Wardes trebuia să plece înainte de a miji de ziuă, tot pe întuneric.

După cîteva clipe o auziră pe Milady care intra la ea în cameră. D'Artagnan se şi repezi la dulap. Abia se pitise înăuntru, şi clopoţelul începu să sune. Ketty intră în camera stăpînei, fără să mai lase de data asta uşa deschisă ; peretele despărţitor era însă atît de subţire, încît se auzea aproape tot ce vorbeau între ele cele două femei.

Milady, beată de bucurie, o punea pe Ketty să-i istorisească mereu în cele mai mici amănunte aşa-zisa întîlnire cu contele de Wardes, cum primise scrisoarea, cum răspunsese, tot ce se oglindea pe chipul lui, dacă arăta a fi tare îndrăgostit ; şi la toate întrebările, sărmana Ketty, silită să-şi păstreze cumpătul, răspundea cu glas înăbuşit, al cărui răsunet dureros stăpîna nici nu-l lua în seamă, atît de egoistă e fericirea pe lume.

În sfîrşit, cum ora sosirii contelui se apropia, Milady îi porunci cameristei să stingă toate luminile din dormitor, să se ducă în odaia ei şi să-l poftească pe de Wardes îndată ce va veni.

Aşteptarea nu ţinu îndelung. Cînd văzu prin broasca dulapului că luminile fuseseră stinse, d'Artagnan ţîşni din ascunzătoare, tocmai în clipa cînd Ketty se pregătea să închidă uşa de trecere.

— Ce-i zgomotul ăsta ? întrebă Milady.

— Eu sînt — răspunse d'Artagnan în şoaptă — eu, contele de Wardes.

— Doamne Dumnezeul meu ! murmură Ketty. N-a avut răbdare să aştepte nici măcar ora hotărîtă de el singur.

— Atunci — grăi Milady, cu voce tremurîndă — atunci de ce nu intră ? Conte, conte — îl rugă ea — ştii că te aştept !

La această chemare, d'Artagnan o îndepărtă încetişor pe Ketty şi intră repede în camera frumoasei Milady.

Dacă mînia şi amarul îşi dau mîna să chinuie pe lumea asta un suflet, fără îndoială că îl aleg pe al îndrăgostitului care primeşte, sub un nume străin, mărturisirile de dragoste închinate fericitului său potrivnic. D'Artagnan se afla într-o împrejurare dureroasă, pe care n-o bănuise : gelozia îi sfîşia inima şi suferea aproape la fel ca şi sărmana Ketty, care, în vremea asta, plîngea în camera alăturată.

— Da, conte — spunea Milady cu cea mai dulce voce şi strîngîndu-i duios mîna în mîinile ei — da, sînt fericită de

dragostea pe care privirile și vorbele dumitale mi-au murmurat-o de cîte ori ne-am întîlnit. Și eu te iubesc. Dar aș vrea să știu că și mîine te mai gîndești la mine, și fiindcă ai putea să mă uiți, iată ce-ți dăruiesc.

Și, spunînd acestea, trecu un inel din degetul ei într-al lui. D'Artagnan își aminti c-o văzuse purtînd inelul acela ; era un safir minunat, împresurat cu briliante.

Întîia lui mișcare fu de a i-l da îndărăt, dar Milady adăugă :

— Nu, nu vreau ; dacă mă iubești, te rog să-l păstrezi. De altfel — adăugă ea, cu glas schimbat — primindu-l, mă îndatorezi mai mult decît îți poți închipui.

„Femeia asta e toată numai taine" — își zise în sinea lui d'Artagnan.

În clipa aceea era gata să-i destăinuiască adevărul. Deschise gura, vrînd să-i spună cine era și ce gînd răzbunător îl adusese, dar ea adăugă :

— Dragul de el, și era cît p-aci să mi-l omoare fiara aceea de gascon !

Fiara era el.

— Ia spune — urmă Milady — te mai dor rănile ?

— Da, da, grozav — bîigui d'Artagnan, care nu prea știa ce să răspundă.

— Fii pe pace — murmură ea — am să te răzbun, și încă ce cumplit !

„Drace — își zise în sinea lui d'Artagnan — n-am prea brodit momentul destăinuirilor."

Îi trebui cîtăva vreme lui d'Artagnan ca să-și vină în fire de pe urma micului dialog ; gîndurile de răzbunare i se spulberaseră, însă, toate. Femeia aceea avea asupra lui o putere de necrezut ; o ura și în același timp o adora ; nu crezuse niciodată ca două simțăminte atît de felurite să poată sălășlui în aceeași inimă, iar din amîndouă îmbinate să purceadă o dragoste atît de stranie și, într-un anume chip, drăcească.

În vremea asta, bătuse unu noaptea ; trebuiau să se despartă ; în clipa cînd s-o părăsească pe Milady, d'Artagnan nu mai simți decît crunta părere de rău a despărțirii și, în pătimașul rămas bun pe care și-l luară unul de la celălalt, hotărîră să se întîlnească din nou, peste o săptămînă. Biata Ketty nădăjduia să-i poată strecura cîteva cuvinte atunci cînd va trece prin odaia ei, dar Milady îl însoți chiar ea, prin întuneric, pînă la scară.

A doua zi dimineață, d'Artagnan dădu fuga la Athos. Se încurcase într-o ispravă atît de năstrușnică, încît voia să-i ceară sfatul. Îi povesti totul; Athos încruntă de mai multe ori din sprîncene.

— Milady asta a dumitale — îi spuse el — pare a fi o mare ticăloasă, totuși și dumneata ai greșit cînd ai înșelat-o, căci, într-un fel sau altul, iată-ne cu un dușman groaznic în spinare.

Și în vreme ce-i vorbea, Athos nu-și lua ochii de la safirul înconjurat de briliante care luase, pe degetul lui d'Artagnan, locul inelului reginei, pus cu grijă în cutiuța lui.

— Te uiți la inel? întrebă gasconul, mîndru că putea arăta prietenilor lui un dar atît de prețios.

— Da — răspunse Athos. Îmi amintește o bijuterie de familie.

— E frumos, nu-i așa? adăugă d'Artagnan.

— E minunat — încuviință Athos. Nici nu credeam să fie pe lume două safire cu ape atît de frumoase. L-ai dat în schimbul diamantului dumitale?

— Nu — desluși d'Artagnan — e un dar pe care mi l-a făcut frumoasa mea englezoaică, sau mai bine zis frumoasa mea frațuzoaică; fiindcă deși n-am vrut s-o întreb, eu sînt convins că e născută în Franța.

— Cum! Adică inelul ăsta l-ai primit de la Milady? se miră Athos, cu un glas care trăda o adîncă tulburare.

— Chiar de la ea; mi l-a dat astă-noapte.

— Arată-mi-l, te rog, și mie — stărui Athos.

— Poftim — răspunse d'Artagnan, scoțîndu-l din deget.

Athos îl privi cu luare-aminte și se făcu dintr-o dată alb la față, apoi îl încercă pe inelarul mîinii stîngi: inelul i se potrivea de parcă ar fi fost făcut pentru el. O dorință de ură și de răzbunare adumbri ca sub un nor fruntea de obicei atît de senină a gentilomului.

— E cu neputință să fie ea — adăugă Athos. Și cum de se găsește inelul în mîinile acestei milady Clarick? Totuși nu-ți vine să crezi că se pot găsi două pietre atît de asemănătoare.

— Cunoști inelul? întrebă d'Artagnan.

— Crezusem că-l cunosc — răspunse Athos — dar pe-semne că m-am înșelat.

Şi dădu îndărăt inelul, fără să-şi poată lua ochii de la el.

— Te rog, dragă d'Artagnan — îi spuse după cîtva timp — scoate inelul din deget sau întoarce-l cel puţin cu piatra înăuntru ; îmi trezeşte amintiri atît de dureroase, că nici n-aş mai putea sta de vorbă cu dumneata. Dar parcă veniseşi să-mi ceri sfatul, ziceai că nu ştii cum să ieşi din încurcătură. Ia stai... mai dă-mi safirul : cel cu pricina avea una din feţe zgîriată printr-o întîmplare.

D'Artagnan îşi scoase din nou inelul din deget şi-l dădu lui Athos. Acesta tresări :

— Iată — murmură el — priveşte, nu-i aşa că e ciudat ?

Şi-i arătă lui d'Artagnan zgîrietura pe care şi-o aducea aminte.

— Dar de unde aveai safirul ăsta, Athos ?

— De la mama mea, care, la rîndul ei, îl avea de la mama ei. Aşa cum ţi-am spus, e o veche bijuterie de familie... şi care ar fi trebuit să rămînă în familie.

— Şi l-ai... vîndut ? întrebă, şovăitor, d'Artagnan.

— Nu — răspunse Athos, cu un zîmbet ciudat. L-am dăruit într-o noapte de dragoste, aşa cum ţi-a fost dăruit şi dumitale.

D'Artagnan căzu la rîndul lui pe gînduri. I se părea că simte în sufletul frumoasei Milady adîncuri de prăpăstii întunecate şi necunoscute. Nu-şi mai puse inelul în deget, ci îl vîrî în buzunar.

— D'Artagnan — începu Athos, luîndu-i mîna într-a lui — dumneata ştii cît te iubesc ; dac-aş avea un fiu, nu l-aş iubi mai mult decît pe dumneata. Te rog, ascultă-mă, părăseşte-o pe femeia asta. N-o cunosc, dar un soi de glas lăuntric îmi spune că e o netrebnică şi o piază rea.

— Ai dreptate — recunoscu d'Artagnan. Să ştii că o să mă despart de ea ; îţi mărturisesc, femeia asta mă înspăimîntă şi pe mine.

— O să ai destulă putere ? întrebă Athos.

— O să am — răspunse d'Artagnan — şi chiar de-acum.

— Bine, băiete, aşa să faci ! stărui gentilomul, strîngînd mîna gasconului aproape părinteşte. Dea Domnul ca femeia asta care abia a intrat în viaţa dumitale să nu-şi lase balele ei veninoase !

Athos îl salută pe d'Artagnan cu o mişcare a capului, dîndu-i să înţeleagă că ar dori să rămînă singur cu gîndurile lui.

Cînd se întoarse acasă, d'Artagnan o găsi pe Ketty, care-l aştepta. O lună întreagă de lingoare n-ar fi adus-o pe sărmana fată în halul în care era după o noapte de nesomn şi de chin. Milady o trimisese la aşa-zisul de Wardes. Stăpîna ei era nebună de dragoste, beată de fericire ; voia să ştie cînd îi va mai dărui iubitul ei încă o noapte. Iar sărmana Ketty, galbenă ca ceara şi tremurînd din toate mădularele, aştepta răspunsul lui d'Artagnan.

Athos avea o mare înrîurire asupra tînărului ; povaţa prietenului, alături de zvîrcolirile propriei sale inimi, îl îndemnau să n-o mai vadă pe Milady, acum cînd mîndria lui era în afară de primejdie şi răzbunarea atît de împlinită. Drept răspuns, îi scrise următoarele rînduri :

Nu vă mai bizuiţi pe mine, doamnă, pentru viitoarea întîlnire. De cînd merg spre însănătoşire, sînt atît de prins în acest soi de treburi, încît am fost silit să iau anumite măsuri. Cînd vă va sosi rîndul, voi avea cinstea să vă dau de ştire.

Vă sărut mîinile.

Conte de Wardes.

Despre safir nici un cuvînt ; voia oare gasconul să păstreze o armă împotriva frumoasei Milady sau, să vorbim deschis, păstra safirul drept ultim mijloc în vederea echipamentului ?

De altminteri, ar fi o greşeală să se judece faptele unor anumite vremuri în lumina altor vremuri. Ceea ce ar alcătui azi o ruşine pentru un om subţire, era socotit pe vremea aceea nespus de firesc, iar mezinii familiilor de seamă trăiau îndeobşte pe seama iubitelor lor.

D'Artagnan dădu scrisoarea deschisă fetei, care o citi întîia oară fără să se dumirească ; citind-o însă a doua oară, era cît p-aci să-şi piardă minţile de bucurie. Fiindcă nu putea crede în atîta fericire, d'Artagnan se văzu nevoit s-o mai încredinţeze şi prin viu grai de cele cuprinse în răvaş.

Oricît de primejdios era să dea o asemenea scrisoare în mîna unei făpturi pătimaşe ca stăpîna ei, sărmana copilă alerga spre Piaţa Regală cît o duceau picioarele de iute. Inima celei mai blînde femei e neînduplecată faţă de durerea unei rivale.

Milady deschise scrisoarea cu aceeaşi mare grabă cu care Ketty o adusese, dar după cele dintîi cuvinte se făcu albă ca varul ; mototoli hîrtia şi se întoarse spre Ketty cu ochi scăpărători.

— Ce-i cu scrisoarea asta ? întrebă ea.

— E răspunsul la scrisoarea doamnei — rosti Ketty, tremurînd de spaimă.

— Cu neputinţă ! răcni Milady. E cu neputinţă ca un gentilom să scrie unei femei o asemenea scrisoare ! Apoi, deodată, adăugă, tresărind : Dumnezeule ! Să fi aflat ceva ?... şi se opri.

Scrîşnea din dinţi, iar obrazul îi era pămîntiu ; vru să facă un pas către fereastră, fiindcă se înăbuşea, dar nu izbuti decît să întindă braţele — picioarele i se muiaseră ; se prăbuşi într-un fotoliu.

Crezînd că-i venise rău, Ketty alergă s-o desfacă la piept.

— Ce vrei ? se răsti ea. Şi de ce pui mîna pe mine ?

— Credeam că v-a venit rău şi am vrut să vă ajut — răspunse fata, înspăimîntată de căutătura fioroasă a stăpînei.

— Să-mi vină rău ? Mie ? Mie ? Dar ce sînt eu ? O femeiuşcă ? După asemenea jignire, eu nu leşin, eu mă răzbun ; ai priceput acum ?

Şi-i făcu semn cameristei să plece.

Capitolul VI

VIS DE RĂZBUNARE

Seara, Milady porunci ca domnul d'Artagnan să fie poftit îndată ce va veni, aşa cum îi era obiceiul. Se întîmplă însă ca tocmai atunci să nu vină.

A doua zi, Ketty se duse din nou la el şi-i povesti tot ce se petrecuse în ajun. D'Artagnan zîmbi : mînia dezlănţuită de gelozia Milady-ei era răzbunarea lui.

În timpul serii, Milady se arătă şi mai nerăbdătoare încă. Dădu aceeaşi poruncă în privinţa musafirului, dar, tot ca în ajun, aşteptarea i-a fost zadarnică.

Şi iarăşi, în ziua următoare, Ketty se duse la d'Artagnan, dar nu la fel de voioasă şi de zglobie ca în cele două zile din urmă, ci, dimpotrivă, sfîrşită de amărăciune. D'Artagnan o întrebă ce i se întîmplase, dar, în loc de răspuns, sărmana fată

scoase din buzunar un plic și i-l întinse. Purta scrisul frumoasei Milady, numai că de data asta era chiar pentru d'Artagnan și nu pentru domnul de Wardes.

Deschise scrisoarea și citi cele ce urmează :

Scumpe domnule d'Artagnan, nu șade frumos să-ți ocolești astfel prietenii, mai ales că-i vei părăsi curînd pentru atîta amar de vreme. Cumnatul meu și cu mine te-am așteptat zadarnic ieri și alaltăieri. În seara asta va fi oare la fel ?

A dumitale cu recunoștință,

Lady Clarick.

— Nimic mai firesc — se bucură d'Artagnan — mă așteptam la răvașul acesta. Am mai multă trecere pe lîngă ea, cu cît contele de Wardes are mai puțină.

— Și o să te duci ? întrebă Ketty.

— Ascultă, fetițo dragă — o dumiri gasconul, care căuta o dezvinovățire în propriii lui ochi, fiindcă era pe cale să nu se țină de făgăduiala făcută lui Athos — înțelege și tu că ar fi nepotrivit să întorc spatele unei invitații atît de fățișe. Cînd o vedea că nu vin, Milady n-ar pricepe de ce nu mă mai duc s-o văd ; i s-ar trezi în minte bănuieli și cine știe pînă unde ar putea ajunge răzbunarea unei ființe de teapa ei.

— Of ! Doamne ! se văicări Ketty. Știi să învîrtești lucrurile așa fel, că totdeauna ai dreptate. Parcă văd că iar o să-i faci curte ; și dacă de data asta îi placi sub numele și chipul dumitale adevărat, atunci o să fie și mai îngrozitor decît întîia oară !

Sărmana de ea, un glas lăuntric părea că-i dezvăluie ceva din viitoarele pățanii. D'Artagnan se strădui s-o liniștească și-i făgădui să rămînă rece în fața ademenitoarei Milady.

Îi trimise răspuns că-i era nespus de recunoscător pentru bunăvoința arătată și că-i va îndeplini întocmai porunca ; nu îndrăzni însă să-i scrie de teamă că nu va izbuti să-și schimbe îndeajuns slovele pentru ochi atît de iscoditori ca ai ei.

Cînd bătea nouă, d'Artagnan se afla în Piața Regală. De bună seamă, servitorilor care așteptau în anticameră li se puseseră în vedere cele cuvenite, căci îndată ce d'Artagnan se ivi în prag, unul din ei alergă să-l vestească, fără să mai cerceteze dacă Milady dorea sau nu să primească.

— Poftiți-l ! porunci ea scurt, dar cu un glas atît de ascuțit, încît d'Artagnan o auzi din anticameră.

I se deschiseră uşile.

— Nu sînt acasă pentru nimeni — adăugă Milady — auziţi ? Pentru nimeni.

Lacheul ieşi.

D'Artagnan îşi furişă privirea cercetătoare : Milady era trasă la obraz şi avea ochii obosiţi, fie de lacrimi, fie de nesomn. Deşi numărul obişnuit al luminilor fusese micşorat dinadins, tînăra femeie nu putea ascunde urmele văpăii înfrigurate ce parcă o topise în cele două zile din urmă.

D'Artagnan se apropie de ea cu vechea-i curtenie. La rîndul ei, se sili din răsputeri să-l întîmpine binevoitoare, dar niciodată pe lume un surîs mai dulceag n-a fost dezmiţit de un chip mai răvăşit. La întrebările lui asupra sănătăţii, ea îi răspunse :

— Mă simt rău, foarte rău.

— Dar atunci — urmă d'Artagnan — poate că vă stinghereşc ; sigur că aveţi nevoie de odihnă, ar trebui să mă retrag.

— Nu, dimpotrivă — îl opri Milady — rămîi, domnule d'Artagnan, tovărăşia dumitale îmi face plăcere.

„Oh, oh ! gîndi d'Artagnan. N-a fost niciodată aşa de drăgălaşă, ia să fim cu ochii-n patru."

Milady se arătă cît putu mai prietenoasă, căutînd să dea convorbirii toată strălucirea cu putinţă. În vremea asta, frigurile, care o părăsiseră o clipă, împrumutau din nou ochilor ei sclipirea, obrajilor înflăcărarea şi buzelor purpura lor sîngerie. D'Artagnan se afla iarăşi în faţa Circei [1], a cărei neîndurătoare vrajă îl ademenise. În inimă i se trezea dragostea pe care el o socotea stinsă, dar care nu era decît amorţită. Milady zîmbea, şi d'Artagnan se gîndea că bucuros ar fi intrat în păcat pentru adierea aceea de zîmbet. Simţi chiar, privind-o, gheara remuşcării.

Încet-încet, Milady se mlădia tot mai prietenoasă. Îl întrebă de are cumva vreo iubită.

— Vai — făcu d'Artagnan, cu căutătura celui mai visător îndrăgostit — dar cum puteţi fi atît de crudă ca să-mi puneţi o astfel de întrebare, mie, care, de cînd v-am văzut, nu-mi trag suflarea şi nu pot ofta decît prin dumneavoastră şi numai pentru dumneavoastră !

---

[1] Vrăjitoarea de care s-a îndrăgostit Ulise.

Un surîs straniu îi lumină deodată fața.

— Așadar, mă iubești ? îl întrebă ea.

— Mai e oare nevoie să v-o spun ? N-ați bănuit nimic pînă acum ?

— Ba da, dar cred că știi și dumneata : cu cît inimile sînt mai trufașe, cu atît sînt mai greu de cucerit.

— Eu nu mă tem de greutăți — răspunse d'Artagnan — pe mine mă înspăimîntă doar ceea ce-i cu neputință.

— Nimic nu e cu neputință, pentru o dragoste adevărată.

— Nimic, doamnă ?

— Nimic ! întări Milady.

„Drace ! se veseli d'Artagnan în sinea lui. A luat-o pe altă strună. Te pomenești că-i cad cu tronc zurliei și-mi dă și mie vreun safir, la fel cu cel pe care mi l-a dăruit cînd m-a luat drept de Wardes ?"

D'Artagnan își apropie repede scaunul de al ei.

— Ia să vedem — urmă ea — ce ai fi în stare să faci ca să-mi dai o dovadă de dragostea de care vorbești ?

— Tot ce mi s-ar cere. Aștept doar o poruncă și sînt gata.

— La orice ?

— La orice ! se grozăvi d'Artagnan, care știa că nu-l amenință mare primejdie grăind astfel.

— Bine ! Atunci să stăm puțin de vorbă — se învoi Milady, apropiindu-și la rîndul ei fotoliul de scaunul lui d'Artagnan.

— Vă ascult, doamnă — răspunse acesta.

Milady rămase o clipă pe gînduri, parcă ar fi stat la îndoială ; apoi rosti ca în urma unei hotărîri :

— Am un dușman.

— Dumneavoastră, doamnă ? se miră d'Artagnan, făcînd pe uimitul. E oare cu putință, Dumnezeule !? Așa de frumoasă și bună cum sînteți !

— Un dușman de moarte.

— Adevărat ?

— Un dușman care m-a jignit atît de crunt, încît între el și mine e acum vrajbă pe viață și moarte. Mă pot bizui pe dumneata pentru un ajutor ?

D'Artagnan pricepu îndată unde voia să ajungă acea făptură răzbunătoare.

— Da, doamnă ! răspunse el, plin de ifose. Brațul meu, viața mea vi le închin așa cum v-am închinat iubirea mea.

— Atunci — spuse Milady — fiindcă eşti la fel de mărinimos pe cît eşti de îndrăgostit...

Şi se opri.

— Atunci ? întrebă d'Artagnan.

— Atunci — reluă Milady, după o clipă de tăcere — să nu mai vorbeşti de azi înainte de ceea ce nu e cu putinţă !

— Mă copleşiţi cu atîta fericire ! izbucni d'Artagnan, căzînd în genunchi şi acoperind cu sărutări mîinile ce i se lăsau în voie.

— Răzbună-mă pe mişelul de Wardes — mormăia Milady printre dinţi — şi scap eu şi de tine, tîmpitule, tăiş de sabie vie !

„Cazi-mi tu de bunăvoie în braţe, după ce m-ai terfelit atît de nerușinat, femeie fățarnică şi periculoasă — îşi spunea în sinea lui d'Artagnan — şi ce-o să mai rîd de tine cu cel pe care vrei să-l omori cu mîna mea !"

D'Artagnan îşi ridică fruntea.

— Sînt gata ! zise el.

— Prin urmare m-ai înţeles, scumpul meu domn d'Artagnan ! stărui Milady.

— V-aş ghici gîndul numai din privire.

— Aşadar, ai pune în slujba mea braţul dumitale, care şi-a cîştigat atîta faimă ?

— Chiar din clipa asta.

— Dar eu — întrebă Milady — cum aş putea să-ţi răsplătesc asemenea îndatorire ? Îi cunosc bine pe îndrăgostiţi : sînt fiinţe care nu fac nimic pe degeaba.

— Ştiţi singurul răspuns pe care-l doresc, singurul vrednic de dumneavoastră şi de mine !

Şi o trase încetişor spre el. Ea încercă o uşoară împotrivire.

— Interesatule ! şopti, zîmbind.

— Ah ! gemu d'Artagnan, furat de patima pentru femeia care făcea din inima lui o torţă vie. Ah ! Nici nu-mi vine să cred în atîta fericire ; mi-e teamă să nu se destrame ca un vis ; ard de nerăbdare să-mi văd odată norocul împlinit.

— Atunci, caută să meriţi acest aşa-zis noroc.

— Porunciţi şi voi asculta — o încredinţă d'Artagnan.

— Adevărat ? îl întrebă Milady, cu o urmă de îndoială.

— Numiţi-mi-l pe ticălosul care a făcut să lăcrimeze frumoşii dumneavoastră ochi !

— De unde știi c-am plîns ? se tulbură ea.

— Mi s-a părut...

— Femei ca mine nu plîng — rosti Milady.

— Cu atît mai bine ! Vă rog, spuneți-mi, cum îl cheamă ?

— Gîndește-te : numele lui e taina mea cea mare.

— Totuși, va trebui să-i știu numele.

— Bine, îl vei ști ; e o dovadă că am încredere în dumneata.

— Mi-e sufletul numai bucurie. Și cum îl cheamă ?

— Îl cunoști.

— Adevărat ?

— Da.

— N-o fi vreunul din prietenii mei ? se repezi d'Artagnan, părînd că se codește tocmai pentru a o încredința că n-are habar de nimic.

— Adică ai șovăi dac-ar fi unul din prietenii dumitale ? se încruntă Milady și un fulger amenințător îi străluci în ochi.

— Nu, nu, chiar frate să-mi fie ! strigă d'Artagnan, părînd tot mai înflăcărat.

Gasconul nostru îi dădea înainte fără nici o grijă, căci știa bine unde va ajunge.

— Îmi place devotamentul dumitale — grăi Milady.

— Vai mie ! Numai atîta vă place la mine ? se tîngui d'Artagnan.

— Nu, și eu te iubesc — șopti ea, apucîndu-i mîna.

Și strîngerea aceea înfocată îl făcu să freamăte, ca și cînd Milady i-ar fi trecut și lui văpaia care-i mistuia, necruțătoare, trupul.

— Mă iubești, dumneata ? se minună el. De-ar fi adevărat, mi-aș pierde mințile !

O cuprinse cu amîndouă brațele. Ea nu încercă să-și îndepărteze gura de a lui, dar nu-i răspunse la sărut. Avea buzele reci ; lui d'Artagnan i se păru că sărutase o statuie. Totuși era beat de fericire, nebun de dragoste ; cît p-aci să creadă că Milady îl iubea ; cît p-aci să creadă că de Wardes era un nelegiuit. Dacă de Wardes i-ar fi căzut în clipa aceea în mînă, fără doar și poate că l-ar fi ucis.

Milady folosi prilejul.

— Îl cheamă... — bîigui la rîndul ei.

— De Wardes — adăugă d'Artagnan — știu.

— De unde știi ? sări Milady, apucîndu-i amîndouă mîinile și încercînd să-și înfigă parcă ochii în sufletul lui.

D'Artagnan simți că-l luase gura pe dinainte și că făcuse o prostie.

— Spune, spune, dar spune odată ! stăruia Milady. De unde știi ?

— De unde știu ? murmură d'Artagnan.

— Da.

— Știu fiindcă ieri, într-un salon în care mă aflam și eu, de Wardes a arătat un inel pe care, zicea el, i l-ai dăruit dumneata.

— Ticălosul ! izbucni Milady.

Cuvîntul, cum e lesne de înțeles, răsună îndelung în adîncul inimii lui d'Artagnan.

— Ei bine ? urmă ea.

— Ei bine, am să vă răzbun pe acest ticălos ! întări d'Artagnan, cu ifosele lui don Japhet armeanul.

— Mulțumesc, voinicule ! se bucură Milady. Și atunci, ia spune, cînd voi fi răzbunată ?

— Mîine, chiar acum, oricînd vreți !

Ea se gîndi să-i răspundă „chiar acum", dar își zise că asemenea pripeală n-ar fi fost prea plăcută pentru d'Artagnan. De altminteri, avea de luat nenumărate măsuri, avea de dat nenumărate sfaturi apărătorului ei, căci trebuia să ocolească orice lămurire cu contele față de martori. Răspunsul lui d'Artagnan îi dovedi că el prevăzuse toate acestea.

— Mîine — urmă el — veți fi răzbunată, sau eu voi fi mort.

— Nu — răspunse ea — mă vei răzbuna, dar nu vei muri. E un mișel.

— Cu femeile, poate, dar cu bărbații... Știu eu ce știu...

— Totuși, cînd te-ai bătut cu el, nu te-ai putut plînge de noroc,

— Norocul e un soi de curtezană : binevoitoare ieri, poate să-mi întoarcă spatele mîine.

— Ceea ce înseamnă că te codești acum.

— Nu, nu mă codesc, ferească Domnul ; dar drept ar fi oare să mă trimiteți poate la moarte fără să-mi dăruiți ceva mai mult decît ușoare nădejdi ?

Milady răspunse printr-o privire care voia să spună : „Numai atît ? Vorbește odată !“ Apoi, însoțindu-și privirea de grai lămuritor, încuviință drăgăstoasă :

— Ai toată dreptatea.

— Oh, ești un înger ! se înflăcără tînărul.

— Prin urmare, ne-am înțeles ! vru ea să încheie.

— În afară de ceea ce-ți cer eu, scumpa mea !

— Dar cînd îți spun că poți avea încredere în dragostea mea !

— Nu mai am nici vreme să aștept.

— Tăcere, aud pe fratele meu ; nu trebuie să te găsească la mine.

Milady sună ; Ketty se ivi în prag.

— Ieși pe aici ! îi spuse, deschizînd o mică ușă ascunsă. Și întoarce-te la unsprezece ; vom sfîrși atunci de vorbit ; Ketty te va aduce în camera mea.

La auzul acestor cuvinte, sărmana fată simți că i se taie amîndouă picioarele.

— Ei, ce e ? Ce-ai înțepenit așa ca o stană de piatră, domnișoară ? Condu-l acum pe domnul ; pe urmă îl vei însoți deseară, la unsprezece ! Ai auzit ?

„Se vede că toate întîlnirile ei de dragoste sînt la unsprezece noaptea — gîndi d'Artagnan. E un fel de meteahnă.“

Milady îi întinse mîna, iar el i-o sărută înfocat.

„Haide — își zise ieșind de acolo și abia răspunzînd mustrărilor cameristei — ia să ne băgăm mințile-n cap ; hotărît lucru, femeia asta e o mare ticăloasă ; va să zică, ochii-n zece.“

Capitolul VII

TAINA FRUMOASEI MILADY

Cu toate stăruințele tinerei fete, d'Artagnan părăsise palatul în loc să urce în odaia ei, și aceasta din două pricini : întîia, pentru că ocolea astfel mustrările, învinuirile, rugă-

minţile ; a doua, pentru că era dornic să mai citească în sufletul lui şi, dacă ar fi fost cu putinţă, în sufletul acelei femei.

Din toate acestea se desprindea deosebit de limpede că d'Artagnan o iubea pe Milady la nebunie, pe cînd ea nu-l iubea de loc. Îi trecuse o clipă prin minte că ar fi fost mai nimerit să se întoarcă acasă şi să-i scrie frumoasei Milady o scrisoare lungă, pentru a-i mărturisi că de Wardes şi el însuşi nu fuseseră pînă atunci decît unul şi acelaşi, aşa că nu-şi putea lua sarcina de a-l omorî pe de Wardes decît recurgînd la sinucidere. Îl încolţea însă şi pe el o sălbatică dorinţă de răzbunare : voia s-o aibă pe femeia aceea şi sub adevăratul lui nume. Apoi, cum răzbunarea avea şi un oarecare farmec, nu-i prea venea să se lase păgubaş.

Făcu de cinci sau de şase ori înconjurul Pieţei Regale, întorcîndu-se din zece în zece paşi ca să vadă dacă se mai zărea lumină la ferestrele frumoasei ; părea vădit că tînăra femeie era mai puţin grăbită să intre în dormitor decît fusese întîia oară. În sfîrşit, se făcu întuneric.

O dată cu lumina, orice urmă de nehotărîre pieri din inima lui d'Artagnan ; îşi aminti, bob cu bob, prima noapte de dragoste şi, cu inima zvîcnind, cu capul de jeratic, se întoarse la palat şi se repezi în odaia cameristei.

Albă ca o arătare şi tremurînd ca frunza, fata dădu să-l oprească, dar, cu urechea aţintită la pîndă, Milady auzise zgomotul ce-l făcuse d'Artagnan şi deschise uşa.

— Vino — îl pofti ea.

Tot ce se petrecea era atît de neruşinat şi de o sfruntare atît de neobrăzată, încît lui d'Artagnan nu-i venea să creadă că ceea ce vedea şi auzea se întîmpla aievea. I se părea că e tîrît într-o păţanie năstruşnică, aşa cum visa noaptea, cîteodată. Alerga totuşi înspre Milady ca atras de puterea unui magnet asupra unei aşchii de fier. Uşa se închise în urma lui.

Ketty se repezi şi ea spre uşă. Gelozia, mînia, mîndria rănită, în sfîrşit toate patimile care pot sfîrteca inima unei îndrăgostite o împingeau să dea totul în vileag ; dar dacă ar fi mărturisit că se amestecase în atare uneltire, ar fi fost pierdută şi, mai presus de orice, l-ar fi pierdut pentru vecie pe d'Artagnan. Acest ultim gînd de dragoste o îndemna să mai facă şi ultima jertfă.

În vremea asta, d'Artagnan îşi împlinea dorul inimii lui ; cel iubit nu mai era un potrivnic, ci iubitul părea a fi chiar

el. Un glas lăuntric îi şoptea în taină că nu era decît o unealtă de răzbunare, mîngîiată doar pînă cînd va ucide; dar mîndria, amorul propriu, nebunia lui făceau să amuţească acel glas tainic, înăbuşeau acel zumzet. Apoi, gasconul nostru, cu încrederea pe care i-o cunoaştem, se compara în sinea lui cu de Wardes şi se întreba de ce, la urma urmelor, n-ar fi fost iubit şi el doar pentru el însuşi? Se lăsă deci în voia bucuriei acelor clipe. Milady nu mai era pentru el femeia cu gînduri ucigaşe, care-l îngrozise la început; era, de data asta, o iubită înfocată şi pătimaşă, dăruindu-se întreagă unei dragoste în ale cărei mreje părea prinsă şi ea. Trecură astfel aproape două ceasuri.

Totuşi, focul patimei celor doi îndrăgostiţi trebuia să se mai potolească. Milady, care nu se simţea îndreptăţită, ca şi d'Artagnan, să uite, se dezmetici cea dintîi şi-l întrebă pe tînăr dacă hotărîse din vreme ce măsuri să ia în vederea întîlnirii de a doua zi dintre el şi de Wardes. D'Artagnan, al cărui gînd luase cu totul alt vad, se fîstîci ca un tont şi răspunse cavalereşte că ora era prea tîrzie pentru a pune la cale un duel cu spada. Răceala aceasta faţă de singurele ei ţeluri o înspăimîntă pe Milady, ale cărei întrebări se făcură tot mai stăruitoare. D'Artagnan, care în sinea lui socotise totdeauna acest duel ca fiind lipsit de noimă, dădu să schimbe vorba, dar era prea tîrziu. Cu mintea ei de neclintit şi cu voinţa ei de fier, Milady îl silea să rămînă, vrînd-nevrînd, în anumite hotare.

Crezîndu-se plin de duh, d'Artagnan o sfătui să se lase de ticluirile ei răzbunătoare şi să-l ierte pe de Wardes. Dar de la cele dintîi cuvinte, tînăra femeie se îndepărtă de el cu o tresărire.

— Nu cumva ţi-e frică, dragă d'Artagnan? îl zeflemisi ea, cu un glas ascuţit ce răsună straniu în întuneric.

— Cum poţi să-ţi închipui aşa ceva, scumpa mea! răspunse d'Artagnan. Dar, la urma urmelor, dacă bietul conte n-o fi chiar atît de vinovat pe cît crezi?

— Oricum — urmă încruntată Milady — m-a înşelat şi, fiindcă m-a înşelat, se cuvine să piară.

— Atunci, va pieri, dacă l-ai osîndit să piară! adăugă d'Artagnan, pe un ton atît de hotărît, încît Milady crezu că oglindeşte un devotament nestrămutat.

Se apropie repede de el.

N-am putea spune cît de lungă i s-a părut noaptea frumoasei Milady, dar tînărul credea că e numai de două ceasuri lîngă iubită, cînd zorile, mijite dincolo de obloane, porniră să se strecoare, năpădind odaia cu lumina lor firavă.

Văzînd că d'Artagnan o va părăsi, Milady îi aminti făgăduiala de a o răzbuna împotriva lui de Wardes.

— Sînt gata, draga mea — răspunse d'Artagnan — dar mai înainte aș vrea să fiu sigur de ceva.

— De ce anume ? întrebă Milady.

— Că mă iubești.

— Eu cred că ți-am dovedit-o.

— Iar eu sînt al dumitale, trup și suflet.

— Îți mulțumesc, iubitule viteaz ! Și așa cum eu ți-am dovedit dragostea mea, aștept să mi-o dovedești la rîndul dumitale ; nu-i așa ?

— Firește ! Totuși, dacă mă iubești precum spui, nu te temi de loc de soarta mea ? o întrebă d'Artagnan.

— De ce să mă tem ?

— Știu eu, aș putea fi greu rănit sau chiar ucis.

— Cu neputință ! răspunse Milady. Ești atît de cutezător și atît de priceput la duel !

— N-ai vrea să alegi alt mijloc, care te-ar răzbuna la fel, dar fără un duel — stărui d'Artagnan.

Milady îl privi tăcută ; lumina sfioasă a celor dintîi raze împrumuta ochilor ei limpezi o sticlire dureros de stranie.

— Într-adevăr — zise ea — cred că te codești acum.

— Nu, nu mă codesc de loc ; dar uite că-mi pare rău de bietul conte, de cînd nu-l mai iubești ; un bărbat trebuie să se simtă atît de crunt pedepsit prin pierderea dragostei dumitale, încît eu cred că nu mai e nevoie de altă pedeapsă.

— Și cine-ți spune că l-am iubit ? întrebă Milady.

— Pot măcar să-mi închipui, fără să mă umflu prea mult în pene că acum iubești pe altul — spuse tînărul, cu glas mîngîietor — dar îți repet că mie îmi pare rău de conte.

— Dumitale ? întrebă Milady.

— Da, mie.

— Și de ce ?

— Fiindcă numai eu știu că...

— Ce ?

— Că e departe de a fi sau, mai bine zis, de a fi fost atît de vinovat faţă de dumneata pe cît pare.

— Adevărat ? întrebă Milady, tulburată. Vorbeşte lămurit, nu înţeleg ce vrei să spui.

Şi îl privea pe d'Artagnan, care o ţinea îmbrăţişată, cu ochi ce păreau să se aprindă pe încetul.

— Da, sînt om de cuvînt ! grăi d'Artagnan, hotărît să sfîrşească. Şi de cînd mi-ai dat dragostea dumitale, de cînd sînt încredinţat c-o am, căci o am, nu-i aşa ?...

— Da, întreagă, urmează...

— Ei bine, sînt un osîndit : mă apasă o mărturisire !

— O mărturisire ?

— Dacă m-aş îndoi de dragostea dumitale, n-aş face-o ; dar mă iubeşti, frumoasa mea iubită, nu-i aşa că mă iubeşti ?

— Fără îndoială.

— Atunci, dacă ţi-am greşit dintr-o prea mare dragoste, spune, mă vei ierta oare ?

— Poate că da...

Cu cel mai dulce surîs de care era în stare, d'Artagnan încercă să-şi apropie buzele de buzele frumoasei Milady, dar aceasta îl îndepărtă.

— O mărturisire — murmură ea, pălind — ce fel de mărturisire ?

— Joia trecută i-ai dat întîlnire tot aici lui de Wardes, aşa e ?

— Eu ? Nu, de unde ! se împotrivi Milady, cu glasul atît de hotărît şi chipul atît de liniştit, încît, dacă d'Artagnan n-ar fi ştiut bine ce spune, mai-mai că ar fi crezut-o.

— Nu minţi, îngeraşule — o dojeni el zîmbind — ar fi de prisos.

— Cum aşa ? Dar vorbeşte odată ! Nu mă mai chinui !

— Linişteşte-te, draga mea, mie nu mi-ai greşit, iar eu te-am şi iertat !

— Şi, şi ?

— De Wardes nu se poate făli cu nimic.

— De ce ? Dumneata singur mi-ai spus că inelul acela...

— Inelul acela, dragostea mea, îl am eu. Ducele de Wardes de joi şi d'Artagnan de azi sînt unul şi acelaşi.

Nesăbuitul se aştepta la uimirea ei îmbinată cu oarecare sfiiciune, se aştepta la o mică vijelie ce s-ar fi încheiat cu cîteva lacrimi ; greşea însă amarnic şi greşeala lui nu ţinu multă vreme. Albă la faţă ca varul şi dezlănţuită ca o furtună, Milady se ridică şi, împingîndu-l cu un pumn vîrtos în piept, se repezi jos din pat. Era lumină aproape ca ziua.

D'Artagnan o apucă de capotul din pînză subţire de India, ca să-i ceară iertare, dar ea se smuci, încercînd să-i scape din mîini. Pînza se rupse, dezgolind-o, şi pe unul din frumoşii ei umeri rotunzi şi albi el zări, cu o cutremurare de negrăit, floarea de crin, stigmatul pe viaţă, înfierat de mîna hîdă a călăului.

— Dumnezeule ! răcni d'Artagnan, dînd drumul capotului.

Şi rămase în pat fără glas, încremenit şi rece ca un sloi.

După groaza de pe faţa lui, Milady se simţi dată în vileag. Fără îndoială, tînărul văzuse totul ; îi cunoştea acum taina, o taină cumplită, de care nimeni, afară de el, n-avea habar. Se întoarse, dar nu ca o femeie mînioasă, ci ca o panteră înjunghiată.

— Ticălosule ! strigă ea. După ce m-ai trădat mişeleşte, îmi mai ştii şi taina ! Să pieri !

Alergă la un cufăraş de lemn pus pe măsuţa din faţa oglinzii, îl deschise cu mîna înfrigurată şi tremurîndă, scoase dinăuntru un mic pumnal cu mînerul de aur şi tăişul subţire şi, dintr-o săritură, se năpusti asupra lui d'Artagnan, pe jumătate gol.

Deşi, după cum ştim, tînărul nostru nu prea ştia ce-i frica, se înspăimîntă totuşi de chipul ei răscolit, de ochii holbaţi, de obrajii ca ceara şi de buzele însîngerate ; se trase spre zid ca la vederea unui şarpe ce se tîra spre el şi, întîlnind spada sub mîna-i leoarcă de sudoare, o scoase din teacă.

Fără să-i pese de spadă, Milady încercă să se urce iarăşi pe pat, ca să-l lovească ; nu se opri decît cînd simţi ascuţişul vîrfului pe gîtlej. Vru atunci să apuce lama cu amîndouă mîinile ; d'Artagnan o pironea însă mereu la depărtare şi, punîndu-i spada cînd în dreptul ochilor, cînd pe piept, se lăsă să lunece din pat, căutînd a da de uşa ce răspundea în odaia cameristei.

În vremea asta, Milady se arunca nebunește asupra lui, țipînd ca din gură de șarpe.

Cum lupta începea să aducă a duel, d'Artagnan își venea încet-încet în fire.

— Bine, frumoaso, bine — spunea el — dar, pentru Dumnezeu, domolește-te odată, sau îți încondeiez cu altă floare de crin frumoșii dumitale obraji !

— Mișelule ! Mișelule ! urla Milady.

Și în vreme ce căuta mereu ușa, d'Artagnan se apăra.

La auzul gălăgiei ce-o făceau, ea răsturnînd mobilele pentru a înainta spre el, iar el strecurîndu-se îndărătul mobilelor pentru a se feri de ea, Ketty deschise ușa. D'Artagnan, care căutase neîncetat să se apropie de ușă, era doar la vreo trei pași depărtare. Dintr-o singură săritură, ajunse din camera stăpînei în a cameristei și, iute ca fulgerul, închise ușa după el, proptind-o cu tot trupul, în vreme ce Ketty trăgea zăvorul.

Din ce în ce mai îndîrjită, Milady încerca, cu puteri mai presus decît ale unei femei, să dea la o parte propteaua ce-o ținea închisă ; cînd simți că așa ceva nu era cu putință, începu să-și înfigă pumnalul în ușă pînă cînd cîteva lovituri străpunseră lemnul. La fiecare lovitură, slobozea și un blestem.

— Iute, iute, Ketty — șopti d'Artagnan, după ce trăsese zăvorul — ajută-mă să ies din casă ; dac-o lăsăm să răsufle, pune lacheii să mă omoare.

— Dar cum să ieși așa ? îi spuse Ketty. Ești gol de tot.

— Adevărat — răspunse d'Artagnan, care abia atunci își dădu seama în ce hal era. Îmbracă-mă cum poți, dar iute de tot, pricepi ? E vorba de viață și de moarte !

Ketty pricepea, și încă foarte bine ; cît ai fi clipit, îi trînti pe el o rochie înflorată, o gogeamite bonetă și o pelerinuță ; îi dădu pantofi, în care el își vîrî picioarele goale, apoi îl însoți pe scări. Era și vremea : Milady sunase, ridicînd în picioare tot palatul. Portarul deschisese porțile tocmai în clipa cînd Milady, și ea pe jumătate goală, îi striga de la fereastră :

— Nu deschide !

CUM ŞI-A GĂSIT ATHOS ECHIPAMENTUL FĂRĂ A MIŞCA UN DEGET

Tînărul o luă la fugă, în vreme ce ea îl ameninţa zadarnic de la fereastră. În clipa cînd îl pierdu din vedere, Milady se prăbuşi fără cunoştinţă în camera ei.

D'Artagnan era atît de buimăcit, încît, lăsînd-o pe Ketty în voia soartei, străbătu în goană jumătate din Paris şi nu se opri decît în faţa uşii lui Athos. Zăpăceala, spaima care-l biciuia, strigătele unor patrule alergînd după el şi sudălmile cîtorva trecători care se duceau cu noaptea în cap pe la treburile lor îl siliseră să-şi întreţească alergătura.

Trecu de-a curmezişul curţii, urcă cele două caturi care duceau la Athos şi bocăni în uşă de parc-ar fi vrut s-o sfarme. Grimaud veni să-i deschidă, cu ochii unflaţi de somn. D'Artagnan dădu buzna înăuntru, gata-gata să-l răstoarne la pămînt. Cu toată muţenia lui obişnuită, valetului îi venise de data asta graiul.

— Hei! răcni el. Ce cauţi aici, tîrîtură? Ce pofteşti, caraghioaso?

D'Artagnan îşi ridică boneta de pe ochi şi-şi scoase mîinile de sub pelerinuţă; la vederea mustăţilor şi a spadei scoase din teacă, bietul Grimaud se trezi că are în faţa lui un bărbat. Îşi zise atunci că era cine ştie ce ucigaş.

— Ajutor! Săriţi! Ajutor! începu el să strige.

— Gura, nenorocitule! îi porunci tînărul. Sînt d'Artagnan, nu mă mai cunoşti? Unde ţi-e stăpînul?

— Dumneavoastră, domnule d'Artagnan? se cruci Grimaud. Nu se poate!

— Grimaud — zise Athos, ieşind din camera lui în halat de casă — pare-mi-se, îţi îngădui să vorbeşti.

— Vai, domnule, vedeţi că...

— Tăcere!

Grimaud se mulţumi să i-l arate cu degetul pe d'Artagnan. Athos îşi recunoscu prietenul şi, oricît de potolit era din fire, se porni pe un rîs cu hohote în faţa ciudatului măscărici

dinaintea ochilor lui, cu boneta într-o parte, fusta mototol peste pantofi, mînecile sumese şi mustăţile zbîrlite de groază...

— Nu rîde, prietene — îl opri d'Artagnan — pentru numele cerului, nu rîde, căci, pe sufletul meu, îţi spun eu că nu-i nimic de rîs !

Rostise aceste cuvinte cu un ton atît de răspicat şi o spaimă atît de adîncă, încît Athos îi apucă repede mîinile într-ale lui, întrebîndu-l :

— Eşti rănit, prietene ? Ai faţa ca de var !

— Nu, dar mi s-a întîmplat ceva groaznic. Eşti singur, Athos ?

— La naiba ! Cine vrei să fie aici la ora asta ?

— Bine, bine !

D'Artagnan se repezi în cameră la Athos.

— Hai, vorbeşte ! îl îndemnă acesta, închizînd uşa şi trăgînd zăvorul pentru a nu fi tulburaţi. Murit-a regele ? Ucis-ai pe domnul cardinal ? Eşti ca de pe altă lume ! Haide, haide, dă-i drumul, mor de grijă !

— Athos — începu d'Artagnan, lepădîndu-şi hainele de femeie şi rămînînd în cămaşă — pregăteşte-te să auzi ceva de necrezut, de neînchipuit.

— Ia mai întîi halatul ăsta — zise acesta şi i-l întinse muşchetarului.

D'Artagnan îmbrăcă halatul, luînd o mînecă drept alta, de zăpăcit ce era.

— Spune — îl îndemnă iarăşi Athos.

— Spun — răspunse d'Artagnan, aplecîndu-se la urechea prietenului şi coborînd glasul. Milady are pe umăr stigmatul florii de crin.

— Ah ! făcu muşchetarul, ca şi cînd ar fi primit un glonte în inimă.

— Ascultă, eşti sigur că *cealaltă* a murit ?

— *Cealaltă ?* îngînă Athos atît de înăbuşit, încît d'Artagnan abia îl auzi.

— Da, aceea despre care mi-ai vorbit într-o zi, la Amiens.

Athos scăpă un geamăt şi-şi lăsă capul în mîini.

— Asta e o femeie cam între douăzeci şi şase şi douăzeci şi opt de ani — adăugă d'Artagnan.

— Cu părul auriu — întrebă Athos — nu-i aşa ?

— Da.

— Ochi albaştri ca cicoarea, răscolitori, cu gene şi sprîncene negre, aşa-i ?

— Da.

— Înaltă, bine făcută ? Îi lipseşte un dinte lîngă caninul de sus din stînga.

— Da.

— Floarea de crin e mică, roşiatică şi cam ştearsă sub straturile de unsoare care o acoperă...

— Da.

— Spui totuşi că e englezoaică.

— I se spune Milady, dar poate fi şi franţuzoaică. Lordul de Winter nu-i decît cumnatul ei.

— Trebuie s-o văd, d'Artagnan.

— Ia seama, Athos, ia seama ! Ai vrut s-o ucizi ; e din cele ce ştiu să răspundă la fel, şi fără să dea greş.

— Nu va îndrăzni să crîcnească, ar însemna să se descopere singură.

— E în stare de orice ! Ai văzut-o vreodată scoasă din sărite ?

— Nu — răspunse Athos.

— O tigroaică, o panteră ! Ah, scumpe Athos ! Tare mi-e teamă că pe amîndoi ne pîndeşte o răzbunare cumplită.

D'Artagnan istorisi atunci toate prin cîte trecuse, mînia ei nebunească şi ameninţările cu moartea.

— Aşa e — răspunse Athos — dar zău că viaţa mea nu face nici cît o para chioară. Din fericire, poimîine plecăm din Paris ; pe cît se pare, ne îndreptăm spre La Rochelle şi, odată plecaţi...

— Te-ar urmări pînă la capătul pămîntului dacă te-ar recunoaşte, Athos ; las-o să-şi verse focul numai pe mine.

— Ei, dragul meu ! Ce-mi pasă mie de moarte ! zise Athos. Crezi oare că mai ţin la viaţă ?

— Cine ştie ce taină groaznică se ascunde sub toate astea ! Athos, trebuie să fie spioana cardinalului. Fără doar şi poate !

— Atunci, ia bine seama ! Dacă după chestia de la Londra cardinalul nu te ridică în slavă, apoi să ştii că te urăşte de moarte ; dar cum, la urma urmelor, nu te poate învinui făţiş şi cum orice ură trebuie şi ea cheltuită, mai cu seamă ura unui cardinal, bagă bine de seamă ! Dacă ieşi, nu ieşi

singur ; dacă mănînci, fii cu ochii în patru ; fereşte-te de toate, în sfîrşit, fereşte-te şi de umbra dumitale.

— Din fericire — răspunse d'Artagnan — e vorba să scăpăm teferi pînă poimîine seară, fiindcă, odată în oştire, nădăjduiesc să nu ne mai temem decît de bărbaţi.

— Pînă atunci — adăugă Athos — mă las şi eu de gîndul de a sta deoparte şi o să te însoţesc pretutindeni ; trebuie să te întorci în strada Groparilor, aşa că merg cu dumneata.

— Dar oricît de aproape ar fi de aici — spuse d'Artagnan — nu mă pot întoarce în halul ăsta.

— Aşa e — zise Athos şi sună clopoţelul.

Grimaud intră. Athos îi făcu semn să se ducă acasă la d'Artagnan şi să-i aducă hainele. După ce răspunse tot prin semne că a priceput, Grimaud plecă.

— Şi uite că tot în drum ai rămas cu echipamentul, dragă prietene — urmă Athos — căci, dacă nu mă înşel, ţi-ai lăsat toate bulendrele la Milady, care fireşte că nu va avea bunătatea să ţi le dea îndărăt. Noroc că ai safirul.

— Safirul e al dumitale, scumpe Athos ! Nu mi-ai destăinuit chiar dumneata că e o bijuterie de familie ?

— Da, după cum spunea tata, îl cumpărase pe vremuri cu două mii de taleri ; făcea parte din darurile de nuntă ale mamei ; şi într-adevăr e minunat. Mama mi l-a dăruit mie, iar eu, nebun cum eram, în loc să păstrez inelul ca pe ceva sfînt, l-am dat, la rîndul meu, acestei ticăloase.

— Atunci, scumpul meu, ia-ţi îndărăt inelul, la care înţeleg că trebuie să ţii mult.

— Să iau îndărăt inelul, după ce l-a purtat în deget netrebnica aceea ? Niciodată ! Inelul ăsta e pătat, d'Artagnan.

— Vinde-l atunci.

— Să vînd un safir pe care mi l-a dăruit mama ? Îţi mărturisesc, mi s-ar părea că-i o nelegiuire.

— Atunci, pune-l amanet. Tot o să-ţi dea pentru el o mie de taleri. Cu suma asta poţi ieşi din toate încurcăturile, şi pe urmă, cum faci rost de bani, scoţi amanetul, adică îţi iei îndărăt inelul, spălat de vechile pete, căci va fi trecut şi prin mînuţele cămătarilor.

Athos zîmbi.

— Eşti un tovarăş încîntător — răspunse el — scumpe d'Artagnan ; îi mai înviorezi pe bieţii amăriţi cu veselia

dumitale nesecată. Bine! Să amanetăm inelul, dar cu o condiție!

— Care?

— Cinci sute de taleri dumneata și cinci sute eu.

— Ce-ți trece prin gînd, Athos? N-am nevoie nici măcar de un sfert din suma asta, eu care fac parte din gardă și pot să pun mîna pe bani vînzînd șaua. Ce-mi trebuie mie? Un cal pentru Planchet, atîta tot. Pe urmă, uiți că am și eu un inel.

— La care ții și mai mult decît țin eu la al meu; cel puțin așa mi s-a părut.

— Da, fiindcă într-o împrejurare hotărîtoare el ne poate scoate nu numai din cine știe ce mare încurcătură, dar și din cine știe ce mare primejdie; nu e numai un diamant prețios, e, mai ales, un talisman fermecat.

— Nu prea te înțeleg, dar mă mulțumesc să te cred. Hai să ne întoarcem la inelul meu, sau mai bine zis la al dumitale; vei primi jumătate din suma ce ni se va da pe el sau, de nu, îl arunc în Sena, și teamă mi-e că n-o să dea peste vreun pește atît de cumsecade, încît să ni-l aducă înapoi, ca lui Policrat [1].

— Bine! Atunci, fie — primi d'Artagnan.

În clipa aceea intră Grimaud, însoțit de Planchet, care, îngrijorat de soarta stăpînului și curios să afle ce i se întîmplase, prinsese prilejul nimerit pentru a-i aduce chiar el veșmintele.

D'Artagnan se îmbrăcă, Athos de asemenea. Cînd amîndoi erau gata de plecare, Athos îi făcu lui Grimaud un semn, ca și cum cineva ar ochi, iar valetul se și repezi la flinta din cui, gata și el să-și însoțească stăpînul.

Ajunseră teferi în strada Groparilor. Bonacieux, care stătea în prag, îi aruncă lui d'Artagnan o privire șăgalnică.

— Ei, dragă chiriașule — îi spuse — grăbește-te, te așteaptă sus o fată frumoasă și, după cum știi, femeilor nu prea le place să aștepte.

[1] Tiranul din Samos, neliniștit de fericirea lui continuă, a aruncat în mare un inel de cel mai mare preț, socotind să înlăture astfel loviturile eventuale ale soartei. Zeița Fortuna nu a acceptat însă această jertfă voită și i-a restituit inelul, prin burta unui pește care a fost pescuit pentru masa lui Policrat. Acesta a avut atunci presentimentul sfîrșitului fericirii, ceea ce s-a și întîmplat curînd, tiranul fiind prins și omorît pe cruce de Oronte, locotenentul lui Darius.

— E Ketty — murmură d'Artagnan.

Şi se avîntă spre gang.

Într-adevăr, în tinda din faţa camerei lui, ghemuită la uşă, biata fată tremura vargă. Cum îl zări, dădu drumul necazurilor.

— Mi-ai făgăduit să mă ocroteşti, mi-ai făgăduit să mă scapi de mînia ei ; nu uita că de la dumneata mi se trag toate.

— Da, da, aşa e — răspunse d'Artagnan — n-avea grijă, Ketty. Spune-mi, te rog, ce s-a mai întîmplat după plecarea mea ?

— Mai ştiu eu ce ! urmă Ketty. A ţipat pînă a strîns toate slugile. Era ca nebună. Nu e blestem cu care să nu te fi blestemat. M-am gîndit atunci c-o să-şi aducă aminte că ai intrat prin camera mea şi c-o să mă creadă în înţelegere cu dumneata ; mi-am luat bruma de bani ce aveam, boarfele mai curăţele şi p-aci mi-a fost drumul.

— Sărăcuţa de tine ! Ce-i de făcut acum ? Poimîine plec.

— Fă ce vrei, domnule cavaler, dar ajută-mă să plec din Paris, să plec din Franţa.

— Totuşi nu pot să te iau cu mine la un asediu — îi spuse d'Artagnan.

— Nu, dar poate că-mi găseşti un loc în provincie, la vreo cunoştinţă de-a dumitale, în ţinutul dumitale, de pildă.

— Vai, fetiţă dragă ! În ţinutul meu, doamnele n-au cameriste. Dar, stai, am găsit. Planchet, du-te şi-l caută pe Aramis. Să vină numaidecît. Avem să-i spunem ceva foarte însemnat.

— Pricep — încuviinţă Athos — dar de ce nu pe Porthos ? Pare-mi-se, marchiza lui...

— Pe marchiza lui Porthos o îmbracă secretarii lui bărbată-su — răspunse d'Artagnan, rîzînd. De altminteri, Ketty nici n-ar vrea să locuiască în strada Urşilor. Nu-i aşa, Ketty ?

— Aş locui oriunde ar fi, numai să mă pot ascunde şi să nu-mi dea de urmă.

— Şi acum, Ketty, fiindcă o să ne despărţim curînd, şi fiindcă nu mai eşti geloasă pe mine...

— Domnule cavaler, de departe sau de aproape — mărturisi Ketty — o să te iubesc totdeauna.

— Ia te uită unde se cuibărește statornicia ? murmură Athos.

— Și eu de asemenea — îi spuse d'Artagnan — și eu de asemenea o să te iubesc totdeauna, fii pe pace. Dar aș vrea să-mi dai un răspuns. Și să știi că de data asta pun mare preț pe întrebarea mea : n-ai auzit niciodată vorbindu-se de o femeie tînără care a fost răpită într-o noapte ?

— Stai puțin... Dumnezeul meu ! Domnule cavaler, tot o mai iubești pe femeia aceea ?

— Nu eu, unul din prietenii mei o iubește. Uite Athos, care e aici.

— Eu ? se scutură Athos, cu teama omului gata să calce pe o năpîrcă.

— Firește că tu ! zise d'Artagnan, strîngînd mîna mușchetarului. Știi foarte bine că-i purtăm cu toții de grijă bietei doamne Bonacieux. De altminteri, Ketty va tăcea chitic. Nu-i așa, Ketty ? Mă înțelegi, fetițo — urmă d'Artagnan — e soția pocitaniei pe care ai văzut-o în pragul ușii cînd ai intrat aici.

— Doamne Dumnezeule ! se îngrozi Ketty. Iar m-apucă spaima ; numai de nu m-ar fi recunoscut !

— Cum ? Să te fi recunoscut ? L-ai mai văzut vreodată pe insul ăsta ?

— A venit de două ori la Milady.

— Asta-i bună ! Și cam cînd ?

— Să tot fie cincisprezece sau optsprezece zile de atunci.

— Tocmai așa.

— Aseară a venit iar.

— Aseară ?

— Da, chiar înaintea dumitale.

— Dragă Athos, sîntem încercuiți de o rețea de spioni. Și crezi că te-a recunoscut, Ketty ?

— Mi-am tras eu boneta pe ochi cînd l-am zărit, dar poate să fi fost prea tîrziu.

— Coboară dumneata, Athos, pentru că se sfiește mai puțin de dumneata decît de mine, și vezi dacă tot mai stă în ușă.

Athos coborî și se întoarse iute.

— A plecat — vesti el — și casa e încuiată.

— S-a dus să le dea raportul și să le spună că toți porumbeii sînt acum în porumbar.

— Foarte bine ! Atunci, hai să ne luăm și noi zborul — îi sfătui Athos — și să nu lăsăm aici decît pe Planchet, ca să ne dea de veste.

— Ia stai ! Și cu Aramis, pe care am trimis să-l cheme, ce facem ?

— Așa e, Athos, să-l așteptăm pe Aramis.

În clipa aceea intră și Aramis. I se povestiră cele petrecute, stăruindu-se asupra grabei de a găsi un loc pentru Ketty printre cunoștințele sale de vază.

După ce stătu să se mai gîndească, Aramis spuse, roșind :

— E ceva la care ții cu adevărat, d'Artagnan ?

— Ți-aș rămîne recunoscător toată viața.

— Iată, doamna de Bois-Tracy mi-a cerut pentru una din prietenele ei, care mi se pare că locuiește în provincie, o cameristă de încredere, și dacă dumneata, scumpe d'Artagnan, poți să răspunzi de domnișoara...

— Oh, domnule — se rugă Ketty — credeți-mă că voi fi pe deplin credincioasă cui mă va ajuta să părăsesc Parisul.

— Atunci — urmă Aramis — e cît se poate de bine.

Așezîndu-se la o masă, scrise cîteva cuvinte, pe care le pecetlui cu un inel și le dădu fetei.

— Și acum, fetițo — îi spuse d'Artagnan — știi și tu că aici nu mai e de noi, dar nici de tine. Așadar, să ne despărțim. Ne vom vedea în zile mai bune.

— În orice vreme ne-am întîlni și pe orice meleaguri — adăugă Ketty — mă vei găsi iubindu-te la fel, domnule cavaler, cum te iubesc și astăzi.

— Jurămînt de muieruște — îngînă Athos, în vreme ce d'Artagnan se ducea s-o însoțească pe scări.

Curînd după aceea, cei trei tineri se despărțiră, dîndu-și întîlnire la Athos către ora patru după-amiază și lăsînd în grija lui Planchet paza locuinței. Aramis se întoarse acasă la el, iar Athos și D'Artagnan plecară să vadă ce puteau face cu safirul.

Precum bănuise gasconul nostru, li se oferi ușor trei sute de pistoli împrumut pentru inel. Mai mult chiar, cămătarul le spuse că, dacă ar fi vrut să-l vîndă, era gata să le dea pînă la cinci sute de pistoli, deoarece inelul se potrivea de minune cu niște cercei pe care-i avea.

Zeloși ca doi ostași și pricepuți ca doi cunoscători, Athos și d'Artagnan izbutiră să cumpere numai în trei ceasuri în-

treg echipamentul unui muşchetar. De altminteri, Athos era din plămadă subţire şi nobil pînă în vîrful unghiilor. Cînd îi plăcea cîte ceva, plătea preţul cerut, fără a încerca măcar să se tocmească. D'Artagnan ar fi vrut să se mai amestece la cumpărături, dar Athos îi punea zîmbind mîna pe umăr şi celălalt pricepea că tocmeala i se potrivea lui, mic gentilom gascon, dar nu unui bărbat cu ţinută de prinţ.

Muşchetarul găsi un minunat cal andaluz, negru ca tăciunele, cu nări de foc aprins, cu picioare zvelte şi armonioase, care împlinea şase ani. Îl cercetă cu multă luare-aminte şi nu-i găsi nici un cusur. Preţul vînzării era o mie de livre. Poate că ar fi izbutit să-l aibă mai ieftin, dar în vreme ce d'Artagnan se tîrguia cu geambaşul, Athos îi şi numără pe masă cei o sută de pistoli ceruţi.

Grimaud căpătă un cal picard, îndesat şi viguros, care costa trei sute de livre.

Dar după ce au mai cumpărat şaua pentru acest din urmă cal şi armele lui Grimaud, din cei o sută cincizeci de pistoli ai lui Athos nu mai rămînea nici o leţcaie. D'Artagnan îşi pofti prietenul să se înfrupte şi din partea lui, fie că mai tîrziu i-ar fi dat îndărăt banii împrumutaţi. Drept răspuns, Athos se mulţumi să ridice din umeri.

— Cît dădea cămătarul ca să-şi ia safirul ? întrebă Athos.

— Cinci sute de pistoli.

— Adică două sute de pistoli mai mult : o sută de pistoli pentru dumneata, o sută pentru mine. Dar asta-i o adevărată avere, prietene ; ia întoarce-te la cămătar.

— Cum, vrei... ?

— Şi, zău, inelul ăsta mi-ar aminti lucruri mult prea triste ; apoi, n-o să avem niciodată trei sute de pistoli ca să-i dăm îndărăt, aşa că din tîrgul ăsta tot noi am pierde două mii de livre. Du-te de-i spune, d'Artagnan, să-şi ia inelul şi vino cu cei două sute de pistoli.

— Mai gîndeşte-te, Athos.

— Banii peşin sînt scumpi în vremurile noastre şi trebuie să te deprinzi cu jertfele. Du-te, d'Artagnan, du-te ; Grimaud te va însoţi cu flinta lui.

Peste o jumătate de ceas, d'Artagnan se întoarse teafăr, cu cele două mii de livre.

Şi astfel a găsit Athos, chiar la el în casă, o bogăţie la care nici nu se aştepta.

Capitolul IX

ARĂTAREA

La patru după-amiază, cei patru prieteni se aflau aşadar cu toţii la Athos. Nu mai aveau nici o grijă de echipament şi chipurile lor nu mai oglindeau decît neliniştile tainice ale fiecăruia, căci îndărătul oricărei fericiri ce-şi trăieşte clipa se ascunde totuşi o temere de viitor.

Şi deodată, Planchet intră în cameră aducînd două scrisori pentru d'Artagnan. Una era un răvaş împăturit frumos în lung, cu o pecete fină de ceară verde, înfăţişînd un porumbel ce ţinea în cioc o mlădiţă. Cealaltă era o scrisoare mare, pătrată, grea de strălucirea cruntului blazon al eminenţei sale, cardinalul-duce.

La vederea răvaşului, inima lui d'Artagnan tresări, căci i se păru că recunoaşte scrisul. Şi cu toate că nu văzuse acest scris decît o singură dată, îi păstrase amintirea în adîncul inimii. Luă aşadar răvaşul şi-l deschise înfrigurat.

Plimbă-te — stătea scris acolo — *miercurea viitoare între şase şi şapte seara pe drumul spre Chaillot şi uită-te bine în caleştile ce vor trece ; dar dacă ţii la viaţa dumitale şi la a celor care te iubesc, nu scăpa nici un cuvînt, nici o mişcare care să dea de bănuit că ai recunoscut-o pe aceea care înfruntă totul numai pentru a te zări o clipă.*

Nici o semnătură.

— E o capcană — vorbi Athos — nu te duce, d'Artagnan.

— Totuşi — răspunse d'Artagnan — mi se pare că recunosc slovele.

— Poate să fie un scris schimbat — stărui Athos. Pe vremea asta, la şase sau şapte seara drumul spre Chaillot e pustiu de tot ; ca şi cînd te-ai duce la plimbare în pădurea de la Bondy.

— Dar dacă ne-am duce cu toţii ? propuse d'Artagnan. Ce dracu, n-o să ne înghită pe toţi patru ; şi, pe deasupra, patru valeţi, cu toţi caii şi toate armele.

— Apoi avem şi noi prilejul să ne fălim cu alaiul nostru — adăugă Porthos.

— Dar dacă îţi scrie o femeie — se amestecă Aramis — şi dacă femeia asta nu vrea să fie văzută, gîndeşte-te, d'Artagnan, că o poţi compromite, ceea ce nu şade frumos din partea unui gentilom.

— Noi vom rămîne în urmă — lămuri Porthos — şi el va merge singur înainte.

— Aşa e, dar un foc de pistol se trage repede dintr-o trăsură în goană.

— Aş ! făcu d'Artagnan. N-o să mă nimerească. Ne luăm atunci după caleaşcă şi-i curăţăm pe toţi dinăuntru. Unde pui că ne mai descotorosim de cîţiva duşmani.

— Are dreptate — încuviinţă Porthos. Miroase a bătălie ; de altfel, tot trebuie să ne încercăm şi armele !

— Bine ! Hai s-o facem şi p-asta ! adăugă Aramis, cu tonul lui molcom şi nepăsător.

— Cum vreţi — primi Athos.

— Domnilor — urmă d'Artagnan — acum e patru şi jumătate, adică avem vreme să fim la şase pe drumul spre Chaillot.

— Apoi, dacă plecăm prea tîrziu, nu ne-ar mai vedea nici lumea şi ar fi păcat — desluşi Porthos. Haideţi să ne pregătim, domnilor.

— Dar uiţi de a doua scrisoare — aminti Athos — şi, după cum arată sigiliul, eu cred că face s-o deschizi ; în ceea ce mă priveşte, îţi mărturisesc, dragă d'Artagnan, că scrisoarea asta mă îngrijorează ceva mai mult decît fiţuica pe care ţi-ai lunecat-o uşurel pe inimă.

D'Artagnan se îmbujoră.

— Aşa e — grăi el. Ia să vedem, domnilor, ce vrea cu mine excelenţa sa.

Deschise scrisoarea şi citi :

Domnul d'Artagnan din garda regelui, compania des Essarts, este aşteptat la palatul cardinalului astă-seară la ora opt.

La Houdinière,
Căpitan al gărzii

— Drace ! exclamă Athos. Iată o întîlnire ceva mai îngrijorătoare decît cealaltă.

— O să mă duc la a doua după ce mă întorc de la întîia ; una e la şapte, cealaltă la opt — vreme berechet pentru amîndouă.

— Hm ! Eu nu m-aş duce — îşi dădu părerea Aramis. Un adevărat cavaler nu poate lipsi de la o întîlnire dată de o doamnă, dar un gentilom cuminte se poate scuti de a se duce la eminenţa sa, mai ales cînd îl paşte gîndul că nu l-a chemat pentru cine ştie ce drăgălăşenii.

— Sînt de părerea lui Aramis — încuviinţă Porthos.

— Domnilor — răspunse d'Artagnan — am mai primit, prin domnul de Cavois, o invitaţie asemănătoare din partea eminenţei sale, pe care n-am luat-o în seamă, şi a doua zi m-a izbit năpasta : a dispărut Constance. Aşa că, orice s-ar întîmpla, eu tot mă duc.

— Dacă asta ţi-e hotărîrea — spuse Athos — atunci du-te.

— Şi Bastilia ? întrebă Aramis.

— Ducă-se naibii ! Mă scoateţi voi de acolo — răspunse d'Artagnan.

— Firește — rostiră Aramis şi Porthos, cu cea mai minunată încredere, ca şi cum ar fi fost un lucru cît se poate de uşor — firește că te-am scoate de acolo ; dar, pînă atunci, cum trebuie să plecăm poimîine, n-ar fi rău s-o lăşi mai încetişor cu Bastilia.

— Şi noi am face mai bine să nu-l părăsim toată seara — vorbi şi Athos. Să-l aşteptăm fiecare la altă poartă a palatului, cu cîte patru muşchetari în spatele nostru, şi dacă vedem ieşind vreo caleaşcă închisă şi mai bătătoare la ochi, tăbărîm pe ea. De multă vreme nu ne-am mai răfuit cu garda eminenţei sale, şi domnul de Tréville o fi crezînd c-am şi murit.

— Hotărît lucru, Athos — se bucură Aramis — erai făcut să fii general de armată. Ce ziceţi, domnilor, de planul ăsta ?

— Minunat ! încuviinţară într-un glas tinerii.

— Atunci, alerg pînă la palat şi dau de veste camarazilor să fie gata la ora opt— se bucură Porthos. Ne întîlnim în Piaţa Palatului Cardinalului. Voi, în timpul ăsta, daţi poruncă valeţilor să pună şeile pe cai.

— Dar eu n-am cal — mărturisi d'Artagnan. O să iau unul de la domnul de Tréville.

— Nu e nevoie — îl opri Aramis — poţi lua unul din ai mei.

— Dar cîţi ai ? îl întrebă d'Artagnan.

— Trei — răspunse, zîmbind, Aramis.

— Dragul meu — se minună Athos — eşti, fără doar şi poate, poetul cu cel mai grozav grajd din Franţa şi din Navarra !

— Ascultă, dragă Aramis, dar nici n-o să ai ce face cu trei cai ; aşa e ? Nu înţeleg, cum de ai cumpărat atîţia ?

— Nu i-am cumpărat, al treilea mi l-a adus chiar azidimineaţă un servitor fără livrea, care n-a vrut să-mi destăinuiască al cui era calul ; mi-a spus doar c-a primit poruncă de la stăpînul lui...

— Sau de la stăpîna lui — îi tăie vorba d'Artagnan.

— Totuna — mormăi Aramis, rumen la faţă... Mi-a spus doar c-a primit poruncă de la stăpîna lui să-mi lase calul în grajd, fără să destăinuiască cine-l trimitea.

— Numai poeţilor li se pot întîmpla asemenea năzdrăvănii — întări răspicat Athos.

— Atunci, să tacem cum e mai bine— hotărî d'Artagnan. Ia spune, pe care din cei doi cai o să-l încaleci : pe cel cumpărat sau pe cel primit în dar ?

— Fireşte că pe cel primit ! Înţelegi, d'Artagnan, cum o să jignesc pe...

— Pe donatorul necunoscut — întregi d'Artagnan.

— Sau pe misterioasa donatoare — adăugă Athos.

— Prin urmare, calul cumpărat nu-ţi mai e de nici un folos, nu-i aşa ?

— Cam aşa.

— Şi l-ai ales chiar dumneata ?

— Nici nu-ţi închipui cu cîtă grijă ! Siguranţa călăreţului, ştii şi dumneata, atîrnă mai întotdeauna de cal.

— Atunci, lasă-mi-l mie, cu preţul cu care l-ai cumpărat.

— Voiam chiar să ţi-l ofer, dragă d'Artagnan, cu rugămintea să-ţi iei tot răgazul pînă-mi vei înapoia o sumă de nimic...

— Cît l-ai plătit ?

— Opt sute de livre.

— Poftim patruzeci de pistoli dubli, dragă prietene — răspunse d'Artagnan, scoţînd banii din buzunar. Ştiu că ţi se plătesc poemele în moneda asta.

— Înseamnă atunci că eşti bogat, răspunse Aramis.

— Bogat, chiar foarte bogat, dragul meu !

Şi d'Artagnan îşi zăngăni pistolii rămaşi în buzunar.

— Trimite-ţi şaua la Palatul Muşchetarilor şi ţi se va aduce de acolo calul, o dată cu ai noştri.

— Foarte bine, dar ştiţi că e aproape cinci, ar trebui să ne grăbim.

Un sfert de ceas mai tîrziu, Porthos se ivea la unul din capetele străzii Férou, pe un armăsar spaniol de toată frumuseţea. Mousqueton îl urma pe un cal din Auvergne, mic, dar foarte frumos. Trufaşul Porthos era strălucitor de bucurie.

În acelaşi timp, Aramis se ivea şi el la celălalt capăt al străzii, pe un neasemuit armăsar englez ; Bazin îl urma călare pe un murg, ducînd de dîrlogi un viguros bidiviu din Mecklemburg : era calul lui d'Artagnan.

Cei doi muşchetari se întîlniră în faţa porţii ; Athos şi d'Artagnan îi priveau de la fereastră.

— Drace — zise Aramis — ai un cal de o rară frumuseţe, dragă Porthos.

— Da — răspunse Porthos — e calul care trebuia să mi-l trimită din capul locului ; şolticarul de soţ l-a înlocuit cu celălalt ; dar omul şi-a căpătat pedeapsa cuvenită, iar eu nu mai am acum de ce să mă plîng.

Planchet şi Grimaud sosiră, la rîndul lor, purtînd de frîu caii stăpînilor ; d'Artagnan şi Athos coborîră în stradă şi, încălecînd alături de ceilalţi, toţi patru o porniră la drum : Athos pe calul datorat soţiei lui, Aramis pe cel datorat iubitei, Porthos pe cel datorat doamnei Coquenard şi, în sfîrşit, d'Artagnan pe cel datorat norocului, cea mai neasemuită iubită de pe lume. Valeţii îi urmară.

Aşa cum gîndise Porthos, alaiul sărea în ochii tuturor ; dacă doamna Coquenard i-ar fi ieşit în cale lui Porthos şi l-ar fi văzut ce falnic arăta pe frumosul lui armăsar spaniol, fără îndoială că nu i-ar fi părut rău de rana care picurase sînge din casa de fier a soţului ei.

În preajma palatului Luvru, cei patru prieteni îl întîlniră pe domnul de Tréville, care se întorcea de la Saint-Germain ;

el îi opri pentru a lăuda minunatul lor alai, fapt ce strînse la iuţeală sute de gură-cască împrejur.

D'Artagnan se folosi de întîmplare pentru a-i vorbi domnului de Tréville de scrisoarea cu mare pecete roşie şi cu blazonul ducal ; e lesne de înţeles că de cealaltă scrisoare nu pomeni nimic. Domnul de Tréville îi încuviinţă hotărîrea luată, încredinţîndu-l că dacă a doua zi nu se va fi arătat nicăieri, el va şti să-l găsească oriunde ar fi fost.

Tocmai atunci, orologiul Samaritencei bătu ora şase ; mărturisind că au o întîlnire, cei patru prieteni îşi cerură iertare şi se despărţiră de domnul de Tréville.

Fără a slăbi goana, ajunseră curînd pe drumul care ducea la Chaillot ; vălul înserării cobora ; trăsurile treceau în sus şi în jos ; urmat la cîţiva paşi de prietenii lui, d'Artagnan îşi împlînta mereu privirea în fundul caleştilor, dar nu zărea pe nimeni cunoscut. În cele din urmă, după un sfert de ceas de aşteptare, pe cînd amurgul întuneca zările, o trăsură se ivi în goana mare pe drumul dinspre Sèvres. Un glas lăuntric îi şopti lui d'Artagnan că acolo, în trăsură, se afla aceea care-i dăduse întîlnire ; era şi el uimit cît de tare îi bătea inima. Aproape în aceeaşi clipă, o femeie îşi scoase capul afară, cu două degete pe buze, ca pentru a-i face semn să tacă sau pentru a-i trimite o sărutare ; d'Artagnan scăpă un uşor strigăt de bucurie : femeia, sau mai curînd arătarea aceea, căci trăsura trecuse fulgerător ca o vedenie, era doamna Bonacieux. Cu o mişcare necugetată, şi în ciuda stăruitoarei rugăminţi, d'Artagnan dădu pinteni calului şi, din cîteva salturi, ajunse din urmă caleaşca ; dar geamul de la uşiţă era acum bine închis : arătarea de o clipă pierise.

D'Artagnan îşi aminti atunci cuvintele din răvaş ; „Dacă ţii la viaţa dumitale şi la a celor care te iubesc, să nu faci nici o mişcare, ca şi cînd n-ai fi văzut nimic.“ Se opri deci, tremurînd nu pentru el, ci pentru sărmana femeie, care, fără îndoială, înfruntase mare primejdie dîndu-i fugara întîlnire.

Trăsura îşi urma drumul gonind mereu şi pieri în adîncurile depărtate ale Parisului. D'Artagnan rămăsese încremenit locului, neştiind ce să gîndească. Dacă era doamna Bonacieux şi dacă se întorcea la Paris, atunci ce rost avea acea întîlnire de o clipă, ce rost acel fulgerător schimb de priviri, ce rost acea sărutare în vînt ? Dacă, pe de altă parte, nu era ea, ceea ce de asemenea ar fi fost cu putinţă,

căci în lumina slabă a amurgului oricine se putea înșela, dacă nu era ea, atunci n-o fi fost cumva începutul unei urzeli împotriva lui, nu-l momeau oare cu femeia care știau că-i e dragă ?

Cei trei tovarăși se apropiară de el. Tustrei văzuseră bine un cap de femeie la geamul caleștii, dar nici unul din ei, afară de Athos, n-o cunoștea pe doamna Bonacieux. De altminteri, părerea lui Athos era că femeia din trăsură fusese într-adevăr doamna Bonacieux, dar, mai puțin năucit de chipul ei frumos decît d'Artagnan, zărise parcă în fundul trăsurii și un cap de bărbat.

— Dacă e așa — spuse d'Artagnan — atunci se vede că o duc dintr-o închisoare în alta. Dar, la urma urmelor, ce-or fi având de gînd cu ea, sărmana, și cum o s-o mai întîlnesc vreodată ?

— Prietene — răspunse îngîndurat Athos — ține minte că morții sînt singurii pe care nu-i chip să-i mai întîlnești pe pămînt. Știi, ca și mine, ceva în privința asta, nu-i așa ? Dacă iubita dumitale n-a murit, dacă e aceea pe care am zărit-o adineauri, atunci într-o bună zi tot vei da de ea. Și, sfinte Dumnezeule — adăugă el, cu tonul lui morocănos de totdeauna — poate chiar mai curînd decît te aștepți.

Se auzi bătînd ora șapte și jumătate — trăsura fusese în întîrziere cu vreo douăzeci de minute față de întîlnirea dată. Prietenii lui d'Artagnan îi aduseră aminte că avea de făcut și o vizită, dar că tot ar mai fi avut vreme să se răzgîndească. D'Artagnan era însă grozav de încăpățînat și totodată curios. Își pusese în minte că se va duce la Palatul Cardinalului și că va afla tot ce voia să-i spună eminența sa. Nimic nu l-ar fi putut abate de la hotărîrea lui.

Ajunseră în strada Saint-Honoré ; în Piața Palatului Cardinalului îi găsiră pe cei doisprezece mușchetari grabnic chemați, care se plimbau de colo-colo, în așteptarea camarazilor. Numai atunci li se lămuri despre ce era vorba.

D'Artagnan era cunoscut în vrednicul corp al mușchetarilor maiestății sale, unde se știa că într-o zi își va avea locul ; era deci socotit dinainte ca un tovarăș de-al lor. Drept urmare, toți primiră cu dragă inimă misiunea pentru care fuseseră chemați acolo ; de altminteri, după toate semnele, era vorba să i se joace un renghi pe cinste domnului car-

dinal și oamenilor lui, iar pentru asemenea ispravă acești vrednici gentilomi erau totdeauna gata.

După ce-i împărți în trei grupe, Athos luă conducerea uneia din ele, încredință a doua lui Aramis, iar a treia lui Porthos ; fiecare grupă se puse apoi la pîndă în fața unei ieșiri. Cît privește pe d'Artagnan, el intră cutezător pe poarta cea mare.

Deși știa că e sprijinit temeinic, tînărul tot nu se simțea pe deplin liniștit, în vreme ce urca pas cu pas scara mare a palatului. Purtarea lui față de Milady aducea oarecum a trădare și cam bănuia el legăturile politice dintre ea și cardinal ; mai mult, de Wardes, pe care-l rănise atît de greu, se număra printre credincioșii eminenței sale, și d'Artagnan știa că dacă eminența sa era neînduplecată cu dușmanii, în schimb se arăta nespus de apropiată față de prieteni. „Dacă de Wardes i-a povestit cardinalului păția lui, ceea ce e sigur, și dacă m-a recunoscut, ceea ce se prea poate — își spunea d'Artagnan, clătinînd din cap — atunci trebuie să mă socotesc osîndit dinainte. Dar de ce o fi așteptat pînă astăzi ? Nu-i greu de ghicit : Milady trebuie să se fi plîns împotriva mea cu fățărnicia lacrimilor ei, atît de mișcătoare, iar nelegiuirea mea din urmă a făcut să dea pe dinafară paharul. Din fericire — gîndea el — bunii mei prieteni sînt jos și n-or să lase să mă ridice chiar așa, fără să mă apere. Totuși, compania mușchetarilor domnului de Tréville nu poate duce singură război cu cardinalul, care ține în mîinile lui toată Franța și în fața căruia regina n-are nici o putere, iar regele nici o voință. D'Artagnan prietene, ești cutezător, plin de strașnice însușiri, dar femeile or să te dea gata !"

Ajunsese tocmai la această tristă încheiere cînd trecu pragul anticamerei. Dădu scrisoarea ușierului de serviciu, care, după ce-l duse în sala de așteptare, se făcu nevăzut înăuntrul palatului.

În acea sală de așteptare se mai aflau cinci sau șase ostași de-ai domnului cardinal, care, recunoscîndu-l pe d'Artagnan și știind că el îl rănise pe Jussac, îl priviră cu un zîmbet ciudat. Zîmbetul acesta i se păru lui d'Artagnan a fi un soi de semn rău ; dar gasconul nostru nu-și pierdea prea ușor cumpătul sau, mai degrabă, datorită trufiei înnăscute în toți cei din ținutul lui, nu lăsă să se întrevadă ceea ce-i răscolea sufletul,

mai ales că ceea ce i-l răscolea cam semăna a frică ; se înfipse deci în faţa ostaşilor cardinalului, aşteptînd cu mîna în şold, într-o atitudine care nu era lipsită de măreţie.

Uşierul intră din nou şi-i făcu semn lui d'Artagnan să-l urmeze. I se păru tînărului că ostaşii din garda cardinalului şuşoteau între ei, privindu-l cum o lua din loc.

Trecu printr-un coridor, străbătu un salon mare, intră într-o bibliotecă şi se trezi în faţa unui bărbat care şedea la birou şi scria.

După ce îl însoţise, uşierul pieri fără să scoată nici un cuvînt. D'Artagnan rămase în picioare şi privi cu luare-aminte bărbatul din faţa lui. Crezu la început că era vreun judecător care-i cerceta dosarul, dar pe urmă îşi dădu seama că omul de la birou scria sau, mai curînd, meşterea la rînduri de lungimi diferite, scandînd cuvinte pe degete ; se afla deci în faţa unui poet. După cîteva clipe, poetul închise manuscrisul, pe coperta căruia stătea scris : „MIRAME, tragedie în cinci acte". Îşi ridică ochii. Era cardinalul.

Capitolul X

O VEDENIE ÎNSPĂIMÎNTĂTOARE

Cardinalul îşi sprijini cotul pe manuscris, capul pe mîini şi se uită o clipă la tînăr. Nimeni n-avea un ochi atît de adînc pătrunzător ca ducele de Richelieu, şi d'Artagnan îi simţi privirea alergîndu-i prin vene, de parcă l-ar fi scuturat frigurile. Nu-şi pierdu însă cumpătul. Îşi ţinea pălăria în mînă, adulmecînd toanele eminenţei sale, fără să se arate prea ţanţoş, dar nici prea umil.

— Domnule — începu cardinalul — dumneata eşti un d'Artagnan din Béarn ?

— Da, monseniore — răspunse tînărul.

— Sînt mai multe ramuri de d'Artagnan la Tarbes şi în împrejurimi — urmă cardinalul. De care din ele ţii dumneata ?

— Sînt fiul acelui d'Artagnan care a luat parte la războaiele religioase sub marele rege Henric, tatăl maiestății sale.

— Da, așa e. Dumneata ești cel care a plecat acum vreo șapte-opt luni de acasă ca să-și caute norocul în capitală ?

— Da, monseniore.

— Ai venit prin Meung, unde ți s-a întîmplat ceva, nu mai știu bine ce, dar, în sfîrșit, ceva.

— Monseniore — zise d'Artagnan — să vă spun ce mi s-a întîmplat...

— De prisos, de prisos — îi curmă vorba cardinalul, cu un zîmbet care dovedea că știa întîmplarea la fel de bine ca și cel care voia să i-o povestească. Erai dat în grija domnului de Tréville, nu-i așa ?

— Da, monseniore, dar tocmai că, în nenorocita aceea de întîmplare, la Meung...

— S-a pierdut scrisoarea — adăugă eminența sa — da, da, știu, dar domnul de Tréville își cunoaște îndată omul numai după obraz, și te-a trimis în compania cumnatului său, domnul des Essarts, lăsîndu-te să tragi nădejde că într-o zi vei intra în rîndul mușchetarilor.

— Eminenței voastre i s-au adus toate la cunoștință cum nu se poate mai bine — răspunse d'Artagnan.

— De atunci ți s-au întîmplat o sumedenie de lucruri : te-ai plimbat în dosul mînăstirii Chartreux, într-o zi cînd ar fi fost mai bine să fii aiurea ; pe urmă, ai făcut cu prietenii dumitale o călătorie la băi la Forges ; ei s-au oprit în drum, dar dumneata ai mers mai departe. Era și firesc : aveai treabă în Anglia.

— Monseniore — bîigui d'Artagnan, buimăcit — mă duceam...

— La vînătoare, la Windsor, sau în altă parte, asta nu privește pe nimeni. Eu o știu și p-asta fiindcă rostul meu e să le știu pe toate. La întoarcere ai fost primit de o persoană augustă, și văd cu plăcere că ai păstrat darul ce ți l-a făcut.

D'Artagnan își duse mîna la diamantul dăruit de regină și întoarse repede piatra înăuntru ; era însă prea tîrziu.

— A doua zi a venit la dumneata Cavois — urmă cardinalul. Voia să te roage să treci pe la palat ; nu i-ai întors vizita și rău ai făcut.

— Monseniore, mi-era teamă că am nemulţumit pe eminenţa voastră.

— Ei, asta-i ! Dar pentru ce, domnule ? Pentru că ai împlinit porunca mai-marilor dumitale cu mai multă isteţime şi cutezanţă ca oricare altul ? Să mă nemulţumeşti cînd, dimpotrivă, ţi s-ar fi cuvenit numai laude ? Eu pedepsesc pe cei ce nu ascultă poruncile, nu pe cei care, ca dumneata, le împlinesc... prea bine chiar... şi, ca dovadă, adu-ţi aminte de ziua cînd ţi-am trimis vorbă să vii să mă vezi şi caută să-ţi aminteşti ce s-a întîmplat în aceeaşi seară...

Chiar în seara aceea avusese loc răpirea doamnei Bonacieux. D'Artagnan se înfioră ; îi veni în minte că, mai devreme cu o jumătate de ceas, sărmana trecuse pe lîngă el, fără îndoială în voia aceleiaşi puteri care o răpise.

— În sfîrşit — urmă cardinalul — cum de la o vreme n-am mai auzit vorbindu-se de dumneata, am vrut să ştiu ce mai faci. De altminteri, îmi datorezi şi oarecare recunoştinţă : cred că ţi-ai dat singur seama cît de cruţat ai fost în toate împrejurările.

D'Artagnan se înclină respectuos.

— Aceasta — urmă cardinalul — nu numai dintr-un simţămînt de dreptate firească, dar şi ca urmare a socotelilor mele în privinţa dumitale.

D'Artagnan era din ce în ce mai uimit.

— Voiam tocmai să-ţi vorbesc despre toate astea în ziua în care ai primit invitaţia mea dintîi ; dar n-ai venit. Din fericire, întîrzierea n-a năruit nimic. O să vorbim astăzi. Te rog ia loc în faţa mea, domnule d'Artagnan ; eşti gentilom de viţă veche, nu se cuvine să asculţi în picioare.

Şi cardinalul arătă cu degetul un scaun tînărului, care era însă atît de uimit de ceea ce se petrecea, încît aşteptă al doilea semn, ca să se aşeze.

— Eşti cutezător, domnule d'Artagnan — urmă eminenţa sa — eşti şi chibzuit, ceea ce preţuieşte şi mai mult. Îmi plac oamenii cu judecată şi inimoşi... Nu te speria — zise el, surîzînd — prin oameni inimoşi înţeleg oameni curajoşi ; dar, cu toate că eşti atît de tînăr şi abia ai intrat în lume, ai duşmani puternici : dacă nu vei fi cu băgare de seamă, te vor nimici.

— Vai, monseniore — răspunse tînărul — dar le va fi foarte uşor, căci ei sînt tari şi au sprijin temeinic, pe cîtă vreme eu, eu sînt singur.

— Da, e adevărat ; dar, așa singur cum ești, ai făcut pînă acum foarte mult și nu mă îndoiesc că vei face și mai mult. Totuși, eu socot că ai nevoie de o călăuză în drumul spinos pe care ai pornit, căci, dacă nu mă înșel, ai venit la Paris plin de rîvna de a ajunge departe.

— Sînt la vîrsta nădejdilor nesăbuite, monseniore — răspunse d'Artagnan.

— Numai proștii au nădejdi nesăbuite, domnule, și dumneata ești ager la minte. Să vedem ce-ai spune de un grad de stegar în garda mea și, după încetarea războiului, de căpetenia unei companii ?

— Ah, monseniore !

— Primești, nu-i așa ?

— Monseniore — mormăi d'Artagnan, vădit încurcat.

— Cum ! Nu primești ? întrebă cardinalul, mirat.

— Fac parte din garda maiestății sale, monseniore, și n-am de ce să fiu nemulțumit.

— Dar mi se pare — stărui eminența sa — că și ostașii mei fac parte din garda maiestății sale și că de vreme ce slujești într-un corp francez, slujești pe rege.

— Monseniore, eminența voastră a înțeles greșit cuvintele mele.

— Vrei să te agăți de ceva, nu-i așa ? Înțeleg. Uite, ai găsit : înaintarea în grad, războiul care începe, prilejul ce-ți ofer ; toate astea pentru ochii lumii ; iar pentru dumneata, nevoia de ocrotire temeinică ; fiindcă e bine să știi, domnule d'Artagnan, că am primit plîngeri grele împotriva dumitale ; se pare că nu-ți închini zilele și nopțile numai slujbei regale.

D'Artagnan roși.

— De altminteri — urmă cardinalul, punînd mîna pe un teanc de hîrtii — am aici un întreg dosar care te privește ; înainte însă de a-l citi, am vrut să stau de vorbă cu dumneata. Te știu om hotărît, și faptele dumitale, bine îndrumate, în loc să te ducă spre rele, ți-ar putea aduce mari foloase. Hai, gîndește-te bine și hotărăște-te.

— Bunătatea eminenței voastre mă copleșește — răspunse d'Artagnan — și față de asemenea măreție sufletească mă simt un biet vierme de nimic ; dar fiindcă eminența voastră îmi îngăduie să vorbesc deschis...

D'Artagnan se opri.

— Da, vorbește.

— Atunci îi voi spune că toți prietenii mei fac parte sau din corpul mușchetarilor sau din garda maiestății sale, pe cîtă vreme dușmanii mei, printr-o fatalitate de neînțeles, se află în slujba eminenței voastre ; dacă aș primi ceea ce eminența voastră îmi oferă, atunci aș fi privit rău acolo, iar aici aș fi primit la fel de rău.

— Nu cumva te stăpînește gîndul trufaș că nu-ți ofer ceea ce ți s-ar cuveni ? întrebă cardinalul cu un zîmbet disprețuitor.

— Monseniore, eminența voastră e de o sută de ori prea bună cu mine și, dimpotrivă, gîndul meu e că n-am făcut încă destul pentru a fi vrednic de această bunăvoință. Monseniore, asediul cetății La Rochelle e în prag ; voi sluji sub ochii eminenței voastre, și dacă voi avea norocul să mă port în timpul asediului așa fel încît eminența voastră să-și poată întoarce privirile asupra mea, atunci voi avea măcar vreo faptă strălucită îndărătul meu, ceva să îndreptățească ocrotirea cu care mă veți cinsti. Monseniore, orice lucru trebuie făcut la vremea lui ; voi avea poate mai tîrziu dreptul să mă dăruiesc ; în clipa aceasta, însă, aș avea aerul că mă vînd.

— Adică nu vrei să mă slujești, domnule — spuse cardinalul cu o ciudă prin care străbătea totuși un fel de stimă. Fă atunci cum crezi și păstrează-ți urile și simpatiile dumitale.

— Monseniore...

— Bine, bine — zise cardinalul — nu-s supărat pe dumneata ; dar, mă înțelegi, anevoie îți aperi prietenii și-i răsplătești, dușmanilor însă nu le datorezi nimic. Îți voi da totuși un sfat : ia seama la ce faci, domnule d'Artagnan, căci în clipa cînd pavăza mîinii mele te va părăsi, nu voi mai da nici doi bani pe viața dumitale.

— Mă voi strădui, monseniore — răspunse gasconul, cu o nobilă încredere.

— Dacă vreodată ți se întîmplă vreo nenorocire — adăugă plin de tîlc Richelieu — gîndește-te că eu am trimis să te cheme și că am făcut tot ce am putut pentru ca nenorocirea aceea să nu ți se întîmple.

— Orice s-ar întîmpla — răspunse d'Artagnan, punîndu-și mîna pe inimă și înclinîndu-se — voi păstra veșnică re-

cunoştinţă eminenţei voastre pentru tot ce face spre folosul meu în clipa aceasta.

— Atunci, aşa cum ai spus, domnule d'Artagnan, ne vom vedea după război ; voi urmări faptele dumitale, căci voi fi şi eu acolo — urmă cardinalul, arătînd lui d'Artagnan cu degetul o minunată armură, pe care urma s-o îmbrace — şi, la întoarcerea noastră, ne vom socoti.

— Ah, monseniore — stărui d'Artagnan — cruţaţi-mă de povara nemulţumirii voastre ; rămîneţi nepărtinitor, monseniore, dacă găsiţi că am purtarea unui om de onoare.

— Tinere — răspunse Richelieu — dacă am să-ţi mai pot spune încă o dată ce ţi-am spus azi, îţi făgăduiesc să o fac.

Ultimele cuvinte ale lui Richelieu oglindeau o groaznică neîncredere ; d'Artagnan se înfioră mai mult decît de o ameninţare, căci citi în ele : „Ia seama". Prin urmare, cardinalul căuta să-l apere de o nenorocire care-l ameninţa. Deschise gura să răspundă, dar, cu o mişcare semeaţă, eminenţa sa îi făcu semn că poate să plece.

D'Artagnan ieşi ; la uşă simţi inima gata să-i stea în loc şi fu cît p-aci să se întoarcă. Dar în clipa aceea i se păru că vede chipul încruntat şi aspru al lui Athos. Dacă ar încheia cu cardinalul legămîntul propus, Athos nu i-ar mai întinde niciodată mîna, Athos s-ar lepăda de el. Teama aceasta îl opri locului, atît de covîrşitoare e puterea unui caracter cu adevărat mare asupra celor ce-l înconjoară.

D'Artagnan coborî pe scara pe care suise şi-i găsi în faţa porţii pe Athos cu cei patru muşchetari, care, aşteptîndu-i întoarcerea, începeau a fi îngrijoraţi. D'Artagnan îi linişti cu un cuvînt şi Planchet porni în grabă să-i vestească pe ceilalţi că era de prisos să mai stea de pază, deoarece stăpînul său ieşise teafăr din palatul cardinalului.

Întorşi acasă la Athos, Aramis şi Porthos îl întrebară de pricinile acelei ciudate chemări ; d'Artagnan se mulţumi însă a le spune că domnul de Richelieu îi propusese să intre în garda sa cu gradul de stegar, dar că el se ferise să primească.

— Bine ai făcut ! se bucurară într-un glas Porthos şi Aramis.

Athos rămase pe gînduri, fără a răspunde. Dar cînd se văzu singur cu d'Artagnan, el îi spuse :

— Ai făcut ce trebuia să faci, prietene, dar poate că n-ai făcut bine.

D'Artagnan oftă din greu, căci vorbele acestea răspundeau unui glas tainic al sufletului său, glas care-i spunea că-l aşteaptă mari necazuri.

Ziua următoare trecu în pregătiri de plecare ; d'Artagnan se duse să-şi ia rămas bun de la domnul de Tréville. Se credea pe atunci că despărţirea dintre ostaşii gărzilor şi muşchetari nu va dăinui multă vreme, căci regele ţinea sfat chiar în ziua aceea, urmînd să plece a doua zi. Domnul de Tréville se mulţumi, aşadar, să-l întrebe pe d'Artagnan dacă avea nevoie de sprijinul lui. D'Artagnan îi răspunse însă cu mîndrie că-şi luase de toate.

Freamătul nopţii strînse laolaltă pe toţi ostaşii din compania domnului des Essarts şi pe muşchetarii din compania domnului de Tréville, care, cunoscîndu-se, legaseră prietenie. Se despărţeau pentru a se mai vedea cine ştie cînd, într-o zi cînd ar fi vrut Dumnezeu şi dacă ar fi vrut Dumnezeu. Noaptea se desfăşură cumplit de gălăgioasă, căci, cum e lesne de înţeles, în atare împrejurări nu se poate lupta împotriva marilor frămîntări decît printr-o la fel de mare nepăsare.

A doua zi, la cea dintîi chemare a trompetelor, prietenii se despărţiră ; muşchetarii alergară la palatul domnului de Tréville, ceilalţi la palatul domnului des Essarts. Fiecare dintre căpitani îşi duse îndată compania lui la Luvru, unde regele trecea trupele în revistă.

Suveranul era abătut şi părea bolnav, ceea ce-i răpea din ţinuta sa regească. Într-adevăr, în ajun îl prinseseră frigurile în toiul şedinţei parlamentului. Era totuşi hotărît să plece chiar în seara aceea şi, în ciuda poveţelor primite, voise să treacă trupele în revistă, nădăjduind ca, printr-o încordare a voinţei, să învingă boala care punea stăpînire pe el.

După trecerea în revistă, gărzile porniră singure la drum, muşchetarii urmînd să plece mai tîrziu, împreună cu regele, ceea ce-i îngădui lui Porthos să dea o raită călare prin strada Urşilor, cu mîndreţea lui de echipament. Soţia avocatului îl văzu trecînd, în uniforma cea nouă, pe calul lui minunat. Şi îl iubea prea mult pe Porthos ca să-l lase să plece astfel ; îi făcu semn să descalece şi să intre în casă. Porthos n-avea seamăn pe lume : pintenii îi zăngăneau, platoşa îi strălucea,

spada i se lovea semeț de coapse. De data asta, secretarilor le pieri pofta de rîs în fața trutașului Porthos, care nu părea a ști nicicînd de glumă.

Mușchetarul fu poftit la domnul Coquenard, ai cărui ochișori cenușii scînteiau de mînie văzîndu-și vărul strălucitor în straie noi. Totuși, ceva îi mîngîia sufletul : se zvonise că războiul va fi greu ; în fundul inimii, trăgea pe tăcute nădejdea că mușchetarul va fi ucis în luptă.

Porthos îl salută plin de cuviință pe maestrul Coquenard și-și luă rămas bun de la el ; maestrul Coquenard îi ură tot soiul de noroace. Cît privește doamna Coquenard, nu era chip să-și înfrîngă lacrimile ; dar nimeni nu-i luă în nume de rău durerea, căci toți știau cît de legată era de rude, din pricina cărora avusese mereu certuri grele cu soțul ei.

Adevăratul rămas bun avu loc în camera doamnei Coquenard ; un rămas bun sfîșietor. Cîtă vreme putu să-și urmărească din ochi iubitul, soția avocatului flutură din batistă, aplecîndu-se pe fereastră de s-ar fi putut crede că o să se arunce jos, în drum. Porthos primi toate dovezile de dragoste ca un om deprins cu răsfățul. Numai cînd să cotească strada își ridică și el pălăria, legănînd-o molcom în semn de rămas bun.

În vremea asta, Aramis scria o scrisoare lungă. Cui ? Nu știa nimeni. În camera vecină, Ketty, care trebuia să plece chiar în seara aceea la Tours, aștepta.

Athos sorbea pe îndelete ultima sticlă din vinul lui de Spania.

Iar d'Artagnan mărșăluia cu compania lui. Trecînd prin mahalaua Saint-Antoine, el își întoarse capul să privească voios Bastilia ; dar cum nu privea decît spre Bastilia, nu băgă de seamă că Milady, călare pe un cal șarg, îl arăta cu degetul unor vlăjgani, care se și apropiară de rînduri, ca să-l țină bine minte. La întrebarea lor mută, Milady le răspunse încuviințînd printr-un semn. Apoi, încredințată că poruncile aveau să-i fie îndeplinite întocmai, dădu pinteni calului și se făcu nevăzută.

Cei doi vlăjgani urmară compania și, la ieșirea din mahalaua Saint-Antoine, se aruncară în spinarea unor cai gata înșeuați, pe care un valet fără livrea îi ținea de dîrlogi, așteptîndu-i.

Capitolul XI

ASEDIUL ORAŞULUI LA ROCHELLE

Acest asediu a fost unul din marile momente politice ale domniei lui Ludovic al XIII-lea şi una din marile fapte de arme ale cardinalului. Este deci o pagină de seamă, căreia trebuie să-i închinăm cîteva cuvinte ; apoi, o sumedenie de amănunte ale asediului sînt prea strîns legate de firul povestirii noastre, ca să le trecem sub tăcere.

Vederile politice ale cardinalului, atunci cînd a hotărît asediul, erau măreţe. Să vorbim de ele înainte de toate, apoi vom trece şi la celelalte ţeluri intime care au avut poate asupra eminenţei sale o înrîurire nu mai puţin însemnată ca cele politice.

Dintre oraşele de căpetenie pe care Henric al IV-lea le dăduse hughenoţilor ca locuri de întărire, singurul ce le mai rămînea era La Rochelle. Trebuia deci nimicit acest ultim vad al calvinismului, plămadă primejdioasă, în care dospea şi drojdia răscoalelor obşteşti, şi a războaielor cu străinii. Spanioli, englezi, italieni nemulţumiţi, aventurieri de toate neamurile, soldaţi la voia întîmplării şi de toate credinţele alergau la cea dintîi chemare sub flamurile protestanţilor, alcătuind un soi de mare gloată, ale cărei nenumărate ramuri se răspîndeau în voie prin toate ungherele Europei.

La Rochelle, care căpătase o nouă strălucire din cenuşa celorlalte oraşe calviniste, era aşadar focarul dezbinărilor şi al rîvnelor oarbe. Ceva mai mult, portul ei era cea din urmă poartă deschisă englezilor în regatul Franţei ; închizînd-o Angliei, duşmana noastră de totdeauna, cardinalul desăvîrşea opera Ioanei d'Arc şi a ducelui de Guise. De aceea, Bassompierre, care era totodată protestant şi catolic — protestant din convingere şi catolic în calitatea sa de comandor al ordinului Sfîntul Duh — Bassompierre, care era german prin naştere şi francez prin inimă, Bassompierre, în sfîrşit, căruia i se încredinţase un comandament anume în asediul oraşului La Rochelle, spunea, avîntîndu-se în fruntea mai multor nobili, protestanţi ca şi el :

— Veţi vedea, domnilor, că vom fi destul de proşti ca să cucerim La Rochelle !

Şi Bassompierre avea dreptate. Bombardarea insulei Ré îl făcea să presimtă măcelul din Cévennes [1]; cucerirea oraşului La Rochelle era cuvîntul înainte al revocării edictului din Nantes.

Dar, cum am mai spus, alături de aceste ţeluri ale dregătorului nimicitor de oprelişti şi de piedici, ţeluri care ţin de domeniul istoriei, cronicarul mai e silit să cerceteze şi imboldurile mărunte ale bărbatului îndrăgostit, clocotind de gelozie.

După cum ştie fiecare, lui Richelieu îi fusese dragă regina; n-am putea spune dacă dragostea lui avea un tîlc politic sau era doar una din acele patimi adînci pe care Ana de Austria le trezea în inimile celor din jurul ei. În orice caz, însă, din desfăşurarea de pînă acum a povestirii, cititorul a putut vedea că Buckingham fusese mai tare decît Richelieu, şi în două-trei împrejurări, îndeosebi a eghileţilor în diamante, îi mai şi destrămase urzelile, datorită devotamentului celor trei muşchetari şi cutezanţei lui d'Artagnan. Pentru Richelieu era deci vorba nu numai de a scăpa Franţa de un duşman, ci şi de a se răzbuna împotriva unui rival; de altminteri, răzbunarea trebuia să fie aprigă, răsunătoare şi întru totul vrednică de un om care ţinea în mîna lui, asemeni unei spade, puterile unui întreg regat.

Richelieu ştia că, luptînd împotriva Angliei, lupta împotriva lui Buckingham, că, biruind Anglia, îl biruia pe Buckingham; mai ştia, în sfîrşit, că, umilind Anglia în ochii Europei, îl umilea pe Buckingham în ochii reginei.

La rîndul său, Buckingham, deşi punea onoarea Angliei înainte de orice, era totuşi mînat de ţeluri aidoma cu ale cardinalului; Buckingham era de asemenea setos de răzbunare; neputînd izbuti să se întoarcă în Franţa ca ambasador, ţinea cu tot dinadinsul să se întoarcă în chip de cuceritor.

Astfel că adevărata încununare a acestui joc, pe care cele mai puternice regate ale lumii îl jucau după bunul plac a doi îndrăgostiţi, era doar o privire a Anei de Austria.

Întîia izbîndă o cîştigase ducele de Buckingham. Ajuns, fără veste, în faţa insulei Ré, cu nouăzeci de corăbii şi cu aproape douăzeci de mii de oameni, căzuse asupra trupelor regale de pe insulă, comandate de contele de Toiras. În urma

---

[1] Război religios care a luat naştere în urma revocării Edictului din Nantes, în 1685, edict dat de Henric al IV-lea în 1598, în favoarea protestanţilor.

unor sîngeroase lupte, Buckingham izbuti să-şi debarce ostaşii pe insulă.

Să amintim, în trecere, că în aceste lupte a pierit baronul de Chantal ; moartea baronului de Chantal lăsa orfană o copilă de optsprezece luni. Copila aceasta avea să fie mai tîrziu doamna de Sévigné.

Contele de Toiras se retrase în cetăţuia Saint-Martin împreună cu garnizoana şi aruncă vreo sută de oameni într-un mic fort, cunoscut sub numele de fortul La Prée.

Această întîmplare grăbise hotărîrile cardinalului, care, aşteptînd să poată lua, împreună cu regele, comanda hotărîtului asediu, îl trimisese pe fratele regelui pentru a călăuzi cele dintîi mişcări şi strecurase spre teatrul de luptă toate trupele pe care le putuse înjgheba.

Din acest detaşament trimis în frunte făcea parte şi prietenul nostru d'Artagnan.

După cum am mai spus, regele trebuia să urmeze trupele îndată după închiderea parlamentului, dar să ne amintim că, după una din şedinţe, la 23 iunie, suveranul căzu pradă frigurilor ; voise totuşi să plece, dar starea sănătăţii lui înrăutăţindu-se, trebuise să se oprească la Villeroi.

Acolo unde se oprea regele, se opreau şi muşchetarii ; drept urmare, d'Artagnan, care nu făcea parte decît din garda regelui, se văzu despărţit, cel puţin pentru o bucată de vreme, de bunii lui prieteni, Athos, Porthos şi Aramis ; această despărţire, care era pentru el un lucru neplăcut, l-ar fi pus însă pe gînduri dacă ar fi putut bănui primejdiile ce-l ameninţau din umbră. Ajunse totuşi teafăr în tabăra din faţa oraşului, în ziua de 10 septembrie a anului 1627.

Nimic nu se schimbase ; ducele de Buckingham şi englezii lui, stăpîni pe insulă, asediau zadarnic fortăreaţa Saint-Martin şi fortul La Prée ; bătălia pentru cucerirea oraşului La Rochelle începuse de două sau de trei zile, prin asaltul asupra unui fort pe care ducele d'Angoulême îl zidise de puţină vreme în preajmă.

Ostaşii de sub comanda domnului des Essarts locuiau la Minimes. Noi ştim însă că, în rîvna lui de a intra în rîndurile muşchetarilor, d'Artagnan nu legase prea multe prietenii cu camarazii lui ; de aceea se şi simţea singur şi greu muncit de gînduri.

Nu erau prea vesele gîndurile lui : de doi ani de cînd sosise la Paris, fusese amestecat în tot soiul de încurcături de-ale altora, în vreme ce propriile lui năzuinţe nu înaintaseră prea mult nici în dragoste, nici ca noroace. În privinţa dragostei, singura femeie pe care o iubise fusese doamna Bonacieux, şi doamna Bonacieux pierise fără să-i fi putut da de urmă. În privinţa noroacelor, îşi făcuse, el, fiinţă plăpîndă, un duşman din cardinal, adică dintr-un om în faţa căruia tremurau maimarii regatului, în frunte cu regele. Omul acesta l-ar fi putut strivi, şi totuşi n-o făcuse ; pentru o minte atît de isteaţă ca a lui d'Artagnan, această mărinimie era un soi de fereastră prin care întrezărea un viitor mai bun. Apoi îşi mai făcuse şi alt duşman, pe care-l socotea mai puţin de temut decît cardinalul, dar pe care-l simţea totuşi vrednic de luat în seamă ; acest duşman era Milady. În schimbul tuturor acestora, cucerise înalta oblăduire şi bunăvoinţă a reginei, dar bunăvoinţa reginei era în acea vreme mai mult un prilej de prigoană, iar oblăduirea ei, se ştie, nu prea era pavăză bună ; dovada : Chalais şi doamna Bonacieux. Singurul cîştig de netăgăduit ce-i rămăsese din toate acestea era diamantul care preţuia cinci sau şase mii de livre şi pe care-l purta în deget ; dar şi acest diamant, dacă d'Artagnan, în rîvna lui de a ajunge, ar fi vrut să-l păstreze, pentru ca într-o zi regina să i-l poată recunoaşte, tocmai fiindcă nu se despărţea de el, n-avea deocamdată mai mare valoare decît pietrişul ce-l călca în picioare.

Zicem : decît pietrişul ce-l călca în picioare, căci d'Artagnan îşi frămînta astfel mintea plimbîndu-se singuratic pe un frumos drumuleţ ce ducea de la tabără la satul d'Angoutin ; furat însă de gînduri, ajunsese mai departe decît ar fi dorit. Începuse să se înserereze, cînd, la lumina celor din urmă raze ale amurgului, i se păru că vede strălucind, îndărătul unor ostreţe, ţeava unei flinte. D'Artagnan avea ochi vioi şi minte ageră. Înţelese numaidecît că flinta nu venise acolo singură şi că acela care o ţinea în mînă nu se ascunsese îndărătul gardului cu gînduri prieteneşti. Se pregătea s-o ia la sănătoasa, cînd, de cealaltă parte a drumului, zări, îndărătul unei stînci, ţeava altei flinte. De bună seamă era o capcană.

Tînărul îşi furişă privirea asupra celei dintîi flinte şi o văzu, cu oarecare îngrijorare, aplecîndu-se în partea lui ; dar îndată ce-şi dădu seama că ţeava rămăsese pe loc, se aruncă

cu fața la pămînt. În aceeași clipă, arma luă foc, slobozindu-i pe deasupra capului un glonte.

Nu era vreme de pierdut. Dintr-o singură mișcare, d'Artagnan sări în picioare ; în același timp, însă, glontele celeilalte flinte zvîrli în aer pietrișul de pe locul unde el se aruncase la pămînt.

D'Artagnan nu era unul dintre vitejii de dragul doar al vitejiei și care caută o moarte fără noimă numai pentru faima de a nu fi dat îndărăt cu nici un pas ; de altminteri, de data asta nici nu putea fi vorba de vitejie, căci căzuse pe nepusă masă într-o capcană. „Dacă mai trag al treilea glonte — își zise în sinea lui — sînt pierdut!" Și luîndu-și într-o clipă picioarele la spinare, începu să alerge înspre tabără cu iuțeala celor de pe meleagurile lui, vestiți printr-o mare sprinteneală; dar oricît de repede ar fi gonit, cel care trăsese întîi avusese vreme să-și încarce din nou arma și să sloboadă al doilea foc, atît de bine țintit de data asta, încît glontele îi găuri pălăria și i-o zvîrli cît colo. Totuși, cum d'Artagnan nu mai avea altă pălărie, și-o ridică din fugă și ajunse la el în tabără, gîfîind și galben ca ceara ; apoi, fără să spună nimănui nici un cuvînt, rămase adîncit în gînduri.

Întîmplarea putea să aibă trei pricini :

Cea dintîi și cea mai firească ar fi putut să fie o capcană a băștinașilor, cărora nu le-ar fi părut rău să omoare pe unul din ostașii maiestății sale, întîi ca să mai scape de un dușman, și pe urmă fiindcă dușmanul ar fi putut avea și un buzunar bine căptușit.

D'Artagnan luă în mîini pălăria și, privind de aproape gaura făcută de glonte, clătină din cap. Nu era un glonte de flintă, ci unul de archebuză ; lovitura, atît de bine țintită, îi trezise de la început bănuiala că nu fusese slobozită de o armă ostășească ; așadar nu putea fi o capcană militară, fiindcă glontele nu era de calibru obișnuit.

Ar fi putut să fie și vreo amintire din partea cardinalului. Să nu uităm că atunci cînd, mulțumită binecuvîntatei raze de soare, d'Artagnan zărise țeava puștii, tocmai se minuna și el de îndelunga răbdare a eminenței sale.

D'Artagnan clătină însă din cap. Față de aceia pe care putea să-i răpună doar întinzînd mîna, eminența sa folosea arareori asemenea mijloace.

Ar fi putut să fie și o răzbunare a înverșunatei Milady. Era de altminteri mai firesc.

Încerca zadarnic să-și amintească de chipul sau măcar veșmîntul ucigașilor : o luase însă atît de grabnic la picior, încît n-avusese vreme să bage nimic de seamă.

— Ah, scumpii mei prieteni — murmură d'Artagnan — pe unde sînteți ? Și ce mult îmi lipsiți !

D'Artagnan dormi prost peste noapte. De trei sau de patru ori se trezi speriat din somn, crezînd că cineva se apropie de patul lui, ca să-l înjunghie. Zorile zilei îl găsiră totuși întreg și teafăr. El mai știa însă că ceva amînat nu e și ceva pierdut pe vecie. Stătu toată ziua în casă. Căuta să se amăgească singur, zicîndu-și că vremea era urîtă.

A treia zi, la nouă dimineața, goarnele prezentară onorul. Ducele de Orléans, fratele regelui, vizita posturile. Ostașii din gardă alergară la arme ; d'Artagnan își luă locul în mijlocul camarazilor lui.

Ducele trecu în revistă trupele în ordine de bătaie, după aceea, toți ofițerii superiori, printre care și domnul des Essarts, căpitanul gărzii, înconjurară pe fratele maiestății sale, pentru a-i aduce salutul lor.

Deodată, lui d'Artagnan i se păru că domnul des Essarts îi face semn să se apropie ; fiindu-i teamă că se înșală, așteptă al doilea semn ; dar văzînd că superiorul stăruie să-l cheme, d'Artagnan ieși din rînd, în așteptarea poruncii.

— Ducele va cere voluntari pentru o misiune primejdioasă, dar care va face cinste cui o va îndeplini ; și ți-am făcut semn să fii gata.

— Mulțumesc, domnule căpitan ! răspunse d'Artagnan, care abia aștepta să cîștige prețuirea generalului.

Într-adevăr, localnicii atacaseră în timpul nopții și puseseră din nou stăpînire pe un bastion cucerit de armata regelui cu două zile mai înainte ; era vorba de o recunoaștere în primele linii, pentru a se vedea în ce fel apărătorii păzeau meterezul.

După cîteva clipe, fratele regelui rosti, ridicînd glasul :

— Mi-ar trebui pentru această misiune trei sau patru voluntari călăuziți de un om de încredere.

— Omul de încredere îl am la îndemînă — răspunse domnul des Essarts, arătîndu-l pe d'Artagnan — iar în ceea ce pri-

veşte pe cei patru sau cinci voluntari, maiestatea voastră să-şi spună dorinţa şi oamenii nu-i vor lipsi.

— Patru voluntari gata să moară o dată cu mine ! strigă d'Artagnan, trăgîndu-şi spada din teacă şi vînturînd-o în aer.

Doi dintre camarazii lui alergară spre el şi, o dată cu ei, alţi doi soldaţi. Împlinindu-se numărul cerut, d'Artagnan nu mai primi pe ceilalţi, nevrînd să încalce drepturile celor dintîi.

Nu se ştia dacă, în urma cuceririi lui, bastionul fusese părăsit sau fusese lăsată acolo o garnizoană ; trebuia aşadar să se cerceteze locul cu pricina cît mai de aproape, spre a se cunoaşte situaţia.

Întovărăşit de ceilalţi patru, d'Artagnan plecă îndată de-a lungul întăriturilor ; amîndoi ostaşii din gardă mergeau în rînd cu el, iar soldaţii veneau în urmă. Păşind astfel tiptil pe după parapet, ajunseră la vreo sută de metri de metereze. Acolo, d'Artagnan se uită înapoi, dar nu-i mai văzu pe cei doi soldaţi. Crezu că, fiindu-le teamă, tărăgănau pasul şi-şi văzu de drum mai departe. După cotitura şanţului, nu mai avea decît vreo şaizeci de paşi de făcut.

Nu se zărea ţipenie de om, locul părea pustiu. Cei trei tineri se sfătuiau dacă să meargă sau nu mai departe, cînd, dintr-o dată, un brîu de fum încinse uriaşul de piatră şi o duzină de gloanţe vîjîiră în jurul lui d'Artagnan şi al celor doi tovarăşi.

Aflaseră aşadar tot ceea ce voiau să ştie : bastionul era păzit. O rămînere mai îndelungă în acest loc ar fi însemnat să înfrunte de prisos o primejdie ; d'Artagnan şi cei doi ostaşi din gardă întoarseră spatele, cu gînd să dea îndărăt, luînd-o la sănătoasa. Ajungînd în colţul şanţului care le putea sluji de adăpost, unul dintre ostaşi se prăbuşi la pămînt : un glonte îi străbătuse pieptul. Celălalt, teafăr şi iute de picior, gonea spre tabără.

Nevrînd să-şi părăsească tovarăşul în halul acela, d'Artagnan se aplecă ca să-l ridice şi să-l ajute să ajungă la tabără : în aceeaşi clipă detunară două împuşcături : un glonte zdrobi ţeasta ostaşului rănit, celălalt se turti de stîncă, după ce trecu la două degete de d'Artagnan. Tînărul se întoarse repede, căci împuşcăturile nu puteau veni dinspre bastionul ascuns vederii de cotul parapetului. Îi răsăriră în minte cei doi soldaţi rămaşi în urmă şi tîlharii care încercaseră să-l omoare cu două seri înainte ; hotărît să afle de data asta despre ce era vorba, se

aruncă peste trupul camaradului său, făcînd pe mortul. Zări îndată două capete ce se înălțau pe deasupra unei întăriturî părăsite, la treizeci de pași de acolo ; erau într-adevăr cei doi soldați. D'Artagnan nu se înșelase : oamenii nu-l urmaseră decît cu scopul de a-l ucide, nădăjduind că moartea-i va fi pusă pe seama dușmanului. Dar cum s-ar fi putut ca tînărul să fie doar rănit, și atunci să-i dea în vileag, ei se apropiară cu gîndul de a-l răpune ; din fericire, înșelați de viclenia lui d'Artagnan, nu-și mai încărcară armele. Cînd erau cam la vreo zece pași, d'Artagnan, care în cădere avusese mare grijă să-și păstreze spada, se ridică deodată și, dintr-o săritură, fu lîngă ei. Ucigașii își dădură seama că dacă ar fi luat-o la fugă înspre tabără fără a-l răpune, aveau să fie învinuiți de el, și, nemaistînd în cumpănă, vrură să treacă la dușman. Unul din ei apucă pușca de țeavă și o prăvăli ca pe o măciucă asupra lui d'Artagnan, care izbuti să scape sărind într-o parte ; mișcarea aceasta îl slobozi însă pe tîlhar, care se și repezi înspre bastion. Dar cum nu puteau ști cu ce gînd venea omul la ei, apărătorii deschiseră focul și-l culcară la pămînt, cu umărul zdrobit de un glonte.

În vremea asta, d'Artagnan se năpustea cu spada asupra celui de al doilea soldat ; lupta nu ținu mult, căci ticălosul nu se putea apăra decît cu archebuza descărcată ; spada lunecă pe țeava armei ce nu mai putea folosi și se înfipse în coapsa ucigașului, care se prăbuși la pămînt. D'Artagnan îi propti atunci ascuțișul în gît.

— Îndurare ! Nu mă omorîți ! striga tîlharul. Iertare, domnule ofițer, și vă spun tot !

— Face taina ta să-ți cruț viața ? întrebă tînărul, oprindu-și brațul.

— Da, dacă socotiți că-i bine să trăiești cînd ai douăzeci și doi de ani, ca dumneavoastră, și cînd poți ajunge la orice, așa frumos și viteaz cum sînteți.

— Mișelule ! se răsti d'Artagnan. Hai, vorbește iute, cine te-a pus să mă omori ?

— O femeie pe care n-o cunosc, dar căreia îi zice Milady.

— Dacă n-o cunoști, cum de-i știi numele ?

— Camaradul meu o cunoaște și-i spunea așa ; el avea treburi cu ea, nu eu ; are chiar în buzunarul lui o scrisoare din

partea ei, scrisoare care trebuie să fie de seamă pentru dumneavoastră, după cîte l-am auzit spunînd.

— Dar cum de te-ai amestecat într-o astfel de urzeală ?

— Mi-a zis că să dăm lovitura amîndoi, şi eu am primit.

— Şi cît v-a dat pentru isprava asta grozavă ?

— O sută de ludovici.

— Aşa ? Minunat ! izbucni tînărul în rîs. Ştie şi ea că fac ceva parale ! O sută de ludovici ! E o sumă frumuşică pentru doi ticăloşi de teapa voastră ; înţeleg de ce ai primit şi te iert, dar cu o condiţie. —

— Care ? întrebă soldatul neliniştit, văzînd că nu scăpase încă.

— Să te duci să-mi aduci scrisoarea din buzunarul camaradului tău.

— Dar — strigă tîlharul — înseamnă că, aşa sau aşa, tot mor ; cum să mă duc să iau scrisoarea sub focul bastionului ?

— O să trebuiască să mi-o aduci, altfel jur că mori de mîna mea.

— Îndurare ! Domnule, fie-vă milă ! În numele doamnei tinere pe care o iubiţi şi o credeţi poate moartă, dar care trăieşte ! se văicăreа tîlharul, căzînd în genunchi şi sprijinindu-se în mîini, căci, o dată cu sîngele, îşi pierdea şi puterile.

— Şi de unde ştii tu că iubesc pe o tînără şi că am crezut-o moartă ? întrebă d'Artagnan.

— Din scrisoarea pe care camaradul meu o are la el în buzunar.

— Pricepi atunci că-mi trebuie cu orice preţ scrisoarea — urmă d'Artagnan. Hai, nici un fel de tărăgăneală, nici o codeală sau, altfel, oricît mi-ar fi de silă să-mi moi iar spada în sîngele unui mişel ca tine, îţi jur pe legea mea de om cinstit...

Cu aceste cuvinte, d'Artagnan făcu o mişcare atît de ameninţătoare, încît rănitul se ridică în picioare.

— Staţi Staţi ! îl opri el, împins de groază. Mă duc... Mă duc !...

D'Artagnan luă archebuza soldatului şi, poruncindu-i să meargă înainte, îl împingea înspre tovarăşul lui, înfigîndu-i vîrful spadei în şale.

Era groaznic de văzut cum cel dintîi înainta pămîntiu, gata să-şi dea sufletul, lăsînd în urma lui o dîră de sînge şi încercînd să se strecoare pînă la trupul ce zăcea la douăzeci de paşi depărtare. Faţa-i plină cu broboane de sudoare rece oglindea

atîta groază, încît lui d'Artagnan i se făcu milă de el şi, privindu-l plin de dispreţ, îi spuse :

— Uite ! O să-ţi arăt deosebirea dintre un om de inimă şi un mişel ca tine, rămîi aici, mă duc singur.

Şi cu pasul sprinten, cu ochiul la pîndă, urmărind mişcările duşmanului, folosind toate hîrtoapele terenului, d'Artagnan ajunse pînă la al doilea soldat.

Putea să-şi atingă scopul în două chipuri : fie să-l scotocească pe loc, fie să-l ia cu el şi, făcîndu-şi din trupul aceluia scut, să-l scotocească pe urmă în şanţ.

D'Artagnan alese cel de al doilea mijloc ; îl ridică pe tîlhar în spinare chiar în clipa cînd duşmanul deschidea focul. O uşoară cutremurare, zgomotul înăbuşit a trei gloanţe pătrunzînd în carne, un ultim geamăt şi fiorii dinaintea morţii îi dovediră lui d'Artagnan că acela care voise să-l omoare îi scăpase de data asta viaţa.

D'Artagnan ajunse teafăr în şanţ şi aruncă leşul lîngă soldatul rănit, care zăcea galben ca ceara. Fără a pierde vreme, începu cercetarea : un portofel de piele, o pungă în care de bună seamă se găsea o parte din banii primiţi de tîlhar, un cornet şi cîteva zaruri alcătuiau întreaga moştenire a mortului. Lăsă cornetul cu zarurile acolo unde căzuseră, aruncă punga rănitului şi deschise cu înfrigurare portofelul. Printre mai multe hîrtii fără însemnătate, găsi şi următoarea scrisoare, pentru a cărei căutare înfruntase moartea :

Fiindcă ai pierdut urma femeii, care se află acum la loc sigur în mînăstirea unde n-ar fi trebuit s-o laşi niciodată să ajungă, caută măcar să nu-ţi scape bărbatul ; altfel, să ştii că nu rămîn în pagubă şi vei plăti scump cei o sută de ludovici pe care-i ai de la mine.

Nici o semnătură. Totuşi nu încăpea îndoială că scrisoarea era din partea răzbunătoarei Milady. O păstră aşadar ca hîrtie doveditoare şi, cum se aflau la adăpost, îndărătul colţului de şanţ, începu să-l descoasă pe rănit. Acesta mărturisi că el şi camaradul lui, care fusese omorît, trebuiau să răpească pe o tînără femeie care pleca din Paris prin bariera la Villette, dar că, oprindu-se la un pahar într-o cîrciumă, întîrziaseră cu zece minute după trecerea caleştii.

— Dar ce-ar fi trebuit să faceţi cu femeia aceea ? întrebă, înspăimîntat, d'Artagnan.

— Trebuia s-o ducem într-un palat din Piaţa Regală — răspunse rănitul,

— Da ! Da ! murmură d'Artagnan. Aşa e, chiar la Milady acasă.

Tînărul pricepu atunci, cutremurîndu-se, ce aprigă sete de răzbunare o împingea pe Milady să-l piardă pe el şi pe cei care-l iubeau, şi cît de multe ştia ea în legătură cu întîmplările de la curte, de vreme ce aflase totul. Fără îndoială că ştirile i le dădea chiar cardinalul.

În mijlocul acestor frămîntări înţelese, totuşi, cu un simţămînt de adevărată bucurie, că, pînă la urmă, regina descoperise închisoarea în care doamna Bonacieux îşi ispăşea devotamentul ei şi că izbutise s-o scoată de acolo. Abia atunci pricepu el tîlcul scrisorii primite de la tînăra femeie şi al trecerii ei pe drumul de la Chaillot, trecere aidoma unei arătări. Aşa cum prevăzuse Athos, era acum cu putinţă s-o găsească pe doamna Bonacieux — o mînăstire se putea lua oricînd pe sus. Gîndul acesta sfîrşi prin a-i muia inima. Se întoarse spre rănitul care-l urmărea îngrijorat, văzîndu-l că schimbă feţe-feţe, şi, întinzîndu-i mîna, îi spuse :

— Să mergem, nu vreau să te las aici în halul ăsta... Sprijină-te de mine şi hai îndărăt, în tabără.

— Da — şopti rănitul, căruia nu-i venea să creadă în atîta mărinimie — dar nu mă trimiteţi pe urmă la spînzurătoare ?

— Ai cuvîntul meu — îi spuse el. Pentru a doua oară îţi cruţ viaţa.

Rănitul căzu în genunchi, sărutînd iarăşi picioarele salvatorului său ; dar nemaiavînd pentru ce să rămînă în coasta duşmanului, d'Artagnan puse capăt acestor mărturii de recunoştinţă.

Ostaşul din gardă întors în tabără după cel dintîi foc al băştinaşilor vestise moartea celor patru tovarăşi ai lui, aşa că întoarcerea tînărului nevătămat din recunoaştere stîrni mare uimire în regiment şi, totodată, mare bucurie. D'Artagnan născoci o poveste în legătură cu lovitura de spadă primită de tovarăşul lui. Vorbi şi despre moartea celuilalt soldat şi despre primejdiile înfruntate. Povestirea îi sluji drept prilej pentru un

adevărat triumf. O zi întreagă, oştirea nu conteni vorba despre marea-i ispravă, iar fratele regelui îi trimise salutul său.

De altfel, cum orice faptă frumoasă îşi poartă în ea răsplata, frumoasa faptă a lui d'Artagnan îi aduse în suflet liniştea pierdută. Într-adevăr, d'Artagnan nădăjduia să poată fi liniştit, deoarece unul din cei doi vrăjmaşi ai lui fusese ucis, iar cel de-al doilea era acum credincios ţelurilor lui. Această linişte dovedea însă un lucru : că d'Artagnan n-o cunoştea încă pe Milady.

Capitolul XII

VINUL DE ANJOU

După zvonurile deznădăjduite despre rege, ştirea însănătoşirii sale începea să se răspîndească acum în tabără ; şi cum chiar maiestatea sa era grăbită să ia parte la asediu, se spunea că, de îndată ce va fi în putere să călărească, va porni la drum.

În vremea asta, ducele de Orléans, fratele regelui, tot aşteptînd de la o zi la alta să fie îndepărtat de la comanda trupelor şi înlocuit sau prin ducele d'Angoulême, sau prin Bassompierre, sau prin Schomberg, care alergau după comandă, nu făcea mai nimic, prăpădea zile întregi cu cercetările şi nu se încumeta să pornească o încercare mai îndrăzneaţă pentru a-i alunga pe englezi din insula Ré, unde asediau nestingheriţi fortăreaţa Saint-Martin şi fortul La Prée, în vreme ce, la rîndul lor, francezii asediau La Rochelle.

După cum am spus, d'Artagnan se mai liniştise, aşa cum se întîmplă totdeauna în urma unei primejdii şi cînd primejdia pare înlăturată ; nu-i rămînea decît o grijă, şi anume : n-avea nici o veste de la prietenii lui. Dar, într-o dimineaţă, la începutul lunii noiembrie, totul i se lămuri datorită următoarei scrisori trimise din Villeroi :

Domnule d'Artagnan,

Domnii Athos, Porthos şi Aramis, după ce au chefuit la mine şi s-au veselit voinicește, au făcut atîta tărăboi, încît starostele castelului, om aspru, i-a închis pe cîteva zile ; eu îndeplinesc porunca ce mi-au dat şi vă trimit douăsprezece sticle din vinul meu de Anjou, care le-a plăcut îndeosebi ; domniile lor doresc să închinați în sănătatea lor din această băutură aleasă între toate.

Ascultîndu-le dorința, cu adîncă plecăciune, rămîn, domnule, preacredincioasa şi smerita dumneavoastră slugă,

GODEAU

Hangiul domnilor muşchetari.

— Aşa mai înțeleg ! strigă d'Artagnan. Ei sînt cu gîndul la mine în zile de veselie, cum şi eu eram cu gîndul la ei în zile de restriște ; firește că voi bea în sănătatea lor, şi încă din toată inima ; dar nu voi bea de unul singur.

D'Artagnan dădu fuga la doi ostaşi din gardă, cu care se legase mai îndeaproape, ca să-i poftească la un pahar din strașnicul vinişor de Anjou, proaspăt sosit. Unul din cei doi ostaşi era însă poftit în altă parte chiar în seara aceea, iar celălalt în seara următoare. Întîlnirea lor trebui deci amînată cu încă două zile.

Întorcîndu-se acasă, d'Artagnan trimise cele douăsprezece sticle de vin la ospătăria companiei, cu rugămintea să fie bine păstrate ; apoi în ziua cea mare, petrecerea fiind hotărîtă pentru ora douăsprezece, încă de la nouă dimineața d'Artagnan îl trimise pe Planchet să pregătească cele de trebuință.

Mîndru din cale-afară de deosebita sa îndatorire, Planchet se gîndi să rînduiască toate cu chibzuială, de aceea îşi luă ca ajutor pe valetul unuia din oaspeții stăpînului, un anume Fourreau, precum şi pe acel aşa-zis soldat care voise să-l omoare pe d'Artagnan şi care, nefăcînd parte din nici o unitate, intrase în slujba acestuia, sau, mai curînd, a lui Planchet, chiar din ziua în care d'Artagnan îi scăpase viața.

La ora cuvenită, cei doi musafiri sosiră şi se aşezară la masă, în fața bucatelor ce se perindau în şir. Planchet servea cu şervetul pe braț ; Fourreau destupa sticlele şi Brisemont — aşa se numea soldatul — turna în clondiraşe de sticlă vinul care părea a se fi tulburat de zguduirile de pe drum. Vinul din prima sticlă fiind cu deosebire tulbure la fund, Brise-

mont deșertă drojdia într-un pahar și d'Artagnan îi îngădui s-o bea, căci sărmanul nu-și recăpătase încă puterile.

După ce mîncară supa, oaspeții tocmai se pregăteau să ducă la gură cel dintîi pahar cu vin, cînd, deodată, tunurile porniră să bubuie la fortul Louis și la fortul Nou ; crezînd că era vorba de vreun atac al asediatorilor sau poate al englezilor, cei doi ostași alergară să-și ia spadele ; la fel de sprinten ca ei, d'Artagnan le urmă pilda și tustrei năvăliră afară, spre posturile lor. Dar abia trecuți de pragul ospătăriei, își dădură seama de pricina asurzitoarei larme : strigătele de „Trăiască regele !" și „Trăiască domnul cardinal !" răsunau de pretutindeni, o dată cu răpăitul dezlănțuit al tobelor.

Într-adevăr, nerăbdător cum am mai spus, regele lăsase baltă popasurile și sosea chiar atunci, împreună cu toți curtenii și cu zece mii de oameni, drept trupe ajutătoare. Mușchetarii maiestății sale deschideau și încheiau alaiul.

Cot la cot cu compania lui, înșirată de-a lungul drumului, d'Artagnan salută cu un anume înțeles pe prietenii care nu-l slăbeau din ochi și pe domnul de Tréville, care-l recunoscuse din capul locului.

După această sărbătorească urare de bun sosit, cei patru prieteni se îmbrățișară frățește.

— E grozav ! strigă d'Artagnan. Nici nu s-ar fi putut să nimeriți mai la țanc și cred că bucatele nici n-or fi avut vreme să se răcească, așa e, domnilor ? adăugă tînărul, întorcîndu-se spre cei doi ostași din gardă pe care-i prezentă prietenilor lui.

— Măi, măi ! Pare-mi-se că tocmai benchetuiam ! constată Porthos.

— Nădăjduiesc că n-ați poftit femei la masă — adăugă Aramis.

— Aveți ceva vin mai de Doamne-ajută aici, în magherniță ? întrebă Athos.

— Cum să nu ! Îl avem pe-al vostru, dragă prietene — răspunse d'Artagnan.

— Vinul nostru ? se miră Athos.

— Vezi bine ! Cel pe care mi l-ați trimis.

— Ți-am trimis noi vin ?

— Știți foarte bine, vinișorul de pe colinele din Anjou !

— Da, da, știu de care vin vrei să vorbești.

— Vinul vostru preferat.

— Firește, cînd n-am nici șampanie și nici chambertin.

— Mă rog ! În lipsă de şampanie sau de chambertin, o să vă mulţumiţi cu ăsta.

— Aşadar, am trimis după vin de Anjou ! Dar straşnic ne mai pricepem ! se bucură Porthos.

— Ba nu, e vinul care mi-a fost trimis din partea voastră.

— Din partea noastră ? se mirară, într-un glas, tustrei muşchetarii.

— Dumneata, Aramis, ai trimis oare vinul ? întrebă Athos.

— Nu, dar dumneata, Porthos ?

— Nu, dar dumneata, Athos ?

— Nici eu.

— Dacă nu mi l-aţi trimis voi, atunci mi l-a trimis hangiul vostru.

— Hangiul nostru ?

— Vezi bine ! Hangiul vostru, Godeau, hangiul muşchetarilor.

— Ce mai atîta vorbă — le-o tăie Porthos — să vină de unde-o vrea ; hai să-l gustăm şi, dacă-i bun, să-l bem.

— Ba de loc ! se împotrivi Athos. Să nu-l bem, tocmai fiindcă nu ştim de unde vine.

— Ai dreptate, Athos — încuviinţă d'Artagnan. Nu i-aţi cerut nici unul hangiului Godeau să-mi trimită vin ?

— Nici unul ! Şi totuşi ţi l-a trimis ca din partea noastră.

— Iată scrisoarea — spuse d'Artagnan.

Şi arătă prietenilor rîndurile primite.

— Nu-i scrisul lui ! întări Athos. I-l cunosc, fiindcă înaintea plecării am încheiat cu el socotelile pentru toată lumea.

— Scrisoarea nu vine de la el — adăugă Porthos. Noi n-am fost pedepsiţi nici unul.

— D'Artagnan — rosti şi Aramis, cu glas dojenitor — puteai oare să crezi că ne-am purtat ca nişte zurbagii ?...

D'Artagnan păli ; îi tremurau vargă mîinile şi picioarele.

— Ce-i cu tine ? Mă înspăimînţi ! se repezi Athos, care nu-l tutuia decît arareori.

— Fuga, fuga, prieteni ! îi îndemnă d'Artagnan. Îmi trece prin minte o bănuială cumplită ! Să fie tot o răzbunare a acelei femei ?

Athos păli şi el.

D'Artagnan alergă într-un suflet spre ospătărie, urmat de cei trei muşchetari şi de amîndoi ostaşii din gardă. În sala de

mîncare, privirea lui căzu din capul locului pe Brisemont, care, întins la pămînt, se zvîrcolea în chinuri groaznice. Planchet și Fourreau, galbeni ca ceara, încercau să-i vină în ajutor, dar se vedea că orice ajutor era de prisos : moartea își înfipsese ghearele în toată ființa nenorocitului.

— Vai, vai — gemu el, zărindu-l pe d'Artagnan — blestem ! Ați spus că mă iertați și m-ați otrăvit !

— Eu ? strigă d'Artagnan. Eu ? Sărman de tine, ce tot spui ?

— Spun că mi-ați dat să beau din vinul acela, spun că m-ați îndemnat să-l beau, spun că ați vrut să vă răzbunați pe mine, spun că e amarnic !

— Nu-i adevărat, Brisemont — se apără d'Artagnan — să nu crezi una ca asta ! Jur că nu-i așa !...

— Dumnezeu e colo sus ! Dumnezeu vă va pedepsi ! Doamne Dumnezeule ! Să îndure și el într-o zi ce îndur eu acum !

— Pe sfînta Evanghelie — jură d'Artagnan, apropiindu-se de muribund — habar n-aveam că vinu-i otrăvit ! Era să beau și eu, cum ai băut și tu.

— Nu vă cred — murmură soldatul.

Și-și dădu sufletul în chinuri sfîșietoare.

— Îngrozitor ! Îngrozitor ! șoptea Athos, în vreme ce Porthos sfărîma sticlele, iar Aramis dădea poruncă — ceva cam tîrziu — să alerge cineva după un duhovnic.

— Dragii mei prieteni ! Mi-ați scăpat și de data asta viața, și nu numai mie, dar și acestor camarazi. Domnilor — urmă d'Artagnan, vorbind celor doi ostași — vă rog să nu scoateți o vorbă despre pățania noastră. Cine știe ce fețe simandicoase s-or fi amestecat în treaba asta, și să nu ne pomenim cu vreo năpastă pe cap.

— Vai de mine, domnule — îngăimă Planchet, mai mult mort decît viu — am scăpat ca prin urechile acului.

— Cum asta, caraghiosule ? se răsti d'Artagnan. Adică aveai de gînd să bei din vinul meu ?

— În sănătatea regelui, domnule, era cît p-aci să gust și eu un păhărel, dacă nu mi-ar fi spus Fourreau că mă cheamă cineva.

— Vai de sufletul meu ! mărturisi și Fourreau, clănțănind din dinți de spaimă. Voiam să-l alung pe Planchet, ca să beau numai eu !

— Domnilor — mai spuse d'Artagnan celor doi ostaşi din gardă — înţelegeţi că asemenea ospăţ ar fi prea jalnic după tot ce s-a întîmplat ; vă cer iertare şi totodată vă rog să amînaţi petrecerea pe altă dată.

Ostaşii ascultară curtenitor această dezvinovăţire şi, pricepînd că cei patru prieteni doreau să rămînă singuri, se îndepărtară.

Rămaşi între ei, d'Artagnan şi cei trei muşchetari se uitară unul la altul cu o privire care voia să spună că bănuiau cu toţii pericolul din umbră.

— Înainte de toate — începu Athos — să ieşim de aici ; nu e plăcută tovărăşia unui mort, care nici n-a murit de moarte bună.

— Planchet — grăi d'Artagnan — îţi las în grijă leşul nenorocitului ăsta ; să fie îngropat în cimitir creştinesc. Adevărat că săvîrşise cîndva o crimă, dar s-a pocăit.

Cei patru prieteni părăsiră încăperea, lăsînd în seama lui Planchet şi a lui Fourreau cinstirea cea din urmă a nefericitului Brisemont.

Gazda îi duse în altă cameră, unde le dădu de mîncare ouă moi şi apă proaspătă, pe care Athos o scoase cu mîinile lui din fîntînă. Porthos şi Aramis aflară din cîteva cuvinte ale prietenilor întîmplările din ultima vreme.

— După cum vezi, dragul meu — îi spuse d'Artagnan lui Athos — e o luptă pe viaţă şi pe moarte.

Athos clătină din cap.

— Da, da — îi răspunse — văd şi eu ; dar crezi că ea este ?

— Fără doar şi poate.

— Îţi mărturisesc că eu tot mai am îndoieli.

— Şi floarea de crin de pe umărul ei ?

— O fi vreo englezoaică pe care au însemnat-o cu fierul roşu în Franţa, pentru cine ştie ce fărdelege.

— Athos, îţi spun că e soţia dumitale — stărui d'Artagnan. Nu-ţi aduci aminte cum se potriveau toate semnalmentele ?

— Nu pot să cred că cealaltă n-a murit ; am spînzurat-o cu mîna mea !

Era rîndul lui d'Artagnan să clatine din cap.

— În sfîrşit, ce-i de făcut acum ? întrebă tînărul.

— Firesc că nu poţi rămîne aşa, cu spada atîrnînd mereu

deasupra capului — răspunse Athos — și că trebuie să găsim o ieșire.

— Dar cum ?

— Ascultă, caută s-o vezi și să stai de vorbă cu ea ; spune-i așa : Vrei pace sau vrei război ?! Pe cuvîntul meu de gentilom că niciodată n-o să scot o vorbă despre dumneata, niciodată n-o să-ți fac nimic, dar, la rîndul dumitale, jură pe ce ai mai sfînt c-o să mă lași în plata Domnului ; altfel mă duc la ministrul justiției, mă duc la rege, mă duc după călău, asmut curtea împotriva dumitale, te dau în vileag ca nelegiuită, pun să te cheme la judecată și, dacă te iartă, să știi că te omor eu singur — pe cinstea mea de gentilom ! — la un colț de stradă, așa cum aș omorî un cîine turbat.

— Nu zic ba — răspunse d'Artagnan — dar cum să dau de ea ?

— Cu timpul, dragă prietene, vine și prilejul, iar prileju-i joc de noroc : cînd riști mai mult, atunci și cîștigi mai mult, dacă știi să aștepți.

— Adică s-aștept în bătaia gloanțelor și a otrăvurilor !

— Nici o grijă ! îl îmbărbătă Athos. Ne-a ferit Dumnezeu pînă acum, ne va feri și de azi înainte.

— Da, pe noi ; de altfel, noi sîntem bărbați în toată firea și, la urma urmelor, rostul nostru-i să ne primejduim viața ; dar ea ? adăugă el, în șoaptă.

— Care ea ? întrebă Athos.

— Constance.

— Ah, doamna Bonacieux ! Așa e ! încuviință Athos. Bietul meu prieten ! Uitasem că ești îndrăgostit.

— Dar n-ai văzut chiar din scrisoarea pe care ai găsit-o la netrebnicul acela mort că acum e într-o mînăstire ? se amestecă și Aramis. E foarte bine la mînăstire și, în ceea ce mă privește, cum s-o sfîrși asediul, eu vă dau cuvîntul că...

— Bine, bine — răspunse Athos — așa e, scumpe Aramis ! Știm cu toții că religia e marea dumitale chemare.

— Nu sînt mușchetar decît în trecere — adăugă, smerit, Aramis.

— Pare-se, de multă vreme n-a mai primit vești de la iubita lui — lămuri în șoaptă Athos. Dați-i pace ; știm noi toate astea...

— Ia stați ! se amestecă Porthos. Eu cred că tot ar fi ceva de făcut...

— Ce anume ? întrebă d'Artagnan.
— Spui că e într-o mînăstire ? întrebă Porthos.
— Da.
— Foarte bine ! Atunci, cum încetează asediul, o răpim din mînăstire.
— Da, dar ar trebui să mai ştim şi în ce mînăstire e.
— Cam aşa ceva — recunoscu Porthos.
— O clipă — le curmă vorba Athos. Nu spuneai dumneata, dragă d'Artagnan, că mînăstirea a ales-o regina ?
— Da, cel puţin aşa bănuiesc.
— Foarte bine ! Atunci Porthos o să ne poată fi de folos.
— În ce fel, mă rog ?
— Păi, prin marchiza, sau ducesa, sau prinţesa aceea a dumitale ; trebuie să se bucure de trecere, nu glumă.
— Sst ! făcu Porthos, ducîndu-şi degetul la buze. Cred că e din sleahta cardinalului ; mai bine să n-afle nimic.
— Atunci — propuse Aramis — lăsaţi că vă fac eu rost de ştiri.
— Dumneata, Aramis ? se minunară cei trei prieteni. Dumneata ? Dar cum ?
— Prin preotul reginei, cu care mă am eu bine... — explică Aramis, îmbujorîndu-se.

Şi cu această încredere în suflet, cei patru prieteni, care sfîrşiseră de mîncat modestul lor prînz, se despărţiră, făgăduindu-şi să se vadă chiar în seara aceea ; d'Artagnan se întoarse la Minimes, iar cei trei muşchetari se îndreptară spre tabăra regală, unde trebuiau să-şi mai vadă şi ei de culcuşul lor.

Capitolul XIII

HANUL „LA PORUMBARUL ROŞU"

Proaspăt sosit, regele, care ardea de nerăbdare să dea piept cu duşmanul şi care, mai îndreptăţit decît cardinalul, împărtăşea ura acestuia împotriva lui Buckingham, hotărî să ia toate măsurile, întîi pentru a-i izgoni pe englezi din insula Ré,

apoi pentru a grăbi asediul oraşului La Rochelle ; dar, vrînd-nevrînd, trebuia să întîrzie din pricina dezbinărilor ivite între domnii de Bassompierre şi Schomberg, de o parte, şi ducele d'Angoulême, de alta.

Domnii de Bassompierre şi Schomberg erau mareşali ai Franţei şi fiecare îşi cerea dreptul de a comanda oştirea de sub ordinele regelui. De teamă însă ca Bassompierre, rămas hughenot în adîncul inimii, să nu-i ia prea cu încetişorul pe englezi şi pe apărătorii oraşului, fraţi de-ai lui întru credinţă, cardinalul îl oblăduia pe ducele d'Angoulême, pe care regele îl şi numise locotenent-general, din îndemnul eminenţei sale.

Astfel fiind, pentru ca nu cumva domnii de Bassompierre şi Schomberg să părăsească oştirea, li se încredinţă fiecăruia în parte cîte un comandament deosebit : Bassompierre îşi avea cartierul său în nordul oraşului, de la La Leu pînă la Dompierre ; ducele d'Angoulême, la răsărit, de la Dompierre pînă la Périgny, şi domnul de Schomberg, la sud, de la Périgny pînă la Angoutin.

Reşedinţa fratelui regelui era la Dompierre. Reşedinţa regelui era cînd la Étré, cînd la La Jarrie. În sfîrşit, reşedinţa cardinalului se afla pe dîmburile nisipoase de lîngă podul La Pierre, într-o căsuţă lipsită de orice fel de întăriturí. În felul acesta, fratele regelui îl supraveghea pe Bassompierre, regele pe ducele d'Angoulême, iar cardinalul pe domnul de Schomberg.

Odată aceste măsuri întocmite, cel dintîi ţel fusese izgonirea englezilor de pe insulă.

Împrejurările erau prielnice : englezii, pentru a fi ostaşi de ispravă, trebuiesc înainte de toate bine hrăniţi, şi cum nu mîncau decît cărnuri sărate şi pesmeţi vechi, aveau o sumedenie de bolnavi în tabără ; mai mult încă, marea, furtunoasă în tot lungul ţărmului la acea vreme a anului, înghiţea zi de zi cîte o corabie, iar plaja, începînd de la capul Aiguillon şi pînă la întăriturí, se umplea la fiecare flux cu sfărîmăturile a tot soiul de luntre, luntrişoare şi corăbii ; ca urmare, chiar dacă oamenii regelui nu s-ar fi clintit din tabără, era vădit că Buckingham, care nu se urnea din insula Ré numai din încăpăţînare, tot trebuia să se îndepărteze într-o zi sau alta.

Cum însă domnul de Toiras trimisese veste că în tabăra vrăjmaşă se făceau pregătiri în vederea unui nou atac, regele socoti că trebuia pus odată capăt acestei stări de lucruri şi dădu poruncă pentru începerea luptei hotărîtoare.

Intenția noastră nefiind însă înfățișarea cronicii zilnice a asediului, ci, dimpotrivă, înșiruirea doar a întîmplărilor în legătură cu povestirea începută, ne vom mulțumi să amintim în două cuvinte că izbînda a fost desăvîrșită, spre cea mai grozavă uimire a regelui și cea mai grozavă faimă a domnului cardinal. Împinși pas cu pas, zdrobiți în toate încăierările, sfîrtecați în pragul insulei Loix, englezii au fost siliți să se îmbarce, lăsînd pe cîmpul de luptă două mii de oameni, printre care cinci colonei, trei locotenenți-colonei, două sute cincizeci de căpitani și douăzeci de înalți gentilomi, patru tunuri și șaizeci de steaguri, ce au fost aduse la Paris de către Claude de Saint-Simon și atîrnate cu mare alai de bolțile catedralei Notre-Dame. Imnuri de slavă răsunară pe cîmpul de bătaie, apoi în toată Franța.

Cardinalul putea să-și vadă în voie de asediu, fără a se mai teme de englezi, măcar pentru o vreme.

Așa cum am spus însă, răgazul era trecător. Un trimis al ducelui de Buckingham, pe nume Montaigu, fiind prins, ieșiseră deodată la iveală țițele unei coaliții între Imperiu [1], Spania, Anglia și Lorena. Această coaliție era îndreptată împotriva Franței.

Mai mult încă : la reședința lui Buckingham, pe care acesta trebuise s-o părăsească, mai în pripă decît ar fi crezut, fuseseră găsite hîrtii care dovedeau alcătuirea acestei coaliții, hîrtii care, după cum ne mărturisește cardinalul în „Memoriile" sale, aruncau o lumină primejdioasă asupra doamnei de Chevreuse și, ca urmare, asupra reginei.

Răspunderea apăsa în întregime asupra cardinalului, căci orice mare dregător nu poate tăia și spînzura, fără a da nici o socoteală ; astfel fiind, tot belșugul de mijloace al marelui său geniu veghea zi și noapte, pîndind orice șoaptă, orice mișcare în cuprinsul marilor regate ale Europei.

Cardinalul știa de uneltirile și îndeosebi de ura lui Buckingham ; dacă această coaliție care amenința Franța ar fi izbutit, nu s-ar mai fi ales nimic din toată puterea lui ; politica austriacă și politica spaniolă, care pînă atunci n-aveau decît partizani în sînul guvernului de la Luvru, ar fi început să aibă astfel adevărați reprezentanți ; iar el, Richelieu, dregătorul fran-

---

[1] Imperiul German (fondat în 962, abolit în 1806, restabilit în 1871).

cez, dregătorul național în carne și oase, ar fi fost atunci la pămînt. Regele, care-i asculta sfatul ca un copil, îl ura însă tot așa cum un copil își urăște dascălul și l-ar fi lăsat pradă răzbunării părtinitoare a fratelui său și a reginei. Ar fi fost deci pierdut, și poate că și Franța o dată cu el. Trebuiau luate deci măsuri din vreme.

Așa că, zi și noapte, se perindau tot mai numeroase ștafete în căsuța de lîngă podul La Pierre, unde cardinalul își avea reședința. Erau călugări, care-și purtau atît de stîngaci rasa, încît lesne puteai să-ți dai seama că țineau de biserica luptătoare; erau femei, cam stînjenite în veșmîntul lor de paj, a cărui croială învoaltă nu putea ascunde rotunzimile trupești; în sfîrșit, țărani cu mîinile negricioase, dar cu coapsele zvelte, care miroseau cale de-o poștă a oameni subțiri.

Se perindară apoi și musafiri mai puțin plăcuți, căci, de două sau de trei ori, mersese zvonul că eminența sa era să fie ucisă mișelește. Este drept, dușmanii domnului cardinal spuneau că eminența sa punea singură la cale pe anumiți asasini neîndemînatici, pentru a avea dreptul să plătească tot astfel, la nevoie; dar nu trebuie să dai crezare nici vorbelor rostite de marii dregători, nici vorbelor rostite de vrăjmașii acestora. Ceea ce nu-l împiedica, de altminteri, pe cardinal, căruia nici defăimătorii cei mai înverșunați nu i-au tăgăduit vreodată cutezanța, să cutreiere drumurile noaptea, fie pentru a-i transmite ducelui d'Angoulême porunci de seamă, fie pentru a se sfătui cu regele, fie, în sfîrșit, pentru a sta de vorbă cu vreun trimis pe care nu voia să-l primească în locuința lui.

În vremea asta, mușchetarii, cărora asediul nu le prea dădea de lucru, cum nu erau ținuți nici prea strîns, se pușeseră pe chefuri. Și le venea cu atît mai ușor celor trei fîrtați ai noștri, cu cît erau prietenii domnului de Tréville și căpătau lesne învoire la mînă că pot întîrzia și rămîne în afara taberei chiar după ce se suna stingerea.

Și așa, într-o seară, pe cînd d'Artagnan era de gardă și nu putea să-i însoțească, Athos, Porthos și Aramis, călări pe caii lor de bătaie și înfășurați în mantilele de război, se întorceau, pipăindu-și pistoalele, de la o cîrciumă dibuită de Athos cu două zile mai devreme, pe drumul spre La Jarrie, cîrciumă căreia i se zicea „La Porumbarul Roșu"; cum se îndreptau spre tabără, cu ochii-n patru de teama vreunei capcane, deodată, la vreun sfert de leghe de satul Boisnar, li se

păru că aud tropotul unor cai gonind către ei ; într-o clipă, toți trei se opriră și, strînși unul lîngă altul, așteptară în mijlocul drumului ; curînd de tot, în lumina lunei ce ieșea de după un nor, zăriră la o cotitură a drumului doi călăreți, care, văzîndu-i, se opriră și ei, la rîndul lor, părînd a cumpăni dacă să meargă mai departe sau să facă drum întors. Fereala aceasta dădu de bănuit celor trei prieteni ; înaintînd cu cîțiva pași, Athos strigă cu glasul lui puternic :

— Cine-i acolo ?

— Dar acolo cine-i ? răspunse unul din cei doi călăreți.

— Asta nu-i răspuns ! se răsti Athos. Cine-i acolo ? Răspundeți, sau tragem !

— Luați seama la ceea ce faceți, domnilor ! grăi atunci un glas răsunător, deprins parcă a porunci.

„O fi vreun ofițer superior, care face rondul de noapte !" gîndi Athos.

— Dar dumneavoastră ce vreți să faceți, domnilor ?

— Cine sînteți ? întrebă același glas, la fel de poruncitor. Răspundeți, sau veți suferi de pe urma acestei nesupuneri !

— Mușchetarii regelui — răspunse Athos, din ce în ce mai încredințat că cel care întreba avea dreptul s-o facă.

— Din care companie ?

— Compania de Tréville.

— Înaintați la ordin și spuneți ce căutați aici la ora asta ?

Tustrei tovarășii înaintară ceva mai sfioși, căci tustrei erau acum încredințați că cel cu pricina era mai tare decît ei ; îi lăsară de altminteri lui Athos grija de a răspunde.

Unul din cei doi călăreți, și anume cel care vorbise în urmă, se afla la zece pași înaintea celuilalt ; făcînd semn lui Porthos și lui Aramis să rămînă și ei la cîțiva pași depărtare, Athos înaintă singur.

— Să fie cu iertare, domnule ofițer — spuse Athos — dar nu știam cu cine aveam de-a face și, după cum vedeți, stăteam de veghe.

— Numele dumitale ? întrebă ofițerul, acoperindu-și obrazul cu pelerina.

— Dar al dumneavoastră, domnule ? întrebă și Athos, care începea să-și iasă din sărite de atîta pisălogeală. Faceți-mi, vă rog, dovada că aveți dreptul să mă cercetați.

— Numele dumitale ? se răsti a doua oară călărețul, lăsînd să-i cadă pelerina și să i se vadă fața.

— Domnul cardinal! murmură muşchetarul, înmărmurit.
— Numele dumitale? întrebă a treia oară eminenţa sa.
— Athos — răspunse muşchetarul.
Cardinalul făcu semn aghiotantului să se apropie.
— Aceşti trei muşchetari ne vor urma — îi şopti el. Nu vreau să se ştie că am plecat din tabără, şi dacă ne însoţesc, putem fi siguri că n-or să spună nimănui.
— Sîntem gentilomi, monseniore — zise Athos. Cereţi-ne cuvîntul şi fiţi fără grijă. Slavă Domnului, ştim să păstrăm o taină.
Cardinalul îşi aţinti privirea pătrunzătoare asupra îndrăznetului care-l înfrunta astfel.
— Ai auz bun, domnule Athos — răspunse cardinalul — dar acum ascultă-mă: nu din lipsă de încredere vă rog să mă urmaţi, ci pentru a fi apărat; cei doi tovarăşi ai dumitale sînt, firește, domnii Porthos şi Aramis!
— Da, eminenţa voastră — răspunse Athos, în vreme ce muşchetarii rămaşi în urmă se apropiau cu pălăriile în mînă.
— Vă cunosc, domnilor — le spuse cardinalul — vă cunosc; ştiu că nu-mi sînteţi tocmai prieteni şi-mi pare rău, dar mai ştiu că sînteţi gentilomi viteji, cinstiţi şi oameni de temei. Aşadar, fii bun, domnule Athos, şi însoţeşte-mă, împreună cu prietenii dumitale; voi avea astfel un alai la care ar rîvni şi maiestatea sa, dacă ne-ar întîlni.
Cei trei muşchetari se închinară pînă peste grumazul cailor.
— Pe cinstea mea — deschise vorba Athos — eminenţa voastră are dreptate cînd doreşte s-o însoţim: am întîlnit pe drum nişte bezmetici; cu trei din ei am şi avut o ciocnire la hanul „La Porumbarul Roşu".
— O ciocnire? Şi pentru ce, domnilor? întrebă cardinalul. Ştiţi că nu-mi plac ciocnirile; nu-i aşa c-o ştiţi?
— Tocmai de aceea am cinstea să înştiinţez pe eminenţa voastră de cele întîmplate, căci ar putea să afle ceva de la alţii şi, întemeindu-se pe mărturii mincinoase, să creadă că sîntem vinovaţi.
— Şi cum s-a sfîrşit gîlceava? întrebă cardinalul, încruntînd din sprîncene.
— Prietenul meu Aramis, care e aici, s-a ales cu o mică lovitură de spadă la braţ, ceea ce nu-l va împiedica, după cum

îşi poate da seama şi eminenţa voastră, să pornească chiar mîine la luptă dacă eminenţa voastră porunceşte atacul.

— Dar dumneavoastră nu sînteţi dintre aceia care să se lase loviţi cu una cu două. Vorbiţi deschis, domnilor. Fireşte că aţi doborît vreo cîţiva! Haide, spovediţi-vă, ştiţi că am dreptul să izbăvesc păcatele.

— Eu, monseniore — începu Athos — nici nu mi-am scos spada din teacă, dar l-am înşfăcat de brîu pe cel cu care aveam de-a face şi l-am zvîrlit pe fereastră. Se pare că în cădere şi-a frînt coapsa — urmă Athos, mai şovăielnic.

— Aşa! Aşa! făcu cardinalul. Dar dumneata, domnule Porthos?

— Eu, monseniore, cum ştiu că duelul e oprit, am pus mîna pe o bancă şi am dat în unul din tîlhari; pare-mi-se că i-am cam sfărîmat umărul.

— Bine — zise cardinalul — şi dumneata, domnule Aramis?

— Eu, monseniore, sînt foarte blajin din fire şi, eminenţa voastră nu ştie poate, gîndul meu e să mă întorc la cele sfinte; dar tocmai cînd voiam să-i despart pe tovarăşii mei, unul din netrebnici mi-a străpuns mişeleşte braţul stîng; atunci mi-am ieşit din sărite, am tras la rîndul meu spada, dar celălalt nu voia să se lase; am simţit cum, tăbărînd asupra mea, s-a înfipt singur în spadă; ştiu numai că s-a prăbuşit şi cred că l-au ridicat de acolo, pe el ca şi pe ceilalţi doi tovarăşi ai lui.

— Drace! mormăi cardinalul. Trei oameni scoşi din luptă pentru o gîlceavă într-o cîrciumă! O luaţi cam repede! Dar de la ce s-a pornit cearta?

— Ticăloşii erau beţi — desluşi Athos — şi cum ştiau că la han sosise cu o seară înainte o femeie, voiau să dea buzna în odaia ei.

— Să dea buzna la ea? întrebă cardinalul. Şi în ce scop?

— De bună seamă ca s-o siluiască — răspunse Athos. După cum am avut cinstea să spun eminenţei voastre, ticăloşii erau beţi.

— Femeia era tînără şi frumoasă? întrebă cardinalul cu oarecare grijă.

— N-am văzut-o, monseniore — răspunse Athos.

— N-aţi văzut-o? Foarte bine — încuviinţă bucuros cardinalul. Aţi făcut bine că aţi luat apărarea unei femei, şi, cum

tot la hanul „La Porumbarul Roşu" mă duc şi eu, voi şti dacă mi-aţi spus sau nu adevărul.

— Monseniore — răspunse mîndru Athos — sîntem gentilomi şi n-am spune o minciună doar ca să ne scăpăm capul.

— De aceea nici nu mă îndoiesc de spusele dumitale, domnule Athos, nu mă îndoiesc o singură clipă ; dar — adăugă el, ca să schimbe vorba — doamna aceea era singură ?

— Era şi un bărbat încuiat cu doamna în odaie — lămuri Athos — dar, cu tot tărăboiul, cavalerul nu s-a arătat la faţă, aşa că l-am putea bănui de miselie.

— „Nu osîndi cu uşurinţă", grăieşte Evanghelia — răspunse cardinalul.

Athos se înclină adînc.

— Bine, domnilor — urmă eminenţa sa — bine : ştiu tot ce doream să ştiu ; urmaţi-mă !

Cei trei muşchetari trecură îndărătul cardinalului, care-şi acoperi iarăşi faţa cu pelerina şi porni încet-încet, cu calul la opt-zece paşi înaintea însoţitorilor.

Sosiră în curînd la hanul tăcut şi singuratic ; fără îndoială că hangiul ştia ce vestit oaspete aştepta, căci îi luase la goană pe chefliii zurbagii.

Cu vreo zece paşi înainte să ajungă la poartă, cardinalul făcu semn aghiotantului şi celor trei muşchetari să se oprească; un cal gata înşeuat era legat de oblonul unei ferestre. Cardinalul ciocăni de trei ori şi într-un anume fel. Un bărbat înfăşurat într-o pelerină ieşi îndată şi schimbă la repezeală cîteva cuvinte cu cardinalul ; încălecă apoi şi o porni înspre Surgères, pe drumul Parisului.

— Apropiaţi-vă, domnilor — îi pofti cardinalul. Mi-aţi spus adevărul — grăi el către cei trei muşchetari. În ceea ce mă priveşte, întîlnirea noastră de astă-seară vă va folosi ; pînă atunci, veniţi după mine.

Cardinalul descălecă ; cei trei muşchetari făcură la fel ; cardinalul aruncă aghiotantului dîrlogii calului ; cei trei muşchetari îşi legară şi ei caii de obloanele ferestrelor.

Hangiul rămăsese în pragul uşii ; în ochii lui, cardinalul era doar un ofiţer care venea să vadă o doamnă.

— Ai vreo încăpere la parter, unde domnii să mă poată aştepta la gura unui foc bun ? întrebă cardinalul.

Hangiul deschise atunci uşa unei săli mari, în care tocmai înlocuise o sobă veche printr-un minunat cămin.

— Am camera aceasta — zise el.

— Bine — încuviinţă cardinalul. Intraţi aici, domnilor, şi aşteptaţi-mă, vă rog ; nu voi întîrzia mai mult de o jumătate de ceas.

Şi pe cînd cei trei muşchetari pătrundeau în camera de la parter, cardinalul, fără să mai ceară alte lămuriri, urcă scara ca unul care mai fusese pe acolo.

Capitolul XIV

DESPRE FOLOSUL BURLANELOR DE LA SOBE

Era vădit că, fără să-şi fi dat seama, ci îndemnaţi doar de firea lor cavalerească şi năzdrăvană, cei trei fîrtaţi ai noştri fuseseră de folos cuiva care se bucura de înalta ocrotire a cardinalului. Dar cine era acel cineva ? E întrebarea ce şi-o puseră înainte de toate muşchetarii ; văzînd însă că nici unul din răspunsurile ticluite de mintea lor isteaţă nu era mulţumitor, Porthos îl chemă pe hangiu şi ceru nişte zaruri.

Porthos şi Aramis se aşezară la o masă şi începură jocul. Athos se plimba adîncit în gînduri. Tot gîndind şi umblînd de colo-colo, trecea şi se-ntorcea mereu prin faţa burlanului sobei, care era frînt de la jumătate ; celălalt capăt al burlanului pătrundea în camera de deasupra lor. Şi de cîte ori trecea şi se-ntorcea, Athos auzea parcă un zumzet de cuvinte care-l făcu în cele din urmă să-şi ciulească urechea. Se apropie şi desluşi cîteva cuvinte, cărora i se păru că li se cuvenea o deosebită luare-aminte ; făcu semn prietenilor să tacă, iar el rămase aplecat, cu urechea aţintită în dreptul deschizăturii de jos a burlanului.

— Ascultaţi, Milady — spunea cardinalul — e o chestiune de seamă ; luaţi loc şi să stăm de vorbă.

— Milady ! murmură Athos.

— Vă ascult, monseniore, cu cea mai mare atenţie — răspunse un glas de femeie care-l făcu pe muşchetar să tresară.

— Un mic bastiment cu echipaj englez și al cărui căpitan e omul meu vă așteaptă la gura Charentei, lîngă fortul La Pointe ; întinde pînzele mîine dimineață.

— Atunci trebuie să plec la noapte ?

— Ba chiar acum, adică după ce veți fi primit instrucțiunile mele. O să vă însoțească doi oameni, pe care-i veți găsi la poartă cînd veți ieși de aici ; mai întîi voi ieși eu, și după o jumătate de ceas, dumneata.

— Bine, monseniore. Și acum lămuriți-mi misiunea pe care aveți bunăvoința să mi-o încredințați ; cum țin să mă bucur și de azi înainte de încrederea eminenței voastre, vă rog vorbiți-mi în cuvinte limpezi și răspicate, ca să nu fac nici o greșeală.

Urmă o clipă de tăcere ; fără îndoială că Richelieu își cumpănea cuvintele pe care avea să le rostească și că Milady își ținea treze luminile duhului ei pentru a pricepe dorințele cardinalului și pentru a și le întipări în minte, după ce vor fi fost spuse.

Folosind clipa aceea, Athos șopti prietenilor să zăvorască ușa pe dinăuntru și le făcu semn să se apropie, ca să asculte. Cei doi mușchetari, cărora le plăcea să se simtă bine, își aduseră fiecare cîte un scaun și încă unul pentru Athos. Toți trei se așezară așadar cu temei, cu capetele mănunchi lîngă burlan și cu urechea la pîndă.

— Veți pleca la Londra — urmă cardinalul. Ajunsă acolo, vă veți duce la Buckingham.

— Îngăduiți-mi să spun eminenței voastre — urmă Milady — că de cînd cu eghileții în diamante, ducele a intrat la bănuială și acum se ferește de mine.

— Tocmai de aceea acum nu mai e vorba de a-i cîștiga încrederea, ci de a vă înfățișa înaintea lui în chip sincer și deschis, ca mijlocitoare.

— Sincer și deschis — repetă Milady, cu un tremur nespus de viclean în glas.

— Da, sincer și deschis — mai spuse iarăși cardinalul, la fel de hotărît. Tîrgul acesta trebuie făcut pe față.

— Voi urma întocmai instrucțiunile eminenței voastre și aștept să mi le spuneți.

— Îl veți vedea pe Buckingham, îi veți spune că veniți din partea mea și că știu toate pregătirile pe care le face, dar

că ele mă lasă rece, deoarece la cea dintîi mişcare ce-o va încerca, regina va fi pierdută, datorită mie.

— Va crede el oare că eminenţa voastră e în măsură să-şi îndeplinească ameninţarea ?

— Da, fiindcă am dovezi.

— Ar trebui să-i pot aduce dovezile la cunoştinţă, ca să le simtă greutatea.

— Fără îndoială ; îi veţi spune că voi publica raportul lui Bois-Robert şi al marchizului de Beautru asupra întrevederii pe care ducele a avut-o cu regina la soţia conetabilului [1] în seara cînd soţia conetabilului a dat un bal mascat ; şi, ca nu cumva să se îndoiască, îi veţi spune că purta costumul Marelui Mogol, pe care trebuia să-l poarte cavalerul de Guise şi pe care-l cumpărase de la acesta din urmă cu suma de trei mii de pistoli.

— Bine, monseniore.

— Mai cunosc toate amănuntele intrării şi ieşirii lui din palat, unde s-a strecurat într-o noapte în straie de ghicitor italian ; îi veţi mai spune, tot pentru ca să nu se îndoiască de adevărul informaţiilor mele, că sub pelerină avea o rochie largă, albă, smălţată cu lacrimi negre, cu capete de mort şi oase cruciş, pentru a putea trece la nevoie drept stafia doamnei Albe [2], care, după cum se ştie, se arată la Luvru în ajunul fiecărei mari întîmplări.

— Asta-i tot, monseniore ?

— Spuneţi-i de asemenea că ştiu toate amănuntele aventurii de la Amiens şi o să pun să se scrie un mic roman hazliu, cu un plan al grădinii şi portretele actorilor mai de seamă ai acelei scene nocturne.

— Îi voi spune.

— Mai spuneţi-i că Montaigu e în mîna mea şi că acum e la Bastilia ; e drept că nu s-a găsit asupra lui nici o scrisoare, dar schingiuirile pot să scoată de la el tot ce ştie şi chiar... ce nu ştie.

— Minunat !

— În sfîrşit, adăugaţi-i că înălţimea sa, în graba de a părăsi insula Ré, a uitat la locuinţa lui o oarecare scrisoare din partea doamnei de Chevreuse, care compromite grozav pe re-

---

[1] Comandantul-şef al armatei, titlu abolit de Richelieu în 1627.

[2] Fiinţă supranaturală, din legendele populare franceze, a cărei apariţie se zice că anunţă moartea cuiva.

gină, căci dă dovadă nu numai că maiestatea sa e în stare să iubească pe vrăjmaşii regelui, dar că e în stare chiar a unelti cu vrăjmaşii Franţei. Ţineţi minte tot ce v-am spus, nu-i aşa?

— Eminenţa voastră vă veţi da singur seama: balul de la soţia conetabilului, noaptea de la Luvru, serbarea de la Amiens, arestarea lui Montaigu, scrisoarea doamnei de Chevreuse.

— Da, bine, bine; aveţi o bună ţinere de minte, Milady — răspunse cardinalul.

— Totuşi — stărui aceea căreia eminenţa sa îi spusese măgulitoarele cuvinte — dacă, în ciuda oricărei raţiuni, ducele nu se dă bătut şi ameninţă mai departe Franţa?

— Ducele e îndrăgostit ca un nebun sau, mai degrabă, ca un neghiob — răspunse Richelieu, cu adîncă amărăciune. Aidoma vechilor cavaleri, s-a avîntat în război numai de dragul unei priviri a frumoasei. Cînd va şti că războiul acesta poate să coste cinstea şi poate chiar libertatea doamnei gîndurilor lui, cum spune el, cred că va sta mai mult în cumpănă.

— Şi totuşi — zise Milady, cu o încăpăţînare care dovedea că voia să vadă limpede pînă în adîncurile misiunii ce i se va încredinţa — dacă totuşi rămîne neclintit?

— Dacă rămîne neclintit — îngînă cardinalul — ... nu! Nu cred că e cu putinţă!

— E totuşi cu putinţă — stărui Milady.

— Dacă rămîne neclintit... — eminenţa sa tăcu o clipă, apoi adăugă — dacă rămîne neclintit, atunci îmi voi pune nădejdea într-una din acele întîmplări care schimbă faţa statelor.

— N-aţi dori, monseniore, să-mi citaţi cîteva asemenea întîmplări din istorie? urmă Milady. Poate că aş împărtăşi încrederea dumneavoastră în viitor.

— De pildă, iată — răspunse Richelieu — atunci cînd, în 1610, dintr-o pricină aproape la fel cu aceea care-l îndeamnă azi pe duce, regele Henric al IV-lea, fie-i neştearsă amintirea, se pregătea să cotropească Flandra şi Italia pentru a lovi Austria din două părţi, ei bine, nu-i aşa că s-a întîmplat ceva care a scăpat Austria? De ce n-ar avea parte şi regele Franţei de norocul împăratului Austriei?

— Eminenţa voastră vrea să vorbească desigur de lovitura de cuţit din strada Fierăriei.

— Chiar aşa! încuviinţă cardinalul.

— Eminența voastră nu se teme că osînda lui Ravaillac ar înspăimînta pe cei care ar avea o clipă gîndul să facă la fel?

— În toate vremile și-n toate țările, mai ales dacă aceste țări sînt hărțuite prin deosebiri de credință, o să se găsească totdeauna fanatici care nu vor dori altceva decît să ajungă a fi martiri. Și uite, chiar acum îmi vine în minte că puritanii sînt mînioși împotriva ducelui de Buckingham și că predicatorii lor îl socotesc drept anticrist.

— Și atunci? întrebă Milady.

— Și atunci — urmă cardinalul, cu glas nepăsător — ar trebui să se găsească, de pildă, o femeie frumoasă, tînără, dibace, care să vrea să se răzbune chiar ea pe duce. Nu poate fi atît de greu s-o găsești: ducele e destul de fluturatic, și dacă, prin făgăduielile de statornicie veșnică, a semănat multă dragoste, fără îndoială că, prin veșnicile sale necredințe, a semănat și multă ură.

— Fără doar și poate — îngînă cu răceală Milady — asemenea femeie ar putea fi găsită.

— Ei bine, asemenea femeie care ar pune cuțitul lui Jacques Clément[2] sau a lui Ravaillac în mîinile unui fanatic ar salva Franța.

— Așa e, dar ar fi părtașa unui ucigaș.

— Cine i-a știut vreodată pe părtașii lui Ravaillac sau ai lui Jacques Clément?

— Nimeni, căci erau poate prea de vază ca să îndrăznească cineva să-i caute acolo unde erau; nu s-ar da foc Palatului de Justiție pentru oricine, monseniore.

— Credeți oare că focul de la Palatul de Justiție se datorește altei pricini decît întîmplării? întrebă Richelieu cu tonul cu care ar fi pus o întrebare obișnuită.

— Eu, monseniore — răspunse Milady — nu cred nimic; amintesc doar un fapt, atîta tot; spun numai că dacă m-aș numi domnișoara de Montpensier sau regina Maria de Medicis, aș fi mai puțin prevăzătoare decît sînt silită să fiu, eu, care mă numesc doar lady Clarick.

— E drept — încuviință Richelieu. Și ce ai vrea atunci?

---

[1] Asasinul lui Henric al IV-lea, care apoi a fost legat de patru cai și sfîșiat în patru bucăți.

[2] Călugăr dominican, asasinul lui Henric al III-lea.

— Aş vrea un ordin care să întărească dinainte tot ce voi crede că trebuie să fac pentru binele de netăgăduit al Franţei.

— Dar în primul rînd ar trebui găsită femeia de care spuneam şi care ar vrea să se răzbune pe duce.

— E gata găsită — spuse Milady.

— Ar trebui apoi găsit şi acel fanatic păcătos care ar sluji drept unealtă justiţiei lui Dumnezeu.

— Va fi găsit şi el.

— Atunci — urmă ducele — atunci ar fi vremea să-mi ceri ordinul de care-mi vorbeai adineauri.

— Eminenţa voastră are dreptate — răspunse Milady — şi firesc că am greşit cînd am văzut în misiunea cu care mă cinsteşte altceva decît ceea ce trebuie, adică : să-i vestesc înălţimii sale, din partea eminenţei voastre, că cunoaşteţi diferitele înfăţişări sub care a izbutit să se apropie de regină la serbarea dată de soţia conetabilului că aveţi dovezile întrevederii pe care regina a îngăduit-o la Luvru unui cititor în stele italian, care nu era altcineva decît ducele de Buckingham, că aţi pus să se scrie un mic roman plin de duh despre aventura de la Amiens, cu planul grădinii unde s-a petrecut aventura şi cu portretele actorilor care au luat parte, că Montaigu e la Bastilia şi că schingiuirile pot scoate la iveală lucruri de care-şi aduce aminte şi chiar altele pe care le-ar fi uitat. În sfîrşit, că aveţi la mînă o anume scrisoare din partea doamnei de Chevreuse, găsită la locuinţa înălţimii sale, scrisoare care primejduieşte grozav nu numai pe aceea care a scris-o, ci şi pe aceea în numele căreia a fost scrisă. Apoi, dacă, în pofida acestor dovezi, ducele rămîne totuşi neclintit, şi fiindcă numai la cele ce-am spus se mărgineşte misiunea mea, nu-mi va mai rămîne decît să-l rog pe Dumnezeu să facă o minune şi să scape Franţa. Nu-i aşa că am înţeles despre ce e vorba, monseniore, şi că aceasta e tot ce am de făcut ?

— Da, aşa e ! încuviinţă scurt cardinalul.

— Şi acum — urmă Milady, părînd că nu bagă de seamă tonul schimbat al ducelui — acum, cînd am primit instrucţiunile eminenţei voastre cu privire la duşmanii săi, îmi veţi da voie, monseniore, să vă spun două cuvinte cu privire la duşmanii mei ?

— Cum ! Ai şi dumneata duşmani ? întrebă Richelieu.

— Da, monseniore, dușmani împotriva cărora îmi datorați tot sprijinul, căci mi i-am făcut slujind pe eminența voastră.

— Și cine sînt aceștia ? întrebă ducele.

— Mai întîi, o mică iscoadă, una Bonacieux.

— E în închisoarea din Mantes.

— Adică era acolo — desluși Milady. Regina a căpătat însă un ordin al regelui, pe temeiul căruia au dus-o într-o mînăstire.

— Într-o mînăstire ? se miră ducele.

— Da, într-o mînăstire.

— Și în care ?

— Nu știu, își ține bine taina.

— Lasă că aflu eu !

— Și eminența voastră îmi va spune în ce mînăstire e femeia asta ?

— Nu văd ce m-ar împiedica — răspunse cardinalul.

— Bine, acum mai am alt dușman, care e mult mai de temut pentru mine decît prăpădita aceea de Bonacieux.

— Adică cine ?

— Iubitul ei.

— Cum îl cheamă ?

— Oh, eminența voastră îl cunoaște foarte bine ! urmă Milady. E piaza noastră rea, a amîndorura ; e cel care, într-o încăierare cu ostașii eminenței voastre, a aplecat cumpăna izbînzii de partea mușchetarilor regali ; el e cel care a dat trei lovituri de spadă lui de Wardes, trimisul domniei voastre, și care a zădărnicit chestiunea cu diamantele ; în sfîrșit, e cel care, știind că eu am răpit-o pe doamna Bonacieux, mi-a jurat pieirea.

— Da, da — murmură cardinalul — știu de cine vreți să-mi vorbiți.

— Vreau să vorbesc de nemernicul acela de d'Artagnan.

— E plin de îndrăzneală — recunoscu cardinalul.

— Tocmai fiindcă-i plin de îndrăzneală e și mai de temut.

— Ar trebui — răspunse ducele — să avem o dovadă a cîrdășiei lui cu Buckingham.

— O dovadă ? izbucni Milady. Pot avea zece, nu una !

— Atunci e lucrul cel mai ușor din lume : aduceți-mi dovada și-l trimit la Bastilia.

— Bine, monseniore, și pe urmă ?

— Cînd eşti la Bastilia nu mai există nici un pe urmă — adăugă cardinalul cu glas scăzut. La naiba — urmă el — dacă mi-ar fi atît de uşor să scap de duşmanul meu pe cît mi-e de uşor să scap de ai dumitale şi dacă pe astfel de oameni mi-aţi cere să-i cruţ...

— Monseniore — stărui Milady — schimb pentru schimb, viaţă pentru viaţă, om pentru om. Daţi-mi-l pe acesta, şi vi-l dau pe celălalt.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi — răspunse cardinalul — şi nici nu vreau să ştiu ; dar doresc să vă fiu pe plac şi nu văd ce m-ar împiedica să vă dau ce-mi cereţi în privinţa unui ins atît de mărunt, cu atît mai mult cu cît îmi spuneţi că flecuşteţul ăsta de d'Artagnan e un desfrînat, un duelist şi un trădător.

— E un mişel, monseniore, un mişel !

— Daţi-mi atunci hîrtie, o pană şi cerneală — ceru cardinalul.

— Poftim, monseniore.

Urmară cîteva clipe de tăcere, care dovedeau că Richelieu sau îşi căuta cuvintele nimerite pentru a scrie încuviinţarea cerută sau că o scria. Athos, care nu pierduse nici o iotă din convorbirea dintre Milady şi Richelieu, luă pe cei doi tovarăşi de cîte o mînă şi-i duse în celălalt ungher al odăii.

— Ce vrei ? mormăi Porthos. De ce nu ne laşi să ascultăm pînă la urmă ?

— Sst ! făcu Athos, vorbind în şoaptă. Am auzit tot ce trebuia să auzim ; de altfel, nu vă împiedic să mai ascultaţi, dar eu trebuie să plec.

— Trebuie să pleci ? se miră Porthos. Dar dacă întreabă cardinalul de tine, ce să-i răspundem ?

— Nu aşteptaţi să întrebe de mine ; luaţi-i-o înainte şi spuneţi-i că am plecat în recunoaştere, fiindcă am prins din cîteva cuvinte ale hangiului că drumul dădea de bănuit ; înainte de plecare, o să-i strecor două vorbe aghiotantului cardinalului, şi restul mă priveşte ; fiţi fără grijă.

— Ia seama, Athos ! îl sfătui Aramis.

— Fii pe pace — răspunse Athos — ştiţi şi voi că pot să-mi ţin firea.

Porthos şi Aramis se întoarseră lîngă burlanul sobei. Iar Athos ieşi în chipul cel mai firesc şi se duse să-şi ia calul legat de oblon, laolaltă cu ai celor doi prieteni ; îl convinse pe aghio-

tantul cardinalului de nevoia unei recunoaşteri în vederea întoarcerii, cercetă în văzul celorlalţi încărcătura pistolului, îşi înşfăcă spada şi o porni singur-singurel pe drumul ce ducea spre tabără.

Capitolul XV

ÎNTRE SOŢI

Aşa cum bănuise Athos, cardinalul coborî îndată; deschise uşa camerei unde intraseră muşchetarii şi-l găsi pe Porthos jucînd o înverşunată partidă de zaruri cu Aramis. Scotoci dintr-o aruncătură de ochi toate ungherele încăperii şi văzu că unul din oamenii lui lipsea.

— Ce s-a întîmplat cu domnul Athos? întrebă el.

— Monseniore — răspunse Porthos — s-a dus în recunoaştere, fiindcă după unele cuvinte ale hangiului i s-a părut că drumul n-ar fi sigur.

— Şi dumneata, domnule Porthos, cum ţi-ai trecut vremea?

— Am cîştigat cinci pistoli de la Aramis.

— Bun! Acum puteţi să vă întoarceţi o dată cu mine.

— Sîntem la porunca eminenţei voastre.

— Atunci, pe cai, domnilor, că se face tîrziu.

Aghiotantul cardinalului stătea la poartă şi-i ţinea calul de frîu. Ceva mai departe se zăreau, în întuneric, doi oameni şi trei cai: erau cei doi oameni care trebuiau s-o însoţească pe Milady pînă la fortul La Pointe şi să vegheze la îmbarcarea ei.

Aghiotantul dădu mărturie cardinalului că spusele celor doi muşchetari cu privire la Athos erau adevărate. Cardinalul schiţă un semn de încuviinţare şi-o porni iarăşi la drum, avînd grijă să ia aceleaşi măsuri de prevedere la întoarcere, ca la venire.

Să-l lăsăm să-şi urmeze drumul spre tabără, sub veghea aghiotantului şi-a muşchetarilor, şi să ne întoarcem la Athos.

Cale de vreo sută de paşi, o ţinuse la fel de repede, dar odată ieşit din raza de vedere, îşi avîntase calul la dreapta, făcuse un ocol, apoi se întorsese ca la douăzeci de paşi de han, se pitise într-un tufiş şi pîndise trecerea celorlalţi ; recunoscînd pălăriile mari ale prietenilor şi ciucurii auriţi ai pelerinei domnului cardinal, aşteptă mai întîi ca cei patru călăreţi să cotească după colţul şoselei, şi cînd îi pierdu din vedere, se întoarse în goană la han, unde i se deschise fără nici o greutate. Hangiul îl recunoscuse.

— Domnul ofiţer — începu Athos — a uitat să-i spună doamnei de la primul cat ceva foarte însemnat şi m-a trimis pe mine în locul lui.

— Urcaţi — îl pofti hangiul — doamna e tot în cameră.

Bucuros de învoire, Athos urcă scările cît mai tiptil, ajunse sus şi, prin uşa crăpată, o zări pe Milady punîndu-şi pălăria. Intră în cameră şi închise uşa în urma lui.

La zgomotul ce-l făcuse zăvorul, Milady se întoarse. Athos era în picioare în faţa uşii, înfăşurat în pelerină, cu pălăria trasă peste ochi.

Văzînd făptura aceea mută şi neclintită ca o statuie, Milady se înspăimîntă.

— Cine eşti ? Şi ce cauţi aici ? se răsti ea.

„Da, ea e !" îşi zise Athos. Lăsă să-i cadă pelerina, îşi ridică pălăria şi se îndreptă spre Milady.

— Mă mai cunoaşteţi, doamnă ? o întrebă el.

Milady făcu un pas înainte, apoi dădu îndărăt, de parcă ar fi văzut un şarpe.

— Ei bine — adăugă Athos — văd că mă recunoaşteţi.

— Contele de La Fère ! murmură Milady, pălind şi dînd mereu îndărăt, pînă ce se lovi de perete.

— Da, Milady — urmă Athos — contele de La Fère în carne şi oase, contele de La Fère care soseşte dinadins de pe lumea cealaltă pentru plăcerea de a vă vedea. Să ne aşezăm deci şi să stăm de vorbă, cum spune excelenţa sa cardinalul.

Încolţită de o spaimă cumplită, Milady se aşeză fără să scoată un singur cuvînt.

— Aşadar eşti un demon trimis pe pămînt ! grăi Athos. Ai mare putere, o ştiu ; dar poate că şi dumneata ştii că oamenii, cu ajutorul lui Dumnezeu, au învins adesea pe demonii cei mai groaznici. Mi-ai mai ieşit o dată în cale ; credeam,

doamnă, că te nimicisem, dar sau m-am înşelat, sau te-a înviat iadul.

La auzul acestor cuvinte, care-i trezeau amintiri înfricoşătoare, Milady îşi plecă fruntea, cu un geamăt înăbuşit.

— Da, iadul te-a înviat — urmă Athos — iadul ţi-a dăruit bogăţie, iadul ţi-a dat alt nume, iadul ţi-a zămislit aproape şi alt chip ; dar n-a şters nici murdăria de pe sufletul dumitale, nici ruşinea de pe carnea dumitale.

Milady se ridică ca împinsă de un arc ; din ochi îi scăpărau fulgere. Athos rămase pe scaun.

— Mă credeai mort, nu-i aşa ? După cum şi eu te credeam moartă ; numele de Athos ascunsese pe contele de La Fère, după cum numele de Milady Clarick ascunsese pe Anne de Breuil ! Nu te numeai oare astfel cînd preacinstitul dumitale frate ne-a cununat ? Situaţia noastră e într-adevăr ciudată — urmă Athos, rîzînd. N-am trăit pînă azi şi unul şi altul decît pentru că ne socoteam morţi şi pentru că o amintire stinghereşte mai puţin decît o fiinţă vie, deşi amintirea poate fi uneori sfîşietoare.

— Dar la urma urmelor — vorbi Milady cu glas înăbuşit — ce te aduce la mine şi ce vrei de la mine ?

— Vreau să-ţi spun că, deşi nu m-ai văzut pînă acum, eu pe dumneata nu te-am scăpat din vedere.

— Ştii ce am făcut ?

— Pot să-ţi spun tot ce-ai făcut zi cu zi de cînd ai intrat în slujba cardinalului şi pînă-n seara asta.

Un zîmbet de neîncredere flutură pe buzele ei palide.

— Ascultă-mă : dumneata eşti aceea care ai tăiat doi ghileţi în diamante ducelui de Buckingham ; dumneata eşti aceea care ai răpit-o pe doamna Bonacieux ; dumneata eşti aceea care, îndrăgostită de de Wardes şi crezînd că vei petrece o noapte cu el, i-ai deschis uşa domnului d'Artagnan ; dumneata eşti aceea care, crezînd că de Wardes te înşelase, ai vrut să-l omori cu mîna potrivnicului său ; dumneata eşti aceea care, atunci cînd acest potrivnic a descoperit ruşinoasa dumitale taină, ai vrut să-l omori la rîndul lui, trimiţînd doi ucigaşi ca să-i ia urma ; dumneata eşti aceea care, văzînd că gloanţele nu şi-au atins ţinta, ai trimis domnului d'Artagnan vin otrăvit, cu o scrisoare mincinoasă pentru a-ţi încredinţa victima că vinul i-l trimiseseră prietenii ; dumneata eşti, în sfîrşit,

aceea care, în odaia asta, pe scaunul pe care şed eu acum, ţi-ai luat asupră-ţi, faţă de cardinalul Richelieu, sarcina asasinării ducelui de Buckingham, în schimbul făgăduielii lui de a te lăsa să-l ucizi pe d'Artagnan.

Milady avea faţa de ceară.

— Nu cumva eşti satana ? îngînă ea.

— Poate — răspunse Athos. În orice caz, însă, ascultă bine la ce-ţi spun : omoară-l sau pune să-l omoare pe ducele de Buckingham, puţin îmi pasă, nu-l cunosc ; de altminteri e un englez. Dar să nu atingi nici măcar cu un deget un singur fir de păr de-al lui d'Artagnan, care mi-e prieten credincios, pe care-l iubesc şi-l apăr, căci altfel îţi jur pe capul tatălui meu că crima pe care vei fi săvîrşit-o va fi şi cea din urmă.

— Domnul d'Artagnan m-a jignit crunt — bîigui Milady cu glas surd. Domnul d'Artagnan va muri.

— Nu mai spune ! Mai e cu putinţă oare să vă jignească cineva, doamnă ? întrebă rîzînd Athos. V-a jignit, şi atunci va muri...

— Va muri — se încăpăţînă Milady — întîi ea, pe urmă el.

Athos simţi un soi de ameţeală ; vederea acestei fiinţe, care n-avea nimic femeiesc, îi trezea amintiri sfîşietoare ; se gîndi că odată, în clipe mai puţin primejdioase decît cele pe care le trăia, voise s-o jertfească pe altarul cinstei ; dorinţa lui de omor îl prindea iarăşi, arzătoare ca gheara unor friguri fără leac ; se ridică la rîndul lui, îşi duse mîna la cingătoare, trase pistolul şi ridică trăgaciul.

Galbenă ca o moartă, Milady dădu să strige, dar limba-i înţepenită nu putu scoate decît un sunet răguşit, care n-avea nimic omenesc, ci semăna cu horcăitul unei sălbăticiuni ; lipită de tapiseria întunecată de pe perete, părea, cu părul ei despletit, o înspăimîntătoare întruchipare a groazei.

Athos ridică încet pistolul, întinse braţul astfel încît arma aproape atinse fruntea femeii, apoi, cu un glas cu atît mai zguduitor cu cît era mai neînduplecat, rosti :

— Doamnă, îmi vei da hîrtia semnată de cardinal sau, de nu, pe sufletul meu, îţi zbor creierii.

Dacă i-ar fi vorbit altcineva, Milady ar mai fi putut păstra o îndoială, dar îl cunoştea pe Athos ; rămase totuşi neclintită.

— Îţi dau răgaz o clipă ca să te hotărăşti.

După încleștarea feței, Milady își dădu seama că era gata să tragă ; își duse mîna la sîn, scoase o hîrtie și i-o întinse lui Athos.

— Iat-o — îi spuse — și fii blestemat !

Athos luă hîrtia, își puse la loc pistolul în cingătoare, se apropie de lampă pentru a se încredința că era într-adevăr ceea ce voia și, desfăcînd-o, citi :

Din porunca mea și pentru binele statului a făcut purtătorul acesteia ceea ce a făcut.

5 decembrie 1627.

Richelieu.

— Și acum — încheie Athos, luîndu-și pelerina și potrivindu-și pe cap pălăria — acum, după ce ți-am smuls colții, mai muște, năpîrcă, dacă poți !

Ieși din cameră fără măcar să se uite îndărăt. La ușă dădu peste cei doi oameni și calul pe care-l țineau de dîrlogi.

— Domnilor — le spuse — știți porunca monseniorului : însoțiți această femeie, fără a mai pierde vreme, la fortul La Pointe și n-o părăsiți pînă n-o vedeți îmbarcată.

Cum într-adevăr vorbele acestea se potriveau cu porunca primită, amîndoi dădură din cap în semn de încuviințare. Iar Athos se aruncă sprinten în șa și porni în goană ; dar în loc s-o țină pe drum, o luă peste cîmp, dînd pinteni calului și oprindu-se cînd și cînd ca să asculte. La una din opriri auzi pe șosea tropotul mai multor cai. Nu se putea îndoi că era cardinalul cu însoțitorii săi. Își avîntă calul drept înainte și, ștergîndu-l de sudoare cu smocuri de buruieni și de frunze, se așeză de-a curmezișul drumului, la vreo două sute de pași de tabără.

— Cine-i acolo ? strigă el de departe cînd zări călăreții.

— Cred că-i viteazul nostru mușchetar — spuse cardinalul.

— Da, monseniore — răspunse Athos — chiar el.

— Domnule Athos — urmă Richelieu — primește, te rog, mulțumirile mele pentru buna pază ce ne-ai asigurat ; domnilor, am ajuns ; intrați pe poarta din stînga. Consemnul este : Rege și Ré.

Spunînd aceste cuvinte, cardinalul salută pe cei trei prieteni cu o ușoară mișcare a capului, apoi o luă la dreapta, ur-

mat de aghiotant, căci în noaptea aceea dormea și el în tabără.

— Ascultă ! izbucniră într-un glas Porthos și Aramis, cînd cardinalul nu-i mai putea auzi. Ascultă ! A semnat hîrtia pe care i-o cerea !

— Știu — le răspunse liniștit Athos — uite-o aici !

Și cei trei prieteni nu mai schimbară nici un cuvînt pînă la tabără, afară doar de consemnul dat ostașilor de strajă. Îl trimiseră însă pe Mousqueton să-i dea de știre lui Planchet că stăpînul lui era rugat să vină neîntîrziat la locuința celor trei mușchetari, îndată ce se va fi întors acasă.

Pe de altă parte, așa cum prevăzuse Athos, Milady găsise la poartă oamenii care-o așteptau și-i urmă fără împotrivire ; se gîndise, o clipă, să le ceară s-o însoțească pînă la cardinal, ca să-i povestească tot ce se întîmplase, dar o destăinuire din partea ei ar fi adus o destăinuire din partea lui Athos ; ar fi putut spune că Athos o spînzurase, dar și el ar fi spus că ea era înfierată ; chibzui așadar să tacă deocamdată, să plece fără zgomot, să aducă la îndeplinire, cu dibăcia-i obișnuită, greaua misiune ce o aștepta, și, după ce toate se vor fi sfîrșit spre marea mulțumire a cardinalului, să vină și să-i ceară răzbunare.

Astfel fiind, după ce călători toată noaptea, la ora șapte dimineața ajunse la fortul La Pointe ; la ora opt, Milady era îmbarcată, iar la nouă, corabia, cu hîrtiile întărite de cardinal pentru o așa-zisă plecare spre Bayonne, ridică ancora, îndreptîndu-se spre Anglia.

Capitolul XVI

BASTIONUL SAINT-GERVAIS

Ajungînd la locuința celor trei prieteni, d'Artagnan îi găsi strînși în aceeași încăpere ; Athos era dus pe gînduri, Porthos își răsucea mustața, iar Aramis își citea rugăciunile într-un mic și încîntător ceaslov, legat în catifea albastră.

— Ducă-se naibii, domnilor ! începu el. Sper că ce-o să-mi spuneți îmi răsplătește osteneala ; altfel nu v-aș ierta niciodată că m-ați chemat, în loc să-mi dați pace să mă odihnesc după o noapte petrecută cu luatul și cu dărîmatul unui bastion. Ce păcat că nu erați acolo ! A fost luptă, nu glumă !

— Eram în altă parte, unde, tot așa, n-a fost de loc ușor ! răspunse Porthos, răsucindu-și cu un gest obișnuit mustața.

— Sst ! făcu Athos.

— Măi, măi ! zise și d'Artagnan, pricepînd tîlcul ușoarei încruntări a mușchetarului. Pare-se că e rost de ceva noutăți pe aici !

— Aramis — vorbi Athos— alaltăieri ai prînzit la hanul lui Parpaillot. Așa e ?

— Da.

— Cum e acolo ?

— Eu am mîncat prost. Alaltăieri era zi de post și ei n-aveau decît de dulce.

— Cum — se miră Athos — într-un port la mare nu se găsește pește ?

— Ei zic — lămuri Aramis, aplecîndu-și din nou ochii asupra cucernicelor file — că digul pe care cardinalul a pus să-l zidească gonește peștele în larg.

— Dar nu asta întrebam eu, Aramis — stărui Athos — voiam să știu dacă te-ai putut mișca în voie și dacă nu te-a plictisit nimeni.

— Pe cît mi-amintesc, n-au picat prea mulți nepoftiți ; da, e drept, cu privire la ceea ce gîndești, Athos, o să ne simțim destul de bine la Parpaillot.

— Haidem, așadar, la Parpaillot — hotărî Athos. Aici, zidurile sînt ca foaia de hîrtie.

Deprins cu apucăturile prietenului, d'Artagnan, care ghicea numai după o vorbă, după o mișcare sau după un semn de-al lui că nu era vreme de glumit, îl luă de braț pe Athos și ieși cu el, fără să spună nici un cuvînt ; Porthos îi urmă, sporovăind cu Aramis.

Pe drum îl întîlniră pe Grimaud ; Athos îi făcu semn să se apropie și, ca de obicei, Grimaud ascultă în tăcere — sărmanul de el, se dezvățase aproape să vorbească.

Ajunseră la birtul lui Parpaillot ; era șapte dimineața și tocmai începuse să se lumineze de ziuă ; prietenii porunciră să li se aducă de mîncare și intrară într-o sală unde, după spu-

sele hangiului, puteau sta în tihnă. Din nefericire însă, ora nu era bine aleasă pentru o consfătuire tainică — sunase tocmai deşteptarea ; fiecare căuta să se dezmeticească şi, pentru a se feri de umezeala dimineţii, venea să tragă o duşcă la birt ; dragoni, mercenari elveţieni, soldaţi din gardă, muşchetari, călăreţi din oastea regală se perindau cu o grabă care trebuie să-i fi priit hangiului, dar care strica socotelile celor patru prieteni. Plictisiţi, răspundeau în silă la salutul, la bineţele şi la flecărelile tovarăşilor de arme.

— Parcă văd că ne alegem cu o încăierare — mormăi Athos — şi acum nu prea avem nevoie de aşa ceva. D'Artagnan, spune-ne cum ţi-ai petrecut noaptea şi pe urmă ţi-o povestim şi noi pe a noastră.

— Într-adevăr — se amestecă în vorbă un călăreţ din gardă, abia ţinându-se pe picioare şi în mînă cu un pahar de rachiu, din care sorbea pe îndelete — într-adevăr, domnilor, azi-noapte dumneavoastră eraţi prin tranşee şi pare-mi-se că v-au cam dat de furcă cei din La Rochelle.

D'Artagnan privi spre Athos, ca să vadă dacă să răspundă sau nu guralivului nepoftit.

— Nu-l auzi pe domnul de Busigny care-ţi face cinstea să-ţi vorbească ? grăi Athos. Istoriseşte ce s-a întîmplat astă-noapte, căci domnii doresc să afle amănunte.

— N-aţi luat oare un pastion ? se bîlbîi un mercenar elveţian care bea rom cu paharul de bere.

— Da, domnule — răspunse d'Artagnan, înclinîndu-se — am avut această cinste ; ba chiar am strecurat sub unul din metereze — poate că aţi şi auzit — un butoi cu pulbere ; explozia a făcut o spărtură destul de frumuşică ; nu mai spun că bastionul nefiind nici de azi, nici de ieri, toată zidăria s-a cam zdruncinat din temelii.

— Despre ce bastion e vorba ? întrebă un dragon care ţinea înfiptă în sabie o gîscă gata de fript.

— Bastionul Saint-Gervais, dindărătul căruia ceilalţi îi hărţuiau mereu pe-ai noştri — răspunse d'Artagnan.

— Şi a fost luptă mare ?

— Da, mare ; noi am pierdut cinci oameni, iar ei opt sau zece.

— Ei, traţia tracului ! exclamă elveţianul, care, cu toată bogata colecţie de înjurături a graiului german, luase obiceiul să înjure pe franţuzeşte.

— S-ar putea să trimită pionieri chiar acum de dimineață, ca să dreagă bastionul — zise călărețul din garda regală.

— Da, s-ar putea — încuviință d'Artagnan.

— Domnilor — propuse Athos — hai să facem o prinsoare.

— Ta ! Ta ! Un prinsor ! se bucură elvețianul.

— Ce fel de prinsoare ? întrebă și călărețul.

— Așteptați o clipă — îi rugă dragonul, punîndu-și sabia în chip de frigare deasupra celor două grătare mari, de fier, ce sprijineau jarul căminului — vin și eu. Păcătoșenia ta de hangiu ! Repede o strachioară, ca să nu pierd nici o picătură din osînza acestei neprețuite zburătoare.

— Așa, așa — bîigui elvețianul — grasim de la gîsc forte pun cu tulceaț.

— Haideți — îi îmbie dragonul. Acum, prinsoarea ! Te ascultăm, domnule Athos.

— Da, s-auzim prinsoarea ! rosti și călărețul din garda regală.

— Ei bine, domnule de Busigny, mă prind cu dumneata că cei trei tovarăși ai mei, domnii Porthos, Aramis și d'Artagnan, vor prînzi împreună cu mine în bastionul Saint-Gervais și că vom rămîne acolo vreme de o oră, cu ceasul în mînă, orice-ar face dușmanul ca să ne gonească.

Porthos și Aramis se priviră unul pe altul : începeau să priceapă.

— Ascultă — șopti d'Artagnan la urechea lui Athos — ne duci la moarte pe nerăsuflate.

— Dacă nu ne ducem, ne omoară și mai pe nerăsuflate — răspunse Athos.

— Pe legea mea, domnilor — se învoi Porthos, răsturnîndu-se pe scaun și răsucindu-și mustața — minunată prinsoare !

— De aceea o și primesc — rosti domnul de Busigny — dar acum să vedem pe ce-o facem.

— Dumneavoastră sînteți patru, domnilor — urmă Athos — iar noi sîntem tot patru ; ce ziceți de un prînz pe cinste pentru opt tacîmuri ; ați primi oare ?

— De minune ! încuviință domnul de Busigny.

— Foarte bine ! se învoi dragonul.

— Asta pun la mine — zise și elvețianul.

Cel de-al patrulea ascultător, care pînă atunci tăcuse chitic, făcu un semn cu capul că încuviințează propunerea.

— Prînzul domnilor e gata ! vesti hangiul.

— Atunci, adu-l aici ! porunci Athos.

Hangiul dădu ascultare poruncii. Athos îl chemă pe Grimaud şi, arătîndu-i un paner mare ce adăsta într-un ungher, îi făcu semn să învelească în ştergare fripturile aduse. Grimaud înţelese îndată că era vorba de un prînz în aer liber ; aduse panerul, înfăşură mîncarea, adăugă sticlele şi luă coşul sub braţ.

— Dar unde o să mîncaţi mîncarea mea ? se miră hangiul.

— Ce-ţi pasă — răspunse Athos — de vreme ce-ţi plătim ?

Şi aruncă, regeşte, doi pistoli pe masă.

— Să vă dau rest, domnule ofiţer ? întrebă hangiul.

— Nu, mai pune două sticle de şampanie, şi ce-ţi rămîne va fi pentru ştergare.

Hangiul nu făcea o treabă chiar atît de bună cum crezuse la început, dar se despăgubi strecurînd celor patru oaspeţi două sticle de vin de Anjou, în loc de două sticle de şampanie.

— Domnule de Busigny, vreţi să vă puneţi ceasul după al meu, sau îmi daţi voie să-mi pun eu ceasul după al dumneavoastră ?

— Fireşte, domnule ! răspunse călăreţul, scoţînd din buzunar un foarte frumos ceasornic împresurat cu diamante. Este şapte şi jumătate.

— Şapte şi treizeci şi cinci de minute — spuse Athos. Vom şti deci că al nostru merge cu cinci minute înaintea ceasului dumneavoastră, domnule.

Şi, salutînd oaspeţii încremeniţi de uimire, cei patru tineri se îndreptară spre bastionul Saint-Gervais, urmaţi de Grimaud, care ducea coşul, fără să ştie încotro merge, căci, deprins să asculte orbeşte, nici nu i-ar fi trecut măcar prin gînd să întrebe.

Cîtă vreme n-au ieşit din cuprinsul taberei, cei patru prieteni nu schimbară între ei nici un cuvînt ; de altfel, o droaie de curioşi, care, aflînd de prinsoarea făcută, voiau să vadă ce-o să se întîmple, se ţineau scai de ei. Odată trecuţi însă de brîul întăriturilor, cînd dădură de cîmp deschis, d'Artagnan, care n-avea habar despre ce era vorba, socoti că venise vremea să ceară o lămurire.

— Şi acum, dragă Athos — începu el — spune-mi, te rog, şi mie unde mergem.

— Ştii bine — răspunse Athos — că ne ducem la fort.

— Şi ce să facem acolo ?

— Ştii bine că ne ducem să luăm prînzul.

— Dar de ce n-am luat prînzul la Parpaillot ?

— Fiindcă avem de vorbit lucruri de seamă și acolo nu puteam vorbi în tihnă nici cinci minute, cu toți nepoftiții care foiesc, salută, intră în vorbă... Dincolo, măcar — urmă Athos, arătînd spre metereze — dincolo n-o să ne mai pice nimeni pe cap.

— Mi se pare — grăi d'Artagnan, cu acea cumințenie care se îmbina la el atît de firesc și de armonios cu o neasemuită vitejie — mi se pare că pentru asta am fi putut găsi un loc mai ferit pe dîmburile nisipoase de pe țărm.

— Unde am fi fost văzuți toți patru împreună, așa că, după un sfert de ceas, cardinalul ar fi aflat prin iscoadele lui că ținem sfat.

— Da — grăi Aramis — Athos are dreptate ! *Animadvertuntur in desertis.*

— Un deșert n-ar fi fost rău de loc — adăugă Porthos — dar vorba e : unde să-l găsești ?

— Nu e deșert unde o pasăre să nu-ți poată trece pe deasupra capului, unde un pește să nu poată sări din apă, unde un iepure să n-o poată zbughi din vizuină — și cred că nu-i pasăre, pește sau iepure care să nu fi ajuns iscoada cardinalului. Atunci, mai bine să ne ținem de hotărîrea noastră, de la care, de altfel, nici nu ne mai putem abate, fără să ne crape obrazul de rușine. Am făcut o prinsoare, adică o treabă la care nu ne gîndisem nici noi, și desfid pe oricine să-i ghicească adevăratul tîlc ; ca să cîștigăm prinsoarea, trebuie să rămînem un ceas în bastion. Sau o să fim atacați, sau n-o să fim. Dacă nu sîntem, atunci o să avem vreme să stăm de vorbă și n-o să ne audă nimeni, căci, vă spun eu, meterezele astea n-au urechi. Dacă sîntem atacați, tot o să vorbim de treburile noastre, și, mai mult — prin faptul că ne apărăm — cîștigăm și faimă. Vedeți că, oricum ar fi, noi tot sîntem în folos.

— Așa e — răspunse d'Artagnan — dar fără doar și poate n-o să scăpăm nici de gloanțe.

— Ei, dragul meu — urmă Athos — știi bine că gloanțele cele mai afurisite nu sînt ale dușmanului.

— Dar eu cred că pentru asemenea ispravă ar fi trebuit să ne luăm măcar flintele.

— Ești un nerod, prietene Porthos ; de ce să ne încărcăm cu o povară zadarnică ?

— Eu nu găsesc zadarnic să ai în faţa vrăjmaşului o flintă de calibru ca lumea, cu douăsprezece cartuşe şi pulberea de cuviinţă.

— Aşa e — recunoscu Athos — dar n-ai auzit ce-a spus d'Artagnan ?

— Ce-a spus d'Artagnan ? întrebă Porthos.

— D'Artagnan a spus că în timpul atacului de astă-noapte au fost cinci morţi dintr-ai noştri şi vreo opt sau zece din ceilalţi.

— Ei şi ?

— Şi n-au avut încă vreme să-i despoaie, aşa e ? Deocamdată trebuiau să facă altele mai grabnic.

— Atunci ?

— Atunci, vom găsi flintele lor, corneciile cu pulbere şi cartuşele ; în loc de patru flinte şi de douăsprezece gloanţe, vom avea cam cincisprezece puşti şi cam o sută de gloanţe.

— O, Athos — exclamă Aramis — ai într-adevăr un cap de seamă !

Porthos îşi înclină fruntea în semn de încuviinţare. Numai d'Artagnan părea a cugeta altfel.

Fără îndoială, Grimaud împărtăşea îndoielile acestuia, căci, văzînd că cei patru prieteni înaintau mereu înspre metereze, lucru de care pînă atunci se îndoise, îşi trase stăpînul de pulpană.

— Unde mergem ? întrebă el prin semne.

Athos îi arătă bastionul.

— Dar — urmă în acelaşi fel de grai tăcutul Grimaud — o să ne lăsăm pielea acolo.

Athos îşi înălţă privirea şi braţul spre cer. Grimaud lăsă panerul la pămînt şi se aşeză alături, clătinînd din cap. Athos scoase din cingătoare un pistol, îl cercetă de aproape şi, după ce-i pregăti încărcătura, apropie ţeava de urechea lui Grimaud. Într-o clipă, Grimaud se şi trezi în picioare, ca împins de un arc. Celălalt îi făcu semn să-şi ia panerul şi s-o pornească mai departe. Grimaud ascultă orbeşte. Singurul folos pe care-l trăsese de pe urma acestei pantomime de o clipă era că din ariergardă trecuse în avangardă.

Ajunşi la poalele bastionului, cei patru prieteni îşi întoarseră privirile : peste trei sute de soldaţi din toate armele se învălmăşeau la poarta taberei, iar printre cei înghesuiţi unul lîngă altul se aflau domnul de Busigny, dragonul, elveţianul şi cel de al patrulea care luase parte la prinsoare.

Athos își scoase pălăria, o puse în vîrful spadei și o flutură în aer. Toți ceilalți îi răspunseră, însoțindu-și salutul cu un „ura" asurzitor, ce străbătu văzduhul pînă la ei.

După aceea, cîteșipatru se făcură nevăzuți în cuprinsul bastionului, unde Grimaud le-o și luase înainte.

Capitolul XVII

SFATUL MUȘCHETARILOR

După cum bănuise Athos, în bastion se aflau vreo doisprezece morți, atît din armata franceză, cît și băștinași de-ai orașului.

— Domnilor — vorbi Athos, care se socotea căpetenia acestei isprăvi — în vreme ce Grimaud pune masa, noi să strîngem puștile și cartușele; de altfel, putem sta totodată și de vorbă. Domnii aceștia — adăugă el arătînd spre morți — nu trag cu urechea.

— Am putea să-i aruncăm în șanț — spuse Porthos — bineînțeles după ce ne vom fi încredințat că n-au nimic în buzunare.

— Da — răspunse Athos — asta-i treaba lui Grimaud.

— Bine! Să-i scotocească atunci Grimaud și să-i arunce peste ziduri.

— Ferească sfîntul! se împotrivi Athos. Ar putea să ne fie de folos.

— Morții ăștia? Să ne folosească? se miră Porthos. Ia mai las-o! Îți pierzi mințile, prietene!

— „Nu judeca pripit" glăsuiesc Evangheliа și domnul cardinal — răspunse Athos. Ia spuneți, cîte puști, domnilor?

— Douăsprezece — răspunse Aramis.

— Cîte focuri de tras?

— Vreo sută.

— Adică tocmai cîte ne trebuie; ia să încărcăm armele.

Cei patru mușchetari se puseră pe treabă. Cam pe cînd sfîrșeau de încărcat cea din urmă pușcă, Grimaud le făcu

semn că masa e gata. Athos răspunse tot printr-un semn că e mulțumit și-i arătă lui Grimaud un fel de ghereță, iar Grimaud înțelese îndată că trebuia să facă de strajă. Pentru a-i îndulci însă plictiseala veghei, Athos îi îngădui să ia cu el o pîine, două costițe și o sticlă cu vin.

— Vă rog, la masă — îi pofti Athos.

Cei patru prieteni se așezară pe jos, cu picioarele cruciș sub ei, asemenea unor turci sau unor croitori.

— Și acum, cînd nu-ți mai e teamă că te poate auzi cineva, sper că ne vei împărtăși taina — începu d'Artagnan.

— Iar eu sper, domnilor, să ne putem bucura de o petrecere plăcută și totodată de faimă — răspunse Athos. V-am pofțit la o plimbare încîntătoare ; iată un prînz cît se poate de gustos și, pe deasupra, colo, cinci sute de oameni, după cum puteți vedea și dumneavoastră prin ochitoarele din ziduri, oameni care ne iau drept nebuni sau drept eroi, două specii de nerozi, destul de asemănătoare între ele.

— Dar cu taina cum rămîne ? întrebă d'Artagnan.

— Taina — lămuri Athos — e că aseară am văzut-o pe Milady.

D'Artagnan ducea tocmai paharul la gură, dar la numele de Milady mîna îi tremură atît de tare, încît îl puse pe pămînt, de teamă să nu-l verse.

— Ți-ai văzut soț... ?

— Ssst ! îl opri Athos. Uiți, dragul meu, că acești domni nu cunosc, ca dumneata, taina chestiunilor mele familiare. Da, am văzut-o pe Milady.

— Unde ? întrebă d'Artagnan.

— Cam la vreo două leghe de aici, la hanul „La Porumbarul Roșu".

— Atunci, sînt pierdut — murmură d'Artagnan.

— Nu, nu încă de tot — urmă Athos — căci la ora asta Milady trebuie să fi părăsit coastele Franței.

D'Artagnan răsuflă ușurat.

— Dar, la urma urmelor — întrebă Porthos — cine e această doamnă ?

— O femeie încîntătoare — răspunse Athos, sorbind pe îndelete un pahar de vin spumos. Ticăloșenia lui de hangiu ! În loc de șampanie, ne dă vin de Anjou și crede că o să ne păcălească pe noi ! Da, o femeie încîntătoare — urmă el — care a fost drăguță cu prietenul nostru d'Artagnan și căreia

el i-a făcut nu știu ce poznă, iar ea și-a pus în cap să se răzbune, punînd, acum o lună, să-l omoare cu focuri de flintă, încercînd, acum opt zile, să-l otrăvească și cerîndu-i ieri, cardinalului, capul.

— Ce spui! Cerînd capul meu cardinalului? strigă d'Artagnan, galben la față de groază.

— E adevărul adevărat, ca-n sfînta Evanghelie! întări Porthos. L-am auzit cu amîndouă urechile.

— Și eu la fel — adăugă Aramis.

— Atunci — urmă d'Artagnan, lăsînd să-i cadă deznădăjduit brațul — degeaba mai lupt; nu-mi rămîne decît să-mi zbor creierii și să isprăvesc cu toate.

— E ultima prostie pe care trebuie s-o faci — îl sfătui Athos — căci e singura fără de leac.

— Dar cum să scap teafăr, cu asemenea dușmani? Întîi, necunoscutul din Meung; pe urmă, de Wardes, căruia i-am dat trei lovituri de spadă, apoi Milady, căreia i-am descoperit taina, și, în sfîrșit, cardinalul, căruia i-am zădărnicit răzbunarea.

— Foarte bine — socoti Athos — toți la un loc nu fac decît patru și noi sîntem tot patru, adică unul contra unul. Drace! Dacă ne-am lua după semnele pe care ni le face Grimaud, o să dăm chiar acum de ceva mai mulți. Ce e, Grimaud? întrebă Athos. Dat fiind împrejurările neprielnice, îți dau voie să vorbești, prietene, dar, te rog, scurt, scurt de tot. Ce vezi acolo?

— O gloată.

— Cam cîți oameni?

— Douăzeci.

— Ce fel de oameni?

— Șaisprezece pionieri și patru soldați.

— La cîți pași de noi?

— La cinci sute de pași.

— Bun, mai avem vreme de sfîrșit găina și să bem un pahar de vin în sănătatea ta, d'Artagnan.

— În sănătatea ta! glăsuiră Porthos și Aramis.

— Atunci, în sănătatea mea! Deși nu prea cred că urările voastre mi-ar putea folosi la cine știe ce.

— Ei aș! făcu Athos. Alah e mare, cum zic credincioșii lui Mahomed, și viitorul e în mîinile lui.

Sorbind apoi pînă la fund paharul pe care-l puse jos, lîngă el, Athos se ridică agale, luă cea dintîi puşcă ce-i căzu la îndemînă şi se apropie de o ochitoare în zid.

Porthos, Aramis şi d'Artagnan îi urmară pilda. Cît priveşte pe Grimaud, i se dădu poruncă să stea îndărătul celor patru prieteni şi să le încarce mereu armele.

După cîteva clipe văzură ivindu-se gloata : mergea de-a lungul unui soi de şanţ care făcea legătura între bastion şi oraş.

— La dracu ! bombăni Athos. De ce ne-om fi lăsat baltă masa pentru douăzeci de caraghioşi cu cazmale, tîrnăcoape şi sape ? Dacă le-ar fi făcut semn Grimaud să plece, sînt încredinţat că ne-ar fi dat pace.

— Mă îndoiesc — adăugă d'Artagnan. Văd că vin foarte hotărîţi încoace. De altfel, împreună cu lucrătorii mai sînt şi patru soldaţi şi un brigadier, înarmaţi cu flinte.

— Fiindcă nu ne-au văzut încă — răspunse Athos.

— Zău aşa — vorbi şi Aramis — spun drept că mi-e şi silă să trag în nişte prăpădiţi de tîrgoveţi.

— Prost popă — mormăi Porthos — cel de-i e milă de eretici.

— Într-adevăr — spuse Athos — Aramis are dreptate, mă duc să le vorbesc.

— Ce dracu vrei să faci ? se miră d'Artagnan. Au să te împuşte, dragul meu !

Fără să ia în seamă povaţa, Athos se urcă pe un colţ de zid desprins, ţinînd puşca într-o mînă şi pălăria în cealaltă.

— Domnilor — le spuse, salutîndu-i curtenitor pe soldaţii şi lucrătorii care, uimiţi că-l vedeau acolo, se opriseră la vreo cincizeci de paşi de metereze — domnilor, cîţiva prieteni şi cu mine ne luăm tocmai prînzul între aceste ziduri. Ştiţi că nu-i nimic mai neplăcut decît să te scoale cineva de la masă, aşa că vă rugăm, dacă aveţi aici treabă neapărat, aşteptaţi întîi să sfîrşim de mîncat şi întoarceţi-vă mai tîrziu ; afară doar dacă nu vă prinde mîntuitoarea poftă de a părăsi lagărul răzvrătiţilor şi de a veni să beţi cu noi în sănătatea regelui Franţei.

— Ia seama, Athos ! strigă d'Artagnan. Nu vezi că te ochesc ?

— Ba da, ba da — răspunse Athos — dar sînt tîrgoveţi, care trag alandala, şi n-or să mă nimerească.

Într-adevăr, în aceeaşi clipă, patru împuşcături detunară, iar gloanţele zburară în jurul lui Athos, fără ca vreunul să-l atingă. Patru focuri de armă le răspunseră aproape în acelaşi timp. Erau însă mai bine ţintite decît cele dintîi. Trei soldaţi căzură morţi pe loc, iar unul dintre muncitori, rănit.

— Grimaud, altă flintă ! ceru Athos, tot de pe frîntura de zid.

Grimaud împlini pe dată porunca. La rîndul lor, cei trei prieteni îşi încărcaseră armele ; a doua detunătură urmă celei dintîi ; brigadierul şi doi pionieri căzură morţi ; ceilalţi o luară la sănătoasa.

— Şi acum, domnilor, să ieşim de aici.

Avîntîndu-se dincolo de ziduri cei patru prieteni ajunseră pînă la cîmpul de bătaie, ridicară cele patru flinte ale soldaţilor, suliţa brigadierului şi, încredinţaţi că fugarii nu se vor opri decît în oraş, se întoarseră îndărăt cu trofeele izbînzii lor.

— Încarcă iar armele — porunci Athos — şi noi, domnilor, să mîncăm mai departe şi să înnodăm firul vorbei. Unde am rămas ?

— Eu ţin minte unde — răspunse d'Artagnan, cu gîndul la călătoria pe care Miladу trebuia s-o facă.

— Aşa, va să zică a plecat în Anglia — spuse Athos.

— Şi cu ce scop ?

— Cu scopul de a-l ucide sau de a pune să-l ucidă pe ducele de Buckingham.

D'Artagnan scăpă un strigăt de uimire şi de indignare.

— Ce mişelie ! izbucni el.

— Oh, cît despre asta — urmă Athos — vă rog să mă credeţi că nu prea mă sinchisesc. Şi acum, fiindcă ai sfîrşit, Grimaud, ia sulita brigadierului nostru, leagă-i un ştergar şi înfige-o în vîrful bastionului, ca să vadă răzvrătiţii ăştia din La Rochelle că au de furcă cu ostaşi de-ai regelui, cutezători şi credincioşi !

Fără a rosti un singur cuvînt, Grimaud dădu ascultare poruncii. După cîteva clipe, stindardul alb flutura deasupra capetelor celor patru prieteni ; un ropot de aplauze salută ivirea lui : jumătate din tabără înaintase pînă la linia îngăduită.

— Cum — zise d'Artagnan — spui că nu te sinchiseşti dacă-l omoară sau pune să-l omoare pe Buckingham ? Bine, dar ducele e prietenul nostru.

— Ducele este englez, ducele luptă împotriva noastră ; să facă ce-o vrea el, mie îmi pasă de Buckingham tot atît cît de-o sticlă goală.

Şi Athos zvîrli cam la cincisprezece paşi de el sticla ce-o ţinea în mînă şi din care-şi turnase în pahar ultima picătură.

— Stai puţin — zise d'Artagnan — eu nu-l pot părăsi aşa pe Buckingham ; ne-a dat în dar o minune de cai !

— Şi mai cu seamă o minune de şei — adăugă Porthos, care şi acum purta la pelerină galonul de la şaua lui.

— Apoi — rosti şi Aramis — Dumnezeu vrea îndreptarea şi nu moartea păcătosului.

— Amin ! încheie Athos. Dar despre asta o să vorbim mai tîrziu, dacă vă face plăcere ; în clipele acelea, grija cea mare a mea era, şi cred că mă vei înţelege, d'Artagnan, să iau îndărăt de la această femeie un fel de împuternicire în alb pe care o smulsese cardinalului şi cu ajutorul căreia trebuia să se descotorosească de tine, şi poate chiar de noi toţi, fără a da nimănui nici o socoteală.

— E dracul pe pămînt muierea asta ! se mînie Porthos, întinzîndu-şi farfuria spre Aramis, care tocmai ciopîrţea o găină.

— Şi hîrtia în alb — întrebă d'Artagnan — a rămas în mîinile ei ?

— Nu, a trecut în mîinile mele ; n-aş putea spune c-a fost o treabă uşoară, nu, căci aş minţi.

— Dragă Athos — murmură d'Artagnan — nici nu mai pot număra de cîte ori mi-ai scăpat viaţa.

— Aşadar, pentru ca să te duci la ea ne-ai părăsit pe noi atunci — îşi aminti Aramis.

— Întocmai.

— Şi ai la tine scrisoarea cardinalului ? întrebă d'Artagnan :

— Iat-o ! spuse Athos.

Şi scoase din buzunarul tunicii preţioasa hîrtie.

D'Artagnan o despături cu o mînă al cărei tremur nici nu încercă să-l ascundă şi citi :

Din porunca mea şi pentru binele statului a făcut purtătorul acesteia ceea ce a făcut.

5 decembrie 1627. *Richelieu.*

— Într-adevăr — murmură Aramis — e o dezlegare în toată legea.

— Trebuie să rupem hîrtia — zise d'Artagnan, căruia i se părea că-şi citeşte singur osînda.

— Dimpotrivă — fu de părere Athos — trebuie păstrată cu sfinţenie şi n-aş da hîrtia asta nici dacă mi-ar acoperi-o cineva cu aur.

— Şi ea ce-o să facă acum ? întrebă tînărul.

— Păi — spuse nepăsător Athos — va scrie cardinalului că un afurisit de muşchetar, pe nume Athos, i-a smuls cu de-a sila împuternicirea în alb ; îl va sfătui, în aceeaşi scrisoare, să se descotorosească de el şi de cei doi prieteni ai lui, Porthos şi Aramis ; cardinalul o să-şi aducă aminte că i-a tot întîlnit în calea lui şi o să pună într-o bună zi să-l aresteze pe d'Artagnan, iar pe urmă, ca să nu-l lase să se plictisească singur, ne va trimite şi pe noi să-i ţinem de urît la Bastilia.

— Haida-de ! sări Porthos. Mi se pare că faci glume cam nesărate, drăguţule.

— Nu glumesc de loc — zise Athos.

— Ştiţi — îşi dădu părerea Porthos — că a suci gîtul acestei afurisite de Milady ar fi un păcat mult mai mic decît a suci gîtul acestor sărmani hughenoţi, a căror nelegiuire este că îşi cîntă în franţuzeşte psalmii pe care noi îi cîntăm în latineşte ?

— Ce zice şi preotul ? întrebă liniştit Athos.

— Zic că sînt de părerea lui Porthos — răspunse Aramis.

— Darămite eu ! adăugă d'Artagnan.

— Noroc că e departe — urmă Porthos — căci, mărturisesc, m-ar stingheri grozav, dac-ar fi aici.

— Pe mine mă stinghereşte şi cînd e în Franţa, şi cînd e în Anglia — întări Athos.

— Pe mine mă stinghereşte oriunde ar fi — adăugă şi d'Artagnan.

— Dar dacă o aveai în mînă — se încăpăţînă Porthos — de ce n-ai înecat-o, de ce n-ai gîtuit-o, sau spînzurat-o ? Numai morţii nu se mai întorc niciodată.

— Aşa crezi, Porthos ? răspunse muşchetarul, cu un surîs întunecat, pe care numai d'Artagnan îl înţelese.

— Mă bate un gînd — zise d'Artagnan.

— Să-l auzim — răspunseră muşchetarii.

— La arme ! strigă tocmai atunci Grimaud.

Tinerii se ridicară în grabă şi alergară la puşti. De data asta, o mică trupă, alcătuită din douăzeci pînă la douăzeci şi cinci de oameni, înainta spre metereze ; dar nu mai erau lucrători, ci soldaţi din garnizoană.

— Ce-ar fi să ne întoarcem în tabără — îi sfătui Porthos. Pare-mi-se, cumpăna prea trage într-o parte.

— Cu neputinţă — răspunse Athos — şi anume din trei pricini : întîia, n-am sfîrşit încă masa ; a doua, mai avem încă de vorbit lucruri de seamă ; a treia, mai lipsesc zece minute pînă să se împlinească ceasul.

— Oricum — adăugă Aramis — trebuie să hotărîm un plan de luptă.

— Nimic mai uşor ! răspunse Athos. Îndată ce duşmanul e în bătaia puştii, deschidem focul ; dacă tot înaintează, tragem iarăşi în ei, şi tragem mereu cîtă vreme avem puşti încărcate ; dacă, pe urmă, cei rămaşi încearcă să ne ia cu asalt, îi lăsăm să coboare pînă-n şanţ şi prăvălim peste ei frîntura aceea spartă de zid, care nu se mai ţine decît printr-o minune.

— Bravo ! se bucură Porthos. Hotărît lucru, Athos, erai născut să fii general, şi cardinalul, care se crede grozav de priceput la război, e un moft pe lîngă tine.

— Vă rog, domnilor — îi povăţui Athos — nici o lovitură în vînt : glonţul şi omul ; fiecare să-şi ţintească bine alesul.

— Al meu nu-mi scapă — spuse d'Artagnan.

— Nici al meu — adăugă Porthos.

— Şi-al meu idem — întregi Aramis.

— Atunci : foc ! porunci Athos.

Patru împuşcături detunară o singură dată, şi de căzut căzură patru oameni.

În vremea asta, toba porni să bată, iar mica trupă înainta în pas de atac. Focurile de puşcă se auzeau cînd şi cînd, dar mereu la fel de bine ţintite. Totuşi, apărătorii oraşului nu-şi domoleau pasul alergător ; parcă ar fi aflat de slăbiciunea numerică a celorlalţi. Încă trei împuşcături, încă doi oameni la pămînt. Totuşi, marşul celor rămaşi teferi nu încetinea.

Nu ajunseră la poalele bastionului mai mulţi de doisprezece pînă la cincisprezece oameni ; îi întîmpină o ultimă descărcătură de arme, dar fără să-i oprească ; săriră în şanţ, pregătiţi să se caţere pe ziduri.

— Haideți, prieteni — îi îndemnă Athos — să sfîrșim dintr-o dată cu ei. La zid ! La zid !

Ajutați de Grimaud, cei patru prieteni începură să împingă cu patul puștilor colțul mare de zid, care se înclină ca luat de vînt și, desprinzîndu-se din temelie, se prăvăli cu vuiet asurzitor în șanț ; se auzi un geamăt prelung, un vălătuc de colb se ridică în văzduh și... atîta tot.

— I-om fi strivit pe toți, chiar pe toți ? întrebă Athos.

— Cam așa ceva, s-ar zice — răspunse d'Artagnan.

— Nu — adăugă Porthos — uite doi sau trei cum fug șontîc-șontîc...

Într-adevăr, trei-patru din acei nenorociți goneau, plini de noroi și de sînge, pe drumul desfundat, îndreptîndu-se spre oraș ; era tot ce mai rămăsese din mica trupă.

Athos se uită la ceasornic.

— Domnilor — spuse el — sîntem aici de o oră, așa că am cîștigat prînzoarea ; dar să ducem jocul pînă la capăt ; apoi, d'Artagnan nici nu ne-a spus gîndul lui.

Cu liniștea-i obișnuită, mușchetarul se așeză pe jos, în fața rămășițelor prînzului.

— Gîndul meu ? întrebă d'Artagnan.

— Da, spuneai că te bate un gînd — răspunse Athos.

— Da, așa e — își aminti d'Artagnan. Plec în Anglia pentru a doua oară și mă duc de-a dreptul la domnul de Buckingham.

— N-o să faci asta, d'Artagnan — rosti liniștit Athos.

— Și de ce, mă rog ? N-am mai făcut-o o dată ?

— Da, dar în vremea aceea nu eram în război ; pe atunci, domnul de Buckingham era un aliat, nu un dușman. Ceea ce vrei să faci acum ar fi socotit drept trădare.

D'Artagnan înțelese puterea acestei judecăți și tăcu.

— Dar — vorbi Porthos — uite că mă bate și pe mine un gînd.

— Tăcere, s-auzim gîndul domnului Porthos — spuse Aramis.

— Cer un concediu domnului de Tréville dintr-o pricină oarecare, pe care o s-o găsiți voi. Eu nu sînt tare în pricini de-astea. Milady nu mă cunoaște : mă apropii de ea, fără ca ei să-i fie teamă de mine, și, cum dau de frumoasă, o și sugrum.

— Uite — mărturisi Athos — nu-s nici eu prea departe de gîndul lui Porthos.

— Ei, asta-i ! se încruntă Aramis. Să ucizi o femeie ! Eu cred că mie-mi trece prin minte gîndul cel mai bun.

— Să-l auzim, Aramis ! îl îndemnă Athos, care-l prețuia pe tînărul mușchetar.

— Trebuie s-o înștiințăm pe regină.

— Da, da, așa e — spuseră într-un glas Porthos și d'Artagnan — cred că sîntem pe calea cea bună.

— S-o înștiințăm pe regină ! vorbi Athos. Dar cum ? Avem noi cunoștințe la curte ? Putem noi trimite pe cineva la Paris, fără să se afle în tabără ? De aici pînă la Paris sînt o sută patruzeci de leghe ; nici n-o să fie scrisoarea noastră la Angers, și noi o să zăcem la închisoare, cîteșipatru.

— Cît privește ce trebuie făcut ca scrisoarea să ajungă în mîinile maiestății sale — stărui Aramis, îmbujorîndu-se — iau totul asupra mea ; cunosc la Tours pe cineva îndemînatic...

Aramis se opri văzînd că Athos zîmbește.

— Ce zici, Athos, ești împotrivă ? întrebă d'Artagnan.

— Nu chiar împotrivă — răspunse Athos. Voiam numai să-ți spun lui Aramis că el nu poate părăsi tabăra ; că nu ne putem bizui pe nimeni în afară de noi ; că două ceasuri după ce trimisul nostru va fi plecat, toți călugării caputini, toți zbirii poliției, toate slugile cardinalului vor ști pe dinafară scrisoarea dumitale și că vei fi arestat și dumneata, și îndemînatica dumitale cunoștință.

— Fără să mai pomenim — adăugă Porthos — că regina îl va scăpa pe domnul de Buckingham fără să ne scape și pe noi, ceilalți.

— Ceea ce spune Porthos e lucru cu judecată, domnilor — încuviință d'Artagnan.

— Ia te uită ! Ce s-o fi petrecînd în oraș ? întrebă Athos.

— Se dă alarma.

Cei patru prieteni ascultară și, într-adevăr, bătaia tobelor ajunse pînă la ei.

— Veți vedea că vor trimite împotriva noastră un regiment întreg — urmă Athos.

— Cred că n-o să vă puneți mintea cu un regiment întreg ! spuse Porthos.

— De ce nu ? zise mușchetarul. Eu sînt gata la orice și aș ține piept și unei oștiri, dacă ne-am fi gîndit să mai luăm încă o duzină de sticle.

— Știți că toba se aude din ce în ce mai aproape ? adăugă d'Artagnan.

— Las-o să se apropie — răspunse Athos. De aici pînă în oraș se face cam un sfert de ceas, va să zică la fel și din oraș pînă aici. Avem mai multă vreme decît ne trebuie ca să le punem pe toate la cale ; dacă plecăm de aici, n-o să găsim niciodată un loc atît de potrivit. Și iată, domnilor, tocmai acum îmi vine în minte ce trebuie să facem.

— Vorbește !

— Lăsați-mă să-i spun lui Grimaud ce trebuie să facă numaidecît.

Athos își chemă cu un semn valetul.

— Grimaud — începu el, arătîndu-i morții ce zăceau împrejur — îi vei lua pe toți domnii aceștia, îi vei sprijini de zid, le vei pune pălăriile pe cap și pușile în mînă.

— Înțeleptule — se minună d'Artagnan — te înțeleg !

— Înțelegi ? întrebă Porthos.

— Dar tu, Grimaud, ai înțeles ? întrebă Aramis.

Grimaud încuviință din cap.

— Asta-i tot ce trebuie — adăugă Athos. Și acum să ne întoarcem la propunerea mea.

— Dar aș vrea să înțeleg și eu — zise Porthos.

— De prisos.

— Da, da, propunerea lui Athos ! cerură într-un glas d'Artagnan și Aramis.

— Această Milady, această muiere, această ticăloasă, această împielițată are un cumnat, dacă mi-aduc bine aminte ce mi-a spus odată d'Artagnan.

— Da, îl cunosc de multă vreme și, după cît îmi pare, nu prea moare după cumnată-sa.

— Asta nu-i de loc rău, și dac-ar urî-o ar fi mai bine încă.

— Atunci ne-ar merge și nouă în plin.

— Totuși — stărui Porthos — aș vrea să înțeleg și eu ce face Grimaud.

— Tăcere, Porthos — îi spuse Aramis.

— Cum îl cheamă pe acest cumnat ?

— Lordul de Winter.

— Și unde e el acum ?

— Cînd s-a zvonit că va fi război, a și plecat la Londra.

— Iată ! El e omul care ne trebuie — urmă Athos — cel mai nimerit pentru noi ; îi vom aduce la cunoștință că cumnata

lui se pregăteşte să omoare pe cineva şi-l vom ruga să n-o piardă din ochi. Trebuie să fie şi la Londra un aşezămînt de soiul *Micilor Magdalene* sau al *Fetelor pocăite* [1] ; o vîră acolo pe cumnată-sa şi noi trăim aici liniştiţi.

— Da — răspunse d'Artagnan — pînă ce iese de acolo.

— Zău, ceri prea mult, d'Artagnan — îl mustră Athos. Ţi-am dat şi eu tot ce-am avut, şi să ştii că am ajuns la fundul sacului.

— Eu cred că cel mai bun lucru ar fi să înştiinţăm în acelaşi timp pe regină şi pe lordul de Winter — vorbi Aramis.

— Bine, dar prin cine să trimitem scrisorile la Tours şi la Londra ?

— Pentru Bazin mă pun chezaş — zise Aramis.

— Şi eu pentru Planchet — îi încredinţă d'Artagnan.

— Într-adevăr — adăugă Porthos — dacă noi nu putem părăsi tabăra, în schimb valeţii noştri pot s-o facă.

— Fireşte — încuviinţă Aramis. Scriem chiar azi scrisorile, le dăm valeţilor bani şi ei pleacă.

— Le dăm bani ? întrebă Athos. Dar de unde ? Dumneata ai bani ?

Cei patru prieteni se uitară unul la altul şi un nor trecu pe fruntile înseninate o clipă.

— Luaţi seama ! strigă d'Artagnan. Văd puncte negre şi puncte roşii care foiesc în zare ; vorbeai de un regiment, Athos ; e o oştire întreagă !

— Pe legea mea, aşa e ! încuviinţă Athos. Ia te uită la şireţii care înaintau fără surle şi trompete. Măi, măi ! Gata, Grimaud ?

Grimaud făcu semn că era gata şi arătă o duzină de morţi aşezaţi în felurite chipuri mişcător de fireşti ; unii stînd smirnă, alţii pregătindu-se să ocheaască şi, în sfîrşit, alţii cu spada în mînă.

— Bravo — se bucură Athos — strălucită revărsare de imaginaţie !

— Oricum ar fi — zise Porthos — dar aş vrea să înţeleg şi eu...

— Întîi să ne cărăbănim de aici — răspunse d'Artagnan pe urmă o să înţelegi şi tu.

---

[1] Închisori corecţionale pentru femeile de moravuri uşoare ; la început, aşezăminte de reeducare, conduse de călugăriţe.

— O clipă, domnilor, o clipă ! Să-i dăm răgaz lui Grimaud să strîngă masa.

— Ia priviți — adăugă Aramis — punctele negre și punctele roșii cresc văzînd cu ochii ; sînt de părerea lui d'Artagnan : cred că n-avem vreme de pierdut și că trebuie să ne întoarcem în tabără.

— Pe legea mea — zise Athos — nu mai am nimic împotriva retragerii ; prinsoarea noastră e pentru un ceas, și noi am stat un ceas și jumătate. Nimic de spus ; să plecăm, domnilor, să plecăm !

Grimaud o și luase înainte cu panerul și rămășițele merindelor.

Cei patru prieteni ieșiră în urma lui și făcură vreo zece pași.

— Ei — strigă deodată Athos — dar ce dracu facem, domnilor ?

— Ai uitat ceva ? întrebă Aramis.

— La naiba, stindardul ! Nu trebuie să lași un stindard în mîinile dușmanului, nici dacă stindardul ăsta e doar un ștergar.

Și, repezindu-se îndărăt în bastion, Athos se căță și luă flamura ; dar cum soldații localnici erau doar la o bătaie de pușcă depărtare, se porniră să deschidă foc aprig asupra voinicului, care simțea parcă o bucurie să înfrunte moartea.

S-ar fi zis că Athos era vrăjit : gloanțele treceau șuierînd împrejur și nici unul nu-l nimerea.

Athos flutură drapelul, întorcînd spatele ostașilor din garnizoana orașului și salutînd pe cei din tabără. Din amîndouă părțile porniră strigăte puternice : dintr-o parte, strigăte mînioase, din cealaltă, strigăte înflăcărate.

A doua detunătură urmă celei dintîi și trei gloanțe, găurind ștergarul, îl schimbară într-un adevărat stindard. Se auzea întreaga tabără urlînd :

— Coboară, coboară !

Athos coborî ; prietenii, care-l așteptau îngrijorați, se bucurară văzîndu-l că sosește teafăr.

— Haide, Athos, haide — zise d'Artagnan — s-o luăm la picior, mai repede, mai repede ; acum, cînd am găsit tot, afară de bani, ar fi o nerozie dacă ne-ar omorî.

Dar Athos umbla mereu la fel de netulburat, cu toate povețele prietenilor, care, văzînd că orice sfat era zadarnic, își potriviră pasul după al lui.

Grimaud și panerul o luaseră frumușel înainte, încît și unul și altul erau în afară de bătaia focului.

După cîteva clipe se auzi pîrîitul unor împușcături îndrăcite.

— Ce-i asta ? întrebă Porthos. Și în cine trag ? Nu aud șuierînd gloanțe și nici nu văd pe nimeni.

— Trag în morții noștri — răspunse Athos.

— Dar morții noștri n-or să răspundă.

— Întocmai ; atunci or să creadă că-i o capcană, or să țină sfat, or să trimită un sol, și cînd și-or da seama de glumă, noi o să fim în afară de pericol. Iată de ce n-are nici o noimă să căpătăm o aprindere de plămîni din alergătură.

— Ei, acum înțeleg și eu ! spuse Porthos, încîntat.

— În sfîrșit ! răspunse Athos, ridicînd din umeri.

În vremea asta, cu ochii la cei patru prieteni care nu-și ieșeau din pas, francezii din tabără strigau cît puteau de bucurie.

În sfîrșit, alt rînd de împușcături detună, și de astă dată gloanțele se turtiră de pietrișul din calea celor patru prieteni, șuierîndu-le a moarte pe la urechi. Băștinașii pătrunseseră în sfîrșit înăuntrul meterezelor.

— Ce oameni nepricepuți ! grăi Athos. Cîți am ucis ? Doisprezece ?

— Poate chiar cincisprezece.

— Cîți am strivit ?

— Opt sau zece.

— Și, în schimb, noi fără nici o zgîrietură ! Ba nu ! Ce-ai la mînă, d'Artagnan ? Îți curge sînge ?

— Nu-i nimic — răspunse d'Artagnan.

— Un glonte rătăcit ?

— Nici măcar atît.

— Atunci ce e ?

După cum am mai spus, Athos îl iubea pe d'Artagnan ca pe un fiu și, cu toată firea lui închisă și neînduplecată, avea pentru tînărul nostru o grijă părintească.

— O zgîrietură — lămuri d'Artagnan. Mi-am prins degetele între două pietre : a zidului și a inelului, așa că mi s-a jupuit pielea.

— Vezi ce înseamnă să ai diamante, jupîne ! spuse disprețuitor Athos.

— Ia te uită ! se minună Porthos. Va să zică se găseşte undeva un diamant ; şi-atunci pentru ce, drace, dacă se găseşte un diamant, noi ne plîngem că n-avem bani ?

— De, cam aşa ceva ! murmură Aramis.

— Bravo, Porthos, de data asta, iată un gînd bun !

— Fără îndoială — răspunse Porthos, umflîndu-se în pene la auzul laudei lui Athos — şi fiindcă se găseşte un diamant, hai să-l vindem.

— Dar — spuse d'Artagnan — acest diamant este diamantul reginei.

— Cu atît mai de înţeles — stărui Athos. Nu-i nimic mai firesc decît ca regina să-l scape pe domnul Buckingham, iubitul ei, şi apoi nimic nu e mai drept decît ca regina să ne scape şi pe noi, prietenii ei ; aşadar vindem diamantul. Ce crede în privinţa asta cuviosia sa ? Nu cer părerea lui Porthos, căci i-o ştim dinainte.

— Socot — spuse Aramis, îmbujorîndu-se — că, neavînd inelul de la vreo iubită, adică nefiindu-i o amintire de dragoste, d'Artagnan poate să-l vîndă.

— Dragul meu, vorbeşti parcă ai fi întruchiparea teologiei. Aşadar, părerea dumitale...

— Să vîndă diamantul — răspunse Aramis.

— Foarte bine ! primi vesel d'Artagnan. Să vindem deci diamantul şi să nu-l mai pomenim.

Împuşcăturile nu conteneau, dar prietenii erau în afară de bătaia flintelor, iar cei din bastion nu mai trăgeau decît ca să se afle cu sufletul împăcat.

— Zău, era şi vremea să-i vină gîndul bun lui Porthos : iată-ne ajunşi în tabără. Aşadar, domnilor, nici un cuvînt mai mult în chestiunea asta. Sînt toţi cu ochii pe noi, ne ies înainte, o să ne ridice pe sus.

Într-adevăr, după cum am mai spus, întreaga tabără fremăta. Peste două mii de oameni luaseră parte ca la un spectacol la izbutita năzdrăvănie a celor patru prieteni, năzdrăvănie a cărei adevărată noimă n-o bănuia nici pe departe nimeni. Nu se auzeau decît strigăte de : „Trăiască ostaşii gărzii !", „Trăiască muşchetarii !" Domnul de Busigny venise cel dintîi să strîngă mîna lui Athos şi să recunoască singur că pierduse prinsoarea. Dragonul şi elveţianul mergeau în urma lui, iar toţi ceilalţi în urma dragonului şi a elveţianului. Pretutindeni fe-

licitări, strîngeri de mînă, îmbrățișări fără sfîrșit și rîsete necurmate pe seama localnicilor ; vălmășagul deveni în cele din urmă atît de mare, încît domnul cardinal, bănuind cine știe ce răzvrătire, trimise pe căpitanul gărzii sale, La Houdinière, să vadă ce se petrecea. Isprava a fost povestită solului cu toate înfloriturile avîntului dezlănțuit.

— Ei, ce e ? îl întrebă cardinalul pe La Houdinière.

— Iată, monseniore — desluși acesta. Trei mușchetari și un soldat din gardă au făcut prinsoare cu domnul de Busigny că se vor duce să ia masa înăuntrul bastionului Saint-Gervais și, în timp ce mîncau, au ținut piept vreme de două ceasuri dușmanului, omorînd nu mai știu cîți localnici.

— Ai întrebat numele celor trei mușchetari ?

— Da, monseniore.

— Cum îi cheamă ?

— Domnii : Athos, Porthos și Aramis.

— Mereu cei trei viteji ai mei ! murmură cardinalul. Și soldatul din gardă ?

— Domnul d'Artagnan.

— Mereu poznașul meu ! Hotărît lucru, trebuie să-i iau pe cîteșipatru la mine.

În aceeași seară, cardinalul vorbi cu domnul de Tréville despre isprava de dimineață, care trecea din gură-n gură în toată tabăra. Domnul de Tréville aflase despre cele întîmplate. chiar de la vajnicii făptuitori și o povesti eminenței sale cu toate amănuntele cuvenite, fără să uite, bineînțeles, episodul ștergarului.

— Domnule de Tréville — zise cardinalul — te rog, poruncește să mi se trimită ștergarul. Voi pune să se brodeze pe el trei flori de crin în fir de aur și-l voi dărui drept flamură companiei dumitale.

— Monseniore — răspunse domnul de Tréville — ar fi o nedreptate pentru ostașii gărzii : domnul d'Artagnan nu face parte din compania mea, ci din a domnului des Essarts.

— Atunci, ia-l la dumneata — hotărî cardinalul. Nu e drept ca acești patru viteji, care se iubesc atît, să nu slujească în aceeași companie.

Chiar în seara aceea, domnul de Tréville dădu vestea cea bună lui d'Artagnan și celor trei mușchetari, poftindu-i pe toți patru să ia a doua zi prînzul cu el.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie — se știe că visul vieții lui era să fie mușchetar. Tustrei prietenii săi erau, de asemenea, nespus de bucuroși.

— Pe legea mea — îi spuse d'Artagnan lui Athos — binecuvîntat ți-a fost gîndul ; așa cum ai spus, am cîștigat și faimă mare, și am și putut lămuri lucruri de căpetenie.

— Despre care vom mai putea vorbi fără să mai fim atît de bănuiți, căci, cu ajutorul Domnului, o să trecem de azi înainte drept oamenii cardinalului.

În aceeași seară, d'Artagnan se duse să-l salute pe domnul des Essarts și să-i vestească totodată că fusese înaintat. Domnul des Essarts, care ținea mult la d'Artagnan, îi propuse atunci să-i vină în ajutor : schimbarea dintr-un corp în altul cerea cheltuieli de echipament. D'Artagnan nu vru să primească, dar, găsind prilejul binevenit, îl rugă să cerceteze valoarea diamantului pe care i-l încredința, spunîndu-i că ar dori să-l schimbe în bani peșin.

A doua zi, la opt dimineața, valetul domnului des Essarts intră la d'Artagnan și-i înmînă un săculeț cu șapte mii de livre în aur. Era prețul diamantului reginei.

Capitolul XVIII

CHESTIUNI FAMILIALE

Athos găsise cuvintele : chestiuni familiale. O chestiune familială scăpa de sub cercetarea cardinalului ; o chestiune familială nu privea pe nimeni ; puteai să-ți vezi în fața lumii de chestiunile tale familiale.

Așadar, Athos găsise cuvintele : chestiuni familiale. Aramis găsise ideea : valeții. Porthos găsise mijloacele : diamantul. Numai d'Artagnan nu găsise nimic, el care pînă atunci fusese cel mai născocitor dintre toți ; dar trebuie să și spunem că era de ajuns să audă numele „Milady" și încremenea pe loc. Ba nu ! Ne înșelăm : el găsise pe cumpărătorul diamantului.

Prinzul de la domnul de Tréville se desfășură într-o încîntătoare voioșie. D'Artagnan purta noua sa uniformă ; cum

avea aproape aceeași statură cu Aramis și cum Aramis — cititorul își amintește — bine plătit de librarul care-i cumpărase poemul, dăduse să i se facă două rînduri de veșminte, îi trecuse prietenului său un echipament întreg.

D'Artagnan ar fi plutit pe aripile fericirii, dacă făptura acelei Milady nu s-ar fi ivit ca un nor întunecat în zarea depărtată.

După prînz, prietenii își dădură întîlnire pentru seara, la locuința lui Athos, ca să ia cele din urmă hotărîri.

D'Artagnan își petrecu ziua plimbîndu-și straiele de mușchetar pe toate ulițele taberei.

Seara, la ceasul hotărît, cîteșipatru erau iarăși laolaltă, nu mai rămîneau decît trei lucruri de chibzuit:

Ce vor scrie cumnatului vicleni Milady;

Ce vor scrie îndemînaticei ființe din Tours;

Și care din valeți va duce scrisorile.

Fiecare și-l lăuda pe-al lui: Athos îl pomenea pe tăcutul Grimaud, care nu vorbea decît cînd stăpînul său îi descleștа gura; Porthos amintea puterea lui Mousqueton, în stare să cotonogească patru oameni de talie obișnuită; Aramis, încrezător în dibăcia lui Bazin, își ridica în slăvi candidatul; în sfîrșit, d'Artagnan avea încredere oarbă în cutezanța lui Planchet și istorisea purtarea lui minunată cu prilejul pățaniei spinoase din Boulogne.

Cele patru vrednice fețe se hărțuiră multă vreme pentru întîietate, dînd loc unor întreceri măreț, pe care nu le vom pomeni aici, de teamă să nu lungim prea mult firul povestirii noastre.

— Din nefericire — vorbi Athos — ar trebui ca trimisul nostru să îmbine în el toate cele patru însușiri pomenite.

— Dar unde să dai de un asemenea valet?

— De negăsit — rosti Athos — de aceea luați-l pe Grimaud.

— Luați-l pe Mousqueton.

— Luați-l pe Bazin.

— Luați-l pe Planchet; Planchet e cutezător și îndemînatic. Așa că întrunește două din cele patru însușiri cerute.

— Domnilor — grăi Aramis — lucrul de căpetenie nu este de a ști care din cei patru valeți ai noștri e cel mai tăcut, cel mai puternic, cel mai dibaci și cel mai cutezător: lucrul de căpetenie este de a ști căruia dintre ei îi plac cel mai mult banii.

— Ceea ce spune Aramis e bine chibzuit — încuviință Athos. Trebuie să folosești mai mult lipsurile oamenilor, decît însușirile lor ; sfințite părinte, sînteți un mare înțelept !

— Negreșit — urmă Aramis — căci avem nevoie să fim slujiți nu numai pentru a izbuti în ceea ce punem la cale, dar și pentru a nu da greș ; dacă n-am izbuti, vai de capete, dar nu de ale valeților !

— Mai încet, Aramis ! îl sfătui Athos.

— Nu de ale valeților, ci de ale stăpînilor. Oare valeții noștri ne sînt atît de credincioși, încît să-și dea viața pentru noi ? Firește că nu.

— Pe legea mea, eu aproape că aș răspunde pentru Planchet.

— Atunci, dragă prietene, adaugă la credința lui din fire o sumă de bani cu care s-o ducă bine, și-n loc de o dată poți să răspunzi pentru el de două ori.

— Dumnezeule mare ! Și totuși vă vor trage pe sfoară — se încăpățînă Athos, care vedea totul în trandafiriu cînd era vorba de lucruri și totul în negru cînd era vorba de oameni. Vor făgădui marea cu sarea, ca să capete bani, și în drum, de teamă, nu vor face nimic. Odată prinși, vor fi strînși cu ușa ; strînși cu ușa, vor mărturisi. Ce dracu ! Nu sîntem copii ! Ca să ajungi în Anglia (Athos coborî glasul), trebuie să străbați toată Franța, împînzită cu spionii și slugile cardinalului ; ca să te urci pe corabie, îți trebuie hîrtie de voie ; ca să te descurci la Londra, trebuie să știi englezește. Iată, eu cred că-i chiar foarte greu.

— Ba de loc — îi răspunse d'Artagnan, care ținea să-și vadă socotelile împlinite. Dimpotrivă, mie mi se pare că-i ușor. La naiba, se înțelege de la sine că dacă te apuci să-i înșiri lordului de Winter cine știe ce lucruri despre nelegiuirile cardinalului...

— Mai încet ! stărui Athos.

— Urzeli și taine de stat — urmă d'Artagnan, ascultînd de sfatul lui Athos — se înțelege că ne-ar trage pe roată de vii ; dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu uitați, cum ai spus chiar dumneata, Athos, că noi îi scriem doar pentru chestiuni familiare ; că-i scriem numai cu scopul de a o împiedica pe Milady, chiar din clipa cînd va fi sosit la Londra, să ne facă vreun rău. Îi voi scrie deci o scrisoare cam în felul următor...

— S-auzim — îl întrerupse Aramis, luîndu-şi de la început o mutră acră.

— „Domnule şi scump prieten..."

— Poftim, scump prieten cînd scrii unui englez — îi curmă vorba Athos. Frumos început, n-am ce zice, d'Artagnan ! Numai pentru cuvîntul ăsta şi o să te sfîşie în bucăţi, în loc să te tragă pe roată de viu.

— Atunci, fie ; voi spune deci, pe scurt : Domnule !

— Poţi să-i spui chiar Milord — fu de părere Athos, care preţuia buna-cuviinţă.

— „Milord, vă amintiţi de micul ţarc cu căpriţe de lîngă Luxemburg ?"

— Bun, iată acum şi Luxemburgul ! O să creadă că te legi şi de regina-mamă ! Asta ne mai lipsea — bombăni Athos.

— Atunci, să spunem aşa : „Milord, mai ţineţi minte ţarcul unde aţi scăpat cu viaţă ?"

— Dragă d'Artagnan — stărui Athos — n-o să fii niciodată în stare să ticluieşti un răvaş ca lumea. „Unde aţi scăpat cu viaţă !" Las-o naibii, e ceva nevrednic. Unui om de lume nu-i aduci niciodată aminte asemenea binefaceri cu care l-ai cinstit. O binefacere amintită e totuna cu o jignire.

— Ah, dragul meu — răspunse d'Artagnan — este într-adevăr o treabă nesuferită şi, dacă-i vorba să scriu sub cenzura dumitale, mai bine mă las păgubaş.

— Şi bine faci. Mînuieşte flinta şi spada, dragul meu, te descurci frumos în astfel de îndeletniciri ; dar lasă condeiul pe seama preacuviosului, asta-i treaba lui.

— Da, într-adevăr — întări Porthos — lasă condeiul pe seama lui Aramis, el îşi scrie teza în latineşte.

— Bine, fie ! se învoi d'Artagnan. Atunci scrie-ne scrisoarea, Aramis ; dar, pe înaltpreasfinţitul nostru papă, ţine-te bine, căci să ştii că, la rîndul meu, o să-ţi caut pete-n soare.

— Asta vreau şi eu — răspunse Aramis, cu acea încredere copilărească pe care orice poet o are în el — dar să mi se spună întîi adevărul. Am prins de ici de colo că această cumnată e o ticăloasă ; m-am încredinţat chiar eu cînd am ascultat-o vorbind cu cardinalul.

— Mai încet, mai încet, fraţilor — spuse iarăşi Athos.

— Dar — urmă Aramis — îmi scapă amănuntele.

— Şi mie la fel — mărturisi Porthos.

D'Artagnan şi Athos se priviră cîtva timp în tăcere. În cele din urmă, după o clipă de reculegere, Athos, mai galben la faţă de obicei, făcu semn că se învoieşte şi d'Artagnan înţelese că-i era îngăduit să vorbească.

— Atunci iată ce trebuie spus — desluşi d'Artagnan. „Milord, cumnata dumneavoastră e o nelegiuită, care a vrut să pună pe cineva să vă omoare, ca să vă moştenească. Dar ea nu se putea căsători cu fratele dumneavoastră, căci era în acelaşi timp măritată în Franţa şi..."

D'Artagnan se opri, ca şi cum ar fi căutat cuvîntul potrivit, cu ochii lui Athos.

— Şi izgonită de soţul ei — urmă Athos.

— Fiindcă fusese înfierată cu fierul roşu — încheie d'Artagnan.

— Ia mai taci! strigă Porthos. Cu neputinţă! Cum? A vrut să pună să-l omoare pe cumnatu-su?

— Da.

— Adică era căsătorită? întrebă Aramis.

— Da.

— Şi soţul ei a băgat de seamă că avea o floare de crin pe umăr? strigă Porthos.

— Da.

Toţi aceşti *da* fuseseră rostiţi de Athos, cu un glas din ce în ce mai posomorît.

— Şi cine a văzut floarea asta de crin? întrebă Aramis.

— D'Artagnan şi cu mine, mai bine zis, pentru a păstra adevărul faţă de scurgerea vremii, eu şi d'Artagnan — răspunse Athos.

— Şi soţul acestei groaznice făpturi mai trăieşte încă? întrebă Aramis.

— Da, mai trăieşte.

— Eşti sigur?

— Sînt sigur.

Urmă o scurtă tăcere de gheaţă, în timpul căreia fiecare îşi simţi sufletul mişcat potrivit firii lui.

— Iată, de data asta — vorbi Athos, curmînd cel dintîi tăcerea — d'Artagnan ne-a dat o minunată schiţă de scrisoare; asta trebuie scris înainte de toate.

— Ei drăcie, ai dreptate, Athos — recunoscu Aramis — e cam greu să ticluieşti aşa ceva. Chiar ministrul justiţiei s-ar simţi încurcat să întocmească o scrisoare atît de tare, şi totuşi

domnul ministru al justiției aduce frumos din condei un proces-verbal. Oricum, tăcere, că scriu !

Într-adevăr, Aramis luă pana, se gîndi cîteva clipe, scrise opt sau zece rînduri cu drăgălașe slove mărunte de femeie, apoi, cu glas dulce și molcom, ca și cînd fiecare cuvînt ar fi fost grijuliu cîntărit, citi cele ce urmează :

— „Milord, persoana care vă scrie aceste cîteva rînduri a avut cinstea să încrucișeze spada cu dumneavoastră într-o ogradă părăsită din strada Infernului. Întrucît de atunci ați binevoit în mai multe rînduri să vă numiți prietenul acestei persoane, ține și ea să îndreptățească această prietenie, printr-o povață folositoare. De două ori era să fiți răpus de o rudă apropiată, pe care o socotiți moștenitoarea dumneavoastră, fiindcă nu știți că, înainte de a se fi căsătorit în Anglia, ea se măritase în Franța. Dar, a treia oară, adică de data aceasta, puteți să-i cădeți pradă. Ruda dumneavoastră a plecat astă-noapte din La Rochelle spre Anglia. Supravegheați-i sosirea, căci are planuri mari și groaznice. Dacă vreți cu tot dinadinsul să știți de ce este în stare, citiți-i trecutul pe umărul stîng."

— Foarte bine, e minunat ! recunoscu Athos. Aramis dragă, ai un stil de secretar de stat. De azi înainte, lordul de Winter va fi cu ochii în patru, bineînțeles dacă scrisoarea ajunge în mîinile lui ; și chiar dacă ar cădea în mîinile eminenței sale, tot n-am putea fi în primejdie. Dar fiindcă valetul care va pleca ar putea să ne facă să credem că a fost la Londra, și el să se oprească la Châtellerault, să nu-i dăm o dată cu scrisoarea decît jumătate din sumă, cu făgăduiala că-i vom da cealaltă jumătate în schimbul răspunsului. Ai diamantul ? urmă Athos.

— Am ceva mai mult, am banii.

Și d'Artagnan aruncă pe masă punga ; la sunetul aurului, Aramis ridică ochii, Porthos tresări ; numai Athos rămase nepăsător.

— Cîți bani ai în săculețul ăsta ? întrebă el.

— Șapte mii de livre, în ludovici de cîte doisprezece franci.

— Șapte mii de livre ! se minună Porthos. Cum, fleacul acela de diamant făcea șapte mii de livre ?

— Pare-se — răspunse Athos — dacă-i vezi cu ochii ! Nu cred ca prietenul nostru d'Artagnan să fi pus de la el.

— Dar, domnilor, noi, în toate astea, nu ne gîndim la regină — le aminti d'Artagnan. Să ne îngrijim puțin și de sănătatea scumpului ei Buckingham. Măcar atîta îi datorăm și noi...

— E drept — recunoscu Athos — dar asta-l priveşte pe Aramis.

— Şi atunci, ce trebuie să mai fac ? întrebă acesta, roşind.

— Dar e foarte simplu — răspunse Athos — ticluieşte a doua scrisoare, pentru cunoştinţa aceea îndemînatică din Tours.

Aramis luă din nou pana, începu iarăşi să se gîndească şi scrise următoarele rînduri, pe care le şi supuse încuviinţării sfatului lor :

— „Scumpa mea verişoară..."

— Ah — făcu Athos — fiinţa aceea îndemînatică e ruda dumitale ?

— Da, o verişoară primară — lămuri Aramis.

— Hai, fie şi verişoară !

Aramis urmă :

— „Scumpa mea verişoară, eminenţa sa cardinalul, ţină-l Domnul în viaţă pentru fericirea Franţei şi spaima duşmanilor regatului, e în ajunul victoriei asupra răzvrătiţilor eretici din La Rochelle ; s-ar putea ca flota engleză, trimisă în ajutorul lor, să nu mai ajungă în faţa oraşului ; îndrăznesc chiar să spun că credinţa mea e că domnul de Buckingham va fi împiedicat să plece, prin cine ştie ce împrejurări. Eminenţa sa este cel mai vestit om politic al vremurilor trecute, prezente şi poate chiar al vremurilor viitoare. Ar stinge şi soarele, dacă soarele l-ar stingheri. Dă aceste frumoase ştiri surorii dumitale, scumpă verişoară. Am visat că englezul acela blestemat a murit. Nu-mi aduc aminte dacă de tăişul fierului sau de otravă, dar ce pot să-ţi spun e că am visat c-a murit şi, după cum ştii, visele nu mă înşală niciodată. Poţi fi, aşadar, încredinţată că mă vei vedea în curînd."

— Minunat ! se bucură Athos. Eşti regele poeţilor, Aramis dragă, glăsuieşti ca în Apocalips şi dezvălui adevărul ca sfînta Evanghelie. Nu-ţi mai rămîne acum decît să pui adresa pe scrisoare.

— E foarte uşor — se învoi Aramis.

Împături frumos hîrtia, apoi scrise :

Domnişoarei Michon, lenjereasă la Tours.

Cei trei prieteni se uitară unul la altul rîzînd : ce păcăleală !

— Acum — urmă Aramis — înţelegeţi, domnilor, că numai Bazin poate duce scrisoarea asta la Tours ; vara mea nu-l cunoaşte decît pe Bazin şi n-are încredere decît în el ; oricare altul ne-ar face să dăm greş. De altminteri, Bazin vrea să ajungă

sus de tot și e om cu carte. Bazin a citit scrisoarea și știe că Sixt al V-lea a ajuns papă după ce păzise purceii ; și cum socoate să îmbrace haina bisericească o dată cu mine, nu deznădăjduiește, la rîndul lui, să ajungă și el într-o zi papă sau cel puțin cardinal ; înțelegeți că un om cu asemenea țeluri în viață nu se va lăsa prins sau, dacă e prins, va îndura orice chin, dar nu va scoate o vorbă.

— Bine, bine — răspunse d'Artagnan — vi-l primesc din toată inima pe Bazin, dar primiți-mi-l și mie pe Planchet : într-o zi, Milady l-a gonit pe poartă cu ciomagul ; Planchet are ținere de minte și, vă spun eu, cînd va întrezări c-ar putea să se răzbune, mai curînd s-ar lăsa cotonogit, decît să se lase păgubaș. Dacă treburile de la Tours sînt treburile dumitale, Aramis, ei bine, cele de la Londra sînt ale mele. Rog, deci, să fie ales Planchet, care, de altminteri, a mai fost cu mine la Londra și știe să spună foarte curățel : *London, sir, if you please* și *my master, lord d'Artagnan*[1] ; încolo, fiți liniștiți : își găsește el drumul și la dus, și la întors.

— Atunci — adăugă Athos — Planchet va primi șapte sute de livre la plecare și șapte sute de livre la întoarcere, iar Bazin trei sute de livre la plecare și trei sute de livre la întoarcere ; în felul ăsta ne mai rămîn din bani cinci mii de livre ; să luăm fiecare dintre noi cîte o mie de livre, pe care să-i cheltuim cum ne-o tăia capul, și să punem deoparte o mie de livre, pe care să-i păstreze preacuviosul, pentru întîmplări neprevăzute, sau pentru nevoile noastre comune. Ce ziceți, da sau ba ?

— Dragă Athos — răspunse Aramis — vorbești ca Nestor, care, știm cu toții, era înțeleptul înțelepților greci.

— Atunci, așa să fie — se învoi Athos — vor pleca Planchet și Bazin ; la urma urmelor, nu-mi pare rău să-l păstrez pe Grimaud : s-a deprins cu metehnele mele, la care țin ; ziua de ieri trebuie să-l fi zdruncinat rău, iar călătoria asta l-ar da gata.

Îl chemară pe Planchet și-i dădură lămuriri ; de altfel, acesta știa despre ce era vorba de la d'Artagnan, care-i și vestise în primul rînd gloria ce-l aștepta, pe urmă suma de bani și în ultimul rînd primejdia.

— Voi dosi scrisoarea în mîneca hainei — spuse Planchet — și dacă mă prinde, o înghit.

---

[1] Londra, domnule, vă rog ; stăpînul meu, lordul d'Artagnan.

— Dar atunci nu-ţi vei mai putea îndeplini sarcina — răspunse d'Artagnan.

— Daţi-mi deseară o copie de pe scrisoare, şi mîine dimineaţă o s-o ştiu pe de rost.

D'Artagnan îşi privi prietenii, de parcă ar fi vrut să le spună : „Vedeţi ? Aşa-i c-aveam dreptate ?"

— Şi acum — urmă el, întorcîndu-se spre Planchet — ai opt zile ca să ajungi pînă la lordul de Winter, şi alte opt zile ca să vii îndărăt. Cu totul, şaisprezece zile ; dacă în a şaisprezecea zi de la plecarea ta, la ora opt dimineaţa, nu te-ai întors, atunci ioc banii, chiar dacă vei veni la opt şi cinci.

— Dacă-i aşa — zise Planchet — cumpăraţi-mi un ceasornic.

— Ia-l pe ăsta — i-l dădu Athos pe al lui, cu mărinimia-i nepăsătoare — şi fii băiat de treabă. Gîndeşte-te că dacă vorbeşti, dacă pălăvrăgeşti sau rătăceşti haimana, stăpînul tău plăteşte cu capul, el care te socoteşte atît de credincios, încît s-a pus chezaş pentru tine. Mai gîndeşte-te însă că dacă din pricina ta i se întîmplă vreo nenorocire lui d'Artagnan, am să te dibui chiar şi-n gură de şarpe şi tot îţi spintec burta.

— Vai, domnule — mormăi Planchet, umilit de bănuială şi mai cu seamă îngrozit de mutra liniştită a muşchetarului.

— Cît despre mine — urmă Porthos, holbîndu-şi ochii ameninţători — ţine minte : eu te jupoi de viu.

— Vai de mine, domnule !

— Iar eu — spuse şi Aramis, cu glasul lui dulce şi catifelat — eu te pîrjolesc la foc mititel, ca un sălbatic.

— Aoleu, domnule !

Şi Planchet se porni pe plîns ; n-am putea spune dacă plîngea de groază, în urma ameninţărilor căzute pe cap, sau de duioşie, văzînd patru prieteni atît de strîns legaţi sufleteşte.

D'Artagnan îi strînse mîna şi-l sărută.

— Vezi tu, Planchet — îl dumiri el — domnii aceştia îţi vorbesc astfel din dragoste pentru mine, dar să ştii că ei ţin la tine.

— Ah, domnule — mărturisi Planchet — sau izbutesc sau mă taie în patru ; şi chiar de m-o tăia în patru bucăţi, fiţi sigur că nici o bucată nu va vorbi.

Hotărîră ca Planchet să plece a doua zi dimineaţă, la ora opt, pentru a putea, aşa cum spusese, să înveţe peste noapte

scrisoarea pe dinafară. Cîştigă astfel douăsprezece ore, încît întoarcerea trebuia să aibă loc în a şaisprezecea zi, la opt seara.

A doua zi dimineaţă, în clipa cînd trebuia să încalece, d'Artagnan, care în adîncul sufletului avea o slăbiciune pentru duce, îl luă pe Planchet deoparte şi-i şopti tainic :

— Ascultă, după ce vei înmîna scrisoarea lordului de Winter şi după ce acesta o va fi citit, îi vei mai spune aşa : „Vegheaţi asupra înălţimii sale lordul Buckingham, căci se pune la cale asasinarea lui". Dar, ascultă, Planchet, asta-i ceva atît de grozav şi atît de însemnat, încît nici prietenilor mei n-am vrut să le spun că-ţi voi încredinţa taina asta ; de mi s-ar da un post de căpitan, şi tot n-aş pune-o pe hîrtie.

— Fiţi liniştit, domnule — răspunse Planchet. Veţi vedea că se poate bizui cineva pe mine.

Şi călare pe un cal minunat, pe care, după douăzeci de leghe, trebuia să-l părăsească pentru a lua diligenţa, Planchet plecă în goană, cu inima puţin cam strînsă din pricina întreitei făgăduieli a muşchetarilor, dar totodată şi cu sufletul nespus de uşor.

Bazin plecă în aceeaşi dimineaţă la Tours ; i se dăduseră opt zile pentru a-şi îndeplini însărcinarea.

Cîtă vreme cei doi valeţi au lipsit, e lesne de înţeles că cei patru tineri stăteau mai mult ca oricînd cu ochiul la pîndă, cu nasul adulmecînd văzduhul, cu urechea ciulită. Îşi petreceau zilele încercînd să prindă orice vorbă, pîndind orice mişcare a cardinalului şi dînd tîrcoale ştafetelor care soseau. Nu o dată se treziseră tremurînd fără voia lor, văzîndu-se chemaţi pe neaşteptate, pentru a li se încredinţa vreo sarcină. De altminteri, trebuiau să fie mereu cu ochii în patru pentru propria lor siguranţă : Milady era o stihie care, răsărită o dată în faţa cuiva, nu-l mai lăsa să doarmă în tihnă.

În dimineaţa celei de a opta zi, Bazin, proaspăt ca totdeauna şi surîzător ca de obicei, intră în birtul lui Parpaillot, tocmai cînd cei patru prieteni se aflau la masă, grăind, după cum fusese înţelegerea :

— Domnule Aramis, iată răspunsul verişoarei dumneavoastră.

Cei patru prieteni schimbară între ei o privire bucuroasă : jumătate din treabă era făcută ; e drept, jumătatea cea mai uşoară.

Aramis luă, roşind fără să vrea, hîrtia cu scrisul necioplit şi lipsit de ortografie.

— Doamne Dumnezeule ! exclamă el, rîzînd. Nu-i nimic de făcut cu biata Michon ; n-o să scrie niciodată ca domnul de Voiture [1].

— Ce est asta piata Migeon ? întrebă elveţianul, care stătea de vorbă cu cei patru prieteni tocmai cînd sosise scrisoarea.

— Doamne, mai nimic — răspunse Aramis. O tînără şi nostimă lenjereasă la care ţineam mult şi căreia i-am cerut cîteva rînduri scrise cu mîna ei, drept amintire.

— Traţe ! bîigui elveţianul. Tacă est la ea nopil cum est scris al ei, adunţi norog mare, gamarad meu.

Aramis citi scrisoarea şi o trecu lui Athos.

— Athos, vezi, te rog, ce scrie.

Athos îşi aruncă privirea pe scrisoare şi, ca să risipească orice bănuială, citi cu glas tare :

— „Dragă vere, sora mea şi cu mine ghicim foarte bine visele şi chiar ne temem groaznic de ele ; dar de visul dumitale sper să se poată spune că minte. Te lăsăm cu bine ! Fii sănătos şi fă aşa ca din cînd în cînd să mai auzim de dumneata. *Marie Michon.*"

— Şi despre ce vis e vorba ? întrebă dragonul, care se apropiase de ei, în vreme ce Athos citea scrisoarea.

— Ta, ta, ta, gare fis ? întrebă şi elveţianul.

— La naiba ! răspunse Aramis. O nimica toată : un vis pe care l-am avut şi pe care i l-am povestit.

— Oh, ta, traţe ! Est nimig tacă subt fis la tine, tar la mine nu est fis niţiodat.

— Eşti foarte fericit — răspunse Athos, ridicîndu-se de pe scaun. Aş vrea să pot spune şi eu tot aşa.

— Niţiodat ! repetă elveţianul, încîntat că un om ca Athos îl invidia pentru ceva. Niţiodat ! Niţiodat !

Văzînd că Athos se ridică de pe scaun, d'Artagnan făcu şi el la fel ; îl luă de braţ şi ieşiră împreună. Porthos şi Aramis rămaseră locului, ca să răspundă glumelor nesărate ale celorlalţi doi. Iar Bazin se duse să se culce pe un maldăr de paie ; şi fiindcă avea o închipuire mai avîntată decît elveţianul, visă

---

[1] Academician, scriitor şi reformator al prozei franceze din secolul al XVII-lea.

că, Aramis ajuns papă, el, Bazin, punea pe creştet pălăria de cardinal.

Dar, cum am mai spus, norocoasa întoarcere a lui Bazin nu îndepărtase decît în parte îngrijorarea ce-i frămînta pe cei patru prieteni. Zilele de aşteptare sînt lungi, şi mai ales d'Artagnan ar fi putut jura că ziua avea acum patruzeci şi opt de ore. Uitase de încetineala silită a corăbiilor şi prea o credea pe Milady puternică. Îşi închipuia că femeia, care i se înfăţişase asemenea unui diavol, se bucura de ajutoare neomeneşti, ca şi dînsa ; la cel mai mic zgomot, i se părea că veneau să-l aresteze şi că-l aduceau pe Planchet, pentru a-l pune faţă în faţă cu el şi cu prietenii lui. Mai mult : încrederea, odinioară atît de mare, în vrednicul picard se topea cu fiecare zi. Neliniştea lui d'Artagnan era atît de cumplită, încît punea stăpînire şi pe Porthos şi Aramis. Numai Athos rămînea nepăsător, ca şi cînd nu l-ar fi ameninţat nici o primejdie şi ar fi trăit aceleaşi zile tihnite. Mai cu seamă în cea de a şaisprezecea zi, nemaiputîndu-şi stăpîni tulburarea şi nemaigăsindu-şi loc, d'Artagnan şi cei trei prieteni rătăceau ca nişte arătări pe drumul pe care trebuia să se întoarcă Planchet.

— Într-adevăr — le spunea Athos — nu sînteţi bărbaţi, sînteţi nişte copii, dacă o femeie poate să vă îngrozească în halul ăsta ! Şi, la urma urmelor, ce se poate întîmpla ? Să ne închidă ? Foarte bine, vom fi scoşi din închisoare : au scos-o ei pe doamna Bonacieux ! Să ne taie capul ? Dar în fiecare zi înfruntăm în tranşee mai mult decît atîta, căci o ghiulea poate să ne sfărîme piciorul, şi sînt convins că atunci cînd chirurgul îţi taie un picior suferi mai mult decît cînd îţi taie călăul capul. Aşteptaţi, oameni buni, în linişte ; peste două, peste patru sau cel mai tîrziu şase ore, Planchet va fi aici ; ne-a făgăduit-o, şi eu pun mare preţ pe făgăduiala lui Planchet, care-mi pare şi mie un băiat foarte cumsecade.

— Dar dacă nu vine ? se îndoi d'Artagnan.

— Ei, dacă nu vine înseamnă c-o fi întîrziat pe drum, atîta tot. O fi căzut de pe cal, s-o fi rostogolit peste vreun pod sau o fi alergat atît de iute, încît o fi căpătat vreo aprindere de plămîni. Ei, domnilor, ţineţi seama şi de împrejurări. Viaţa e aidoma unor mătănii cu boabele din mici neajunsuri, pe care înţeleptul le ia la şir rîzînd. Fiţi înţelepţi ca mine, domnilor ; să stăm la masă şi să bem ; niciodată viitorul nu ţi se înfăţi-

şează mai trandafiriu decît cînd îl priveşti printr-un pahar de Chambertin.

— Foarte bine — răspunse d'Artagnan — dar m-am săturat să tot tremur cînd duc vinul la gură, ca nu cumva să vină din pivniţele acestei Milady.

— Eşti tare cusurgiu — îl mustră Athos. O femeie atît de frumoasă !

— O femeie atît de... însemnată ! adăugă Porthos, cu rîsul lui gălăgios.

Athos tresări şi, trecîndu-şi mîna peste frunte, pentru a-şi şterge sudoarea, se ridică la rîndul lui cu o mişcare nervoasă, pe care n-o putu înfrînge.

Ziua trecu totuşi şi seara veni încet, dar, în cele din urmă, trebui să vină ; cîrciumile se umplură de muşterii ; Athos, care pusese mîna pe partea cuvenită din vînzarea diamantului, nu-l mai părăsea pe Parpaillot. Găsise în domnul de Busigny, care, de altfel, îi poftise la un prînz minunat, un tovarăş vrednic de el. Juca deci ca de obicei, cînd auziră bătînd ora şapte ; tocmai treceau patrulele de ostaşi, cu scop să întărească posturile ; la şapte şi jumătate se auzi sunînd şi stingerea.

— Sîntem pierduţi — şopti d'Artagnan la urechea lui Athos.

— Vrei să spui că am pierdut — răspunse liniştit Athos, scoţînd patru pistoli din buzunar şi aruncîndu-i pe masă. Haideţi, domnilor — urmă el — auziţi că sună stingerea, haidem cu toţii la culcare.

Athos părăsi birtul, urmat de d'Artagnan. Aramis plecă şi el, la braţ cu Porthos. Aramis mormăia printre dinţi versuri, în vreme ce Porthos îşi smulgea, cînd şi cînd, cîte un fir de mustaţă, în semn de cruntă deznădejde. Dar iată că deodată din întuneric se desprinse o umbră cu mlădieri ce nu-i erau străine lui d'Artagnan, şi un glas binecunoscut îi spuse :

— Domnule, v-am adus pelerina, că e răcoare în seara asta.

— Planchet ! strigă d'Artagnan, nebun de bucurie.

— Planchet ! izbucniră Porthos şi Aramis.

— Ei da, Planchet — spuse şi Athos — ce vă cruciţi aşa ? A făgăduit omul că se întoarce la ora opt şi, iată, chiar acum bate opt. Bravo, Planchet, ştii să te ţii de cuvînt, şi dacă vreodată îţi părăseşti stăpînul, îţi păstrez un loc la mine.

— Nu, niciodată — răspunse Planchet — niciodată nu-l voi părăsi pe domnul d'Artagnan.

În acelaşi timp, d'Artagnan simţi că Planchet îi strecoară un răvaş în mînă.

D'Artagnan ardea de dorinţa să-l îmbrăţişeze pe Planchet la sosire, cum îl îmbrăţişase şi la plecare, dar se opri, de teamă ca nu cumva pornirea lui înflăcărată faţă de valet, în plină stradă, să nu bată cuiva la ochi.

— Am scrisoarea — le şopti el lui Athos şi prietenilor.

— Bine — răspunse Athos — să intrăm înăuntru şi s-o citim.

Scrisoarea ardea mîna lui d'Artagnan ; voia să grăbească pasul, dar Athos îl luă de braţ şi tînărul se văzu silit să-şi potrivească mersul după al prietenului.

Intrară, în sfîrşit, în cort, aprinseră o lampă şi, în vreme ce Planchet stătea la intrare, ca să nu dea cineva peste cei patru prieteni, d'Artagnan, cu mîna tremurîndă, rupse sigiliul şi deschise mult aşteptatul răspuns. Acesta cuprindea doar o jumătate de rînd : era un scris cu totul englezesc şi de o scurtime cu totul aparentă.

Thank you, be easy.

Ceea ce însemna : „Mulţumesc, fii liniştit".

Athos luă scrisoarea din mîinile lui d'Artagnan, o apropie de lampă, o aprinse şi nu-i dădu drumul pînă ce nu se făcu toată cenuşă. Apoi îl chemă pe Planchet şi-i spuse :

— Acum, băiatule, poţi să-ţi ceri cele şapte sute de livre, dar, la drept vorbind, nu înfruntai mare primejdie cu un răvaş ca ăsta.

— Apoi eu am tot născocit fel şi chip de mijloace ca să-l dosesc.

— Hai, istoriseşte-ne — îl îmbie d'Artagnan.

— Vedeţi domnule, e cam lungă povestea.

— Ai dreptate, Planchet — grăi Athos. De altminteri a sunat stingerea şi s-ar băga de seamă dacă am ţine lumina aprinsă mai multă vreme decît ceilalţi.

— Fie — primi d'Artagnan — să ne culcăm. Somn uşor, Planchet.

— Pe legea mea, domnule, întîia oară, după şaisprezece zile, o să dorm buştean.

— Şi eu la fel ! zise d'Artagnan.

— Şi eu la fel ! zise Porthos.
— Şi eu la fel ! zise Aramis.
— Ei bine, vreţi să vă spun drept ? Şi eu la fel, domnilor ! zise Athos.

Capitolul XIX

FATALITATE

În vremea asta, Milady, ieşită din minţi, răcnind pe puntea corăbiei ca o leoaică pe care o îmbarcau, fusese ispitită să se zvîrle în mare, ca să se întoarcă la ţărm, neputîndu-se împăca cu gîndul că, deşi batjocorită de d'Artagnan şi ameninţată de Athos, părăsea Franţa fără să se fi putut răzbuna. În curînd, gîndul acesta i se păru atît de nesuferit, încît, oricare ar fi fost urmările, îl rugă pe căpitan cu cerul şi cu pămîntul s-o coboare pe coastă ; dar căpitanul, dornic să iasă din strînsoare, prins între crucişătoarele engleze şi cele franceze ca degetul între scoarţă şi copac, era grozav de grăbit să ajungă în Anglia, aşa că se împotrivi din răsputeri la ceea ce socotea el drept toane de femeie ; îi făgădui însă călătoarei sale, care de altfel îi fusese dată în mare grijă chiar de către cardinal, s-o coboare, dacă marea şi francezii îi vor îngădui, într-unul din porturile Bretaniei, fie la Lorient, fie la Brest ; deocamdată însă, vîntul era neprielnic, marea frămîntată, aşa că pluteau de colo-colo pe lîngă coaste. Nouă zile după ieşirea din Charente, Milady, galbenă la faţă de atîta ocară şi sînge rău, zări în sfîrşit profilîndu-se coastele albăstrii ale Finisterului. Chibzui că pentru a străbate acest colţ al Franţei şi a se întoarce la cardinal îi trebuiau cel puţin trei zile ; încă o zi pentru debarcare, adică, în total, patru zile ; prin urmare, cele nouă zile trecute şi cu alte patru zile făceau la un loc treisprezece zile pierdute ; treisprezece zile în timpul cărora multe întîmplări de seamă se puteau petrece la Londra. Îşi mai zise că, fără îndoială, pe cardinal l-ar fi mîniat întoarcerea ei şi ar

fi ascultat mai binevoitor plîngeri făcute împotriva ei, decît învinuiri pe care ea le-ar fi adus împotriva altora. Lăsă deci să treacă şi Lorient şi Brest, fără a mai stărui pe lîngă căpitan, care, la rîndul lui, se ferise şi el s-o mai stîrnească. Milady îşi urmă deci călătoria, şi chiar în ziua cînd Planchet se îmbarca la Portsmouth pentru Franţa, trimisa eminenţei sale intra triumfătoare în port.

Tot oraşul fremăta de un du-te-vino nemaipomenit : patru mari corăbii, de curînd construite, fuseseră tocmai lansate pe mare ; pe dig, în picioare, Buckingham, de sus pînă jos în aur, scînteind ca totdeauna de diamante şi nestemate, la pălărie cu o pană albă care-i cădea pe umăr, stătea înconjurat de un stat-major aproape la fel de strălucitor ca şi el.

Era una din acele frumoase şi rare zile de iarnă, cînd Anglia îşi aduce aminte că pe cer e un soare. Deşi palid sub vălul amurgului, astrul era neasemuit de frumos ; cobora în zare, împurpurînd bolta şi marea cu dîre de foc şi aruncînd peste turlele şi bătrînele case ale oraşului o ultimă rază aurită, ce se oglindea în geamuri ca văpăile unui pîrjol.

Trăgînd în piept aerul mării, mult mai tare şi mai îmbălsămat în preajma ţărmului, şi măsurînd din ochi toată puterea pregătirilor pe care avea sarcina să le nimicească şi toată puterea acelei oştiri împotriva căreia trebuia să lupte singură — ea, femeie — numai cu cîteva pungi de aur, Milady se compara în mintea ei cu Judith, cumplita evreică, în clipa cînd pătrunsese în tabăra asirienilor şi cînd văzuse vălmăşagul uriaş de care, de cai, de oameni şi de arme pe care trebuia să-l spulbere, aidoma unui nor de fum, doar cu o mişcare a mîinii ei.

Corabia intră în rada portului ; dar cînd să arunce ancora, un mic cuter [1], armat ca pentru război, în chip de pază a coastelor, se apropie de vasul negustoresc şi, lăsîndu-şi barca pe ape, o îndreptă spre scara corăbiei. În barcă se aflau : un ofiţer, un contramaistru şi opt vîslaşi ; numai ofiţerul se sui pe punte, unde fu primit cu tot respectul cuvenit unei uniforme.

Ofiţerul schimbă cîteva vorbe cu stăpînul vasului, îi dădu să citească nişte hîrtii pe care le avea la el şi, la porunca aces-

[1] Vas cu pînze, cu un catarg, uşor de manevrat, întrebuinţat azi numai în navigaţia de plăcere.

tuia din urmă, întreg echipajul, marinari și călători, fură chemați pe punte. În urma acestui soi de apel, ofițerul întrebă cu glas tare numele locului de plecare, drumul și popasurile corăbiei ; la toate aceste întrebări, căpitanul răspunse fără șovăire și fără greutate. După aceea, ofițerul trecu în revistă unul după altul pe toți cîți erau pe vas și, oprindu-se lîngă Milady, o privi cu luare-aminte, dar fără să-i spună nimic. Se întoarse pe urmă către căpitan, îi mai șopti cîteva cuvinte, apoi, ca și cînd corabia trebuia să asculte de atunci înainte numai de el, porunci o manevră pe care echipajul o îndeplini îndată. Vasul porni din nou, însoțit de micul cuter, care plutea pe de lături, amenințîndu-i flancul cu gurile celor șase tunuri ; în același timp, barca urma dîra ce-o lăsa corabia, ca o biată coajă de nucă îndărătul unei namile plutitoare.

În vreme ce ofițerul o cercetase cu privirea, Milady, cum e lesne de închipuit, îl măsurase, la rîndul ei, din cap pînă în picioare. Dar oricît era de obișnuită femeia aceasta să-și înfigă ochii ei de jeratic în inimile celor cărora voia să le smulgă tainele, de data asta dădu de o mutră atît de înghețată, încît nu izbuti să descopere nimic. Ofițerul care se oprise în fața ei și o cercetase în tăcere cu atîta luare-aminte putea să aibă între douăzeci și cinci și douăzeci și șase de ani ; era alb la față, avea ochii ca peruzeaua și cam înfundați în orbite ; gura fină și frumos arcuită rămînea nemișcată în conturul ei fără greș ; bărbia foarte pronunțată mărturisea o putere de voință care, la omul britanic de rînd, e mai totdeauna doar încăpățînare ; fruntea puțin teșită, frunte ce se potrivește poeților, înflăcăraților și ostașilor, era ușor adumbrită de un păr scurt și rar, care, ca și barba ce-i acoperea partea de jos a obrazului, era de un frumos castaniu închis.

Cînd corabia intră în port, coborîse noaptea. Pîcla îngroșa bezna ; doar în jurul farurilor și al felinarelor de pe dig plutea un nimb asemeni celui din jurul lunii, atunci cînd vremea amenință a ploaie. Aerul era apăsător, jilav și rece.

Milady, femeia aceasta atît de tare, simțea că tremură fără să vrea.

Ofițerul ceru să i se arate cuferele călătoarei și porunci să fie coborîte în barcă. După aceea, dîndu-i mîna, o pofti să coboare și ea. Milady îl privi lung, codindu-se.

— Cine sînteți dumneavoastră, domnule, care aveți bunătatea să vă îngrijiți atîta de mine ?

— Puteți să vă dați seama, doamnă, după uniformă. Sînt ofițer în marina engleză — răspunse tînărul.

— Și se obișnuiește oare ca ofițerii din marina engleză să ia în grija lor pe compatrioți, atunci cînd sosesc într-un port al Marii Britanii, și să împingă bunăvoința pînă acolo încît să-i însoțească pe uscat ?

— Da, Milady, se obișnuiește, nu din bunăvoință, ci din prevedere ; în vreme de război, străinii sînt găzduiți într-un loc anumit, pentru a putea rămîne sub supravegherea guvernului pînă ce se vor fi cules toate lămuririle asupra lor.

Aceste cuvinte fură rostite cu cea mai rece bună-cuviință și cea mai desăvîrșită liniște. Totuși, ele nu avură darul s-o potolească pe Milady.

— Dar eu nu sînt străină, domnule — răspunse ea cu accentul cel mai curat care a răsunat vreodată de la Portsmouth pînă la Manchester — mă numesc lady Clarick, și această măsură...

— Această măsură este generală, Milady, și orice încercare de nesupunere ar fi de prisos.

— Atunci, domnule, vă voi urma.

Și dînd mîna ofițerului, Milady începu să coboare scara la capătul căreia aștepta barca. Ofițerul o urmă. Pe jos, la pupa, era întinsă o pelerină mare ; după ce o pofti să se așeze pe acea pelerină, ofițerul luă loc lîngă ea.

— Dați-i drumul ! porunci el marinarilor.

Cele opt lopeți se lăsară toate deodată, cu un singur clipocit și o singură mișcare ; barca părea că zboară pe fața apelor. După cinci minute era la țărm. Ofițerul sări pe chei și întinse mîna femeii. Tot acolo aștepta o trăsură.

— Trăsura e pentru noi ? întrebă Milady.

— Da, doamnă — răspunse ofițerul.

— E așa departe hanul ?

— La celălalt capăt al orașului.

— Să mergem — zise Milady.

Și se urcă hotărîtă în trăsură.

Ofițerul avu grijă ca sipetele să fie bine legate îndărătul trăsurii, apoi, așezîndu-se lîngă Milady, închise portiera. Numaidecît, fără să i se dea vreo poruncă sau să-i spună încotro să meargă, vizitiul porni în goană și se înfundă pe străzile orașului.

O primire atît de stranie trebuia să fie pentru Milady un bogat izvor de cugetare ; cînd îşi dădu seama că tînărului ofiţer nu-i ardea de vorbă, se ghemui într-un colţ şi începu să ia la şir toate bănuielile care-i încolţeau în minte. Totuşi, după un sfert de ceas, mirată de lungimea drumului, se plecă spre portieră, ca să vadă încotro o duceau. Nu se mai zărea nici o casă ; doar copacii păreau că aleargă unii după alţii în noapte, ca nişte mari stafii cernite. Milady se cutremură.

— Dar nu mai sîntem în oraş, domnule — zise ea.

Tînărul ofiţer tăcu chitic.

— Domnule, eu nu merg mai departe, dacă nu-mi spuneţi unde mă duceţi !

Ameninţarea rămase fără răspuns.

— Asta-i prea din cale-afară ! strigă Milady. Ajutor ! Ajutor !

Nici un glas nu răspunse. Trăsura gonea la fel de iute ; ofiţerul părea o stană de piatră.

Milady îi aruncă atunci una din acele groaznice căutături, atît de proprii chipului ei şi care rareori se întîmpla să dea greş. De mînie, ochii ei scînteiau în beznă. Tînărul rămase nepăsător. Milady deschise portiera trăsurii şi vru să sară afară.

— Luaţi seama, doamnă — rosti liniştit tînărul — dacă săriţi, vă puteţi pierde viaţa.

Milady căzu la loc, scrîşnind ; ofiţerul se aplecă şi o privi la rîndul lui, mirat să vadă chipul acela, mai înainte atît de frumos, schimonosit de turbare, aproape hîd. Vicleana înţelese că era pierdută dacă lăsa să i se citească în suflet. Îşi însenină trăsăturile feţei, grăind cu glas plîngător :

— În numele cerului, domnule, spuneţi-mi cui se datorează silnicia aceasta : dumneavoastră, guvernului dumneavoastră sau vreunui duşman al meu ?

— Nu sînteţi supusă la nici o silnicie, doamnă, şi ceea ce vi se întîmplă este urmarea unei măsuri firești pe care sîntem nevoiţi s-o luăm faţă de toţi cei care debarcă în Anglia.

— Aşadar, dumneavoastră nu mă cunoaşteţi, domnule ?

— Este întîia oară cînd am cinstea să vă văd.

— Şi pe cuvîntul dumneavoastră că n-aveţi nici un fel de pică împotriva mea ?

— Nici un fel, vă jur.

Era atîta seninătate, atîta sînge rece, chiar atîta blîndeţe în glasul tînărului, încît Milady se mai potoli.

În cele din urmă, după aproape un ceas de mers, trăsura se opri în faţa unor zăbrele de fier ce închideau un drum neted, ducînd la un castel cu linii aspre, dintr-o bucată parcă, şi singuratic. Aşa cum înaintau, pe un nisip ca pulberea, Milady deslusi un vuiet haotic, pe care-l recunoscu a fi zgomotul valurilor mării, cînd se izbesc de o coastă stîncoasă. Trăsura trecu pe sub două bolţi şi se opri în sfîrşit într-o curte intunecoasă şi pătrată ; portiera se deschise aproape îndată, ofiţerul sări sprinten şi, întinzînd mîna tinerei femei, o ajută să se sprijine şi să coboare destul de liniştită.

— Totuşi — grăi Milady, privind întîi împrejur, apoi spre tînărul ofiţer, cu zîmbetul ei cel mai fermecător — totuşi, orice s-ar spune, sînt ostatică ; firesţe însă că nu pentru multă vreme — adăugă ea. Conştiinţa mea şi cuviinţa dumitale, domnule, mă liniştesc.

Oricît de măgulitoare erau aceste cuvinte, ofiţerul nu răspunse nimic ; scoţînd din cingătoare un fluieraş de argint, ca acela de care se folosesc contramaiştrii pe vasele de război, fluieră de trei ori, pe trei tonuri felurite ; deodată, mai mulţi oameni se iviră, deshămară caii din care ieşeau aburi şi traseră trăsura sub un şopron. Atunci, cu aceeaşi cuviinţă, ofiţerul o pofti pe Milady în casă. Iar ea, cu aceeaşi faţă zîmbitoare, îl luă de braţ şi intră cu el printr-o uşă joasă şi strîmtă, de-a lungul unei săli boltite, care, luminată doar la capătul ei, ducea către o scară de piatră, ce se răsucea în jurul unei muchii de piatră ; se opriră apoi amîndoi în faţa altei uşi ferecate ; după ce tînărul puse în broască cheia ce-o avea la el, uşa se învîrti greoaie pe ţîţîni, dezvăluind vederii camera sortită ostaticei.

Dintr-o singură aruncătură de ochi, Milady cuprinse întreaga încăpere, pînă în cele mai mici amănunte. Era o cameră al cărei mobilier putea sluji tot atît de bine unei închisori, cît şi locuinţei unui om slobod ; totuşi, gratiile ferestrelor şi zăvoarele uşii mărturiseau deschis că era vorba de o închisoare.

O clipă, întreaga putere sufletească a acestei fiinţe, călite totuşi în grele încercări, o părăsi ; căzu într-un jilţ, cu braţele încrucişate, cu fruntea plecată, aşteptînd să vadă intrînd în orice clipă un judecător care să-i pună tot soiul de întrebări. Dar nimeni nu intră, afară doar de doi sau trei soldaţi de

marină, care-i aduseră sipetele și lăzile, le lăsară într-un ungher și se îndepărtară fără nici un cuvînt.

Ofițerul supraveghea toate aceste amănunte cu liniștea-i nedezmințită pe care Milady o băgase de seamă, nerostind la rîndul lui nici un cuvînt și făcîndu-se ascultat doar prin mișcări ale mîinii sau prin semnale cu fluierașul lui. S-ar fi zis că între omul acela și subalterni nu exista limbă vorbită, sau că graiul ajunsese de prisos.

În sfîrșit, nemaiputîndu-se stăpîni, Milady rupse tăcerea.

— În numele cerului, domnule — izbucni ea — ce înseamnă toate astea ? Scoteți-mă din nedumerire. Pot să înfrunt o primejdie pe care s-o prevăd, o nenorocire pe care s-o pricep. Unde sînt și ce sînt aici ? Dacă sînt liberă, ce rost au gratiile astea și zăvoarele de la uși ? Dacă sînt ostatică, ce crimă am săvîrșit ?

— Sînteți aici în camera care vă este sorocită, doamnă. Am primit poruncă să vă iau de pe corabie și să vă însoțesc în acest castel ; am îndeplinit porunca, cred eu, cu toată strășnicia unui soldat, dar și cu toată curtenia unui gentilom. Aici se sfîrșește, cel puțin pînă acum, îndatorirea ce mi s-a încredințat ; celelalte toate privesc pe altcineva.

— Cine e acel cineva ? întrebă Milady. Nu puteți să-mi spuneți numele ?...

Tocmai atunci se auzi un zăngănit puternic de pinteni pe scări ; cîteva voci trecură și se stinseră, în vreme ce zgomotul unui pas singuratic se apropie de ușă.

— Iată-l că vine, doamnă — spuse ofițerul, dîndu-se la o parte și așteptînd într-o ținută plină de respect și de supunere.

În același timp, ușa se deschise și un bărbat se ivi în prag. Era fără pălărie, purta spada la șold și în mînă mototolea o batistă.

Milady crezu că recunoaște umbra ce se desprindea din întuneric ; se sprijini cu o mînă de brațul jilțului și-și întinse gîtul, grăbită să se încredințeze că nu se înșela.

Străinul înaintă încet spre ea. Și pe măsură ce înainta, intrînd în cercul de lumină aruncat de lampă, Milady se dădea fără voia ei îndărăt. Apoi, cînd nu mai avu nici o îndoială, strigă în culmea uimirii :

— Cum asta ! Dumneata ești, scumpe frate ?

— Da, frumoasă doamnă ! răspunse lordul de Winter, salutînd-o pe jumătate curtenitor, pe jumătate în zeflemea. Eu, în carne şi oase.

— Dar atunci, castelul acesta...?

— E al meu.

— Şi camera aceasta ?

— E a dumitale.

— Prin urmare sînt ostatica dumitale ? !

— Cam aşa ceva.

— Dar este o înspăimîntătoare siluire !

— Să lăsăm vorbele mari ; mai bine să ne aşezăm şi să vorbim liniştit, aşa cum se cuvine între un frate şi o soră. Apoi, întorcîndu-se spre uşă, şi văzînd că tînărul ofiţer îi aşteaptă porunca, îi spuse : E bine, îţi mulţumesc ; şi acum, lasă-ne, te rog, singuri, domnule Felton.

Capitolul XX

FRATELE ŞI SORA STAU DE VORBĂ

În timpul cît îi trebui lordului de Winter ca să închidă uşa, să tragă oblonul şi să-şi apropie un scaun de jilţul cumnatei sale, Milady îşi cufundă visătoare privirea în adîncurile tuturor întîmplărilor cu putinţă şi descoperi întreaga urzeală pe care nu putuse nici măcar s-o întrevadă atîta vreme cît nu avusese habar în ce mîini căzuse. Ştia că lordul de Winter era un gentilom vrednic, un vînător aprig, un jucător isteţ, cutezător cu femeile, dar mai ştia că era cu totul nepriceput în ticluieli de uneltiri. Cum de aflase despre sosirea ei ? Cum de pusese mîna pe ea ? Şi de ce o ţinea acolo ?

Este drept, unele cuvinte ale lui Athos îi dovediseră că întrevederea ei cu cardinalul ajunsese şi la urechi străine ; dar nici nu putea crede că Athos izbutise să-i pună bețe în roate atît de repede şi de straşnic. Îi era mai curînd teamă să nu se fi descoperit tot ce învîrtise odinioară în Anglia. Poate că Buckingham ghicise că ea fusese aceea care-i tăiase cele două

giuvaere şi voia să se răzbune pentru această mică trădare ; dar Buckingham nu era în stare să lovească într-o femeie, mai ales dacă femeia ar fi fost împinsă la vreo faptă dintr-un simţămînt de gelozie.

Această presupunere i se păru cea mai apropiată de adevăr ; crezu că era vorba de o răzbunare pe trecut şi nu de o întîmpinare a viitorului. Deocamdată, şi în orice caz, mai bine că se vedea căzută în mîinile cumnatului ei, pe care nădăjduia să-l îmbrobodească, decît în mîinile vreunui duşman făţiş şi şmecher.

— Da, să vorbim, scumpe frate — spuse ea cu un fel de voioşie, hotărîtă fiind să tragă din convorbire, în pofida gîndurilor ascunse ale lordului de Winter, lămuririle de care avea nevoie, pentru a şti cum să se poarte în viitor.

— Te-ai hotărît totuşi să te întorci în Anglia — grăi lordul de Winter — deşi mi-ai mărturisit pe faţă, în atîtea rînduri, la Paris, că nu vei mai pune niciodată piciorul pe pămîntul Marii Britanii ?

Milady răspunse la întrebare printr-o altă întrebare.

— Înainte de toate — începu ea — dumireşte-mă cum de m-ai pîndit atît de straşnic, încît să afli din vreme nu numai că sosesc, dar chiar şi ziua, ora şi portul în care soseam.

Lordul de Winter folosi şi el aceleaşi mijloace ca Milady, socotind că, de vreme ce cumnata lui le folosea, erau cele mai bune.

— Spune-mi şi dumneata, scumpă soră — întrebă el — ce-ai venit să faci aici, în Anglia ?

— Dar am venit să te văd ! răspunse Milady, fără să-şi dea seama ce mult întărea, prin răspunsul ei, bănuielile pe care scrisoarea lui d'Artagnan le stîrnise în mintea cumnatului, şi vrînd doar să-i cucerească bunăvoinţa printr-o minciună.

— Ah, ca să mă vezi ! mormăi, cu tîlc, lordul de Winter.

— Firesţe, ca să te văd. Ce-i de mirare în asta ?

— Şi n-ai venit în Anglia cu nici un alt scop decît să mă vezi ?

— Nu.

— Aşadar, numai pentru mine ţi-ai dat osteneala să treci Canalul Mînecii ?

— Da, numai pentru dumneata.

— Drace ! Dar grozavă dragoste, surioară !

— Nu sînt eu oare cea mai apropiată rudă a dumitale ? îl întrebă Milady, cu glasul celei mai înduioşătoare nevinovăţii.

— Şi chiar singura mea moştenitoare, nu-i aşa ? vorbi la rîndul lui lordul de Winter, uitîndu-se drept în ochii ei.

Oricît de mare îi era puterea de stăpînire, Milady tresări totuşi, iar lordul de Winter simţi tresărirea, căci pusese mîna pe braţul cumnatei sale cînd rostise ultimele cuvinte.

Într-adevăr, lovitura era făţişă şi adîncă. Cel dintîi gînd la care Milady se oprise fusese Ketty : o trădase şi-i destăinuise lordului ura aceea hapsînă pe care chiar ea şi-o dăduse copilăreşte în vileag faţă de camerista ei ; îşi mai aminti, de asemenea, cum îşi ieşise din fire împotriva lui d'Artagnan, fiindcă acesta cruţase viaţa cumnatului ei.

— Nu înţeleg, milord — adăugă ea, pentru a cîştiga timp şi a-l face pe potrivnic să vorbească. Ce vrei să spui şi ce se ascunde sub cuvintele dumitale ?

— Oh, Doamne Dumnezeule, nimic ! răspunse lordul de Winter cu o voioşie prefăcută. Doreşti să mă vezi şi vii în Anglia. Eu aflu de această dorinţă sau, mai bine zis, bănuiesc că o ai şi, ca să te scutesc de plictiselile unei sosiri noaptea într-un port, de oboseala unei debarcări, trimit pe unul din ofiţerii mei în întîmpinarea dumitale ; îi dau o trăsură pe seama lui şi el te aduce în acest castel, a cărui pază mi-a fost încredinţată, unde vin în fiecare zi şi unde, pentru ca îndoita noastră dorinţă de a ne vedea să se împlinească, pun să ţi se pregătească o cameră. Ce vezi dumneata mai de mirare în tot ce-ţi spun, decît în ceea ce mi-ai spus dumneata ?

— Nu, ceea ce găsesc eu de mirare este că ţi s-a dat de veste despre sosirea mea.

— Cu toate astea e lucrul cel mai firesc, scumpa mea soră ; n-ai văzut că, înainte să intre în radă, căpitanul micii dumitale corăbii a trimis o luntrişoară cu registrul de bord şi lista echipajului, tocmai pentru a căpăta voie să pătrundă în port ? Eu sînt comandantul portului, aşa că atunci cînd mi s-a adus registrul, am văzut acolo numele dumitale. Inima mi-a spus ceea ce-mi întăreşte acum graiul dumitale, adică în ce scop ai înfruntat pericolul unei mări atît de vitrege sau, cel puţin, atît de obositoare pe vremea asta, şi am trimis cuterul meu ca să te întîmpine. Restul îl ştii.

Milady înţelese că lordul de Winter minţea şi se înfricoşă mai tare.

— Frate — urmă ea — nu era milord Buckingham cel pe care l-am zărit pe dig, seara, cînd am sosit?

— Chiar el. Ah, pricep de ce vederea lui te-a izbit — adăugă lordul de Winter. Vii dintr-o țară unde trebuie să se vorbească mult de el și știu că pregătirile lui împotriva Franței dau de gîndit prietenului dumitale, cardinalul.

— Prietenul meu, cardinalul! exclamă Milady, văzînd că și în privința asta, ca și în cealaltă, lordul de Winter părea să știe multe.

— Cum, nu-i prietenul dumitale? spuse în treacăt lordul. Iartă-mă, așa credeam, dar o să mai vorbim noi de milordul duce, deocamdată să nu ne îndepărtăm de la întorsătura sentimentală pe care o luase convorbirea noastră: spuneai că ai venit să mă vezi.

— Da.

— Bine! Ți-am răspuns că vei avea totul după pofta inimii și ne vom vedea în fiecare zi.

— Va trebui deci să rămîn o veșnicie aici? întrebă Milady cu oarecare teamă.

— Găsești că nu ești destul de bine găzduită, surioară? Spune-mi tot ce-ți lipsește și voi da îndată poruncă să ți se aducă.

— Dar n-am nici femeile, nici oamenii mei...

— Îi vei avea, doamnă. Spune-mi numai cum îți ținea casa întîiul dumitale soț și, deși nu sînt decît cumnatul dumitale, îți voi rîndui casa în același fel.

— Întîiul meu soț! strigă Milady, ațintindu-și ochii înspăimîntați asupra lordului de Winter.

— Da, soțul dumitale, francezul; nu vorbesc de fratele meu. De altminteri, dacă l-ai uitat, cum mai e încă în viață, aș putea să-i scriu și mi-ar trimite toate lămuririle.

Milady simți pe frunte broboane de sudoare rece.

— Glumești — rosti ea cu glas înăbușit.

— Glumesc, eu? întrebă lordul, sculîndu-se de pe scaun și dîndu-se un pas îndărăt.

— Sau, mai curînd, mă jignești — urmă ea, apăsînd cu mîinile-i ca niște gheare brațele jilțului și proptindu-se, cu gînd să se ridice.

— Să te jignesc pe dumneata, eu? urmă lordul de Winter, disprețuitor. Crezi oare, doamnă, că mai e cu putință?

— Într-adevăr, domnule — grăi Milady — sau eşti beat, sau eşti nebun ; pleacă de aici şi trimite-mi o femeie.

— Femeile nu-şi ţin gura, surioară ! Nu s-ar putea oare să-ţi slujesc eu drept cameristă ? În felul acesta, tainele ar rămîne între noi.

— Obraznicule ! răcni Milady şi, ca şi cînd ar fi fost împinsă de un arc, sări asupra lordului, care o aştepta cu braţele încrucişate, dar şi cu o mînă pe mînerul spadei.

— Ei ! Ei ! făcu el. Ştiu că ai obiceiul să ucizi oamenii, dar, ia seama, eu mă voi apăra chiar împotriva dumitale.

— Da, ai dreptate — urmă Milady — te cred destul de mişel ca să ridici mîna asupra unei femei.

— Poate că da ; de altminteri, aş avea o dezvinovăţire : îmi închipui că mîna mea nu va fi întîia mînă de bărbat care te va fi atins.

Şi, cu o mişcare molcomă şi acuzatoare, lordul arătă umărul ei stîng, pe care-l atinse aproape cu degetul.

Milady scoase un răcnet înăbuşit şi se dădu îndărăt pînă în ungherul încăperii, asemenea unei pantere care încearcă să se încordeze pentru a se repezi.

— Urlă cît îţi place — strigă şi lordul de Winter — dar nu încerca să muşti, căci, bagă de seamă, asta s-ar întoarce împotriva dumitale ; aici nu sînt avocaţi care să rînduiască din vreme moştenirile şi nici cavaleri rătăcitori care să-mi caute pricină pentru frumoasa doamnă pe care o ţin ferecată ; în schimb, am la îndemînă judecători care vor hotărî soarta unei femei îndeajuns de nerușinate ca să se strecoare bigamă în patul lordului de Winter, fratele meu mai mare, şi, ia bine seama : judecătorii te vor trimite în faţa unui călău care-ţi va dichisi amîndoi umerii la fel.

Ochii ei scăpărau asemenea străfulgerări, încît, deşi era bărbat şi înarmat cu spada în faţa unei femei fără armă, lordul simţi bruma spaimei strecurîndu-i-se pînă în adîncul sufletului ; urmă totuşi, din ce în ce mai mînios :

— Da, înţeleg, după ce l-ai moştenit pe fratele meu, ţi-ar fi plăcut grozav să mă moşteneşti şi pe mine ; dar îţi spun dinainte : poţi să mă ucizi sau să pui să mă ucidă, eu mi-am luat toate măsurile ; nici o leţcaie din averea mea nu va trece în mîinile dumitale. Nu eşti destul de bogată, dumneata care ai aproape un milion, şi nu puteai oare să te opreşti din drumul dumitale păcătos, dacă nu făceai răul decît din plăcerea

nemărginită și nebunească de a-l face ? Uite, îți mărturisesc, dacă memoria fratelui meu mi-ar fi sfîntă, te-aș trimite într-o temniță de-a statului, unde să-ți putrezească oasele, sau la Tyburn, ca să saturi poftele marinarilor ; eu am de gînd să tac, dar și dumneata îndură-ți liniștită surghiunul ; peste zece sau cincisprezece zile voi pleca spre La Rochelle, cu armata. În ajunul plecării mele însă, o corabie va veni să te ia și te va duce în coloniile noastre din sud. Voi fi de față la plecarea dumitale și, fii pe pace, îți voi da un însoțitor care-ți va zbura creierii la prima încercare ce ai face-o de a te întoarce în Anglia sau pe continent.

Milady asculta cu atîta luare-aminte, încît ochii ei, din care țîșneau flăcări, aproape că-i ieșiseră din cap.

— Da, și pînă atunci vei locui în acest castel — urmă lordul de Winter. Zidurile sînt groase, ușile sînt zdravene, zăbrelele sînt tari — de altminteri fereastra dumitale e chiar deasupra mării ; oamenii mei, care-mi sînt credincioși cu trup și suflet, veghează în jurul camerei dumitale și păzesc toate trecerile care duc spre curte ; apoi, chiar ajunsă în curte, tot ai mai avea de trecut prin trei rînduri de zăbrele. Porunca mea este limpede : un singur pas, o singură mișcare sau vorbă care ar aduce a evadare, și se va trage asupra dumitale ; dacă vei fi împușcată, justiția engleză îmi va fi, nădăjduiesc, recunoscătoare că am scutit-o de o belea. Iată, trăsăturile dumitale își capătă iar liniștea, chipul dumitale își găsește iar siguranța de sine : cincisprezece zile, douăzeci de zile, îți spui dumneata, haida-de ! Pînă atunci, cu mintea mea isteață, născocesc eu ceva ; cu mintea mea drăcească, îmi dibui eu prada ! Pînă în cincisprezece zile, îți spui dumneata, nici nu mai sînt aici. Ei bine, încearcă numai !

Văzîndu-se dată în vileag, Milady își înfipse unghiile în carne, pentru a-și stăpîni orice semn ce ar fi trădat pe fața ei alt simțămînt decît al spaimei. Lordul de Winter urmă :

— L-ai văzut pe ofițerul care comandă aici, în lipsa mea, așa că îl cunoști ; după cum ți-ai dat singură seama, este în stare să asculte o poruncă, fiindcă, așa cum te știu, nu cred să fi călătorit de la Portsmouth pînă aici fără să fi încercat să-i scoți vorbele din gură. Ce zici ? O statuie de marmură ar fi fost mai rece și mai mută ? Ți-ai încercat pînă acum puterea ademenirilor dumitale asupra multor bărbați și, din nefericire, ai izbutit totdeauna ; încearcă însă și asupra aces-

tuia. La naiba! Dacă-i vii de hac, atunci, mărturisesc, eşti dracul pe pămînt! Se duse la uşă şi o deschise dintr-o dată. Chemaţi-l pe domnul Felton! porunci el. Aşteaptă o clipă şi o să i te dau în seamă.

Între cele două fiinţe coborî o tăcere ciudată, în timpul căreia se auzi zgomotul unui pas molcom şi regulat care se apropia. Apoi, în umbra coridorului se ivi conturul unei făpturi omeneşti, şi tînărul locotenent, despre care am mai vorbit, se opri în prag, aşteptînd porunca lordului.

— Intră, dragul meu John — îl pofti lordul de Winter — intră şi închide uşa.

Tînărul ofiţer intră.

— Şi acum — grăi lordul — priveşte această femeie: e tînără, frumoasă şi cum nu se poate mai fermecătoare. Ei bine, e o dihanie care, la douăzeci şi cinci de ani, s-a făcut vinovată de tot atîtea nelegiuiri cîte poţi citi într-un an în catastifele tribunalelor noastre; glasul ei ţi se strecoară în vine, frumuseţea ei slujeşte drept momeală pentru prada care-i cade în gheare, trupul ei plăteşte tot ce a făgăduit — căci se cuvine să-i dăm şi ce-i al ei. Va încerca să te ademenească, va încerca poate să te şi ucidă; te-am scos din nevoi, Felton, te-am făcut locotenent; ba odată ţi-am scăpat şi viaţa, ştii cu ce prilej; sînt pentru dumneata nu numai un ocrotitor, ci şi un prieten, nu numai un binefăcător, ci şi un tată; această femeie s-a întors în Anglia ca să unelteaască împotriva zilelor mele; ţin acum şarpele în mîini; ei bine, te chem şi-ţi grăiesc aşa: prietene Felton, John, copilul meu, păzeşte-mă şi, mai ales, păzeşte-te de această femeie; jură-mi pe mîntuirea sufletului dumitale că o vei păzi cu toată străşnicia, ca să-şi primească ispăşirea cuvenită. John Felton, mă bizui pe cuvîntul tău; John Felton, am încredere în buna ta credinţă.

— Milord — răspunse tînărul ofiţer, încărcîndu-şi privirea-i senină cu toată ura pe care o putu găsi în străfundul inimii lui — milord, vă jur că totul se va face aşa precum doriţi.

Milady primi această privire ca un oşîndit stors de vlagă: nu, era cu neputinţă să-ţi închipui o căutătură mai supusă şi mai blîndă decît aceea care plutea în acea clipă pe frumosul ei chip. Chiar lordul de Winter abia putu recunoaşte tigroaica împotriva căreia, ceva mai devreme, se simţea gata să lupte.

— Nu va ieşi niciodată din această încăpere, auzi, John ? urmă lordul. Nu va schimba nici o vorbă cu nimeni ; nu va vorbi decît cu dumneata, dacă, bineînţeles, vei binevoi să-i faci această cinste.

— E de ajuns, milord, am jurat.

— Şi acum, doamnă, încearcă să te împaci cu Dumnezeu, căci oamenii şi-au rostit cuvîntul lor.

Milady lăsă să-i cadă capul, ca şi cînd s-ar fi simţit strivită sub această judecată. Lordul de Winter părăsi încăperea, făcîndu-i semn lui Felton, care ieşi în urma lui şi închise uşa. După o clipă, pe sală se auzi pasul greoi al unui soldat din marină, care făcea de strajă cu cuţitul la brîu şi cu flinta în mînă.

Milady rămase cîteva clipe nemişcată, socotind că cineva o urmărea poate prin gaura cheii ; apoi, ridicîndu-şi încet ochii, în care se oglindea aceeaşi năprasnică pornire de ură şi de sfidare, dădu fuga să asculte la uşă şi să privească pe fereastră, şi se întoarse ca să se afunde într-un jilţ adînc, dusă pe gînduri.

Capitolul XXI

OFIŢER !

În vremea asta, cardinalul aştepta veşti din Anglia, dar veşti bune nu soseau ; doar rele şi ameninţătoare.

Oricît de împresurată ar fi fost La Rochelle, oricît de sigură părea izbînda datorită măsurilor luate şi mai ales a digului care nu lăsa să pătrundă nici o luntre în oraşul asediat, blocada putea totuşi să mai ţină vreme îndelungată ; şi era mare ocară pentru oştirile regelui şi mare plictiseală pentru domnul cardinal, care, e drept, nu se mai îndeletnicea cu vrajba dintre Ludovic al XIII-lea şi Ana de Austria, aceasta fiind fapt împlinit, ci se gîndea cum să împace pe domnul de Bassompierre care se afla în ceartă cu ducele d'Angoulême.

Cît priveşte pe fratele regelui, deşi pornise asediul, lăsa pe seama cardinalului grija de a-l duce la capăt.

Oraşul, în ciuda nemaipomenitei încăpăţînări a primarului, încercase un fel de răzvrătire, cu scop să se predea oştirii regeşti ; primarul trimisese la spînzurătoare pe răzvrătiţi. Această ispăşire potoli capetele cele mai înfierbîntate, care chibzuiră atunci să moară mai bine de foame. Moartea aceasta li se părea ceva mai nepripită şi mai puţin neînduplecată decît spînzurătoarea.

La rîndul lor, asediatorii prindeau cînd şi cînd soli pe care cei din La Rochelle îi trimiteau la Buckingham sau ştafete pe care Buckingham le trimitea celor din La Rochelle. Şi într-un fel şi în altul, judecata se sfîrşea iute-iute. Domnul cardinal rostea doar un cuvînt : Spînzurat ! Regele era poftit să vină să ia parte la spînzurare. Plictisit, suveranul îşi alegea un loc bun, ca să nu-i scape nici unul din amănuntele ispăşirii — oricum, asta îl mai distra puţin şi-i dădea ghes să îndure asediul, dar tot nu-l împiedica să se plictisească de moarte şi să vorbească mereu de întoarcerea lui la Paris ; astfel încît, dacă ar fi lipsit solii şi spionii, eminenţa sa, cu toată închipuirea-i bogată, ar fi fost pusă la grea încercare.

Totuşi, vremea trecea şi orăşenii nu mai capitulau ; cel din urmă spion care fusese prins ducea o scrisoare. Această scrisoare îl vestea pe Buckingham că oraşul ajunsese la capătul puterilor, dar în loc de a adăuga : „Dacă ajutorul dumneavoastră nu soseşte înainte de cincisprezece zile, ne vom preda", scrisoarea spunea : „Dacă ajutorul dumneavoastră nu soseşte înainte de cincisprezece zile, cînd va sosi ne va găsi pe toţi morţi de foame". Localnicii nu mai nădăjduiau deci decît în Buckingham. Buckingham era mîntuitorul lor. Dacă într-o zi ar fi fost încredinţaţi că nu trebuiau să se mai bizuie pe Buckingham, fără îndoială că o dată cu speranţa li s-ar fi năruit şi dîrzenia.

Cardinalul aştepta deci cu mare nerăbdare veşti din Anglia, care să-l înştiinţeze că Buckingham nu va veni.

Problema cuceririi oraşului pe calea armelor, dezbătută adesea în consiliul regelui, fusese totdeauna înlăturată ; în primul rînd, La Rochelle părea cu neputinţă de cucerit, apoi cardinalul, orice ar fi spus, ştia că grozăvia sîngelui vărsat într-o ciocnire în care francezii trebuiau să lupte împotriva francezilor ar fi întors politica cu şaizeci de ani în urmă ; şi

cardinalul era pe atunci ceea ce numim azi un om al progresului. În adevăr, jefuirea oraşului La Rochelle şi uciderea a trei sau patru mii de hughenoţi, care ar fi căzut în lupte, semăna prea mult, în 1628, cu măcelul din noaptea sfîntului Bartolomeu, din anul 1572; apoi, mai presus de toate, această ultimă măsură pe care regele, ca bun catolic, n-ar fi înlăturat-o de loc, se lovea neîndurător de argumentul generalilor asediatori: La Rochelle nu putea fi doborîtă decît prin înfometare.

Cardinalul nu-şi putea alunga din minte şi unele temeri din pricina cumplitei sale trimise, căci şi el înţelesese ciudatele proporţii ale acestei femei, aci năpîrcă, aci leoaică. Îl trădase oare? Murise? În tot cazul, o cunoştea îndeajuns pentru a-şi da seama că, lucrînd pentru el sau împotriva lui, prietenă sau vrăjmaşă, tot n-ar fi rămas locului fără mari piedici în cale; dar de unde veneau piedicile? Iată ceea ce nu putea şti.

De altminteri, el avea încredere — şi pe bună dreptate — în Milady: ghicise în trecutul ei lucruri groaznice, pe care numai mantia sa roşie le putea acoperi; şi simţea că, pentru o pricină sau alta, această femeie îi va rămîne credincioasă, putînd să găsească numai în el un sprijin mai mare decît primejdia ce-o ameninţa.

Se hotărî deci să ducă singur războiul şi să nu mai aştepte nici un ajutor străin, afară doar de cine ştie ce noroc picat din cer. Puse deci să se înalţe mai departe faimosul dig care trebuia să înfometeze La Rochelle; şi în vreme ce-şi arunca privirea asupra nefericitului oraş, care închidea între zidurile lui atîta mizerie oarbă şi atîta eroică virtute, cardinalului îi răsări în minte lozinca lui Ludovic al XI-lea — înaintaşul său politic, după cum el însuşi era înaintaşul lui Robespierre — acea vrednică lozincă a tovarăşului lui Tristan[1]: „Dezbină şi domneşte".

Pe cînd asedia Parisul, Henric al IV-lea punea să se arunce peste zidurile oraşului pîine şi merinde; cardinalul porunci să se arunce fituici prin care arăta localnicilor cît era de nedreaptă, de îngustă şi de sălbatică purtarea căpeteniilor lor; aceste căpeteni aveau grîu din belşug, dar nu-l împărţeau; erau credincioşi altei lozinci — căci aveau şi ei lozinci: să

[1] Căpetenia mareşalilor Franţei sub Carol al VII-lea şi Ludovic al XI-lea, bărbat viclean şi crud.

piară femeile, copiii, bătrînii, dar să rămînă teferi şi zdraveni bărbaţii care trebuiau să le apere zidurile. Pînă atunci, fie din devotament, fie din neputinţă de a lupta împotrivă, această lozincă — fără a se bucura de încuviinţarea tuturor — începuse a trece de la teorie la practică ; dar răvaşele se încumetară s-o lovească. Ele aminteau bărbaţilor că femeile, copiii şi bătrînii lăsaţi să piară de foame erau soţiile, fiii, părinţii lor ; că ar fi fost mai drept să îndure cu toţii aceeaşi năpastă, pentru ca starea tuturor laolaltă să fie izvorul unor hotărîri obşteşti.

Aceste fiţuici avură urmarea pe care cel ce le pusese la cale o putea nădăjdui, deoarece ele îndemnară un mare număr de localnici să pornească negocieri pe seama lor cu oştirea regească.

Dar tocmai cînd cardinalul vedea rodind ticluirile sale, bucuros de a le fi folosit, un locuitor din La Rochelle, care izbutise, Dumnezeu ştie cum, să străbată liniile ostăşeşti, în pofida straşnicei supravegheri a lui Bassompierre, a lui Schomberg şi a ducelui d'Angoulême, supravegheaţi la rîndul lor de cardinal, un locuitor din La Rochelle, spunem, pătrunse în oraş venind din Portsmouth şi povesti că văzuse acolo o flotă nemaipomenită, gata să ridice ancora înainte de opt zile. Mai mult, Buckingham vestea primarului că marea ligă împotriva Franţei va fi în sfîrşit fapt împlinit şi că regatul se va vedea călcat în acelaşi timp de armatele engleze, de cele imperiale şi spaniole. Această scrisoare fu citită localnicilor în toate pieţele oraşului. Se lipiră copii în toate colţurile străzilor şi chiar acei care începuseră negocieri cu oastea maiestăţii sale le curmară, hotărîţi să aştepte marele ajutor, vestit cu surle şi trompete.

Împrejurarea aceasta neaşteptată trezi în cardinal neliniştea de la început, silindu-l, fără voia lui, să-şi îndrepte iarăşi privirea de partea cealaltă a mării.

În vremea asta, scutită de grijile ce frămîntau pe singura şi adevărata ei căpetenie, oştirea regelui se pusese pe trai vesel ; în tabără nu lipseau nici merindele, nici banii ; toate unităţile se întreceau în îndrăzneală şi-n veselie. Să prindă spioni şi să-i spînzure, să se încumete la fapte năzdrăvane pe dig sau pe mare, să născocească trăsnăi, să le înfăptuiască fără teamă — iată în ce chip îşi petreceau ostaşii zilele, care li se păreau prea scurte, dar care, dimpotrivă, păreau nesfîrşit de lungi

nu numai orășenilor măcinați de foame și teamă, ci și cardinalului care-i împresura atît de strașnic.

Uneori, cînd cardinalul, mereu călare ca cel din urmă jandarm al oștirii, își plimba privirea gînditoare asupra lucrărilor atît de încete față de ceea ce ar fi dorit, lucrări ridicate din porunca lui de ingineri aduși din toate colțurile Franței, dacă întîlnea întîmplător vreun mușchetar din compania domnului de Tréville, atunci se apropia de el, îl certa într-un anume fel și, nerecunoscînd pe nici unul din cei patru tovarăși ai noștri, își îndrepta aiurea privirea lui atît de adîncă și gîndirea lui atît de cuprinzătoare.

Într-o zi, pe cînd, ros de o plictiseală de moarte, fără nădejde în negocierile cu orașul, fără știri din Anglia, cardinalul ieșise, întovărășit numai de Cahusac și de La Houdinière, cu scopul doar de a lua aer și mergea de-a lungul țărmului, îmbinîndu-și nemărginirea visurilor cu nemărginirea oceanului, ajunse cu calul la pas pe o colină ; din vîrful colinei zări, îndărătul unui gard de mărăcini, șapte oameni tolăniți pe nisip și înconjurați de sticle goale, în bătaia unui soare atît de fugarnic în acele zile ale anului. Patru dintre acești oameni erau mușchetarii noștri, care tocmai se pregăteau să asculte citirea unei scrisori primită de unul din ei. Scrisoarea era atît de atrăgătoare, încît lăsaseră baltă cărțile de joc și zarurile pe o tobă.

Ceilalți trei se îndeletniceau cu destupatul unei uriașe damigene cu vin de Collioure : erau valeții acestor domni.

După cum am mai spus, cardinalul era în toane rele și, cînd se afla în astfel de toane, nimic nu-i sporea ursuzenia ca veselia altora. De altfel, își vîrîse de-a surda în cap că amărăciunile lui stîrneau veselia celorlalți. Făcîndu-le semn lui La Houdinière și lui Cahusac să se oprească, descălecă și se apropie de chefliii ce-i dădeau de bănuit, cu nădejdea că nisipul care-i înăbușea pașii și mărăcinii care-l ascundeau vederii îl vor ajuta să prindă crîmpeie din convorbirea ce i se părea atît de ademenitoare. La numai zece pași de gard, recunoscu ciripeala gasconă, și cum știa că cei cu pricina erau mușchetari, cardinalul nu se îndoi că ceilalți trei trebuiau să fie așa-zișii „nedespărțiți", adică Athos, Porthos și Aramis.

E de prisos să mai spunem că descoperirea îi sporise dorința de a le asculta vorba ; în ochi îi juca o sclipire stranie și se apropie de mărăcini tiptil ca o pisică ; dar abia putuse prinde cîteva silabe vagi și încîlcite, cînd un strigăt răsunător și scurt

îl făcu să tresară, trezind totodată luarea-aminte a muşchetarilor.

— Ofiţer ! strigă Grimaud.

— Nu cumva vorbeşti, caraghiosule ? mormăi Athos, ridicîndu-se într-un cot şi pironindu-şi valetul cu priviri fulgerătoare.

Grimaud tăcu chitic, mulţumindu-se să întindă arătătorul spre gard, dîndu-l astfel în vileag pe cardinal cu escorta lui cu tot.

Dintr-o săritură, cei patru muşchetari fură în picioare, salutînd respectuos. Cardinalului îi sări ţandăra.

— Pare-se, domnii muşchetari nu stau decît cu straja împrejur ! Vine oare englezul pe uscat, sau poate că muşchetarii se socotesc a fi ofiţeri superiori ?

— Monseniore — răspunse Athos, căci, în mijlocul spaimei celorlalţi, numai el îşi păstrase liniştea şi acel sînge rece de mare senior ce nu-l părăseau niciodată — monseniore, muşchetarii, cînd nu sînt de serviciu sau după ce şi-au sfîrşit slujba, beau şi joacă zaruri, iar pentru valeţii lor, ei sînt ofiţeri foarte superiori.

— Valeţi — mormăi cardinalul — valeţi care au poruncă să-şi înştiinţeze stăpînii atunci cînd trece cineva ; aştia nu sînt valeţi, sînt străjeri.

— Eminenţa sa îşi dă totuşi seama că, dacă n-am fi luat această măsură, s-ar fi putut s-o lăsăm să treacă pe lîngă noi fără să-i aducem salutul nostru şi să-i mulţumim pentru înalta sa bunăvoinţă de a ne strînge pe toţi patru laolaltă. D'Artagnan — urmă Athos — dumneata, care adineauri doreai să găseşti prilejul de a-i mărturisi monseniorului recunoştinţa dumitale, iată sosit acest prilej ; foloseşte-l.

Aceste cuvinte fură rostite cu acea nedezmînţită stăpînire de sine care-l încununa pe Athos în ceasurile de primejdie şi cu acea minunată cuviinţă care făcea din el în anumite clipe un rege, mai maiestuos decît regii din naştere.

D'Artagnan se apropie şi îngăimă cîteva cuvinte de mulţumire ce se pierdură iute sub privirile întunecate ale cardinalului.

— Oricum, domnilor — urmă cardinalul, fără a părea îndepărtat de la gîndul lui de cuvintele lui Athos — oricum, domnilor, nu-mi place ca nişte simpli soldaţi să facă pe marii seniori numai pentru că au norocul să slujească într-un corp

privilegiat, cînd ştiut este că disciplina-i una şi aceeaşi pentru toată lumea.

Athos îl lăsă pe cardinal să-şi sfîrşească în voie fraza şi, înclinîndu-se în semn de încuviinţare, răspunse la rîndul lui :

— Nădăjduiesc, monseniore, că disciplina n-a fost încălcată în nici un chip de noi. Nu sîntem de serviciu şi am socotit că, nefiind de serviciu, putem să ne petrecem vremea după cum om găsi de cuviinţă. Dac-am avea fericirea să primim vreo poruncă din partea eminenţei voastre, vă încredinţăm că i-am da îndată ascultare. După cum îşi poate da seama eminenţa voastră — urmă Athos, încruntînd din sprîncene, căci acest soi de convorbire începea să-l scoată din sărite — ne-am luat şi armele, ca să fim gata la cel dintîi semnal.

Şi-i arătă cardinalului cu mîna cele patru flinte în piramidă, lîngă toba pe care se aflau cărţile de joc şi zarurile.

— Eminenţa voastră poate fi încredinţată — adăugă d'Artagnan — că i-am fi ieşit în întîmpinare, dac-am fi putut bănui că se îndreaptă spre noi cu o escortă atît de restrînsă.

Cardinalul îşi muşca mustăţile şi vîrful buzelor.

— Ştiţi a ce semănaţi, aşa împreună tot timpul, ca şi acum, mereu înarmaţi şi păziţi de valeţii dumneavoastră ? întrebă cardinalul. Parc-aţi fi patru conspiratori.

— Oh, cît despre asta, monseniore — răspunse Athos — e adevărat că uneltim ; după cum şi-a putut da seama eminenţa voastră şi acum cîteva zile, noi uneltim, dar numai împotriva celor din La Rochelle.

— Ei, domnilor politicieni — urmă cardinalul, încruntînd la rîndul lui din sprîncene — dacă s-ar putea citi în creierul dumneavoastră aşa cum citeaţi în scrisoarea aceea pe care aţi ascuns-o cînd m-aţi văzut venind, s-ar găsi poate taina multor lucruri pe care nu le ştim !

Athos se făcu purpuriu şi înaintă cu un pas spre eminenţa sa.

— S-ar zice, monseniore, că ne bănuiţi cu adevărat şi că sîntem supuşi unui interogatoriu ; dacă lucrurile stau aşa, atunci să binevoiască eminenţa voastră să ne vorbească lămurit şi vom şti ce ne rămîne de făcut.

— Chiar dacă ar fi un interogatoriu — stărui cardinalul — au mai fost şi alţii supuşi la interogatorii, domnule Athos, şi au răspuns.

— De aceea, monseniore, am spus eminenței voastre că n-are decît să pună întrebări ; noi sîntem gata să răspundem.

— Ce era cu scrisoarea aceea pe care te pregăteai s-o citești, domnule Aramis, și pe care ai ascuns-o ?

— O scrisoare din partea unei femei, monseniore.

— Da, pricep — urmă cardinalul. Asemenea scrisori se țin în taină ; totuși, ele pot fi arătate unui duhovnic, și dumneavoastră știți că eu sînt și duhovnic.

— Monseniore — răspunse Athos cu o liniște cu atît mai grozavă, cu cît răspunzînd astfel își punea capul în joc — scrisoarea e din partea unei femei, dar nu e iscălită nici de Marion de Lorme, nici de doamna d'Aiguillon [1].

Cardinalul se făcu galben ca ceara ; un fulger năprasnic îi scăpără în priviri ; se întoarse spre Cahusac și La Houdinière, ca și cînd ar fi vrut să le dea o poruncă. Athos văzu mișcarea ; făcu un pas spre flintele asupra cărora cîteșipatru își ațintiseră ochii, fiindcă nici unul n-avea de gînd să se lase arestat. Cardinalul și cu ai lui erau numai trei ; mușchetarii și cu valeții lor erau în număr de șapte ; ducele se gîndi că jocul ar fi fost cu atît mai primejdios, dacă Athos și prietenii ar fi uneltit cu adevărat ; și, printr-una din acele întorsături neașteptate pe care le avea întotdeauna la îndemînă, întreaga sa mînie se topi într-un zîmbet.

— Haide ! Haide ! făcu el. Sînteți toți tineri inimoși, mîndri la lumina soarelui, credincioși la întuneric ; nu-i nici un rău să veghezi asupra ta cînd veghezi atît de bine asupra altora ; domnilor, n-am uitat cînd, ducîndu-mă într-o noapte spre „Porumbarul Roșu", mi-ați slujit de escortă ; dacă ar fi vreo primejdie pe drumul pe care-l iau acum, v-aș ruga să mă însoțiți ; dar cum nu este, rămîneți unde sînteți, sfîrșiți-vă în tihnă vinul, jocul și scrisoarea. Cu bine, domnilor !

Încălecînd din nou pe calul pe care Cahusac i-l adusese, îi salută cu mîna și se îndepărtă.

În picioare și nemișcați, cei patru tineri îl urmăriră cu privirea fără să rostească un singur cuvînt, pînă ce cardinalul le pieri din vedere. Apoi se uitară unul la altul. Erau cu toții încremeniți, căci, în ciuda acelui prietenesc rămas bun, eminența sa plecase clocotind de mînie. Numai Athos zîmbea cu

[1] Marion de Lorme — femeie renumită pentru frumusețea și aventurile ei, în timpul lui Ludovic al XIII-lea. Doamna d'Aiguillon — nepoata lui Richelieu.

zîmbetul său tăios şi dispreţuitor. Cînd cardinalul ajunsese departe, încît nu i-ar mai fi putut nici auzi, nici vedea, Porthos, care avea mare chef să-şi verse focul pe cineva, izbucni :

— Şi Grimaud ăsta, s-a trezit prea tîrziu !

Grimaud se pregătea tocmai să răspundă ca să se dezvinovăţească, dar Athos ridică un deget şi valetul tăcu.

— I-ai fi dat scrisoarea, Aramis ? întrebă d'Artagnan.

— Eu — răspunse Aramis cu vocea lui cea mai mieroasă — eram hotărît : dacă mi-ar fi cerut scrisoarea, cu o mînă i-aş fi dat-o, iar cu cealaltă i-aş fi înfipt spada.

— M-aşteptam la asta — grăi Athos — şi de aceea m-am şi aruncat între el şi dumneata. Într-adevăr, omul ăsta e grozav de nesocotit cînd vorbeşte aşa cu alţi bărbaţi ; s-ar zice că n-a avut niciodată a face decît cu femei şi cu copii.

— Dragă Athos, eu te admir — mărturisi d'Artagnan — dar, la urma urmei, pare-mi-se, n-am avut dreptate.

— Cum n-am avut dreptate ? se miră Athos. Dar al cui e aerul pe care-l respirăm ? Al cui oceanul pe care ne rătăcesc privirile ? Al cui nisipul pe care stăteam lungiţi ? A cui scrisoarea trimisă de iubita dumitale ? Sînt ale cardinalului ? Pe cinstea mea, omul ăsta îşi închipuie că toată lumea e a lui ; stăteai aici gîngăvind, uimit, nimicit ; s-ar fi zis că vedeai Bastilia în faţa dumitale şi că namila de Meduză te schimbase într-o stană de piatră. A fi îndrăgostit înseamnă oare a unelti ? Eşti îndrăgostit de o femeie pe care cardinalul a pus s-o închidă ; vrei s-o scapi din mîinile cardinalului ; este o partidă pe care o joci cu eminenţa sa ; scrisoarea asta e jocul dumitale ; pentru ce ţi-ai descoperi potrivnicului jocul ? Asta nu se face. N-are decît să-l ghicească el, foarte frumos ! Că şi noi i-l ghicim pe al lui !

— La urma urmelor — recunoscu d'Artagnan — e plin de-nţelepciune ceea ce spui dumneata, Athos.

— Atunci să nu mai pomenim ce s-a petrecut, iar Aramis să citească mai departe scrisoarea verişoarei lui, de acolo de unde a întrerupt-o domnul cardinal.

Aramis scoase scrisoarea din buzunar, cei trei prieteni se apropiară de el, iar cei trei lachei se strînseră din nou în jurul damigenei.

— N-ai citit decît doar un rînd sau două — aminti d'Artagnan — aşa că ia-o de la început.

— Bucuros — răspunse Aramis.

Scumpul meu văr, cred că mă voi hotărî să plec la Stenay, unde sora mea a trimis pe tînăra noastră servitoare în mînăstirea Carmelitelor ; sărmana fată s-a supus ; ştie că nu mai poate trăi în altă parte, fără ca mîntuirea sufletului să nu-i fie primejduită. Totuşi, dacă treburile familiei noastre se rînduiesc aşa cum dorim noi, cred că ea ar înfrunta şi blestemul iadului, numai să se poată întoarce lîngă cei de care-i e dor, cu atît mai mult cu cît ştie că cineva e mereu cu gîndul la ea. Pînă atunci nu e prea nefericită ; tot ce doreşte e o scrisoare din partea mirelui ei. Ştiu bine că merindele de soiul acesta trec anevoie printre zăbrele, dar, la urma urmelor, dragă verişorule, după cum ţi-am şi dovedit-o, nu sînt prea neîndemînatică şi voi lua asupra mea această sarcină. Sora mea îţi mulţumeşte pentru buna şi trainica dumitale aducere aminte. O clipă a fost foarte îngrijorată, dar, în sfîrşit, acum e puţin mai liniştită, căci a izbutit să-şi trimită acolo solul, ca să nu se întîmple nimic neprevăzut.

La revedere, scumpul meu văr. Trimite-ne veşti cît mai des cu putinţă, adică de cîte ori vei crede că o poţi face fără teamă. Te îmbrăţişez.

Marie Michon.

— Vai, Aramis, cît îţi sînt de îndatorat ! strigă d'Artagnan. Draga de Constance ! Am, în sfîrşit, veşti despre ea ; trăieşte, e la loc sigur într-o mînăstire, e la Stenay ! Dar unde vine Stenay, Athos ?

— La cîteva leghe de frontiera Alsaciei, în Lorena ; odată asediul ridicat, o să putem da o raită pînă acolo.

— Şi sper să nu mai fie mult pînă atunci — adăugă Porthos. Azi-dimineaţă a fost spînzurat un spion, care a mărturisit că în La Rochelle au ajuns să-şi mănînce pielea pantofilor. Socotind că după ce-or mînca pielea or să mănînce şi talpa, nu prea văd ce-o să le mai rămînă, decît poate să se mănînce unii pe alţii.

— Sărmanii nerozi ! îi căină Athos, golind un pahar din minunatul vin de Bordeaux, licoare care, fără să se fi bucurat pe vremea aceea de faima de care se bucură astăzi, o merita şi pe atunci. Sărmanii nerozi ! Ca şi cînd religia catolică n-ar fi cea mai îmbietoare şi mai plăcută dintre religii ! Totuna — adăugă el, plescăind ca să simtă aroma — sînt oameni de treabă. Dar ce dracu faci acolo, Aramis ? Pui în buzunar scrisoarea ?

— Da — spuse d'Artagnan — Athos are dreptate, ar trebui s-o ardem ; dar chiar arsă, cine ştie dacă domnul cardinal n-are meşteşugul de a iscodi cenuşa ?

— Vezi bine că-l are — încuviinţă Athos.

— Şi atunci ce vreţi să faceţi cu scrisoarea ? întrebă Porthos.

— Vino aici, Grimaud — îl chemă Athos.

Grimaud se ridică, ascultînd porunca.

— Uite, prietene, ca să te pedepsesc că ai vorbit fără voie, vei mînca bucata asta de hîrtie ; pe urmă, ca să te răsplătesc pentru binele pe care ni-l vei fi făcut, vei bea paharul ăsta de vin ; iată mai întîi scrisoarea, mestec-o bine de tot !

Grimaud zîmbi şi, cu ochii pironiţi asupra paharului pe care Athos îl umpluse cu vîrf, măcină hîrtia şi o înghiţi.

— Bravo, cumetre Grimaud ! se bucură Athos. Şi acum uite paharul ; lasă, te scutesc să-mi mai mulţumeşti.

Grimaud sorbi în tăcere vinul de Bordeaux ; ochii lui ridicaţi spre cer vorbeau însă tot timpul cît ţinu această plăcută îndeletnicire, un grai care, deşi mut, nu era totuşi lipsit de tîlc.

— Şi acum — adăugă Athos — afară doar dacă domnul cardinal n-ar avea năstruşnica idee de a spinteca pîntecul lui Grimaud, cred că putem fi aproape liniştiţi.

În vremea asta, eminenţa sa îşi urma abătut plimbarea, mormăind printre dinţi :

— Hotărît lucru ! Trebuie numaidecît ca aceşti patru oameni să fie ai mei !

Capitolul XXII

ÎNTÎIA ZI DE ÎNCHISOARE

Să ne întoarcem la Milady, pe care am pierdut-o cîtva timp din vedere, din pricina privirii aruncate asupra coastelor Franţei. O vom găsi tot deznădăjduită, aşa cum am lăsat-o, cufundată într-un noian de gînduri negre, iad întunecat

la poarta căruia a pierdut aproape orice nădejde ; căci întîia oară în viaţa ei se îndoieşte, întîia oară se teme.

În două împrejurări norocul a părăsit-o, în două împrejurări s-a văzut descoperită şi trădată, şi în amîndouă împrejurările a căzut înfrîntă de o spadă de foc, trimisă fără îndoială de Cel-de-sus ca să lupte împotriva ei : d'Artagnan a biruit-o pe ea, această nebiruită putere a răului. A amăgit-o în dragostea ei, a umilit-o în mîndria ei, a înşelat-o în rîvna ei de mărire, şi iată-l acum că loveşte în norocul ei, că uneltеşte împotriva libertăţii ei, că ameninţă însăşi viaţa ei. Mai mult, i-a ridicat un colţ al măştii, această pavăză care o acoperă şi o face atît de puternică.

D'Artagnan a îndepărtat pe Buckingham, pe care ea îl urăşte aşa cum urăşte tot ceea ce a iubit odinioară, furtuna pe care Richelieu i-o stîrnise acestuia în cale prin chiar fiinţa reginei. D'Artagnan s-a dat drept de Wardes, pentru care ei i se năzărise un fel de chef sălbatic, de nestăpînit, ca la toate femeile cu aceeaşi fire. D'Artagnan cunoaşte acea taină îngrozitoare, iar ea a jurat că cine o va cunoaşte va pieri. În sfîrşit, în clipa cînd a căpătat o împuternicire în alb, cu ajutorul căreia putea să se răzbune împotriva duşmanului ei, împuternicirea îi este smulsă din mîini, şi d'Artagnan e acela care o ţine ostatică şi care o va trimite în cine ştie ce Botany-Bay [1] sau în cine ştie ce dezgustător Tyburn [2] al Oceanului Indian. Căci, fără îndoială, toate astea i se trag de la d'Artagnan ; de la cine altul i s-ar putea trage atîta ocară îngrămădită asupra capului ei, dacă nu de la el ? Numai el i-a putut dezvălui lordului de Winter toate înspăimîntătoarele taine pe care le-a descoperit una după alta, datorită unei fatalităţi. Îl cunoaşte pe cumnatul ei şi, fără îndoială, i-o fi scris.

Cîtă ură dospeşte în ea ! A rămas împietrită, cu ochii sticloşi pironiţi în golul încăperii pustii, iar gemetele înăbuşite, ce-i scapă uneori din străfundul pieptului o dată cu răsuflarea, însoţesc mugetul talazurilor care se înalţă, ameninţă, vuiesc şi dau năvală să se sfarme, aidoma unei veşnice şi neputincioase deznădejdi, de stîncile unde se află clădit castelul întunecat şi trufaş. La lumina fulgerelor ce-i scapără în minte sub vije-

---

[1] Loc de deportare folosit pe vremea aceea de guvernul englez, pe coasta orientală a Australiei.

[2] Cartier din Londra, unde aveau loc execuţiile capitale ; aci, prin extensie.

lioasa-i mînie, ce minunate planuri de răzbunare întrevede ea în viitorul îndepărtat împotriva doamnei Bonacieux, împotriva lui Buckingham şi mai ales împotriva lui d'Artagnan. Da, dar pentru ca să te răzbuni trebuie să fii slobod, şi ca să fii slobod cînd eşti ostatic trebuie să spargi zidurile, să sfarmi zăbrelele, să sfredeleşti podelele — toate, fapte pe care le poate duce la bun sfîrşit numai un bărbat răbdător şi tare, dar în faţa cărora mînia înfrigurată a unei femei se spulberă. De altminteri, ca să faci toate astea trebuie să ai vreme : luni, ani, şi ea... ea are doar zece, douăsprezece zile după spusele lordului de Winter, frăţescul şi groaznicul ei temnicer. Şi totuşi, dac-ar fi bărbat, le-ar încerca pe toate şi poate c-ar izbuti ; cum de s-o fi înşelat astfel cerul, punînd un suflet bărbătesc într-un trup plăpînd şi firav ?

Întîiele clipe de închisoare au fost groaznice : cîteva zvîrcoliri turbate, pe care nu şi le-a putut înfrînge, au plătit datoria ei de femeie slabă firii omeneşti. Dar încetul cu încetul a izbutit să-şi învingă izbucnirile mîniei nesăbuite, tremurul nervos care i-a frămîntat carnea s-a stins şi acum stă ghemuită în ea însăşi, ca un şarpe obosit care se odihneşte.

— Haide, haide, ce nebună, eram să-mi ies din fire — murmură Milady, pironindu-şi ochii în oglindă ; şi oglinda îi întoarce privirea arzătoare prin care parcă ar avea să-şi pună ea singură întrebări. Fără violenţă, violenţa este o dovadă de slăbiciune. În primul rînd n-am izbutit niciodată prin asemenea mijloc ; dacă mi-aş încerca puterea împotriva altor femei, poate că aş avea norocul să dau peste unele mai slabe decît mine şi atunci le-aş învinge ; dar eu lupt împotriva unor bărbaţi, şi alături de ei nu sînt decît femeie. Să luptăm deci ca femeie, puterea mea stă tocmai în această slăbiciune.

Şi, vrînd parcă să-şi dea singură seama de schimbările pe care le putea porunci obrazului ei atît de expresiv şi de ascultător, îi împrumută pe rînd toate stările sufleteşti, de la mînia care-i schimonosea trăsăturile pînă la cel mai dulce, mai drăgăstos şi mai ademenitor surîs. Apoi, sub mîinile ei pricepute, şuviţele părului i se mlădiară rînd pe rînd în unduiri pe care le socoti a-i spori farmecul chipului. În sfîrşit, mulţumită de ea însăşi, murmură :

— Haide, nimic nu e pierdut. Tot mai sînt frumoasă.

Era aproape opt seara. Milady zări un pat ; se gîndi că o odihnă de cîteva ore îi va împrospăta nu numai mintea şi cu-

getul, dar chiar pielea obrazului. Totuşi, înainte de a se culca, îi fulgeră prin minte un gînd şi mai prielnic. Auzise vorbindu-se despre cină. Se afla de un ceas în camera aceea, aşa că aducerea cinei nu putea să mai întîrzie. Fără a pierde vreme, se hotărî să facă în aceeaşi seară o încercare pentru a-şi da seama de împrejurări, cercetînd totodată mai de aproape firea oamenilor cărora li se încredinţase paza ei.

Pe sub uşă licări o lumină ; lumina aceea vestea întoarcerea temnicerilor. Milady, care se ridicase în picioare, îşi dădu drumul iute în jilţ, cu capul pe spate, cu frumosul ei păr despletit, cu pieptul pe jumătate gol sub horbotele mototolite, cu o mînă pe inimă şi cu cealaltă atîrnîndu-i.

Zăvoarele fură trase ; uşa scîrţîi din ţîţîni ; în cameră răsunară paşi din ce în ce mai aproape.

— Puneţi masa aici — rosti un glas pe care ostatica îl recunoscu a fi al lui Felton.

Porunca fu împlinită.

— Aduceţi făclii şi schimbaţi straja — urmă Felton.

Această îndoită poruncă dată de tînărul locotenent acelora şi inşi o încredinţă pe Milady că slujitorii erau în acelaşi timp şi păzitorii ei, adică soldaţi. Poruncile lui Felton erau de altminteri aduse la îndeplinire cu o grabă tăcută, care lăsa să se întrevadă felul fericit în care ştia să se facă ascultat.

În sfîrşit, Felton, care nu o privise încă pe Milady, se întoarse spre ea.

— Ah ! Ah ! rosti el. Doarme, e bine ; cînd se va trezi, va cina.

Şi făcu cîţiva paşi, cu gîndul să iasă din cameră.

— Dar, domnule locotenent — spuse un soldat, mai puţin nepăsător decît comandantul lui şi care se apropiase de Milady — femeia asta nu doarme.

— Cum nu doarme ! întrebă Felton. Dar atunci ce face ?

— E leşinată ; faţa-i cum e ceara şi degeaba ascult, că nu i s-aude răsuflarea.

— Ai dreptate — răspunse Felton, după ce se uită la Milady din locul unde era şi fără a face măcar un pas spre ea — du-te de-i spune lordului de Winter că ostatica a leşinat şi nu ştiu ce trebuie să fac ; împrejurarea asta n-a prevăzut-o.

Soldatul ieşi ca să îndeplinească porunca ofiţerului. Felton se aşeză într-un jilţ care se afla din întîmplare lîngă uşă şi aşteptă fără să spună nici un cuvînt, fără să facă nici o mişcare.

Milady stăpînea acel mare meşteşug, atît de studiat de toate femeile, de a privi printre lungile-i gene fără a părea că deschide pleoapele ; îl zări pe Felton, care şedea cu spatele la ea ; îl privi astfel aproape zece minute şi în timpul acestor zece minute, nepăsătorul ei păzitor nu se întoarse măcar o singură dată. Se gîndi atunci că lordul de Winter va veni şi va da, prin însăşi venirea lui, noi îndemnuri temnicerului ei ; aşadar, întîia încercare dăduse greş ; nu-şi făcu însă sînge rău, căci era dintre femeile care se bizuie pe puterile lor ; ridică doar fruntea, deschise ochii şi oftă uşurel.

Auzindu-i oftatul, Felton, în sfîrşit, se întoarse.

— Iată că v-aţi trezit, doamnă ! spuse el. Atunci nu mai am ce căuta aici ! Dacă aveţi nevoie de ceva, sunaţi.

— Oh, Doamne Dumnezeule, ce rău mi-a fost ! murmură Milady cu glasul ei cîntător care, la fel cu glasul vrăjitoarelor de pe vremuri, avea darul să-i farmece pe toţi pe care voia să-i piardă.

Şi îndreptîndu-se în jilţ, Milady avu grijă să-şi mlădie trupul mai graţios şi mai molatic încă decît cînd fusese culcată.

Felton se ridică.

— Vi se va aduce masa de trei ori pe zi, doamnă — spuse el — dimineaţa la nouă, apoi la ora unu, şi seara la opt. Dacă aceste ore nu vă sînt pe plac, puteţi să-mi arătaţi alte ore în locul celor pe care vi le-am spus şi, în privinţa aceasta, se va face după dorinţa dumneavoastră.

— Adică voi rămîne veşnic singură în camera asta tristă şi mare ? întrebă Milady.

— S-a trimis vorbă unei femei de prin partea locului şi mîine va fi la castel ; va veni aici de cîte ori veţi dori.

— Vă mulţumesc mult, domnule — răspunse, umil, Milady.

Felton înclină uşor din cap şi se îndreptă spre uşă. Tocmai cînd să treacă pragul pe sală se ivi lordul de Winter, urmat de soldatul care se dusese să-l înştiinţeze că Milady leşinase. Ţinea în mînă o sticlă cu leacuri potrivite.

— Ei, ce e ? Ce se petrece aici ? întrebă el în zeflemea, văzîndu-şi ostatica în picioare şi pe Felton gata de plecare. Cum, moarta a şi înviat ? La naiba, nu ţi-ai dat seama, băiatule, că te-a luat drept un ageamiu şi că în faţa ta s-a jucat actul întîi dintr-o comedie pe care vom avea, fără îndoială, plăcerea s-o urmărim în toată desfăşurarea ei ?

— M-am gîndit şi eu la asta, milord — răspunse Felton — dar, în sfîrşit, cum ostatica e femeie, am vrut, la urma urmelor să nu trec peste bunăvoinţa pe care orice bărbat binecrescut o datorează unei femei, dacă nu pentru ea, măcar pentru el.

Milady se cutremură din toate mădularele. Vorbele lui Felton i se strecurau prin vene ca mici sloiuri de gheaţă.

— Aşadar — adăugă de Winter rîzînd — părul ăsta frumos, despletit cu atîta dibăcie, pielea asta frumoasă şi privirea în gol nu te-au vrăjit încă, inimă de piatră ce eşti !

— Nu, milord — răspunse nepăsătorul tînăr — şi credeţi-mă că trebuiesc mai mult decît tertipuri şi fandoseli femeieşti ca să mă lege cineva la ochi.

— Atunci, viteazule locotenent, s-o lăsăm pe Milady să născocească altceva mai de soi şi să mergem la masă ; fii pe pace, are închipuire bogată, şi al doilea act al comediei nu va întîrzia să urmeze celui dintîi.

Spunînd aceste cuvinte, lordul de Winter îşi trecu mîna pe sub braţul lui Felton şi ieşi cu el, rîzînd.

— Găsesc eu ac şi de cojocul tău — murmură Milady printre dinţi — nu te teme, biet călugăr fără căpătîi, biet convertit la militărie cu uniforma-ţi croită dintr-un anteriu.

— Fiindcă veni vorba — mai spuse de Winter, oprindu-se în pragul uşii — înfrîngerea asta nu trebuie să-ţi taie pofta de mîncare, Milady. Gustă din puiul şi din peştii pe care, pe cinstea mea, nu i-am otrăvit. Mă împac binişor cu bucătarul meu şi, cum nu trebuie să mă moştenească, am în el toată încrederea. Fă şi dumneata ca mine. La revedere, surioară, la revedere, pînă la al doilea dumitale leşin.

Era tot ce putea îndura Milady ; mîinile i se înfipseră adînc în jilţ, dinţii-i scrîşniră surd în timp ce urmărea cu ochii mişcarea uşii care se închidea în urma lordului de Winter şi a lui Felton ; cînd se văzu singură, simţi că o cuprinde iarăşi deznădejdea ; îşi aruncă privirea pe masă şi, zărind strălucirea unui cuţit, se repezi la el şi-l înşfăcă ; dar dezamăgirea îi fu cruntă : lama cuţitului era rotundă şi din argint flexibil. Un hohot de rîs izbucni atunci de partea cealaltă a uşii, care nu fusese bine trasă ; canatul se deschise.

— Ha-ha — făcu lordul de Winter — ha-ha-ha ! Vezi şi tu acum, dragă Felton, că e adevărat ce-ţi spuneam : cuţitul era pentru tine ; te-ar fi omorît, băiatule ; uite, e unul din

cusururile ei : se descotorosește într-un fel sau altul de cine o stinghерește. Dacă te-aș fi ascultat, cuțitul ar fi fost din oțel ascuțit : și-atunci s-ar fi isprăvit cu Felton, te-ar fi omorît, băiatule, și după tine pe toți ceilalți. Ia te uită, John, ce bine știe să țină un cuțit în mînă !

Într-adevăr, Milady mai păstra încă arma amenințătoare în mîna ei înțepenită, dar aceste din urmă cuvinte, această jignire doborîtoare îi slăbi încleștarea mîinilor, a puterii și chiar a voinței. Cuțitul căzu jos.

— Aveți dreptate, milord — grăi Felton cu un glas de adînc dezgust, care răsună pînă în adîncul inimii ei — așa e, m-am înșelat.

Și amîndoi ieșiră din cameră.

De data asta, Milady ascultă cu mai multă luare-aminte decît întîia oară ; auzi pașii lor tot mai departe, stingîndu-se în fundul sălii.

— Sînd pierdută — murmură ea. Iată-mă în puterea unor oameni pe lîngă care o să am tot atîta trecere ca pe lîngă niște statui de bronz sau de granit. Mă cunosc amîndoi pe de rost și au și ei arme împotriva armelor mele. Dar totuși nu se poate sfîrși așa cum au hotărît ei.

Într-adevăr, după cum arăta gîndul acesta din urmă și fulgerătoarea întoarcere la speranță, teama și simțirile firave nu dăinuiau multă vreme în sufletul ei adînc. Milady se așeză la masă, mîncă din felurite bucate, bău puțin vin de Spania și simți cum i se trezește în suflet imboldul hotărîtor.

Înainte de a se culca scormonise, tălmăcise, întorsese pe față și pe dos, cercetase sub toate luminile cuvintele, pașii, mișcările, semnele, pînă chiar și tăcerile celorlalți doi, și din această cercetare adîncă, dibace și amănunțită, se încredințase că, la urma urmei, dintre cei doi prigonitori, cel mai ușor de înfrînt era Felton. O frază mai ales îi stăruia în minte. „Dacă te-aș fi ascultat" — îi spusese lordul de Winter lui Felton. Așadar, Felton pusese o vorbă bună pentru ea, de vreme ce lordul de Winter nu voise să-l asculte pe Felton.

„Slab sau puternic — își spunea mereu Milady — omul ăsta păstrează o licărire de milă în sufletul lui ; voi schimba această licărire într-un pîrjol care-l va mistui. Cît despre celălalt, el mă cunoaște, se teme de mine și știe la ce se poate aștepta dacă vreodată i-aș scăpa din mîini ; e de prisos atunci

să fac vreo încercare asupra lui. Dar Felton e altceva ; e un tînăr prostuț, curat la suflet, care pare a fi și virtuos ; pe el îl poți nimici."

Și, culcîndu-se, Milady adormi cu zîmbetul pe buze ; cine ar fi privit-o dormind, ar fi zis că e o fată tînără ce-și vedea în vis coronița de flori care-i va încununa fruntea la viitoarea serbare.

Capitolul XXIII

A DOUA ZI DE ÎNCHISOARE

Milady visa că-l avea în sfîrșit în mînă pe d'Artagnan, că era de față la schingiuirea lui și, privind nesățioasă sîngele blestemat ce șiroia de sub securea călăului, încîntătorul ei zîmbet îi înflorea pe buze. Dormea așa cum doarme un întemnițat legănat de întîia lui nădejde.

A doua zi, cînd intrară în cameră, ea era încă în pat. Felton se afla pe sală : o însoțea pe femeia de care-i vorbise în ajun și care sosise chiar atunci ; femeia intră și, apropiindu-se de pat, spuse doamnei că e gata s-o slujească.

Milady era de obicei palidă, fața ei putea ușor păcăli pe cine o vedea întîia oară.

— Am friguri — spuse ea — n-am închis ochii nici o clipă toată noaptea asta lungă ; sufăr îngrozitor ; dumneata o să fii mai omenoasă decît au fost cei de ieri cu mine ? De altminteri, tot ce cer e să-mi dai voie să stau culcată.

— Vreți să trimit după un doctor ? întrebă femeia.

Felton asculta fără să spună nici un cuvînt.

Milady se gîndea că, cu cît vor aduce mai mulți în jurul ei, cu atît mai mulți vor trebui înduioșați și cu atît mai tare va spori supravegherea lordului de Winter. De altminteri, doctorul ar fi putut descoperi că boala ei era curată prefăcătorie, astfel încît, după ce pierduse întîia partidă, nu voia s-o piardă și pe a doua.

— Să te duci să chemi un doctor ? spuse ea. La ce bun ? Domnii aceștia au spus ieri că boala mea e o comedie, și azi

ar spune la fel, căci de aseară şi pînă acum au avut destulă vreme să dea de ştire doctorului.

— Atunci — zise Felton, scos din răbdări — spuneţi dumneavoastră singură, doamnă, ce doriţi să vi se dea ?

— Dar mai ştiu eu ce ? Un singur lucru ştiu : că sufăr ; daţi-mi orice vreţi, puţin îmi pasă.

— Duceţi-vă şi chemaţi-l pe lordul de Winter — porunci Felton, obosit de văicărelile ei fără sfîrşit.

— O ! Nu ! Nu ! strigă Milady. Nu, domnule, nu-l chemaţi, vă rog din suflet, sînt sănătoasă şi n-am nevoie de nimic, nu-l chemaţi !

Rostise cuvintele cu atîta foc dogoritor, cu atîta caldă convingere, încît Felton, mişcat, făcu cîţiva paşi prin cameră.

„O lasă mai domol" — gîndi Milady.

— Totuşi, doamnă — urmă Felton — dacă suferiţi *cu adevărat*, vom trimite să vi se aducă un doctor, iar dacă vreţi să ne păcăliţi, ei bine, cu atît mai rău pentru dumneavoastră ! Dar, cel puţin în ceea ce ne priveşte, noi ne spălăm pe mîini.

Milady nu răspunse ; dar, răsturnîndu-şi frumosul cap pe pernă, izbucni în hohote de plîns. Felton o privi o clipă cu nepăsarea-i obişnuită ; apoi, văzînd că lacrimile ameninţau să ţină multă vreme, ieşi ; femeia îl urmă. Lordul de Winter nu veni însă.

— Cred că încep să văd limpede — murmură Milady cu o bucurie sălbatică, vîrîndu-se sub plapumă, ca să ascundă ochilor ce ar fi putut-o pîndi din umbră această izbucnire de mulţumire lăuntrică.

Trecură două ceasuri.

„Acum e vremea ca boala să înceteze — îşi spuse ea. Să ne sculăm şi să ne îngrijim chiar azi de o mică izbîndă ; nu am decît zece zile înaintea mea, şi pînă deseară două vor fi şi zburat."

De dimineaţă i se adusese gustarea în cameră ; Milady socoti că în curînd vor trebui să vină să strîngă masa şi că atunci îl va vedea iarăşi pe Felton.

Şi nu se înşelase : Felton veni din nou şi, fără să se uite măcar dacă Milady se atinsese sau nu de mîncare, făcu semn să se scoată din odaie masa pe care o aducea pregătită cu toate mîncărurile. Felton rămase cel din urmă ; ţinea în mînă o carte.

Culcată într-un jilț în fața căminului, Milady, frumoasă, palidă și resemnată, părea o fecioară neprihănită așteptîndu-și martiriul.

Felton se apropie de ea și spuse :

— Lordul de Winter, care este catolic la fel ca dumneavoastră, doamnă, s-a gîndit că poate suferiți fiindcă sînteți lipsită de riturile și slujbele religiei dumneavoastră ; așa că n-are nimic împotrivă să citiți în fiecare zi rugăciunile *liturghiei dumneavoastră ;* iată și o carte pentru aceasta.

Mirată de felul în care Felton pusese cartea pe măsuța de lîngă Milady, de tonul cu care rostise cele două cuvinte : *liturghia dumneavoastră,* de surîsul disprețuitor care le însoți, Milady își ridică privirea și se uită cu mai multă luare-aminte la ofițer. Atunci, după pieptănătura-i simplă, după îmbrăcămintea prea lipsită de orice podoabă, după fruntea lui netedă și lucioasă ca marmura, dar tot ca marmura de tare și de nepătruns, recunoscu pe unul din acei puritani posomoriți pe care-i întîlnise atît de des la curtea regelui Iacob, ca și a regelui Franței, unde, cu toată amintirea nopții sfîntului Bartolomeu, veneau uneori să caute sprijin. Avu deci una din acele străfulgerări ale cugetului cum numai oamenii de geniu le au la răscruce de nevoi, în clipe hotărîtoare, de care atîrnă soarta sau viața lor.

Cele două cuvinte : *liturghia dumneavoastră* și o fugară privire aruncată asupra lui Felton îi dezvăluiseră însemnătatea răspunsului ce-l va fi dat. Și, cu istețimea de totdeauna a minții ei, acest răspuns îi și lunecă pe buze :

— Eu — spuse ea cu un ton de dispreț pe care-l potrivi după cel pe care-l băgase de seamă la tînărul ofițer — eu, domnule ? *Liturghia mea ?* Lordul de Winter, catolic dezmățat, știe bine că nu sînt de aceeași religie cu el și se vede că vrea să mă prindă în laț.

— Atunci, care e religia dumneavoastră, doamnă ? întrebă Felton cu o uimire pe care, deși știa să se stăpînească, nu izbuti să și-o ascundă în întregime.

— Voi spune-o — răspunse Milady, cu prefăcută înflăcărare — în ziua în care voi fi suferit îndeajuns pentru credința mea.

Privirea lui Felton descoperi frumoasei Milady toată întinderea nemărginită ce-o deschisese vraja acestor cuvinte. Cu

toate astea, tînărul rămase mut și nemișcat ; numai privirea lui vorbise.

— Sînt în mîinile dușmanilor mei — urmă ea cu acel glas de călduros avînt pe care știa că-l au îndeobște puritanii. Ei bine, sau mă scapă Dumnezeul meu, sau pier în numele lui ! Acesta e răspunsul pe care te rog să i-l duci lordului de Winter. Cît privește cartea asta — adăugă ea, arătînd micul ceaslov cu vîrful degetului, dar fără să-l atingă, ca și cînd ar fi spurcat-o acea atingere — puteți s-o luați înapoi, și folosiți-o dumneavoastră, căci, fără îndoială, sînteți de două ori părtașul lordului de Winter : părtaș la prigoana mea, părtaș la erezia lui.

Felton nu răspunse nimic ; luă cartea cu același simțămînt de dezgust pe care-l arătase la început și plecă gînditor.

Lordul de Winter veni cam pe la cinci seara ; Milady avusese vreme peste zi să-și întocmească un plan de felul cum să se poarte ; îl primi ca o femeie care avea iarăși încredere în puterile ei.

— Pare-se — începu lordul, așezîndu-se într-un jilț în fața celui în care stătea Milady și întinzîndu-și alene picioarele spre cămin — pare-se, ne-am cam lepădat de credința noastră !

— Ce vrei să spui, domnule ?

— Vreau să spun că, de cînd ne-am văzut ultima oară, ne-am cam schimbat religia ; nu cumva te-ai măritat din întîmplare, a treia oară, cu un protestant ?

— Vorbește lămurit, milord — îl pofti ea privindu-l de la înălțime — căci, îți mărturisesc, aud cuvintele dumitale, dar nu le înțeleg.

— Înseamnă atunci că n-ai nici un fel de religie ; lasă, e mai bine așa — adăugă răspicat lordul de Winter.

— Fără îndoială, se potrivește mai mult cu vederile dumitale — întări cu răceală Milady.

— Da, mărturisesc, mie mi-e totuna.

— Chiar dacă n-ai mărturisi această nepăsare față de religie, milord, desfrîul și nelegiuirile dumitale te-ar da de gol.

— Cum ? Dumneata vorbești de desfrîu, doamnă Mesalina, lady Macbeth ! Sau n-am auzit eu bine, sau, la dracu, mare nerușinată mai ești !

— Vorbești astfel fiindcă știi că se aude ce spui — răspunse nepăsătoare Milady — și fiindcă vrei să asmuți temnicerii și călăii dumitale împotriva mea.

— Temnicerii mei! Călăii mei! Mai las-o, doamnă! O iei pe ton poetic, şi comedia de ieri devine astă-seară tragedie. De altfel, peste opt zile vei fi acolo unde trebuie să fii şi sarcina mea va ajunge la capăt.

— Ticăloasă sarcină! Nelegiuită sarcină! izbucni Milady cu înflăcărarea victimei care-şi întărîtă judecătorul.

— Pe cinstea mea — se mînie de Winter, ridicîndu-se — pare-mi-se, caraghioasa îşi pierde minţile! Ia potoleşte-te, doamnă puritană, sau, de nu, te bag la carceră. La naiba! Ţi s-o fi urcat la cap vinul meu de Spania! Dar, n-avea nici o grijă, beţia asta nu-i periculoasă şi nu va avea urmări.

Şi lordul de Winter se depărtă înjurînd, ceea ce pe vremea aceea era un obicei cu deosebire cavaleresc.

Cum se afla într-adevăr îndărătul uşii, Felton nu pierdu nici un cuvînt din toată scena. Milady ghicise.

— Da, du-te! Du-te! mormăi în urma cumnatului ei. Dimpotrivă, urmările se apropie, dar tu n-o să le vezi, dobitocule, decît cînd n-o să le mai poţi opri.

Se făcu iarăşi tăcere. Trecură două ceasuri. Cînd i se aduse masa de seară, o găsiră pe Milady făcîndu-şi cu glas tare rugăciunile, pe care le învăţase de la o slugă bătrînă a celui de al doilea soţ al ei, aspru puritan între cei mai aspri. Părea dusă de pe lume, fără să ia parte la nimic din ce se petrecea în jurul ei. Felton făcu semn să fie lăsată în pace şi, cînd totul fu rînduit, ieşi tăcut, o dată cu soldaţii.

Ştiind că putea fi spionată, Milady îşi făcu rugăciunea pînă la sfîrşit şi i se păru că soldatul care păzea la uşă se oprise ca să asculte.

Deocamdată, nu dorea nimic altceva; se ridică, se aşeză la masă, mîncă puţin şi bău numai apă.

Peste un ceas veniră să strîngă masa, dar de data asta Milady băgă de seamă că Felton nu-i mai însoţea pe soldaţi. Îi era deci teamă s-o vadă prea des. Se întoarse spre perete ca să zîmbească, fiindcă zîmbetul ei vădea asemenea biruinţă, încît acel singur zîmbet ar fi putut s-o dea de gol.

Lăsă să mai treacă o jumătate de ceas, apoi, cînd peste bătrînul castel coborî tăcerea adîncă, cînd nu se auzi decît veşnicul vuiet al mişcătoarelor ape, ca o uriaşă suflare a oceanului, Milady, cu vocea ei cristalină, armonioasă şi răsunătoare, începu să cînte întîiul verset din psalmul care-n acea vreme era atît de drag puritanilor:

Doamne, tu ne părăsești,
E piatra de-ncercare a credinței,
Dar pe urmă tu ne dăruiești,
Cu cerească-ți mînă, cununa suferinței.

Versurile acestea nu erau dintre cele mai alese, ba chiar departe de a fi alese, dar, după cum se știe, puritanii nu se prea făleau cu poezia.

În vreme ce cînta, Milady trăgea cu urechea : soldatul care făcea de pază la ușa ei se oprise, încremenit parcă dintr-o dată, ca o stană de piatră. Își putu da și ea seama de urmările rugii ei. Cîntă atunci mai departe, cu un foc și o simțire de negrăit ; i se păru că sunetele pluteau departe, sub bolțile castelului, înmuind ca un balsam vrăjit inima temnicerilor. Totuși, ostașul care stătea de strajă, fără îndoială catolic zelos, risipi vraja, căci se răsti prin ușă :

— Mai tăceți odată, doamnă, cîntecul dumneavoastră-i jalnic ca un prohod, și dacă, în afară de plăcerea de a fi aici în garnizoană, mai trebuie s-ascult și asemenea lucruri, apoi îmi iau lumea-n cap.

— Tăcere ! porunci atunci un glas aspru, pe care Milady îl recunoscu a fi al lui Felton. Ce te-amesteci, caraghiosule ! Primit-ai poruncă s-o împiedici pe femeia asta să cînte ? Nu. Ți s-a spus s-o păzești și să tragi dac-o vezi că încearcă să fugă. Păzește-o ; și, dacă fuge, împușc-o ; dar nu schimba nimic din porunca primită.

O bucurie fără seamăn lumină chipul frumoasei ostatice, dar această bucurie pieri cu iuțeala fulgerului și, ca și cum n-ar fi ascultat dialogul din care nu pierduse nici un cuvînt, Milady își urmă cîntecul, însuflețindu-și de data asta vocea cu tot farmecul, toată vlaga și puterea ademenitoare cu care diavolul o înzestrase :

Pentru atîtea lacrimi și amărăciune,
Pentru surghiunul și cătușele mele,
Am o tinerețe, am o rugăciune,
Și pe Dumnezeu, socotitor al chinurilor grele.

Vocea ei de o sonoritate nemaiauzită și pătrunsă de o patimă cerească împrumuta poeziei aspre și necioplite a acestor psalmi o vrajă și un răsunet pe care și cei mai exaltați dintre

puritani le găseau arareori în cîntecele fraţilor întru credinţă, cîntece pe care se vedeau siliţi a le împodobi cu belşugul plăsmuirii lor. Lui Felton i se păru că aude cîntînd îngerul care alina durerea celor trei evrei cuprinşi de vîlvătaia cuptorului.

Milady urmă :

Dar ziua mîntuirii va sosi
Pentru noi, Dumnezeule mare şi sfînt,
Şi dacă-n zadar am nădăjduit,
Tot ne rămîne martiriul şi al morţii avînt !

Acest verset, în care cumplita vrăjitoare se strădui să-şi pună tot sufletul, izbuti să semene tulburarea în inima tînărului ofiţer. Deschise dintr-o dată uşa, şi Milady îl văzu în prag, alb la faţă ca totdeauna, dar cu ochii aprinşi, aproape rătăciţi.

— De ce cîntaţi astfel — spuse el — şi, mai ales, de ce cîntaţi cu astfel de voce ?

— Iertaţi-mă, domnule — răspunse spăşită Milady — uitasem că în casa asta cîntecele mele n-au ce căuta. V-am jignit poate în credinţa dumneavoastră, dar am făcut-o fără să vreau, vă jur ; iertaţi-mi deci o greşeală care, poate, e mare, dar pe care am săvîrşit-o fără să vreau.

Milady era atît de frumoasă în clipa aceea, avîntul religios de care părea cuprinsă îi lumina într-astfel chipul, încît Felton, înmărmurit, crezu că vede cu ochii lui îngerul pe care adineauri i se păruse doar a-l auzi.

— Da, da — răspunse el — da, tulburaţi, treziţi oamenii care locuiesc în acest castel.

Sărmanul nebun nu-şi dădea nici el seama că vorbea fără şir, în vreme ce Milady îşi împlînta privirea-i vie şi pătrunzătoare în adîncul inimii lui.

— Voi tăcea — răspunse Milady, plecîndu-şi pleoapele ; vorbea cu toată blîndeţea pe care putea s-o dea vocii şi cu toată supunerea pe care putea s-o întipărească ţinutei sale.

— Nu, nu, doamnă — adăugă Felton — puteţi cînta, dar cîntaţi, vă rog, mai încet, mai ales în timpul nopţii.

Şi cu aceste cuvinte, simţind că nu-şi va mai putea păstra multă vreme asprimea faţă de ostatică, ieşi pripit din camera ei.

— Bine aţi făcut, domnule locotenent — spuse soldatul — cîntecele astea îţi răscolesc sufletul ; dar, pînă la sfîrşit, te obişnuieşti cu ele : are un glas straşnic de frumos !

Capitolul XXIV

A TREIA ZI DE ÎNCHISOARE

Felton venise ; dar mai era încă un pas de făcut : trebuia să-l ţină la ea sau, mai curînd, trebuia să rămînă el singur, şi Milady nu vedea încă limpede prin ce mijloc şi-ar fi putut ajunge scopul.

Trebuia şi mai mult : trebuia să-l facă să vorbească, pentru a putea vorbi şi ea ; căci Milady ştia bine : marea ei putere de ademenire era glasul, care trecea atît de dibaci prin toată gama tonurilor, de la vorba omenească pînă la graiul ceresc.

Totuşi, cu toată această putere, Milady ar fi putut da greş din te miri ce, căci Felton fusese înştiinţat împotriva ei. Din clipa aceea, începu să-şi supravegheze orice faptă, orice vorbă, chiar şi cea mai neînsemnată privire, cea mai mică mişcare, pînă şi răsuflarea ce putea fi tălmăcită drept suspin. În sfîrşit, studie totul ca un actor priceput, căruia i se încredinţează un rol nou într-un domeniu cu care pînă atunci nu fusese deprins.

Cu lordul de Winter mergea mai uşor ; se hotărîse încă din ajun cum să se poarte ; să rămînă mută şi demnă în faţa lui, să-l întărîte cînd şi cînd printr-un dispreţ fără margini, printr-un cuvînt sfidător, să-l mai asmută la ameninţări şi la siluiri care să se bată cap în cap cu supunerea ei — acesta îi era planul. Felton va vedea toate ; poate că nu va spune nimic, dar va vedea.

Dimineaţa, Felton veni ca de obicei ; Milady îl lăsă să vegheze la toate pregătirile micului dejun fără să-i spună nimic. Şi cînd îl văzu gata de plecare, o scînteie de nădejde i se aprinse în suflet, crezînd că va deschide el vorba ; dar buzele lui se mişcară fără ca gura-i să sloboadă vreun sunet şi,

stăpînindu-se din răsputeri, îşi zăvorî în inimă cuvintele gata să-i lunece de pe limbă ; apoi se îndepărtă.

Către amiază, lordul de Winter intră în cameră. Era o zi de iarnă destul de frumoasă ; cîteva raze de soare, acel străveziu soare al Angliei, care luminează, dar nu încălzeşte, străbăteau printre zăbrelele închisorii. Milady privea pe fereastră şi păru a n-auzi că se deschisese uşa.

— Ah ! Ah ! începu lordul de Winter. După ce am jucat comedie, după ce am jucat tragedie, ne-am apucat să jucăm şi melancolie.

Ostatica nu răspunse.

— Da, da — urmă lordul de Winter — înţeleg, tare ai mai vrea să fii liberă pe ţărmurile astea ; tare ai mai vrea să fii pe un vas ca lumea şi să spinteci valurile acestei mări de smarald ; grozav ai vrea să-mi întinzi, fie pe uscat, fie pe ocean, una din acele drăgălaşe capcane, cum te pricepi atît de bine să pui la cale ! Răbdare ! Răbdare ! Peste patru zile, ţărmul îţi va fi îngăduit, marea îţi va sta înainte deschisă, mai deschisă chiar decît ai dori, căci peste patru zile Anglia se va descotorosi de dumneata.

Milady îşi împreună mîinile şi, ridicînd spre cer frumoşii ei ochi, grăi cu o blîndeţe îngerească în mişcări şi în vorbă :

— Doamne ! Doamne ! Iartă-l pe acest om, aşa cum îl iert şi eu !

— Da, roagă-te, blestemato — izbucni lordul — rugăciunea ta e cu atît mai înfocată, cu cît eşti, ţi-o jur, în puterea unui om care nu te va ierta niciodată !

Şi ieşi.

În clipa cînd lordul părăsea încăperea, o privire cercetătoare se strecură prin uşa întredeschisă şi Milady îl zări pe Felton dîndu-se repede la o parte, pentru ca ea să nu-l vadă. Se aruncă atunci în genunchi şi începu să se roage.

— Doamne Dumnezeule ! rosti ea. Tu ştii cauza sfîntă pentru care sufăr ; dă-mi puterea să sufăr !

Uşa se deschise încetişor ; frumoasa îngenuncheată se făcu că n-aude zgomotul uşii şi, cu vocea înecată în lacrimi, urmă :

— Dumnezeule răzbunător ! Bunule Dumnezeu ! Vei lăsa tu oare să se împlinească planurile cumplite ale acestui om ?!

Numai atunci păru a auzi paşii lui Felton şi, ridicîndu-se repede ca gîndul, roşi, parcă i-ar fi fost ruşine că fusese găsită în genunchi.

— Nu-mi place să tulbur pe cel care se roagă, doamnă — vorbi răspicat Felton — vă rog din suflet, nu vă tulburați din pricina mea.

— De unde știți că mă rugam, domnule ? întrebă Milady, cu glasul înecat în suspine. Vă înșelați, domnule, nu mă rugam.

— Vă închipuiți oare, doamnă — răspunse Felton cu glas răspicat, dar ceva mai blînd — că mă cred îndreptățit să împiedic o ființă omenească să îngenuncheze în fața creatorului ? Ferească Dumnezeu ! De altminteri, pocăința le șade bine vinovaților ; orice nelegiuire ar fi săvîrșit un vinovat, el e sfînt pentru mine, în genunchi înaintea Domnului.

— Vinovată, eu ?! se scutură Milady, cu un zîmbet care ar fi uluit pînă și pe îngerul judecății de apoi. Vinovată ! Doamne Dumnezeule, numai tu știi dacă sînt sau nu vinovată ! Spuneți mai bine că sînt osîndită, domnule, așa mai înțeleg. După cum știți, Dumnezeu, care-i iubește pe martiri, îngăduie uneori ca nevinovații să fie osîndiți.

— Orice ați fi, osîndită sau martiră — răspunse Felton — cu atît mai mult rugați-vă, doamnă ; vă voi ajuta și eu cu rugăciunile mele.

— Oh, dumneavoastră sînteți un suflet drept ! strigă Milady, aruncîndu-se la picioarele lui. Iată, nu cred să pot răbda mai multă vreme, mi-e teamă c-or să mă lase puterile, tocmai cînd va trebui să dau lupta și să-mi mărturisesc credința ; îndurați-vă și ascultați ruga unei femei deznădăjduite. Vi se ascunde adevărul, domnule, dar nu despre asta e vorba acum ; vă cer un singur lucru, și dacă mi-l împliniți, vă voi binecuvînta pe lumea asta și pe cealaltă.

— Vorbiți stăpînului, doamnă — o sfătui Felton — din fericire, eu nu sînt îndreptățit nici să iert, nici să pedepsesc ; Dumnezeu a încredințat această răspundere altora mai mari decît mine.

— Nu, dumneavoastră, numai dumneavoastră vă este încredințată această răspundere. Decît să ajutați la pierderea mea, decît să ajutați la rușinea mea, mai bine m-ați asculta.

— Dacă vi se cuvine această rușine, dacă ați înfruntat-o, atunci îndurați-o, aducînd-o jertfă lui Dumnezeu.

— Ce spuneți ? Oh, nu mă înțelegeți ! Cînd vorbesc de rușine, dumneavoastră credeți că vorbesc de vreo pedeapsă

oarecare, de pedeapsa cu moartea sau cu închisoarea ? Ferească Dumnezeu ! Ce-mi pasă mie de moarte sau de închisoare !

— De data asta, eu sînt acela care nu vă mai înţeleg, doamnă.

— Sau care vă faceţi că nu mă mai înţelegeţi, domnule — răspunse Milady cu un zîmbet de îndoială.

— Nu, doamnă, pe cinstea mea de soldat, pe legea mea de creştin.

— Cum, nu ştiţi ce gînduri are lordul de Winter cu mine?

— Nu ştiu.

— Nu se poate ! Dumneavoastră, omul lui de încredere !

— Nu mint niciodată, doamnă.

— Cu toate astea, prea se ascunde puţin ca să nu-i ghiceşti aceste gînduri.

— Nu caut să ghicesc nimic, doamnă ; aştept să mi se facă destăinuiri şi, în afară de ce mi-a spus faţă de dumneavoastră, lordul de Winter nu mi-a destăinuit nimic.

— Atunci — izbucni Milady, cu o neasemuită pornire de adevăr în glas — atunci nu sînteţi părtaşul lui, nu ştiţi că m-a ursit unei ruşini pe care toate pedepsele de pe pămînt n-ar putea să o întreacă în grozăvie !

— Vă înşelaţi, doamnă — zise Felton roşind — lordul de Winter nu este în stare de atare crimă.

„Bun — îşi zise în sinea ei Milady — nu ştie despre ce e vorba şi-i spune crimă !“ Apoi, cu glas tare :

— Prietenul mişelului e în stare de orice.

— Pe cine numiţi dumneavoastră mişelul ? întrebă Felton.

— Sînt oare doi oameni în Anglia pe care să-i poţi numi astfel ?

— Vreţi să vorbiţi de Georges Villiers ? urmă Felton, ale cărui priviri se înflăcărară.

— Pe care păgînii, liftele necredincioase, îl numesc duce de Buckingham — întări Milady. N-aş fi crezut că poate fi un englez în toată Anglia care să aibă nevoie de atîtea lămuriri ca să-l recunoască pe cel de care voiam să vă vorbesc !

— Mîna Domnului stă întinsă asupra lui — răspunse Felton — nu va scăpa de pedeapsa ce i se cuvine.

Felton nu făcea decît să tălmăcească în vorbe ura groaznică a tuturor englezilor împotriva acelui pe care însişi catolicii îl numeau hrăpăreţul nesăţios, mituitul, desfrînatul, şi căruia puritanii îi ziceau doar : satana.

— Oh, Dumnezeule ! strigă Milady. Cînd mă rog fierbinte să trimiți acestui om pedeapsa cuvenită, tu știi că nu urmăresc răzbunarea mea, ci implor mîntuirea unui popor întreg.

— Dumneavoastră îl cunoașteți ? întrebă Felton.

„În sfîrșit, îmi pune întrebări" — își spuse în sinea ei Milady, încîntată că ajunsese atît de grabnic la o biruință atît de mare.

— Dacă-l cunosc ! Vai, da ! Pentru nefericirea mea, pentru veșnica mea nefericire !

Ostatica își frînse mîinile, copleșită parcă de durere. Felton simți, fără îndoială, că puterile îl părăsesc și se îndreptă spre ușă ; Milady, care nu-l slăbea din ochi, sări să-l oprească.

— Domnule — se văită ea — fiți bun, fiți îndurător, ascultați-mi rugămintea : cuțitul acela pe care nenorocita prevedere a lordului mi l-a smuls din mîini, fiindcă el știe ce vreau să fac cu el... Vai, ascultați-mă pînă la sfîrșit ! Dați-mi îndărăt cuțitul, dați-mi-l îndărăt pentru o clipă ! Vă rog din tot sufletul ! Cad la picioarele dumneavoastră ; vedeți, chiar dacă v-ați împotrivi, și tot n-aș putea să vă port pică. Doamne! Cum aș putea să vă port pică dumneavoastră, singura ființă dreaptă, bună, îndurătoare pe care am întîlnit-o ! Dumneavoastră, salvatorul meu poate ! Numai o clipă cuțitul, o clipă, una singură, și vi-l dau pe urmă prin ferestruica ușii ; numai o clipă, domnule Felton, și îmi salvați onoarea !

— Pentru ca să vă omorîți ! strigă Felton îngrozit, uitînd să-și mai tragă mîinile din ale ostaticei. Ca să vă omorîți !

— Așa e, domnule — murmură în șoaptă Milady, lăsîndu-se să cadă istovită pe podea. Așa e, m-am dat de gol ! Știe tot ! Doamne Dumnezeule, sînt pierdută !

Felton stătea în picioare, încremenit și nehotărît.

„Tot se îndoiește — gîndi Milady — nu i-am părut destul de sinceră."

Pe sală se auzeau pași ; Milady recunoscu mersul lordului de Winter. Îl recunoscu și Felton, de asemenea, și se îndreptă spre ușă. Milady se repezi după el.

— Nici un cuvînt — îi șopti ea înfricoșată — nici un cuvînt acestui om despre tot ce v-am spus ; altfel sînt pierdută, și atunci dumneavoastră, dumneavoastră...

Apoi, cum paşii se apropiau, tăcu, de teamă să nu i se audă vocea, apăsîndu-şi însă cu groază frumoasa-i mînă pe buzele lui Felton. El o împinse uşor şi ea căzu zdrobită pe un scaun.

Lordul de Winter trecu prin faţa uşii fără să se oprească ; i se auzeau paşii îndepărtîndu-se. Galben ca un mort, Felton rămase cîteva clipe ciulind urechea, apoi, cînd zgomotul se stinse cu desăvîrşire, răsuflă ca un om care se trezeşte dintr-un vis ; ieşi pripit din cameră.

— Aşa, aşa — murmură Milady, ascultînd, la rîndul ei, zgomotul paşilor lui Felton, care se îndreptau în cealaltă parte decît ai lordului de Winter — în sfîrşit, în sfîrşit, acum eşti al meu !

Apoi fruntea i se întunecă. „Dacă vorbeşte cu lordul — gîndi ea — sînt pierdută, căci de Winter, care ştie că nu m-aş omorî, o să-mi pună în faţa lui cuţitul în mînă, şi atunci o să-şi dea şi el seama că toată deznădejdea mea era doar un joc." Se duse şi se privi în oglindă — niciodată nu fusese atît de frumoasă.

— Da, da — murmură ea surîzînd — dar n-o să-i spună nimic.

Seara, lordul de Winter veni în timpul cinei.

— Domnule — îl întrebă Milady — e numaidecît nevoie să adaugi la întemniţarea mea prezenţa dumitale ? N-ai putea să mă scuteşti de povara şi mai mare a chinurilor de a te vedea ?

— Cum se poate, scumpă surioară ! răspunse de Winter. Nu mi-ai mărturisit din toată inima dumitale, cu gura asta frumoasă, atît de crudă azi pentru mine, că ai venit în Anglia cu singurul scop de a mă vedea cît mai des ? Mi-ai spus singură că atît de grozav simţeai lipsa bucuriei de a mă vedea, încît ai înfruntat orice : răul de mare, furtuna, închisoarea ! Ei bine, fii mulţumită, iată-mă în carne şi oase ! De altminteri, de data asta vizita mea are şi un scop.

Milady se cutremură : crezu că Felton vorbise ; niciodată în viaţa ei, poate, femeia aceasta, care trecuse prin atîtea încercări grele şi felurite, nu simţise inima bătîndu-i atît de tare. Stătea jos ; lordul de Winter luă un jilţ, îl trase şi se aşeză lîngă ea ; apoi scoase din buzunar o hîrtie pe care o despături încetişor.

— Iată — începu el — voiam să-ţi arăt acest soi de paşaport pe care l-am întocmit chiar eu şi care-ţi va sluji de azi înainte drept act doveditor în viaţa pe care mă învoiesc să ţi-o las. Apoi, luîndu-şi privirea de la Milady şi plecînd-o asupra hîrtiei, citi : „Poruncă de a duce la..." Numele este în alb — urmă de Winter. Dacă-ţi place mai mult vreo localitate, poţi să mi-o spui, dar numai dacă e la cel puţin o mie de leghe depărtare de Londra dorinţa dumitale va fi împlinită. O iau deci de la capăt : „Poruncă de a duce la... pe numita Charlotte Backson, înfierată de justiţia regatului Franţei şi eliberată după ispăşire ; ea va sta în această localitate fără a se putea îndepărta vreodată mai mult de trei leghe. În caz de încercare de evadare, va suferi pedeapsa cu moartea. Pentru locuinţă şi hrană va primi cîte cinci şilingi pe zi".

— Porunca asta nu mă priveşte — răspunse nepăsătoare Milady — fiindcă numele trecut acolo nu-i numele meu.

— Numele dumitale ? Ai vreunul ?

— Îl am pe al fratelui dumitale.

— Te înşeli, fratele meu nu e decît al doilea soţ al dumitale, iar cel dintîi mai trăieşte încă. Spune-mi numele lui şi-l voi trece în locul numelui de Charlotte Backson. Nu ?... Nu vrei ?... Păstrezi tăcerea ? Atunci vei fi înscrisă printre surghiuniţi sub numele de Charlotte Backson.

Milady rămase tăcută ; de data aceasta nu tăcea din şiretenie, ci de groază ; crezu că porunca e gata să fie împlinită. Poate că lordul de Winter grăbise plecarea ; poate că era osîndită să plece chiar în seara aceea. O clipă, toate planurile făurite i se spulberară, cînd deodată băgă de seamă că hîrtia nu purta nici o semnătură. Bucuria stîrnită de această descoperire fu atît de năvalnică, încît nu şi-o putu ascunde.

— Da, da — urmă lordul de Winter, dîndu-şi seama de ceea ce se petrecea în sufletul ei — cauţi iscălitura şi-ţi spui : totul nu e încă pierdut, fiindcă actul nu e semnat ; mi-l arată ca să bage groaza-n mine, atîta tot. Te înşeli, hîrtia va fi trimisă mîine lordului de Buckingham ; poimîine se va întoarce iscălită de el şi întărită cu sigiliul lui, iar după douăzeci şi patru de ore mă pun chezaş că va începe şi aducerea la îndeplinire. La revedere, doamnă, asta e tot ce voiam să-ţi spun.

— Iar eu îţi voi răspunde, domnule, că această încălcare de putere şi acest surghiun sub un nume scornit sînt o mîrşăvie.

— Ţi-ar plăcea mai mult, Milady, să fii spînzurată pe adevăratul dumitale nume ? Ştii şi dumneata, legile engleze sînt neînduplecate cu cei ce pîngăresc căsnicia ; vorbeşte deschis : deşi numele meu sau, mai curînd, numele fratelui meu e amestecat în toate astea, voi înfrunta scandalul unui proces public, numai pentru a fi sigur că mă voi descotorosi odată de dumneata.

Milady nu răspunse, dar se făcu galbenă ca ceara.

— Văd că tot mai mult îţi place să hoinăreşti. Bine, doamnă ; e o veche zicală, după care călătoriile îl ţin pe om veşnic tînăr. Pe legea mea, nu greşeşti ! La urma urmei, viaţa e frumoasă, de aceea nici nu vreau să mi-o răpeşti pe a mea. Rămîne acum să vedem ce e şi cu cei cinci şilingi. Nu-i aşa că-ţi par cam zgîrcit ? Asta din pricină că nu ţin de loc să-ţi mituieşti paznicii. De altfel, mai ai şi farmecele făpturii dumitale cu care să-i dai gata. Foloseşte-le, dacă neizbînda pe lîngă Felton nu te-a lecuit de asemenea încercări.

„Felton n-a vorbit — îşi zise în sinea ei Milady — atunci nimic nu-i încă pierdut."

— Şi-acum, doamnă, la revedere ; mîine voi veni să-ţi vestesc plecarea trimisului meu.

Lordul de Winter se ridică, o salută în zeflemea şi ieşi.

Milady răsuflă uşurată : mai avea înaintea ei încă patru zile ; patru zile îi vor fi de ajuns pentru a-l ademeni de-a binelea pe Felton. Totuşi, un gînd înspăimîntător îi trecu prin minte : nu cumva lordul de Winter îl va trimite chiar pe Felton la Buckingham, ca să iscălească porunca ? În felul acesta, Felton i-ar fi scăpat din mînă, căci, pentru a birui, ostatica avea nevoie de jocul unei vrăji de neîntreruptă ademenire. Totuşi, cum am mai spus, un lucru o liniştea : Felton nu vorbise.

Nevrînd să pară tulburată de ameninţările lordului de Winter, Milady se aşeză la masă şi mîncă. Apoi, la fel ca şi în ajun, începu să se închine cu glas tare. Şi tot ca în ajun, soldatul se opri ca s-o asculte. Curînd auzi paşi mai uşori decît ai soldatului de strajă, paşi care veneau din fundul sălii şi se opreau în faţa uşii.

„El e" — îşi zise Milady. Şi începu să dea glas aceluiaşi cîntec religios care în ajun îl zguduise atît de adînc pe Felton. Dar, deşi vocea ei dulce, puternică şi răsunătoare vibra mai armonios şi mai sfîşietor ca oricînd, uşa rămase închisă. Furişîndu-şi privirea spre ferestruia uşii, Milady crezu că zăreşte

printre zăbrelele dese ochii arzători ai tînărului ; dar fie că-i văzuse cu adevărat sau numai în închipuire, de data asta el se stăpîni din răsputeri să intre.

Cîteva clipe numai după ce-şi sfîrşi cîntecul, Milady auzi parcă un oftat adînc ; apoi, aceiaşi paşi pe care-i auzise apropiindu-se se îndepărtară încet-încet, ca şi cum le-ar fi părut rău că pleacă.

Capitolul XXV

A PATRA ZI DE ÎNCHISOARE

A doua zi, cînd Felton intră la Milady, o găsi urcată în picioare pe un jilţ şi ţinînd în mînă un soi de funie făcută cu ajutorul mai multor batiste rupte fîşii, împletite şi legate la capete ; la zgomotul uşii care se deschidea, Milady sări repede jos de pe jilţ, încercînd să ascundă la spate acel soi de funie pe care o ţinea în mînă.

Tînărul era şi mai alb la faţă ca de obicei, iar ochii roşii de nesomn îl dădeau de gol că petrecuse o noapte înfrigurată. Totuşi, fruntea-i era de o asprime mai neînduplecată ca oricînd. Înaintă încet spre Milady, care, în vremea asta, se aşezase, şi, luînd un capăt al împletiturii ucigaşe, pe care, din nebăgare de seamă, sau poate dinadins, ea îl lăsase să atîrne, o întrebă tăios :

— Ce e asta, doamnă ?

— Asta ? Nimic — răspunse Milady, zîmbind cu acea fluturare dureroasă cu care ştia atît de bine să-şi strunească zîmbetul — nimic ; plictiseala e duşmanul de moarte al întemniţaţilor ; mă plictiseam şi mi-am făcut de lucru împletind funia asta.

Felton îşi aruncă privirea asupra părţii din perete în faţa căruia o găsise pe Milady în picioare pe jilţul în care şedea acum şi zări, deasupra capului ei, un cîrlig aurit, înţepenit în zid, şi care putea sluji pentru atîrnat haine sau arme. Tresări,

și ostatica văzu această tresărire, căci, deși avea ochii plecați, nimic din cele ce se petreceau în jurul ei nu-i scăpa.

— Și ce făceați în picioare pe jilț ? întrebă el.

— Pentru ce mă întrebați ? răspunse Milady.

— Pentru că doresc s-o știu și eu — stărui Felton.

— Nu mă mai întrebați — se împotrivi ea. Știți și dumneavoastră că noi, adevăraților creștini, nu trebuie să mințim.

— Ei bine — urmă Felton — o să vă spun eu ce făceați sau, mai degrabă, ce aveați de gînd să faceți : voiați să duceți pînă la capăt fapta necugetată care v-a încolțit în minte ; gîndiți-vă, doamnă, dacă Dumnezeul nostru nu îngăduie minciuna, cu atît mai strașnic oprește sinuciderea.

— Cînd Dumnezeu vede o făptură de-a lui prigonită pe nedrept, avînd a alege între sinucidere și necinste, vă asigur, domnule — răspunse Milady, părînd adînc încredințată — Dumnezeu o izbăvește ; căci atunci sinuciderea înseamnă martiriul.

— Ați spus prea multe, sau prea puține : vorbiți, doamnă, în numele cerului, vorbiți lămurit !

— Să vă înșir nenorocirile mele, pentru ca să le socotiți drept palavre ? Să vă vorbesc despre năzuințele mele, ca să mă pîrîți prigonitorului meu ? Nu, domnule ; de altfel, ce vă pasă dacă o biată osîndită moare sau trăiește ? Nu răspundeți decît de trupul meu, nu-i așa ? Și cînd le veți înfățișa un cadavru și vor recunoaște că-i al meu, nimeni nu vă va mai întreba nimic, ba poate veți primi o răsplată îndoită.

— Eu, doamnă, eu ?! izbucni Felton. Mă puteți oare bănui c-aș primi vreodată prețul vieții dumneavoastră ? Firește că nu credeți ceea ce spuneți.

— Lasă-mă, Felton, nu mă opri — se rugă Milady, înflăcărîndu-se. Orice soldat trebuie să tindă la mai mare, nu-i așa ? Dumneata ești locotenent. Ei bine, vei urma convoiul meu cu gradul de căpitan.

— Dar ce v-am făcut oare — răspunse Felton tulburat — ca să-mi aruncați pe umeri asemenea răspundere în fața oamenilor și a lui Dumnezeu ? Peste cîteva zile veți fi plecată, doamnă, nu voi mai avea sub pază viața dumneavoastră, și atunci — adăugă el, oftînd — veți face tot ce veți crede de cuviință.

— Prin urmare — strigă Milady ; ca și cînd nu s-ar fi putut împotrivi unei sfinte mînii — dumneata, un om cucernic, pe

bună dreptate numit om drept, dumneata nu ceri decît un singur lucru : să nu poţi fi învinuit, tulburat de moartea mea.

— Trebuie să veghez asupra vieţii dumneavoastră, doamnă, şi voi veghea.

— Oare pricepeţi ce îndatorire îndepliniţi ? Vinovată de-aş fi, şi tot e crudă ; dar cum aţi putea-o socoti, cum o va socoti Dumnezeu, dacă mai sînt şi nevinovată ?!

— Sînt soldat, doamnă, şi aduc la îndeplinire porunca primită.

— Crezi oare că în ziua judecăţii de apoi Dumnezeu îi va despărţi de călăii orbi de judecătorii strîmbi ? Nu voiţi să-mi ucid trupul, dar sînteţi unealta celui care vrea să-mi ucidă sufletul !

— Dar, vă spun încă o dată — stărui Felton, adînc mişcat —nici o primejdie nu vă ameninţă şi răspund de lordul de Winter ca de mine însumi.

— Smintitule ! strigă Milady. Sărman smintit care îndrăzneşti să răspunzi de un seamăn, cînd oamenii cei mai înţelepţi şi cei mai dreptcredincioşi şovăie să răspundă pentru ei înşişi, sărman smintit care treci de partea celui mai tare şi mai fericit, pentru a năpăstui pe cei slabi şi nefericiţi !

— Cu neputinţă, doamnă, cu neputinţă — murmură Felton, care simţea în adîncul inimii adevărul acestui răspuns. Ostatică, nu veţi recăpăta prin mine libertatea ; în viaţă fiind, nu veţi pierde prin mine viaţa.

— Da — urmă Milady — dar voi pierde ceea ce mi-e mai scump decît viaţa, îmi voi pierde cinstea, Felton, şi pe dumneata te voi face răspunzător în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor de ruşinea şi de pîngărirea mea.

De data asta, oricît de nepăsător era sau voia să pară, Felton nu putu să mai lupte împotriva tainicei înrîuriri care punea stăpînire pe el ; să vadă pe o femeie atît de frumoasă, albă ca cea mai neprihănită arătare, s-o vadă cînd înlăcrimată, cînd ameninţătoare, să simtă totodată vraja durerii şi a frumuseţii ei era prea mult pentru un visător, era prea mult pentru un creier măcinat de visele arzătoare ale credinţei dezlănţuite, era prea mult pentru o inimă pîrjolită la dogoarea iubirii cereşti, care arde, şi a urei pămînteşti, care mistuie.

Milady îşi dădu seama de tulburarea lui ; simţea flacăra patimilor potrivnice strecurîndu-se o dată cu sîngele prin venele tînărului fanatic, şi asemenea unei pricepute căpetenii

de oştiri, care, văzîndu-şi duşmanul gata să dea îndărăt, năvăleşte asupra lui cu strigăte de izbîndă, Milady se ridică, frumoasă ca o preoteasă antică, inspirată ca o fecioară creştină, şi, cu gulerul desfăcut, cu părul despletit, cu un braţ întins, iar cu celălalt trăgîndu-şi ruşinoasă rochia peste piept, cu privirea luminată de focul ce răscolea simţurile tînărului puritan, înaintă spre el, strigînd răspicat, cu glasul ei melodios, căruia, la nevoie, ştia să-i împrumute o înfricoşătoare putere :

Aruncă-i lui Baal prada în gheare,
Aruncă leilor a martirului fiinţă,
Domnu-ţi va arăta drumul spre căinţă !
Din genuni îl chem în gura mare !

Felton se opri sub această ciudată ameninţare şi îngăimă, ca împietrit, cu mîinile împreunate :

— Cine sînteţi, cine ? Sînteţi o trimisă a lui Dumnezeu, sînteţi o unealtă a iadului, sînteţi un înger sau un demon, vă numiţi Eloa[1] sau Astarte[2] ?

— Nu m-ai recunoscut, Felton ? Nu sînt nici înger, nici demon, sînt o fiinţă a pămîntului, sînt o soră întru credinţă a ta, atîta sînt, nimic mai mult.

— Da, da — murmură Felton -- mă mai îndoiam încă, dar acuma cred, cred.

— Crezi, şi totuşi eşti părtaşul odraslei lui Belial[3], pe nume lordul de Winter ! Crezi, şi totuşi mă laşi în mîinile duşmanilor mei, ale duşmanului Angliei, ale duşmanului lui Dumnezeu ! Crezi, şi mă dai pe mîna celui care umple şi murdăreşte lumea cu necredinţă şi fapte desfrînate, pe mîna acelui dezmăţat Sardanapal[4], pe care orbii îl numesc ducele de Buckingham, iar credincioşii anticrist.

— Eu să vă dau pe mîna lui Buckingham ! Eu ! Ce spuneţi ? Nu vă mai înţeleg !

---

[1] În celebrul poem alegoric cu acelaşi nume, al lui Alfred de Vigny, scris în 1824, Eloa întruchipa femeia-înger, care s-a coborît în infern pentru a salva sufletul unui înger alungat din ceruri datorită nesupunerii.

[2] Zeiţa cerului la popoarele semitice, căreia i se aduceau jertfe omeneşti.

[3] În vechiul testament, căpetenia diavolilor — regele infernului.

[4] Tipul prinţului desfrînat, laş, afemeiat.

— Au ochi şi nu vor vedea — grăi Milady — au urechi şi nu vor auzi.

— Da, da — şopti Felton, trecîndu-şi mîna pe fruntea-i îmbrobonată de sudoare, ca şi cum ar fi vrut să-şi smulgă din minte şi cea din urmă îndoială — da, recunosc chipul îngerului care-mi apare în fiecare noapte strigînd sufletului meu care nu-şi găseşte odihnă : „Loveşte, izbăveşte Anglia, izbăveşte-te pe tine, căci vei muri fără să-l fi îmbunat pe Dumnezeu !" Vorbiţi, vorbiţi — urmă Felton — de data asta vă pot înţelege.

Un fulger de cumplită bucurie scăpără cu iuţeala gîndului în ochii ei.

Oricît de fugară fusese acea licărire ucigaşă, Felton o văzu şi tresări ca şi cînd ar fi luminat adîncurile inimii ei. Îi răsăriră deodată în minte cuvintele lordului de Winter, ademenirile frumoasei, primele ei încercări de a-l cuceri chiar în ziua sosirii şi făcu un pas îndărăt, cu fruntea plecată, fără a-şi lua însă ochii de la ea, ca şi cînd, fermecat de făptura-i stranie, privirea lui nu se mai putea desprinde de a ei.

Milady nu era femeia care să se înşele asupra tîlcului acelei şovăieli. Sub înfăţişarea-i tulburată, sîngele rece n-o părăsea niciodată. Înainte ca Felton să-i răspundă, iar ea să fie nevoită a înnoda o convorbire al cărei ton înflăcărat cu greu l-ar fi putut păstra, îşi lăsă mîinile în jos şi, ca şi cînd slăbiciunea femeii ar fi învins avîntul iluminatei, zise :

— Totuşi nu, nu mi-e dat să fiu eu Judith care va scăpa Bethulia de acest Holofern. Sabia atotputernicului e prea grea pentru braţul meu. Mai bine lasă-mă să-mi spăl necinstea prin moarte, lasă-mă să-mi caut scăparea în mucenicie. Nu cer libertate, cum ar cere o vinovată, şi nici răzbunare, cum ar cere o păgînă. Lasă-mă să mor, asta-i tot ce-ţi cer. Te rog din toată inima, te rog în genunchi : lasă-mă să mor, şi o dată cu ultima mea suflare îmi voi blagosloví salvatorul.

La auzul acelei voci blînde şi rugătoare, la vederea privirii sfioase şi abătute, Felton se apropie. Încet-încet, vrăjitoarea îşi înveşmîntase acele găteli vrăjite pe care le punea sau le părăsea după voie, şi anume : frumuseţea, duioşia, lacrimile şi mai ales puterea de neînfrînt a voluptăţii mistice, cea mai ucigătoare dintre voluptăţi.

— Vai — se tînguí Felton — nu pot face decît un singur lucru : să vă plîng, dacă-mi veţi dovedi că sînteţi o victimă.

Dar lordul de Winter vă aduce grele învinuiri. Sînteţi creştină, sînteţi sora mea întru credinţă ; mă simt tîrît parcă spre dumneavoastră, eu care n-am iubit niciodată decît pe binefăcătorul meu, eu care n-am dat în viaţă decît peste trădători şi peste nemernici. Dar dumneavoastră, doamnă, dumneavoastră care sînteţi cu adevărat frumoasă, dumneavoastră, care păreţi atît de curată, trebuie totuşi să fi făptuit groaznice nelegiuri pentru ca lordul de Winter să vă urmărească astfel !

— Au ochi şi nu vor vedea — rosti iarăşi Milady, cu glas de neasemuită durere — au urechi şi nu vor auzi.

— Dar atunci — se înflăcără tînărul ofiţer — vorbiţi, doamnă, vorbiţi odată !

— Să-ţi destăinuiesc ruşinea mea ? urmă Milady cu obrajii împurpuraţi. Căci deseori crima unuia e ruşinea celuilalt. Să-ţi destăinuiesc ruşinea mea ? Dumitale, bărbat, eu, femeie ? Oh — urmă ea, acoperindu-şi sfioasă cu mîna frumoşii ei ochi — nu ! Niciodată, niciodată n-o să pot face asta !

— Mie, fratelui dumitale ? strigă Felton.

Milady îl privi îndelung, cu o căutătură pe care tînărul ofiţer o luă drept îndoială, dar care era doar iscodire şi, mai ales, nestrămutată voinţă de a subjuga. La rîndul lui, Felton îşi împreună mîinile rugător.

— Atunci — se hotărî Milady — mă încred în fratele meu şi voi cuteza !

În clipa aceea se auzi pasul lordului de Winter ; dar de data asta, groaznicul cumnat al frumoasei Milady nu se mai mulţumi, ca în ajun, să treacă doar prin faţa uşii şi să se depărteze, ci se opri, schimbă două cuvinte cu soldatul de strajă, apoi uşa se deschise şi lordul se ivi în prag.

În timpul celor două cuvinte schimbate, Felton se dăduse iute îndărăt, încît, cînd lordul de Winter intră în cameră, celălalt era la cîţiva paşi de ostatică.

Lordul înaintă agale, ducîndu-şi privirea-i cercetătoare de la Milady la tînărul ofiţer.

— E cam mult de cînd eşti aici, John — îi spuse el — nu cumva şi-o fi mărturisit nelegiuirile ? Înţeleg atunci de ce a ţinut atîta vreme convorbirea.

Felton tresări, iar Milady simţi că era pierdută dacă nu sărea în ajutorul puritanului zăpăcit.

— Ah, ţi-e teamă să nu-ţi scape ostatica ! se amestecă ea. Ei bine, întreabă-l pe vrednicul dumitale temnicer ce rugăminte îi făceam chiar acum.

— Îi făceai o rugăminte ? întrebă lordul, bănuitor.

— Da, milord — răspunse tînărul, descumpănit.

— Şi anume ce rugăminte ? stărui lordul de Winter.

— Un cuţit, pe care să mi-l înapoieze prin ferestruica uşii o clipă după ce i-l voi fi dat — răspunse Felton.

— S-a ascuns aici cineva pe care această mlădioasă făptură vrea să-l înjunghie ? vorbi lordul de Winter, cu glasul lui batjocoritor şi plin de dispreţ.

— Da, eu — răspunse Milady.

— Te-am lăsat să alegi între Botany-Bay şi Tyburn — urmă lordul de Winter. Alege Tyburn, Milady ; funia e, crede-mă, mai sigură decît cuţitul.

Felton păli şi înaintă cu un pas, amintindu-şi că, atunci cînd intrase, Milady ţinea în mînă o funie.

— Ai dreptate — spuse ea — m-am şi gîndit la asta, şi o să mă mai gîndesc — adăugă cu glas înăbuşit.

Felton simţi trecîndu-i un fior prin toate mădularele ; de bună seamă, lordul de Winter îi zări cutremurarea.

— Ochii-n patru, John — grăi el. John, prietene, m-am bizuit pe tine. Ia seama ! Ţi-am mai spus ! De altfel, fii destoinic, băiatule, în trei zile ne descotorosim noi de dumneaei, şi acolo unde o trimit n-o să mai facă nici un rău nimănui.

— Îl auzi ? Îl auzi ? izbucni Milady cu tot focul, astfel încît lordul să creadă că se tînguie cerului, iar Felton să înţeleagă că vorbea pentru el.

Felton îşi plecă fruntea şi rămase visător. De Winter îl luă pe ofiţer de braţ, cu capul întors spre Milady, astfel încît să n-o piardă din ochi pînă ce va fi părăsit camera.

— Ia te uită — murmură ea, cînd uşa se închise — nu stau chiar atît de bine cum credeam. Prostul de Winter şi-a schimbat nerozia într-o prevedere de necrezut ! Grozav lucru e dorinţa de răzbunare şi cum îl struneşte pe om dorinţa asta ! Cît priveşte pe Felton, se cam codeşte. Degeaba, nu-i de teapa blestematului de d'Artagnan ! Un puritan adoră numai fecioare, şi le adoră cu mîinile împreunate. Un muşchetar iubeşte femeile, şi le iubeşte strîngîndu-le în braţe.

Totuşi, Milady aştepta cu nerăbdare, căci bănuia că ziua nu va trece fără să-l mai vadă pe Felton. În sfîrşit, un ceas

după cele povestite, ea auzi vorbindu-se pe sală în şoaptă ; apoi, curînd, uşa se deschise şi în faţa ei văzu pe Felton. Tînărul înaintă grăbit, lăsînd în urma lui uşa deschisă şi făcînd femeii semn să tacă ; faţa-i era răvăşită.

— Ce vrei cu mine ? întrebă ea.

— Ascultaţi — răspunse Felton în şoaptă — am îndepărtat straja, ca să pot rămîne aici fără să se ştie că am venit şi ca să vorbesc cu dumneavoastră fără să se poată auzi ce vă spun. Lordul mi-a istorisit ceva îngrozitor.

Surîzînd iarăşi, în chip de victimă resemnată, Milady clătină din cap.

— ...Sau dumneavoastră sînteţi un demon — urmă Felton — sau lordul, binefăcătorul, părintele meu, e un monstru. Vă cunosc de patru zile, pe el îl iubesc de doi ani, pot, aşadar, să şovăi între dumneavoastră doi. Să nu vă înspăimînte ce vă spun : simt nevoia să vă pot crede. Voi veni să vă văd după miezul nopţii şi-mi veţi spulbera îndoielile.

— Nu, Felton, nu, frate — răspunse ea — jertfa e prea mare şi văd că ţi-e greu s-o faci. Nu, eu tot sînt pierdută, nu te pierde şi dumneata o dată cu mine. Moartea mea va vorbi mult mai deschis decît vorbeşte viaţa mea, iar tăcerea leşului meu te va convinge mai temeinic decît cuvintele mele.

— Tăceţi, doamnă — o rugă Felton — nu-mi mai vorbiţi astfel ! Am venit ca să-mi daţi cuvîntul, să-mi juraţi pe tot ce aveţi mai sfînt că nu veţi mai încerca să vă răpiţi zilele.

— Nu vreau să-ţi făgăduiesc nimic — răspunse Milady — căci nimeni nu ştie să respecte un jurămînt ca mine şi, dac-aş făgădui, ar trebui să-mi ţin cuvîntul.

— Atunci — urmă Felton — juraţi-mi doar pînă cînd mă voi întoarce ; dacă, după aceea, veţi mai stărui încă, ei bine, veţi fi liberă să faceţi ce vreţi şi vă voi da chiar eu arma pe care mi-aţi cerut-o.

— Bine — murmură Milady — pentru dumneata primesc.

— Juraţi-mi !

— Jur pe Dumnezeul nostru. Eşti mulţumit acum ?

— Da — răspunse Felton — ne vom vedea la noapte.

Şi repezindu-se afară, închise uşa după el, apoi rămase cu suliţa soldatului în mînă, ca şi cînd ar fi stat de strajă în locul lui.

Cînd soldatul se întoarse, ofiţerul îi dădu arma îndărăt. Prin ferestruica uşii de care se apropiase, Milady îl zări pe

Felton făcîndu-şi pripit semnul crucii cu nebunească încredere şi depărtîndu-se într-un vîrtej de bucurie. Iar ea se întoarse la locul ei cu un surîs de sălbatic dispreţ pe buze ; rosti apoi, pîngărind slava Celui-de-sus, pe care jurase fără să fi învăţat vreodată a-l cunoaşte :

— Dumnezeul meu — şopti ea — fanatic smintit ! Dumnezeul meu sînt eu, eu şi cel care-mi va ajuta să mă răzbun.

Capitolul XXVI

A CINCEA ZI DE ÎNCHISOARE

Milady ajunsese totuşi să cucerească o jumătate de biruinţă şi cîştigul acesta îi sporea puterile. Nu-i era greu să învingă, aşa cum făcuse pînă atunci, bărbaţi gata să se lase ademeniţi şi pe care viaţa galantă de la curte îi împingea valvîrtej în laţ ; căci Milady era destul de frumoasă ca să nu întîmpine împotrivirea simţurilor bărbăteşti şi era destul de isteaţă ca să înfrîngă orice oprelişte sufletească. Dar de data asta avea de luptat împotriva unei firi sălbatice, închise, ajunsă nesimţitoare de atîta austeritate. Religia şi pocăinţa făcuseră din Felton un suflet oţelit în faţa ademenirilor obişnuite. În creierul lui înfierbîntat încolţeau ţeluri atît de mari, năzuinţe atît de năvalnice, încît nu mai rămînea loc pentru vreo dragoste de pofte trupeşti sau sufleteşti — simţămînt ce se hrăneşte din huzur şi înfloreşte o dată cu desfrîul. Cu înfăţişarea-i mironosită, Milady lovise în felul de a gîndi al unui om căruia i se împănase mintea cu vorbe împotriva ei, iar prin frumuseţea-i vrăjită, în inima şi simţurile unui om cast şi neîntinat. În sfîrşit, îşi dovedise chiar sieşi puterea mijloacelor, pe care nici ea nu şi le bănuise încă, prin acea încercare făcută asupra fiinţei celei mai de neînfrînt din cîte i le-ar fi putut înfăţişa vreodată firea omenească şi religia.

Totuşi, în timpul serii, de multe ori îi pierise nădejdea şi în soartă, şi în ea însăşi ; după cum ştim, nu chema în ajutor pe Dumnezeu, dar avea încrederea în duhul răului, această

atotstăpînitoare putere care domnește în toate amănuntele vieții omenești și căreia, ca și în fabula arabă, un bob de rodie îi e de ajuns ca să învie o întreagă lume spulberată.

Pregătită din vreme să-l primească pe Felton, Milady avu grijă să-și rînduiască treburile și pe a doua zi. Știa că nu-i mai rămîneau decît două zile și că de îndată ce ordinul va fi iscălit de Buckingham (iar Buckingham va iscăli, cu atît mai ușor cu cît nu-și va da seama despre ce femeie era vorba, hîrtia purtînd un nume necunoscut), îndată ce ordinul va fi iscălit, lordul de Winter o va și trimite pe corabie ; mai știa, de asemenea, că femeile osîndite la surghiun au la îndemînă, pentru cuceririle lor, arme cu mult mai puțin puternice decît așa-zisele femei virtuoase, a căror frumusețe e luminată de soarele unei lumi alese, femei proslăvite de goarnele modei și asupra cărora razele nobleței își răsfrîng licăriri fermecate. A fi femeie osîndită la o pedeapsă păcătoasă și înjositoare nu e o piedică pentru a fi frumoasă, dar e o opreliște pentru a mai ajunge vreodată puternică.

Aidoma celor cu adevărate însușiri, Milady cunoștea mediul cel mai prielnic firii și mijloacelor ei. Îi era silă de sărăcie ; traiul mîrșav îi umbrea simțitor strălucirea măreției. Milady nu era regină decît printre regine. Ca să poată stăpîni trebuia să simtă bucuria unei trufii împlinite. Să poruncească unor ființe inferioare era pentru ea mai curînd o umilință decît o plăcere. Firește, era încredințată că s-ar fi întors din surghiun, dar se putea ști oare cît ar fi ținut surghiunul ? Pentru o fire neastîmpărată și plină de rîvnă ca a ei, zilele pe care nu le folosești ca să urci sînt zile nefericite ; găsiți acum cuvîntul nimerit pentru zilele în care trebuie să cobori ! Să piardă un an, doi, trei, adică o veșnicie ! Să se întoarcă după ce d'Artagnan, fericit și iubitor, va fi primit din partea reginei, el și prietenii lui, răsplata pe deplin cuvenită pentru atîtea fapte de credință ! Iată gîndurile mistuitoare pe care o femeie ca Milady nu le mai putea îndura multă vreme. De altminteri, furtuna care-i bîntuia sufletul îi oțelea puterile, și dacă trupul i s-ar fi încordat o singură clipă pe potriva minții, Milady ar fi făcut țăndări zidurile închisorii.

Apoi, ceea ce o mai frămînta în mijlocul atîtor neliniști era și amintirea cardinalului. Ce putea gîndi, ce putea spune despre tăcerea ei cardinalul, cu firea lui neîncrezătoare, mereu îngrijorată și atît de bănuitoare ? Cardinalul — nu numai

singurul ei sprijin, singura ei proptea, singurul ei ocrotitor pe vremea aceea, dar şi unealta de căpetenie a norocului ei şi a unei răzbunări viitoare ! Îl cunoştea bine, ştia că la întoarcerea ei după o călătorie zadarnică, degeaba ar fi dat ea zor cu închisoarea, degeaba ar fi înşirat suferinţele îndurate, cardinalul ar fi răspuns cu liniştea batjocoritoare a omului sceptic, mare prin puterea şi prin geniul lui : „Nu trebuia să te laşi prinsă !" Milady îşi adună atunci toată vlaga, murmurînd în adîncul gîndului numele lui Felton, singura licărire de lumină ce pătrundea pînă la ea, în fundul iadului în care se prăvălise ; şi, ca un şarpe ce-şi încolăceşte şi-şi desface inelele pentru a se încredinţa de puterea lui, ea îl învăluia dinainte pe Felton în miile de cute ale plăsmuirilor ei năstruşnice.

Dar vremea nu stătea pe loc, orele ce se perindau unele după altele păreau că trezesc în trecerea lor clopotul şi fiecare lovitură a limbii de aramă răsuna în inima ostaticei. La ora nouă, lordul de Winter veni ca de obicei, privi fereastra şi zăbrelele, ciocăni podeaua şi pereţii, se uită la cămin şi la uşi, fără ca în timpul acestei lungi şi migăloase cercetări el sau Milady să rostească un singur cuvînt. Fără îndoială, amîndoi înţelegeau că împrejurările erau prea grele pentru a mai pierde vremea cu vorbe de prisos şi cu mînii deşarte.

— Haide ! Haide ! spuse lordul, părăsind-o. Nici la noapte n-o să fie chip să fugi.

La ora zece, Felton veni ca să pună un soldat de strajă în faţa uşii. Milady îi recunoscu pasul. Îl ghicea acum, aşa cum o iubită ghiceşte pasul iubitului ei ; şi totuşi, Milady nu-l putea suferi şi-l dispreţuia pe acest fanatic, slab de înger.

Nu era încă ceasul hotărît ; Felton nu intră.

După două ore, pe cînd orologiul bătea miezul nopţii, soldatul de strajă fu schimbat. Era chiar ora hotărîtă ; din clipa aceea, Milady aşteptă nerăbdătoare.

Noua strajă începu să se plimbe pe sală. După zece minute sosi şi Felton, Milady ciuli urechea.

— Ascultă — grăi tînărul către strajă — nu cumva să te laşi de la uşă, căci, ştii, noaptea trecută milordul a pedepsit pe un soldat pentru că şi-a părăsit postul doar cîteva clipe, deşi chiar eu îi ţinusem locul în timpul ăsta.

— Da, ştiu — răspunse soldatul.

— Bagă bine de seamă, fii cu ochii în patru. Eu — adăugă el — o să intru ca să mă mai uit o dată prin camera femeii,

care teamă mi-e că și-a pus gînd rău, așa că am primit poruncă să n-o slăbesc din ochi.

— Ia te uită — murmură Milady — se pricepe puritanul nostru la minciuni!

Soldatul se mulțumi să zîmbească.

— Drace! mormăi el. Ferice de dumneavoastră, domnule locotenent, că aveți astfel de sarcini, mai ales dacă milordul v-a poruncit să vă uitați și prin patul ei.

Felton roși; în orice altă împrejurare, l-ar fi luat la rost pe soldatul care-și îngăduia asemenea glumă, dar conștiința lui murmura prea tare pentru ca să lase buzele să mai scape vreun cuvînt.

— Dacă te strig, vino; și tot așa, dacă vine cineva, strigă-mă!

— Am înțeles, domnule locotenent — spuse soldatul.

Felton intră la Milady. Ea se ridică.

— Ai venit? îi spuse.

— V-am făgăduit să vin și am venit.

— Mi-ai făgăduit și altceva.

— Ce anume? Doamne! îngăimă tînărul, care, în ciuda stăpînirii de sine, simțea că-i tremură genunchii și i se îmbrobonește fruntea de sudoare.

— Mi-ai făgăduit că-mi aduci un cuțit și că mi-l lași după ce vom fi stat de vorbă.

— Nu mai vorbiți astfel, doamnă — o rugă Felton. Nu e pe lume împrejurare, oricît de cumplită, care să îndreptățească o făptură a lui Dumnezeu să-și curme singură zilele. Am stat și m-am gîndit că nu trebuie să mă încarc niciodată cu un asemenea păcat.

— Așa te-ai gîndit? grăi ostatica, așezîndu-se în jilț cu un surîs de dispreț. Atunci m-am gîndit și eu...

— La ce?

— Că nu mai am nimic de spus unui om care nu-și ține cuvîntul.

— O, Dumnezeule! se înspăimîntă Felton.

— Puteți pleca — adăugă Milady — nu voi scoate nici o vorbă.

— Iată cuțitul! îi spuse Felton, scoțînd din buzunar arma care, potrivit făgăduielii, o adusese cu el, dar pe care se codise s-o dea.

— Să-l văd — ceru Milady.

— Pentru ce ?

— Pe cuvîntul meu că vi-l dau îndărăt ; îl veţi pune pe masa asta şi vă veţi aşeza între el şi mine.

Felton îi întinse cuţitul, iar Milady cercetă cu luare-aminte ascuţişul, încercîndu-i vîrful cu degetul.

— Bine — spuse ea, dîndu-l îndărăt tînărului ofiţer — e din oţel curat ; eşti un prieten credincios, Felton.

Felton luă arma îndărăt şi o puse pe masă, aşa cum hotărîse Milady. Ea îl urmări din ochi şi făcu semn că e mulţumită.

— Şi acum — zise ea — ascultă-mă.

Acest început era de prisos. Tînărul ofiţer stătea în picioare în faţa ei, aşteptînd să-i soarbă cuvintele.

— Felton — vorbi Milady, cu glas solemn, plin de o visătoare tristeţe — Felton, dacă sora dumitale, dacă fiica tatălui dumitale ţi-ar spune : „Tînără încă şi, din păcate, destul de frumoasă, m-au prins într-o capcană ; dar am ţinut piept. În jurul meu s-au înmulţit capcanele, siluirile ; am ţinut piept. Au hulit religia pe care o slujesc, Dumnezeul pe care-l iubesc, tocmai pentru că am chemat în ajutorul meu pe acest Dumnezeu şi această religie ; am ţinut piept. Atunci m-au împroşcat cu ocări şi, cum nu puteau să-mi pîngărească sufletul, au vrut să-mi pîngărească pentru vecie trupul..."

Milady se opri şi un surîs amar îi înflori pe buze.

— În sfîrşit — spuse Felton — în sfîrşit, ce-au făcut ?

— În sfîrşit, într-o seară au hotărît să zădărnicească această împotrivire, pe care nu puteau s-o doboare ; într-o seară mi-au vărsat în apă un narcotic tare ; abia sfîrşisem masa şi am simţit că mă cuprinde o toropeală ciudată. Deşi nu bănuiam nimic, m-a cuprins un soi de teamă ; am încercat să lupt împotriva somnului, m-am ridicat, am vrut să alerg la fereastră, să chem în ajutor, dar picioarele nu mă mai ţineau ; mi se părea că tavanul îmi cade pe cap şi mă striveşte ; am întins braţele, am încercat să vorbesc, dar n-am putut scoate decît sunete răzleţe ; o amorţeală de neînvins punea stăpînire pe mine ; m-am sprijinit de un jilţ gata să cad, dar mi se muiaseră şi braţele ; am căzut într-un genunchi, pe urmă în amîndoi ; am vrut să mă rog, dar limba mi-era ţeapănă ; fără îndoială că Dumnezeu nu m-a văzut, nici nu m-a auzit, căci am alunecat pe podea, aproape moartă.

Nu-mi amintesc nimic din ce s-a petrecut în vremea asta şi nici cît a ţinut somnul ; singurul lucru de care mi-aduc

aminte e că m-am trezit culcată într-o încăpere rotundă, cu mobile scumpe, în care lumina nu pătrundea decît printr-o deschizătură în tavan. De altfel nu se vedea nicăieri nici o ușă ; s-ar fi zis, o minunată închisoare. Am stat așa multă vreme, fără să-mi pot da seama nici de locul unde mă aflam, nici de toate amănuntele pe care ți le spun acum ; mintea mea lupta zadarnic să alunge bezna din care nu puteam să mă smulg ; parcă mi-aș fi adus aminte de un drum străbătut, de huruitul unei trăsuri, de un vis îngrozitor care mi-ar fi sleit puterile ; dar totul atît de întunecat și de încîlcit, încît aceste întîmplări păreau că sînt ale unei alte vieți decît a mea, îmbinată totuși cu a mea printr-o fantastică dedublare.

Cîtva timp, starea în care mă aflam mi s-a părut atît de stranie, încît am crezut că visez. M-am ridicat clătinîndu-mă; veșmintele mele erau lîngă mine, pe un scaun ; nu țineam minte nici să mă fi dezbrăcat, nici să mă fi culcat. Atunci, încetîncet, am început să-mi viu în fire, îngrozită parcă de rușine ; nu mai eram în casa unde locuiam ; atît cît puteam să-mi dau seama după lumina de afară, se apropia amurgul ; eu adormisem în ajun către seară ; somnul meu ținuse aproape douăzeci și patru de ceasuri. Ce se petrecuse în timpul acestui somn îndelungat ?

M-am îmbrăcat cît am putut de repede. După toate mișcările mele, greoaie și amorțite, însemna că narcoticul nu se risipise încă de tot. De altminteri, încăperea era mobilată tocmai pentru a primi o femeie ; cocheta cea mai desăvîrșită n-ar fi putut avea o dorință pe care, rotindu-și ochii prin cameră, să nu și-o poată vedea împlinită. Firește, nu eram întîia prizonieră care se văzuse închisă în această minunată colivie, dar, îți dai seama, Felton, cu cît închisoarea era mai frumoasă, cu atît creștea și spaima mea.

Da, da, era o închisoare ; am încercat zadarnic să ies de acolo ; am ciocănit toți pereții ca să descopăr o ușă — pretutindeni însă peretele îmi răspundea cu zgomot plin și înăbușit. Am făcut poate de douăzeci de ori înconjurul încăperii, în căutarea unei ieșiri ; nu era nici una și am căzut, sfîrșită de oboseală și de groază, într-un jilț.

În vremea asta, se făcuse repede întuneric, și o dată cu întunericul creștea și spaima mea : nu știam dacă trebuie să rămîn acolo unde mă așezasem ; mi se părea că mă împresurau tot soiul de primejdii, gata să mă înghită la fiece pas.

Nu mîncasem nimic din ajun, dar, de frică, nu-mi era foame. Nici un zgomot dinafară, cu care aş fi putut măsura timpul, nu ajungea pînă la mine ; bănuiam că putea fi ora şapte sau opt seara, căci eram în octombrie şi se lăsase noaptea.

Deodată, scîrţîitul unei uşi m-a făcut să tresar ; un glob de foc se ivi sus, deasupra deschizăturii din tavan, scăldînd în lumină camera, şi atunci am văzut, înspăimîntată, că un bărbat stătea în picioare la cîţiva paşi de mine. În mijlocul camerei mai apăruse, ca prin farmec, o masă cu două tacîmuri şi cu o cină gata aşezată. Era bărbatul care mă urmărea de un an, care jurase să mă necinstească şi care, din primele cuvinte rostite, mi-a dat să înţeleg că peste noapte se ţinuse de cuvînt.

— Ticălosul ! murmură Felton.

— Da, da, ticălosul ! îngînă Milady, văzînd cu ce nesaţ asculta ciudata povestire tînărul ofiţer, al cărui suflet părea atîrnat de buzele ei. Da, ticălosul ! Crezuse că o dată ce mă biruise în timpul somnului, totul se sfîrşise ; venea nădăjduind că voi primi de bună voie ruşinea, fiindcă ruşinea era ceva împlinit ; venea să-mi dăruiască averea lui, în schimbul dragostei mele.

Tot ce inima unei femei poate cuprinde ca dispreţ strigător şi vorbe umilitoare am aruncat asupra acestui om ; fără îndoială că era deprins cu atari sudălmi, căci m-a ascultat liniştit, cu zîmbetul pe buze şi braţele încrucişate pe piept ; apoi, cînd a crezut că isprăvisem tot ce-aveam de spus, s-a apropiat de mine ; dintr-o săritură am fost lîngă masă, am apucat un cuţit şi l-am dus la piept.

„Încă un singur pas, şi o să ai pe suflet nu numai necinstea, dar şi moartea mea."

Fără îndoială că în privirea, în glasul şi în întreaga mea fiinţă vibra acel adevăr al gestului, al ţinutei şi al tonului care izbuteşte să dea pe brazdă şi sufletele cele mai ticăloase, căci s-a oprit.

„Moartea dumitale ? ! mi-a spus el. Nu, eşti o amantă prea încîntătoare ca să te pierd astfel, după ce am avut fericirea să te strîng doar o singură dată în braţe. La revedere, frumoasa mea ! Aştept să fii în toane mai bune ca să vin iar să te văd."

După cuvintele astea, a suflat într-un fluier ; globul de flăcări care lumina camera s-a urcat mai sus şi a pierit. Eram iarăşi în întuneric. Am auzit din nou, peste o clipă, zgomotul

unei uși care s-a deschis și s-a închis la loc. Pe urmă globul luminat a coborît iar și m-am trezit singură în cameră.

Clipa următoare a fost groaznică ; dacă înainte aveam îndoieli în privința nenorocirii mele, de data asta îndoielile se spulberaseră făcînd loc adevărului crud : eram în puterea unui om de care nu numai că mi-era silă, dar pe care-l disprețuiam, a unui om în stare de orice și care-mi dăduse o nenorocită dovadă de ce putea face.

— Dar, pentru Dumnezeu, cine era omul acela ? întrebă Felton.

— Am stat toată noaptea pe un scaun, tresărind la cel mai mic zgomot, căci către miezul nopții lampa s-a stins și am rămas iar în întuneric. Dar noaptea a trecut fără ca prigonitorul meu să se mai arate. S-a luminat de ziuă : masa dispăruse, iar eu tot mai țineam în mînă cuțitul. Cuțitul acela era toată nădejdea mea.

Mă simțeam frîntă de oboseală ; ochii îmi ardeau de nesomn : nu îndrăznisem nici măcar să aținesc. Peste zi, m-am mai liniștit ; m-am trîntit pe pat, fără să dau drumul cuțitului mîntuitor pe care-l ascunsesem sub pernă. Cînd m-am deșteptat, am dat iar cu ochii de masa cu mîncăruri. De data asta, cu toată spaima, în ciuda temerilor mele, simțeam că nu mai pot de foame : de patruzeci și opt de ore nu pusesem nimic în gură. Am luat o îmbucătură de pîine și cîteva fructe, apoi, cu gîndul la narcoticul din apa pe care-o băusem, nici nu m-am atins de cea de pe masă și m-am dus să-mi umplu paharul la o fîntînă de marmură prinsă în perete, deasupra mesei de toaletă. Deși luasem măsura asta, tot mi-a fost îngrozitor de teamă cîtăva vreme ; dar spaima mea nu mai era întemeiată : ziua a trecut fără să simt ceva care mi-ar fi dat de gîndit. Avusesem grijă să golesc jumătate din sticlă, ca să nu-mi dau în vileag bănuielile.

A venit pe urmă seara și, o dată cu seara, întunericul ; dar deși nu se zărea la un pas, ochii mei începeau să se deprindă cu bezna ; am văzut cum masa cobora sub podea ; un sfert de ceas după aceea, a apărut masa cu mîncăruri ; și, după o clipă, datorită aceleiași lămpi, camera s-a luminat din nou.

Eram hotărîtă să mănînc numai din bucatele în care nu s-ar fi putut pune nici un somnifer ; două ouă și cîteva fructe mi-au fost toată cina ; pe urmă mi-am umplut un pahar cu apă la fîntîna mea blagoslovită și am băut. După cîteva în-

ghițituri, mi s-a părut că nu mai avea același gust ca de dimineață ; mi-a și trecut iute o bănuială prin minte și m-am oprit din băut ; înghițisem totuși o jumătate de pahar. Am vărsat apa rămasă și am așteptat îngrozită, cu sudoarea pe frunte. Fără îndoială, cine știe ce martor ascuns mă văzuse luînd apă de acolo și se folosise de încrederea mea, ca să-mi grăbească pieirea, pusă la cale cu atîta sînge rece și adusă la îndeplinire cu atîta cruzime.

Nu trecuse nici o jumătate de ceas și am simțit aceleași tulburări ; cum de data asta nu băusem decît o jumătate de pahar, am luptat mai multă vreme împotriva somnului și, în loc să adorm de-a binelea, am căzut doar într-o stare de toropeală, în care puteam să-mi dau seama de ceea ce se petrecea în jurul meu, fără să am însă puterea să mă apăr sau să fug. M-am tîrît spre pat, ca să-mi caut singura apărare cu putință — cuțitul meu salvator — dar n-a fost chip să ajung pînă la el ; am căzut în genunchi, cu mîinile încleștate pe una din coloanele de la picioarele patului ; am înțeles atunci că sînt pierdută.

Felton avea fața ca varul și un fior de gheață îi cutremură tot trupul.

— Și, ce era mai groaznic — urmă Milady, cu glasul schimbat, de parcă ar fi trecut prin spaima cumplită de atunci — e că de data asta îmi dădeam seama de primejdia care mă amenința ; aș putea spune că sufletul meu veghea în trupu-mi adormit ; vedeam și auzeam ; e drept, toate se petreceau ca în vis, dar asta era și mai înspăimîntător. Am văzut lampa care urca și mă lăsa încet-încet în întuneric ; am auzit pe urmă scîrțîitul atît de bine cunoscut al ușii, deși ușa nu se deschisese pînă atunci decît de două ori. Am simțit că cineva se apropie de mine ; se spune că nenorociții rătăciți prin deșerturile Americii simt la fel apropierea șarpelui. Am vrut să fac o sforțare, am încercat să strig ; mi-am încordat din răsputeri voința, am izbutit chiar să mă ridic, dar ca să cad la loc... ba ca să cad chiar în brațele prigonitorului meu...

— Dar, spuneți-mi odată, cine era omul acela ? strigă tînărul ofițer.

Dintr-o singură privire, Milady își dădu seama cum îl chinuia pe Felton, stăruind asupra fiecărui amănunt al povestirii ; dar nu ținea să-l scutească de nici o suferință. Cu cît i-ar fi rănit mai adînc inima, cu atît ar fi fost mai sigură că el

ar răzbuna-o. Istorisi așadar mai departe, ca și cînd nu l-ar fi auzit sau ca și cînd s-ar fi gîndit că nu sosise încă vremea să-i răspundă.

— Numai că de data asta ticălosul nu mai avea de-a face cu un soi de leș țeapăn, lipsit de orice simțire. Ți-am spus, fără să pot fi iarăși stăpînă pe simțurile și mișcările mele, îmi rămăsese treaz gîndul primejdiei ; am luptat deci cît am putut, și fără îndoială că, așa slăbită cum eram, totuși mă împotriveam crunt, căci l-am auzit spunînd :

„Ale naibii puritane ! Știam eu bine că le dau de lucru călăilor, dar le credeam mai puțin tari cu amanții lor".

Din păcate, împotrivirea mea deznădăjduită nu putea ține multă vreme ; simțeam că-mi pierd puterile, și de data asta mișelul s-a folosit nu de somnul, ci de leșinul meu.

Felton asculta, fără să scape nici un alt sunet decît un soi de gîfîit surd ; pe fruntea-i de marmură se prelingeau broboane de sudoare și își înfigea mîna în carnea pieptului, pe sub haină.

— ...Cînd mi-am venit în fire, întîia mișcare a fost să caut sub pernă cuțitul la care nu puteam ajunge : dacă nu-mi slujise să mă apăr, putea să-mi slujească măcar la ispășire. Dar cînd am luat cuțitul acela, Felton, mi-a trecut prin minte un gînd îngrozitor... Am jurat să spun tot și nu-ți voi ascunde nimic ; ți-am făgăduit adevărul și-l voi mărturisi, chiar dacă m-ar pierde.

— V-a trecut prin minte să vă răzbunați pe omul acela, nu-i așa ? strigă Felton.

— Da, așa e ! răspunse Milady. Știu, gîndul meu nu era gînd creștinesc ; fără îndoială că veșnicul vrăjmaș al sufletului nostru, leul, care rage neîncetat în preajma noastră, mi-l șoptea în taină. În sfîrșit, ce să-ți spun, Felton — urmă Milady cu glasul unei femei care se învinovățește de o crimă — m-a năpădit gîndul ăsta și, firește, nu m-a mai părăsit. Astăzi ispășesc același gînd ucigaș.

— Mai departe, mai departe — o rugă Felton — sînt nerăbdător să v-aud ajungînd la răzbunare.

— Hotărîrea mea era să mă răzbun cît mai repede cu putință — nu mă îndoiam că va veni în noaptea următoare. Peste zi n-aveam de ce să mă tem. La ora prînzului nu m-am ferit să mănînc și să beau ; dar seara îmi pusesem în minte să mă fac doar că mănînc, și să nu pun nimic în gură ; cu hrana

de dimineață voiam să lupt împotriva ajunării de seara. Am ascuns doar un pahar cu apă de la prînz, fiindcă setea mă chinuise cel mai mult atunci cînd ajunasem patruzeci și opt de ore în șir.

Ziua a trecut fără altă înrîurire asupra mea decît să mă întărească în hotărîrea luată ; aveam însă grijă ca fața să nu-mi trădeze gîndul ce mă frămînta, căci eram încredințată că mi se urmăreau mișcările ; de mai multe ori chiar am simțit fluturîndu-mi un zîmbet pe buze. Felton, nu îndrăznesc să-ți spun cărui gînd îi surîdeam, căci ți-ar fi silă de mine.

— Mai departe, mai departe — stărui Felton — vedeți bine că vă ascult și abia aștept să aud sfîrșitul.

— A venit seara și, o dată cu seara, toate celelalte : masa cu mîncăruri, ca de obicei, pe întuneric, pe urmă lampa de sus s-a aprins, iar eu m-am așezat la masă. Am mîncat doar cîteva fructe. Mă făceam că-mi torn apă din sticlă, dar n-am băut decît din cea păstrată în pahar ; de altfel, înlocuirea o făcusem cu destulă dibăcie, așa ca spionii, dac-aș fi avut spioni, să nu bănuiască nimic. După cină am dat aceleași semne de toropeală ca și în ajun ; pe urmă, ca și cînd aș fi fost moartă de oboseală sau ca și cînd m-aș fi obișnuit cu primejdia, m-am tîrît spre pat, mi-am lăsat rochia să alunece pe jos și m-am culcat. De data asta îmi găsisem cuțitul sub pernă și, pe cînd mă făceam că dorm, strîngeam plăselele cu înfrigurare.

Trecuseră două ceasuri fără să se întîmple nimic nou : începuse să-mi fie teamă că n-o să mai vină ! Dumnezeule, cine-ar fi putut bănui aceasta cu o seară înainte ! În sfîrșit, am văzut lampa ridicîndu-se încet și pierind în adîncul tavanului ; peste cameră s-a lăsat noapte întunecoasă, dar m-am străduit să zăresc prin beznă.

Au trecut așa ca vreo zece minute. Singurul zgomot pe care-l auzeam erau bătăile inimii mele. Mă rugam cerului să-l văd venind. În sfîrșit, am auzit zgomotul, atît de cunoscut, al ușii ce se deschidea și se închidea la loc ; am auzit, cu toată grosimea covorului, un pas care făcea podeaua să scîrțîie ; cu tot întunericul, am văzut și o umbră care se apropia de patul meu.

— Mai repede, mai repede — o îndemnă Felton — nu vedeți că fiecare din cuvintele dumneavoastră mă arde ca plumbul topit ?

— Atunci — urmă Milady — atunci mi-am adunat toate puterile, gîndind că momentul răzbunării, sau mai curînd al dreptății, sunase ; mă socoteam a doua Judith ; m-am încordat din răsputeri, cu cuțitul în mînă, și cînd l-am văzut aproape de mine, întinzîndu-și brațele ca să-și caute prada, atunci, cu cel din urmă țipăt de durere și de deznădejde, l-am lovit drept în mijlocul pieptului.

Nemernicul ! Își luase toate măsurile ! Avea pieptul acoperit cu o rețea de fier ; cuțitul se frînse.

„Ce faci ! strigă el, apucîndu-mă cu putere de braț și smulgîndu-mi arma care mă slujise atît de prost. Ce-ai avut de gînd cu viața mea, frumoasă puritană ? Asta-i mai mult decît ură, e curată nerecunoștință. Ia potolește-te, frumoasa mea copilă ; crezusem că te-ai mai îmblînzit. Nu fac parte dintre tiranii care păstrează cu sila femeile ; văd și eu că nu mă iubești ; cu obișnuita mea încredere în mine, mă tot îndoiam. Acum, însă, m-am convins ; mîine vei fi liberă."

Nu aveam decît o dorință : să mă ucidă.

„Ia seama ! i-am spus. Libertatea mea înseamnă rușinea dumitale."

„Dumirește-mă, frumoasa mea sibilă [1]."

„Da, căci îndată ce voi ieși de aici, voi spune tot, voi spune cum m-ai siluit, voi spune de colivia în care m-ai ținut închisă, voi da în vileag acest palat al nemerniciei. Ești om cu mare vază, milord, totuși ar trebui să tremuri ! Deasupra dumitale e regele, iar deasupra regelui, Dumnezeu !"

Oricît de stăpîn era pe el, prigonitorul meu lăsă să-i scape o mișcare de mînie. Nu puteam să-l văd la față, dar am simțit că-i tremurase brațul peste care îmi țineam mîna.

„Atunci nu vei ieși de aici !" mi-a spus el.

— „Bine, bine ! i-am strigat eu. Dar să știi că locul chinurilor mele va fi în același timp și al mormîntului meu. Bine ! Eu voi muri aici, iar dumneata vei vedea dacă o stafie care învinuiește nu-i cumva mai de temut decît o ființă vie care amenință !"

„Nu ți se va lăsa nici o armă !"

— Este una pe care deznădejdea a pus-o la îndemîna oricărei făpturi care nu se teme s-o folosească. Mă voi lăsa să mor de foame."

[1] Femeie căreia cei vechi îi atribuiau cunoașterea viitorului și darul prevestirii.

„Ascultă-mă — a răspuns ticălosul — nu prețuiește mai mult o pace, decît asemenea război? Îți dau chiar acum libertatea, voi striga în gura mare că ești virtutea întruchipată, te poreclesc *Lucreția*[1] *Angliei.*"

„Și eu spun că ești *Sextus* al Angliei, eu te voi învinui în fața oamenilor, așa cum te-am învinuit și-n fața lui Dumnezeu; și dacă trebuie, asemenea Lucreției, să semnez cu sîngele meu învinuirea ce-ți aduc, foarte bine, o voi semna."

„Așa? Așa? m-a luat dușmanul meu în zeflemea. Atunci se schimbă lucrurile. Pe legea mea, la urma urmei ți-e foarte bine aici, n-o să-ți lipsească nimic și, dacă vrei să mori de foame, o să fie numai din vina dumitale."

...Și, cu aceste cuvinte, a plecat; ușa s-a deschis și s-a închis la loc, iar eu am rămas zdrobită, mai puțin de durere, mărturisesc, decît de rușine că nu mă răzbunasem.

S-a ținut de cuvînt. Au trecut o zi și o noapte, fără să-l mai văd. Dar și eu mă țineam de cuvînt și nu mîncam, nici nu beam nimic; eram hotărîtă, așa cum îi spusesem, să mă las să mor de foame.

Toată ziua și toată noaptea m-am închinat, nădăjduind în iertarea lui Dumnezeu că-mi luam singură zilele.

A doua noapte, ușa s-a deschis; eram culcată jos pe podea, puterile începuseră să mă părăsească. La zgomotul ușii, m-am ridicat într-un cot.

„Ei, ce e? m-a întrebat un glas care-mi suna prea îngrozitor în urechi, ca să nu-l recunosc. Spune, ne-am mai împăcat un pic? Crezi că o să ne răscumpărăm libertatea, cu neînsemnata făgăduială că n-o să vorbim? Uite, eu am inimă bună — adăugă el — și deși nu-mi plac puritanii, le fac dreptate, ca de altfel și puritanelor, cînd sînt drăguțe! Haide! Jură-mi frumos pe cruce, eu nu cer nimic altceva."

„Pe cruce! am strigat eu, ridicîndu-mă de jos, căci, la auzul glasului pe care-l uram, mă simțeam iar plină de vlagă. Pe cruce jur că nici o făgăduială, nici o amenințare, nici un chin nu-mi va închide gura; pe cruce jur să te dau în vileag pretutindeni ca pe un ucigaș, ca pe un ademenitor, ca pe un mișel; pe cruce jur că dacă vreodată ajung să ies de aici, voi cere întregii omeniri să mă răzbune împotriva dumitale!"

---

[1] Doamnă romană, care s-a sinucis, fiind prigonită de Sextus, fiul lui Tarquinius Superbus. Prin extensiune: femeie virtuoasă ce preferă moartea, dezonoarei.

„Ia seama ! mi-a răspuns, cu un ton de amenințare pe care nu i-l auzisem încă. Am un mijloc grozav, pe care nu-l voi folosi decît cînd mă vei fi scos din fire ! Un mijloc cu care să-ți închid gura sau, cel puțin, să împiedic a se da crezare unui singur cuvînt din cîte vei fi spus."

Mi-am adunat toate puterile, pentru a-i răspunde printr-un hohot de rîs. Și-a dat seama că de aci încolo între noi doi avea să fie un veșnic război, un război pe viață și moarte.

„Ascultă — a adăugat el — îți mai las timp de gîndit pînă mîine dimineață și mîine toată ziua ; chibzuiește bine : dacă făgăduiești că vei tăcea, vei avea parte de bogăție, de stimă și chiar de faimă ; dar dacă amenințî că vei vorbi, atunci te osîndesc să fii înfierată."

„Dumneata ? ! am strigat eu. Dumneata !"

„Da, cu fierul roșu, pentru vecie !"

„Dumneata !" strigam eu. Îți spun, Felton, credeam că nu era în mințile lui.

„Da, eu !" mi-a răspuns el.

„Lasă-mă — i-am mai spus — ieși, dacă nu vrei să-mi sfărîm capul de pereți, în fața dumitale."

„Bine — a mormăit — fie cum vrei ; atunci, pe mîine seară !"

„Pe mîine seară !" i-am răspuns, prăbușindu-mă la pămînt și mușcînd înnebunită covorul...

Felton se sprijinea de o mobilă și Milady vedea cu o drăcească bucurie că puterile îl vor părăsi, poate chiar înainte de sfîrșitul povestirii.

Capitolul XXVII

CA ÎN TRAGEDIILE CLASICE...

După o clipă de tăcere, în timpul căreia Milady îl cercetă cu privirea pe tînărul Felton, își urmă povestirea :

— Erau aproape trei zile de cînd nici nu beam, nici nu mîncam ; mă chinuiam groaznic ; uneori îmi treceau prin fața

ochilor un fel de nori care-mi strîngeau fruntea şi-mi împăienjeneau vederea ; nu mai ştiam nimic de mine.

Se lăsase seara. Eram atît de slăbită, încît leşinam mereu şi, de cîte ori leşinam, mulţumeam lui Dumnezeu, crezînd că, în sfîrşit, o să mor. În timpul unuia din leşinuri, am auzit uşa deschizîndu-se ; de spaimă, mi-am venit în fire. L-am văzut intrînd în cameră, urmat de un bărbat mascat ; purta şi el mască ; dar i-am recunoscut pasul, i-am recunoscut vocea, i-am recunoscut ţinuta falnică pe care i-a dăruit-o iadul pentru nenorocirea omenirii.

„Ei, ce zici ? a început el. Eşti sau nu hotărîtă să juri aşa cum ţi-am cerut ?"

„Ai spus chiar dumneata : puritanii n-au decît un singur cuvînt. Pe al meu l-ai auzit : te voi urmări pe pămînt, în faţa tribunalului omenesc, şi în cer, în faţa tribunalului lui Dumnezeu."

„Aşadar, ai rămas neclintită !"

„Jur în faţa lui Dumnezeu care mă aude : voi dezvălui lumii întregi crima dumitale, pînă cînd voi găsi un om să mă răzbune !"

„Eşti o tîrfă ! a răcnit atunci la mine. Şi vei suferi cazna tîrfelor ! Înfierată în ochii celor pe care-i vei chema în ajutor, încearcă să le mai dovedeşti că nu eşti nici vinovată, nici nebună !" Apoi, întorcîndu-se spre omul care-l însoţea : „Călău — i-a spus — fă-ţi datoria !"

— Numele lui, numele lui — se ruga Felton — spuneţi-mi numele lui, spuneţi-mi-l !

— Atunci, cu toate răcnetele mele, cu toată împotrivirea mea, căci începeam să înţeleg că m-ameninţă ceva mai rău decît moartea, călăul m-a înşfăcat, m-a răsturnat pe podea, m-a stîlcit sub strînsoarea lui şi, înecată în suspine, aproape lipsită de cunoştinţă, chemînd în ajutor pe Dumnezeu care-şi întorsese faţa de la mine, am scos deodată un ţipăt groaznic de durere şi de ruşine : un foc arzător, un fier roşu, fierul călăului, mi se întipărise pe umăr.

Felton scăpă un geamăt adînc.

— Priveşte — îi spuse Milady, ridicîndu-se cu o mişcare de regină — priveşte, Felton, noua mucenicie născocită pentru fata nevinovată căzută pradă cruzimii unui tîlhar ! Învaţă să cunoşti inima oamenilor, Felton, şi pe viitor nu te mai face atît de lesne unealta răzbunării lor nedrepte !

Şi, desfăcîndu-şi la repezeală rochia, sfîşiindu-şi cămaşa subţire ce-i acoperea sînul, Milady, purpurie la faţă de mînie mincinoasă şi de ruşine prefăcută, arătă tînărului semnul de neşters care pîngărea frumosul ei umăr.

— Dar, eu văd o floare de crin ! se miră Felton.

— Tocmai, asta e mîrşăvia — răspunse Milady. Stigmatul Angliei ?... Trebuia dovedit care anume tribunal dăduse hotărîrea şi atunci aş fi făcut o plîngere către toate tribunalele regatului ; dar stigmatul Franţei... Prin el, prin stigmatul Franţei, eram cu adevărat înfierată !

Ar fi fost peste puterile lui Felton să îndure mai mult. Alb la faţă, nemişcat, zdrobit de cumplita destăinuire, ameţit de frumuseţea supraomenească a femeii care se dezgolea în faţa lui cu o lipsă de ruşine pe care el o găsea sublimă, sfîrşi prin a cădea în genunchi la picioarele ei, la fel ca cei dintîi creştini la picioarele preacuratelor şi sfintelor mucenice, pe care prigoana împăraţilor le arunca în circ pradă dezmăţului sîngeros al mulţimilor. Floarea ruşinii păli ; rămînea doar neasemuita frumuseţe a femeii.

— Iertare, iertare ! strigă Felton. Iertare !

Milady citi în ochii lui : Dragoste, dragoste !

— Să te iert ? Da' de ce ? întrebă ea.

— Iertare, fiindcă m-am alăturat prigonitorilor dumitale.

Milady îi întinse mîna.

— Atît de frumoasă ! Atît de tînără ! izbucni Felton, acoperindu-i mîna de sărutări.

Milady se îndură să-i arunce şi una din acele priviri care dintr-un sclav fac un rege. Felton era însă puritan : lăsă mîna femeii, pentru a-i săruta picioarele. Nici nu o mai iubea acum, o proslăvea.

Cînd clipele de slăbiciune trecură, cînd Milady păru iarăşi stăpînă pe ea, aşa cum de altfel fusese necontenit, cînd Felton văzu pierind din nou sub vălul castităţii comorile de dragoste ce i se ascundeau atît de bine numai pentru a-l face să le dorească şi mai înflăcărat, el o întrebă :

— Acum nu-mi mai rămîne decît să ştiu un singur lucru : numele adevăratului dumitale călău, căci pentru mine nu-i decît unul singur ; celălalt era unealta lui, atîta tot.

— Cum se poate, frate ! se minună Milady. Trebuie să ţi-l mai spun, nu l-ai ghicit încă ?

— Adică tot el e? Tot el? Mereu el?... Adevăratul vinovat...

— Adevăratul vinovat — urmă Milady — este jefuitorul Angliei, prigonitorul adevăraților credincioși, mișelul ademenitor al cinstei atîtor femei, acela care dintr-o poftă a inimii lui păcătoase va sili Anglia să verse atîta sînge, acela care ocrotește azi pe protestanți, pentru ca mîine să-i trădeze...

— Buckingham! Prin urmare, Buckingham! strigă Felton, ieșit din minți.

Milady își ascunse capul în mîini, nemaiputînd parcă îndura povara rușinii ce-i trezea acest nume.

— Buckingham, călăul acestei fărădelegi îngerești! se îngrozi Felton. Și tu, Dumnezeule, nu l-ai trăsnit! L-ai lăsat încununat de noblețe, de fală și putere, pentru pierzania noastră a tuturor!

— Dumnezeu părăsește pe cel care se părăsește el însuși! îl îmbărbătă Milady.

— Vrea poate să-i cadă pe cap afurisenia hărăzită blestemaților — urmă Felton, din ce în ce mai înfierbîntat. Vrea ca răzbunarea omenească s-o ia înaintea justiției cerești!

— Oamenii se tem de el și-l cruță.

— Eu — adăugă Felton — eu nu mă tem de el și nu-l voi cruța!...

Milady își simți sufletul scăldat de o drăcească bucurie.

— Dar cum se face — întrebă Felton — că lordul de Winter, ocrotitorul meu, tatăl meu, se află amestecat în toate astea?

— Ascultă, Felton — răspunse Milady — pe lîngă mișei și nemernici, pe lume mai sînt și oameni de suflet, mărinimoși. Aveam un logodnic: un om pe care-l iubeam și care mă iubea; o inimă ca a dumitale, Felton, un om ca dumneata. M-am dus la el și i-am spus tot; el mă cunoștea bine și nu s-a îndoit o clipă de spusele mele. Era un mare senior, un bărbat cu nimic mai prejos decît Buchingham. N-a spus nimic, și-a încins doar spada, s-a înfășurat în pelerină și s-a dus de-a dreptul la palatul Buckingham.

— Da, da — răspunse Felton — înțeleg: deși față de asemenea oameni nu spada trebuie folosită, ci pumnalul.

— Buckingham plecase chiar în ajun, ambasador în Spania, unde trebuia să ceară mîna Infantei pentru regele Carol I, care

pe atunci nu era decît prinţ de Galles. Logodnicul meu s-a întors.

„Ascultă — mi-a spus el — omul acela a plecat, aşa că deocamdată scapă de răzbunarea mea, dar, în aşteptare, să fim uniţi, aşa cum ar fi trebuit să fim şi pînă acum ; pe urmă lasă în seama lordului de Winter să apere onoarea lui şi a soţiei lui."

— Lordul de Winter ! exclamă Felton.

— Da — răspunse Milady — lordul de Winter ; acum înţelegi tot, nu-i aşa ? Buckingham a lipsit aproape un an. Cu opt zile înainte de sosirea lui, lordul de Winter a murit în cîteva clipe, lăsîndu-mă singura lui moştenitoare. Cum, de unde venea lovitura ? Dumnezeu, care ştie tot, ştie fără îndoială şi asta. Eu nu învinovăţesc pe nimeni.

— Ce năprasnic ! Ce năprasnic ! se îngrozi Felton.

— Lordul de Winter a murit fără să-i fi spus ceva fratelui său. Groaznica taină nu trebuia s-o ştie nimeni pînă ce nu va fi căzut ca un trăsnet pe capul vinovatului. Ocrotitorul dumitale nu văzuse cu ochi buni căsătoria fratelui său mai mare cu o fată fără avere. Simţeam că nu mă puteam aştepta la vreun sprijin din partea unui om înşelat în nădejdile lui de moştenitor. Am plecat în Franţa, hotărîtă să-mi sfîrşesc acolo zilele. Dar toată averea mea se află în Anglia ; cînd s-au închis drumurile din pricina războiului, am îndurat tot felul de lipsuri ; n-am avut încotro şi m-am întors ; sînt şase zile de cînd am debarcat la Portsmouth.

— Şi atunci ? întrebă Felton.

— Atunci, Buckingham a aflat, firește, de sosirea mea, a vorbit de mine cu cumnatul meu, lordul de Winter, care avea dinainte pică pe mine, şi i-a spus că cumnata lui e o păcătoasă, o femeie înfierată. Vocea curată şi nobilă a soţului meu nu mai era aici ca să mă apere. Lordul de Winter a crezut tot ce i s-a spus, cu atît mai uşor cu cît îi plăcea să creadă toate astea ; a poruncit să fiu arestată, m-a adus aici şi m-a dat în paza dumitale ; ştii ce a urmat. Poimîine voi fi alungată, surghiunită ; poimîine voi fi zvîrlită printre ticăloşii ticăloşilor. Da, au ţesut bine urzeala ; uneltirea e dibace, iar onoarea mea nu va supravieţui. Vezi şi tu, Felton, că mi-e sortit să mor ; Felton, dă-mi cuţitul !

Cu aceste cuvinte, ca şi cînd toate puterile ar fi părăsit-o, Milady îşi dădu drumul, istovită şi moale, în braţele tînărului ofiţer, care, beat de dragoste, de mînie şi de voluptăţi necunoscute, o strînse la piept pătimaş, înfiorat de răsuflarea acelei guri atît de frumoase şi înnebunit de sînul ce palpita atît de aproape.

— Nu, nu — murmură el — nu, o să trăieşti în cinste şi curată, o să trăieşti ca să-ţi dobori duşmanii.

Milady îl împinse uşor cu mîna, chemîndu-l însă cu privirea; Felton, la rîndul lui, o îmbrăţişă, rugîndu-se de ea ca de o icoană.

— Moartea, moartea! şoptea ea cu glas stins şi pleoapele întredeschise. Moartea mai curînd decît ruşinea; Felton, frate scump, prietene, te rog din suflet, lasă-mă să mor!

— Nu — strigă Felton — nu, o să trăieşti, o să trăieşti răzbunată!

— Felton, eu aduc nenoroc celor din jurul meu. Felton, lasă-mă în voia soartei! Felton, lasă-mă să mor!

— Ei bine, atunci vom muri împreună! strigă el, lipindu-şi buzele de buzele ei.

Se auziră mai multe ciocănituri în uşă; de data asta, Milady îl împinse cu tot dinadinsul.

— Ascultă — îi spuse — să ştii că ne-a auzit. Vine cineva! S-a sfîrşit! Sîntem pierduţi!

— Nu — o potoli Felton — e straja care dă doar de veste că soseşte rondul de noapte.

— Atunci dă fuga la uşă şi deschide.

Felton făcu întocmai; femeia aceasta era acum stăpînă pe toate gîndurile şi întreaga inima lui. Dădu de un sergent, căpetenia unei patrule de supraveghere.

— Ce se întîmplă? întrebă tînărul locotenent.

— Mi-aţi spus să deschid uşa dacă aud strigînd după ajutor, dar aţi uitat să-mi lăsaţi cheia; v-am auzit eu strigînd, dar nu înţelegeam ce spuneaţi; am încercat să deschid, şi cum uşa era încuiată pe dinăuntru, am chemat sergentul.

— Şi iată, am sosit — adăugă sergentul.

Cu privirea rătăcită, aproape nebun, Felton nu scotea nici o vorbă.

Înțelegînd că trebuia să iasă din încurcătură, Milady alergă și luă cuțitul lăsat pe masă de Felton.

— Și cu ce drept vrei să-mi împiedici moartea ? întrebă ea.

— Dumnezeule mare ! se repezi Felton, văzînd cuțitul ce-i lucea în mînă.

În clipa aceea, un hohot de rîs batjocoritor răsună pe sală. Atras de zgomot, îmbrăcat în haină de casă, dar cu spada sub braț, lordul de Winter stătea în picioare în pragul ușii.

— Prea bine — spuse el — iată-ne ajunși la ultimul act al tragediei ; vezi, Felton, drama s-a desfășurat întocmai cum ți-am spus eu ; dar, fii liniștit, sîngele nu va curge.

Milady înțelese că era pierdută dacă nu i-ar fi dat lui Felton o dovadă grabnică și neînduplecată de hotărîrea ei.

— Te înșeli, milord, sîngele va curge, și dea Domnul ca acest sînge să se reverse asupra celor care-l fac să curgă !

Felton scoase un țipăt și alergă spre ea ; dar era prea tîrziu : Milady își împlîntase cuțitul în trup. Cuțitul întîlnise însă, din fericire, ba ar trebui să spunem din îndemînare, balena de fier a corsetului, care, în acea vreme, apăra ca o platoșă pieptul femeilor ; alunecase sfîșiind rochia și pătrunsese de-a curmezișul între piele și coaste. Totuși, rochia frumoasei se pătase într-o clipă de sînge.

Milady căzuse pe spate și părea leșinată. Felton îi smulse cuțitul.

— Vedeți, milord — spuse el încruntat — iată o femeie care era sub paza mea și care și-a luat viața.

— N-avea grijă, Felton, că n-a murit — urmă lordul de Winter — demonii nu pier cu una cu două ; fii liniștit și du-te de m-așteaptă la mine în cameră.

— Dar, milord...

— Du-te, îți poruncesc !

La această poruncă a superiorului, Felton se supuse, dar, în vreme ce ieșea, ascunse cuțitul în sîn.

Lordul de Winter se mulțumi să cheme femeia care o slujea pe Milady ; cînd aceasta sosi, i-o dădu în grijă pe doamna, care nu se trezise încă din leșin, și o lăsă singură cu ea. Totuși, cum s-ar fi putut ca, în pofida bănuielilor, rana să fie adîncă, lordul de Winter trimise chiar atunci un om călare, după un doctor.

Capitolul XXVIII

EVADAREA

Aşa cum îşi închipuise lordul de Winter, junghietura viclenei Milady nu era adîncă ; rămasă singură cu femeia pe care el o chemase şi care se grăbea s-o dezbrace, rănita deschise ochii. Trebuia totuşi să arate că e slăbită şi că o doare ; nu era ceva prea greu pentru o actriţă atît de pricepută ; biata îngrijitoare, păcălită de-a binelea, se încăpăţînă s-o vegheze toată noaptea, deşi bolnava stăruia să fie lăsată singură. Prezenţa acelei femei nu o împiedica însă pe Milady să-şi depene gîndurile.

Nu încăpea nici o îndoială : Felton crezuse totul, Felton era în ghearele ei ; chiar dacă tînărului i s-ar fi ivit un înger care s-o învinovăţească, în starea lui sufletească l-ar fi luat, de bună seamă, drept un trimis al necuratului. Şi Milady zîmbea fluturării acestui gînd, căci Felton rămăsese singura ei nădejde, singura ei scăpare. S-ar fi putut însă ca lordul de Winter să aibă oarecari bănuieli, s-ar fi putut ca Felton să fie supravegheat, la rîndul său.

Doctorul sosi pe la patru dimineaţa, dar, în răstimpul celor cîteva ceasuri, rana se şi închisese. Fără să-şi mai poată da seama nici de direcţia, nici de adîncimea loviturii, acesta se încredinţă, după bătaia pulsului, că rănita nu era în primejdie.

A doua zi dimineaţa, sub cuvînt că nu dormise toată noaptea şi că avea nevoie de odihnă, Milady trimise acasă femeia care veghease la căpătîiul ei. Trăgea nădejde că Felton va veni la ora prînzului ; Felton nu se arătă însă. I se adevereau oare temerile ? Simţind bănuielile lordului, Felton va da bir cu fugiţii tocmai în ceasul hotărîtor ? Nu mai avea înaintea ei decît o singură zi : lordul de Winter îi adusese la cunoştinţă că va fi urcată pe corabie în ziua de 23, şi acum era ajunul, adică dimineaţa zilei de 22.

Aşteptă totuşi cu destulă răbdare pînă la amiază. Deşi nu mîncase nimic de dimineaţă, i se aduse prînzul la ora obişnuită. Milady băgă de seamă cu groază că uniforma soldaţilor de strajă nu mai era aceeaşi. Îndrăzni atunci să întrebe ce se întîmplase cu Felton. I se răspunse că era un ceas de cînd Felton plecase călare. Mai întrebă dacă lordul se afla încă la cas-

tel ; soldatul îi răspunse că era acolo, adăugînd că primise poruncă să-i dea de ştire dacă ostatica ar fi dorit să-i vorbească. Milady îi răspunse că deocamdată era prea obosită şi că singura ei dorinţă era să fie lăsată singură.

Soldatul ieşi, după ce pusese mîncarea pe masă.

Felton fusese îndepărtat. Soldaţii din marină, înlocuiţi ; Felton nu se mai bucura deci de încredere. Era ultima lovitură ce i se dădea.

Rămasă singură în cameră, Milady se sculă ; patul în care stătea, numai din anumită prevedere şi pentru ca ceilalţi s-o creadă greu rănită, o ardea ca jeraticul aprins. Aruncă o privire asupra uşii : lordul pusese să se ţintuiască o scîndură la ferestruică ; se temea, fără îndoială, ca ostatica să nu-şi ademenească pe acolo păzitorii prin cine ştie ce mijloc drăcesc. Milady zîmbi de bucurie : putea să se lase în voia năbădăilor ei, fără să mai fie pîndită ; umbla prin cameră în lung şi-n lat, ca o nebună apucată de furie sau ca o tigroaică închisă într-o cuşcă de fier. Dacă ar mai fi avut cuţitul la ea, firește că nu s-ar mai fi gîndit să se omoare, ci, de data asta, l-ar fi omorît pe lordul de Winter.

La şase seara, lordul intră în cameră ; era înarmat pînă-n dinţi. Omul acesta, pe care Milady îl socotise pînă atunci drept un gentilom destul de nătîng, se arăta a fi un straşnic temnicer ; părea că simte orice, ghiceşte orice, înfruntă orice. Dintr-o singură privire, lordul tălmăci tot ce clocotea în sufletul ei.

— Iată — începu el — n-o să mă poţi omorî, nu mai ai arme şi, de altfel, ştiu acum să mă păzesc. Începuseşi să-l legi la gard şi pe bietul meu Felton ; suferea înrîurirea dumitale drăcească, dar eu nu vreau să ţi-l las în gheare, aşa că n-o să te mai vadă. Gata acum ! Adună-ţi bulendrele, căci mîine vei pleca. Hotărîsem îmbarcarea pentru ziua de 24, dar m-am gîndit că, cu cît mai repede, cu atît mai bine. Mîine la amiază o să am hîrtia privitoare la surghiun iscălită de Buckingham. Dacă scapi un singur cuvînt, oricui ar fi, înainte de a te sui pe vas, sergentul meu îţi va zbura creierii — aşa are poruncă. Dacă pe vas scapi un singur cuvînt, oricui ar fi, înainte să-ţi dea voie căpitanul, vei fi aruncată în mare — aşa am hotărît. La revedere, asta e tot ce aveam să-ţi spun azi. O să te mai văd mîine, ca să-mi iau rămas bun.

Şi, spunînd aceste cuvinte, lordul părăsi camera.

Ea ascultase amenințarea cu un surîs dispreţuitor pe buze, dar cu mînie în inimă.

I se aduse cina. Milady simţi că avea nevoie de puteri proaspete ; nu ştia ce s-ar fi putut întîmpla în timpul nopţii, care se apropia grozav de amenințătoare : un vălătuc de nori grei se rostogolea pe cer, în vreme ce fulgere depărtate vesteau apropierea furtunii.

Pe la zece seara, uraganul se dezlănţui. Milady simţea o alinare văzînd că întreaga fire ia parte la zbuciumul ei sufletesc ; tunetul bubuia în văzduh la fel ca mînia din cugetu-i răzvrătit ; i se părea că aripa vijeliei îi răvăşeşte şuviţele pe frunte, aidoma copacilor cărora le încovoia ramurile şi le smulgea frunzele ; urla şi ea o dată cu furtuna, iar glasul ei se pierdea în glasul dezlănţuit al firii, care gemea parcă de atîta deznădejde.

Deodată auzi bătăi în fereastră şi, la lumina unui fulger, văzu ivindu-se îndărătul gratiilor faţa unui om. Alergă la fereastră şi-o deschise.

— Felton ! strigă ea. Sînt scăpată.

— Da — răspunse Felton — dar tăcere ! Tăcere ! Îmi trebuie timp ca să tai gratiile. Luaţi seama numai să nu ne vadă cineva prin ferestruica de la uşă.

— Înseamnă că Cel-de-sus e cu noi, Felton — urmă Milady. Au bătut acolo o scîndură.

— Atunci e bine, le-a luat Dumnezeu mințile ! şopti Felton.

— Dar ce trebuie să fac ? întrebă Milady.

— Nimic, nimic ; închideţi la loc fereastra. Culcaţi-vă, sau măcar lungiţi-vă pe pat îmbrăcată ; după ce voi sfîrşi, o să vă bat în geam. Mă veţi putea oare urma ?

— Da ! Da ! Da !

— Şi rana dumneavoastră ?

— Mă doare, dar nu mă împiedică la mers.

— Atunci, fiţi gata la primul semnal.

Milady închise la loc fereastra, stinse lumina şi, aşa cum îi spusese Felton, se cuibări în pat. Printre vaietele furtunii, auzea scîrţîitul pilei tăind gratiile, şi la lumina fiecărui fulger, zărea umbra lui Felton îndărătul geamurilor.

Vreme de un ceas nu putu nici măcar răsufla : gîfîia doar, cu fruntea scăldată în sudoare şi cu inima strînsă de groază la fiecare mişcare ce-o simţea pe sală. Erau clipe lungi cît anul.

După un ceas, Felton ciocăni iarăşi în geam. Milady sări jos din pat şi alergă să deschidă. Lipseau două gratii, prin deschizătura cărora ar fi putut trece un om.

— Sînteţi gata ? o întrebă Felton.

— Da. Să iau ceva cu mine ?

— Bani, dacă aveţi.

— Da, din fericire mi-au lăsat banii pe care-i aveam.

— Cu atît mai bine ; eu i-am cheltuit pe ai mei, ca să închiriez o corabie.

— Ţine — spuse Milady, punînd în mîinile lui Felton o pungă plină cu galbeni.

Felton luă punga şi o aruncă jos, lîngă zid.

— Acum — urmă el — vreţi să veniţi ?

— Sînt gata.

Milady se urcă pe un jilţ şi-şi trecu partea de sus a trupului prin fereastră ; văzu atunci că tînărul ofiţer atîrna deasupra prăpastiei, pe o scară de frînghie. Întîia oară în viaţă, o pornire de spaimă îi aduse aminte că era femeie. Golul din faţa ei o îngrozea.

— Bănuiam — îi spuse Felton.

— Nu-i nimic, nu-i nimic — şopti Milady — o să cobor cu ochii închişi.

— Aveţi încredere în mine ? o întrebă Felton.

— Mă mai întrebi ?

— Atunci, apropiaţi mîinile ; încrucişaţi-le ; e bine aşa.

Felton îi legă încheieturile mîinilor cu batista lui şi, pe deasupra batistei, cu o frînghie.

— Ce faci ? întrebă Milady, năucită.

— Treceţi braţele în jurul gîtului meu, şi să nu vă fie teamă de nimic.

— Dar, din pricina mea, o să-ţi pierzi echilibrul şi o să ne prăbuşim amîndoi.

— N-aveţi nici o grijă : sînt marinar.

Nu era vreme de pierdut : Milady îşi trecu braţele pe după gîtul lui şi-şi dădu drumul prin fereastră. Felton începu să coboare încet, treaptă după treaptă. În ciuda greutăţii lor, cele două trupuri se bălăbăneau în văzduh, luate de vijelie.

Deodată, Felton înţepeni.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Milady.

— Tăcere — şopti Felton — aud paşi.
— Ne-au descoperit.
Cîteva clipe, amîndoi tăcură.
— Nu — urmă Felton — nu-i nimic.
— Dar ce s-aude aşa ?
— E patrula care-şi face rondul de noapte.
— Pe care drum ?
— Chiar pe dedesubtul nostru.
— O să ne descopere.
— Nu, numai de n-ar fulgera.
— O să se lovească de capătul de jos al scării.
— Din fericire, e la şase picioare de pămînt.
— Uite-i că vin, Dumnezeule !
— Tăcere !
Amîndoi rămaseră atîrnaţi la douăzeci de picioare de pămînt, înmărmuriţi şi fără suflare, în vreme ce soldaţii treceau pe dedesubt, rîzînd şi vorbind.
A fost o clipă groaznică pentru fugari.
Patrula trecu ; se auzea zgomotul paşilor îndepărtîndu-se şi zumzetul vocilor din ce în ce mai stins.
— Acum — şopti Felton — sîntem scăpaţi.
Milady scoase un oftat şi îşi pierdu cunoştinţa.
Felton coborî mai departe. Simţind la capătul scării că nu mai avea pe ce să-şi sprijine picioarele, începu să se agaţe doar cu mîinile şi, cînd ajunse în sfîrşit la cea din urmă treaptă, aşa, spînzurat de mîini, îşi dădu drumul pe pămînt. Se aplecă, dibui punga cu aur şi-o luă în dinţi. Apoi, ridicînd-o pe Milady în braţe, porni repede în partea cealaltă de cum o luase patrula. Părăsi în grabă drumul rondului de noapte, coborî printre stînci şi, odată ajuns la ţărmul mării, fluieră scurt. Un semnal asemănător îi răspunse, iar după cinci minute zări o luntre cu patru oameni ivindu-se în depărtare. Luntrea se apropie de mal, dar fără să-l atingă, căci fundul nu era destul de adînc. Felton intră în apă pînă la brîu, nevrînd să încredinţeze nimănui preţioasa lui povară.
Furtuna începea să se domolească, totuşi marea se zvîrcolea înnebunită ; mica luntre sălta pe valuri ca o coajă de nucă.
— La cuter ! porunci Felton. Şi vîsliţi cu nădejde !
Cei patru oameni îşi struneau lopeţile, dar apele erau prea învolburate ca să le poată veni de hac. Se îndepărtau totuşi de castel, şi acesta era lucrul de căpetenie.

Noaptea coborîse neagră și adîncă ; anevoie se putea deosebi din luntre țărmul, și cu atît mai anevoie s-ar fi putut deosebi luntrea, de pe țărm. Un punct negru se legăna pe talazuri. Era cuterul.

În vreme ce barca se îndrepta într-acolo cu toată puterea celor patru lopătari, Felton desfăcu frînghia, apoi batista cu care legase mîinile frumoasei Milady. După ce-i dezlegă mîinile, Felton luă apă din mare și o stropi pe obraz. Milady deschise ochii, oftînd adînc.

— Unde sînt ? întrebă ea.

— Scăpată ! îi răspunse tînărul ofițer.

— Scăpată, scăpată ! se bucură ea. Da, uite cerul, uite marea ! Aerul care-l adulmec e aerul libertății. Îți mulțumesc, Felton, îți mulțumesc...

Tînărul o strînse la pieptul lui.

— Dar ce am la mîini ? întrebă Milady. Parcă mi le-ar fi zdrobit cineva într-un clește.

Într-adevăr, Milady își ridică brațele : avea la încheieturi plăgi vinete.

— Vai ! gemu Felton, cu ochii la mîinile acelea frumoase și clătinînd încetișor din cap.

— Nu-i nimic, nu-i nimic ! îl potoli Milady. Da, da, mi-aduc aminte !

Și caută ceva, rotindu-și ochii jur împrejur.

— E acolo jos — spuse Felton, împingînd punga cu piciorul.

Se apropiau de cuter. Marinarul de cart strigă luntrea și din luntre i se răspunse.

— Ce corabie-i asta ? întrebă Milady.

— O corabie pe care am închiriat-o pentru dumneata.

— Și unde o să mă ducă ?

— Unde vreți, cu o singură condiție : pe mine să mă lăsați la Portsmouth.

— Și ce să faci la Portsmouth ? întrebă Milady.

— Să îndeplinesc porunca lordului de Winter — răspunse Felton, cu un surîs întunecat.

— Care poruncă ? întrebă Milady.

— N-ați priceput care ? zise Felton.

— Nu, dumirește-mă, te rog.

— Cum nu mai avea încredere în mine, a vrut să vă supravegheze chiar el, şi m-a trimis în locul lui ca să-i dau lui Buckingham să iscălească ordinul dumitale de surghiun.

— Dar dacă n-avea încredere în dumneata, cum de ţi-a încredinţat hîrtia ?

— De unde aş fi putut să ştiu ce era în scrisoare ?

— Aşa e. Şi te duci la Portsmouth ?

— N-am vreme de pierdut ; mîine e în 23. Şi Buckingham pleacă mîine cu flota.

— Pleacă mîine ? Unde ?

— Spre La Rochelle.

— Nu trebuie să plece ! izbucni Milady, neputînd să-şi mai stăpînească firea, ca de obicei.

— N-aveţi nici o grijă — urmă Felton — nici nu va pleca !

Milady tresări de bucurie : citise în clipa aceea pînă-n adîncul inimii tînărului ; moartea lui Buckingham stătea săpată acolo în slove mari, neşterse.

— Felton... — grăi ea — eşti mare, mare ca Iuda Macabeul ! Dacă mori, voi muri o dată cu tine : e tot ce pot să-ţi spun.

— Tăcere — şopti Felton — am ajuns.

— Într-adevăr, ajunseseră în dreptul cuterului. Felton urcă cel dintîi scara şi întinse mîna frumoasei lui, în vreme ce marinarii o sprijineau, căci marea era la fel de zbuciumată. Peste cîteva clipe se aflau pe punte.

— Căpitane — spuse Felton — iată doamna despre care ţi-am vorbit şi pe care trebuie s-o duci teafără în Franţa.

— În schimbul sumei de o mie de pistoli — adăugă căpitanul.

— Ţi-am dat cinci sute.

— Aşa e — încuviinţă căpitanul.

— Iată şi ceilalţi cinci sute — adăugă Milady, întinzînd mîna spre punga cu galbeni.

— Nu — o opri căpitanul. N-am decît un singur cuvînt, şi l-am dat acestui tînăr ; ceilalţi cinci sute de pistoli nu-i voi primi decît cînd vom ajunge la Boulogne.

— Şi vom ajunge la Boulogne ?

— Teferi — răspunse căpitanul. E tot atît de adevărat precum că mă numesc Jack Buttler.

— Ei bine — urmă Milady — dacă te ţii de cuvînt, Jack Buttler, ai de la mine nu cinci sute, ci o mie de pistoli.

— Să trăieşti atunci, frumoasa mea doamnă — se bucură căpitanul — şi deie-mi Domnul cît mai des clienţi ca dumneavoastră.

— Pînă atunci — îi spuse Felton — du-ne în micul golf... ştii, unde ne înţelesesem să ne duci.

Drept răspuns, căpitanul porunci manevra cuvenită şi, către şapte dimineaţa, corabia zvîrli ancora în golful amintit.

În timpul călătoriei, Milady ascultă povestea amănunţită a lui Felton : cum, în loc să se ducă la Londra, închiriase micul vas, cum se întorsese, cum se căţărase pe zid, înfigînd la îmbucătura pietrelor, în vreme ce înainta, cîrlige ca să-şi rezeme picioarele, şi cum, în sfîrşit, ajuns la gratii, agăţase scara ; Milady ştia urmarea.

La rîndul ei, încercă şi ea să-l îmbărbăteze pe Felton în năzuinţele lui, dar, de la cele dintîi cuvinte, îşi dădu seama că tînărul fanatic avea mai curînd nevoie să fie domolit, decît întărîtat.

Se înţeleseră amîndoi ca ea să-l aştepte pînă la ora zece ; dacă pînă la zece Felton nu se va fi întors, Milady va pleca mai departe. Şi, presupunînd că el ar fi fost slobod, atunci va veni s-o întîlnească în Franţa, la mînăstirea Carmelitelor din Béthune.

Capitolul XXIX

CE SE PETRECEA LA PORTSMOUTH ÎN ZIUA DE 23 AUGUST 1628

Felton îşi luă rămas bun de la Milady ca un frate care, ducîndu-se să se plimbe, îşi ia rămas bun de la sora lui, sărutîndu-i mîna. Întreaga lui fiinţă părea liniştită ca totdeauna ; totuşi, în ochi îi sticlea o lucire stranie şi înfrigurată. Fruntea îi era şi mai albă ca de obicei. Ţinea dinţii încleştaţi şi vorbea scurt, cu glas întretăiat, trădîndu-şi astfel gîndurile negre ce-l

frămîntau. Cîtă vreme barca îl duse spre țărm, nu-și întoarse fața de la Milady, care, în picioare pe punte, îl urmărea și ea cu privirea. Amîndoi erau încredințați că nimeni nu le dăduse de urmă — nu se intra niciodată în camera ostaticei înainte de nouă dimineața, și trebuiau trei ore ca să se poată ajunge de la castel la Londra.

Felton puse piciorul pe uscat, urcă micul colnic ce ducea spre muchia falezei, o mai salută o dată pe Milady și se îndreptă spre oraș. După o sută de pași, cum coasta cobora, nu mai putea vedea decît catargul cuterului. Începu să alerge spre Portsmouth, ale cărui turle și case le zărea, profilîndu-se prin ceața dimineții, ca la vreo jumătate de milă depărtare. Dincolo de Portsmouth, marea era împînzită de corăbii, ale căror catarge se legănau în bătaia vîntului asemenea unei păduri de plopi văduvite iarna de frunziș.

Și în vreme ce alerga, Felton își aminti toate învinuirile, drepte sau nedrepte, pe care doi ani de cugetare adîncă și o îndelungată ședere în mijlocul puritanilor i le scoseseră la iveală împotriva favoritului lui Iacob al VI-lea și al lui Carol I. Cînd punea față în față nelegiuirile vieții obștești ale acestui dregător, nelegiuiri strigătoare, europene, dacă am putea spune astfel, cu cele intime și necunoscute de care-l învinuia Milady, Felton găsea că cea mai vinovată dintre cele două ființe care sălășluiau în Buckingham era aceea a cărei viață mulțimile n-o cunoșteau. Fiindcă dragostea lui Felton, atît de stranie, atît de neașteptată și de înflăcărată, pentru lady de Winter, îl făcea să vadă scîrnavele și mincinoasele ei mărturisiri ca printr-o lentilă care mărea în chip de balauri înfiorători niște firișoare de pulbere fără însemnătate chiar alături de o furnică.

Alergătura îi răscolea și mai tare sîngele. Gîndul că lasă în urma lui, pradă unei cumplite răzbunări, femeia pe care o iubea sau, mai curînd, pe care o slăvea ca pe o sfîntă, teama prin care trecuse, oboseala care-l apăsa, toate îi biciuiau sufletul cu o putere mai presus de a oricărui simțămînt omenesc.

Către opt dimineața intră în Portsmouth. Toată lumea era în picioare. Pe străzi și în port răsunau surle și tobe. Trupele ce urmau a fi îmbarcate coborau spre mare.

Felton ajunse la palatul Amiralității plin de colb și jilav de sudoare ; fața lui, de obicei atît de palidă, era stacojie de căldură și de mînie. Santinela vru să-i țină calea, dar Felton

trimise după șeful postului și, scoțînd din buzunar scrisoarea, spuse răspicat :

— Solie grabnică din partea lordului de Winter.

La numele lordului de Winter, știut ca unul din cei mai apropiați cunoscuți ai înălțimii sale, șeful postului porunci să-l lase pe Felton să treacă, mai ales că purta și uniforma ofițerilor de marină. Felton se repezi în palat.

În clipa cînd pătrundea în sală, un om totuna de colb intra și el, abia răsuflînd ; lăsase la poartă un cal de poștă care, ajuns în fața palatului, se poticnise căzînd pe genunchi. Felton și noul sosit se îndreptară în același timp spre Patrick, valetul de încredere al ducelui. Felton numi pe lordul de Winter, necunoscutul nu vru să dea nici un nume, sub cuvînt că nu-i putea spune decît ducelui cine este. Amîndoi stăruiau să treacă unul înaintea celuilalt.

Știind că lordul de Winter era legat de duce și prin treburi obștești și prin prietenie, Patrick dădu întîietate celui care venea în numele lordului. Celălalt trebui să aștepte, dar era ușor de văzut că blestema amarnic întîrzierea buclucașă.

Valetul îl conduse pe Felton de-a curmezișul unei săli mari, unde așteptau deputații din La Rochelle, cu prințul de Soubise în fruntea lor, și îl pofti într-o încăpere unde Buckingham, ieșind din baie, tocmai sfîrșea să se îmbrace, cu aceeași deosebită grijă ce punea, de altfel, totdeauna în ținuta lui.

— Locotenentul Felton — vesti Patrick — din partea lordului de Winter.

— Din partea lordului de Winter ! repetă Buckingham. Să intre.

Felton intră. Tocmai atunci Buckingham arunca pe o canapea un bogat halat de casă, țesut în fire de aur, pentru a îmbrăca o haină de catifea albastră, brodată toată cu mărgăritare.

— De ce n-a venit chiar lordul ? întrebă Buckingham. Îl așteptam azi-dimineață.

— M-a trimis să-i spun înălțimii voastre — răspunse Felton — cît de rău îi pare că nu poate avea această cinste ; a fost împiedicat din pricina pazei ce trebuie s-o facă la castel.

— Da, da, știu — spuse Buckingham — are o ostatică.

— Tocmai despre această ostatică voiam să vorbesc înălțimii voastre — urmă Felton.

— Poftim, vorbește !

— Ceea ce doresc să vă spun nu poate fi auzit decît de dumneavoastră, milord.

— Lasă-ne singuri, Patrick — spuse Buckingham — dar nu te îndepărta, ca să auzi cînd te sun ; o să te chem îndată.

Patrick ieşi.

— Sîntem singuri, domnule — urmă Buckingham — vorbeşte.

— Milord — începu Felton — lordul de Winter v-a scris deunăzi, rugîndu-vă să semnaţi un ordin de îmbarcare privitor la o tînără cu numele de Charlotte Backson.

— Da, domnule, şi i-am răspuns să mi-l aducă sau să mi-l trimită ca să-l iscălesc.

— Iată-l, milord.

— Dă-mi-l — spuse ducele.

Şi luînd hîrtia din mîinile lui Felton, aruncă asupra ei o privire fugară. Văzînd că era chiar ordinul despre care fusese vorba, îl puse pe masă, gata să ia o pană şi să-l iscălească.

— Iertaţi-mă, milord — îl opri Felton pe duce — ştie oare înălţimea voastră că numele de Charlotte Backson nu este adevăratul nume al acestei tinere ?

— Da, domnule, ştiu — răspunse ducele, muind pana în cerneală.

— Atunci înălţimea voastră cunoaşte adevăratul ei nume ? întrebă cu glas tăios Felton.

— Îl cunosc.

Ducele apropie pana de hîrtie. Felton păli.

— Şi cunoscînd adevăratul ei nume, excelenţa voastră îşi va pune totuşi iscălitura ?

— Fără îndoială — răspunse Buckingham. Aş iscăli chiar de două ori, nu numai o dată.

— Nu-mi vine să cred — urmă Felton, cu glas tot mai tăios şi mai răspicat — nu-mi vine să cred că înălţimea voastră ştie că e vorba de lady de Winter...

— Ştiu foarte bine, deşi mă miră că o ştii şi dumneata !

— Şi înălţimea voastră va iscăli hîrtia fără nici o remuşcare ?

Buckingham îl privi dispreţuitor.

— Ia te uită ! Ştii, domnule, că întrebările dumitale îmi par ciudate şi că sînt un prost că-ţi răspund ?

— Răspundeţi, monseniore — stărui Felton — cumpăna e mai grea poate decît credeţi.

Buckingham își zise că tînărul venea din partea lordului de Winter și că vorbea de bună seamă în numele lui, așa că se mai potoli.

— Fără nici o remușcare — adăugă el — și lordul știe la fel ca și mine că Milady de Winter este o mare vinovată și că a-i mărgini osînda la surghiun înseamnă aproape a o ierta.

Ducele puse pana pe hîrtie.

— Nu veți iscăli ordinul, milord ! îl înfruntă Felton, făcînd un pas înspre duce.

— Nu voi iscăli ordinul ? întrebă Buckingham. Și de ce, mă rog ?

— Pentru că vă veți coborî în adîncul cugetului înălțimii voastre și veți face dreptate acestei femei.

— I s-ar face dreptate dacă am trimite-o la Tyburn — urmă Buckingham. Milady este o ticăloasă.

— Monseniore, știți prea bine că Milady este un înger ; eu cer eliberarea ei.

— Ei, aș ! Ești nebun, ca să-mi vorbești astfel ?

— Milord, iertați-mă. Vorbesc așa cum mă taie capul ; caut să mă stăpînesc. Totuși, milord, gîndiți-vă bine la ce sînteți pe cale să faceți și luați seama să nu întreceți măsura !

— Poftim ?... Doamne, iartă-mă — strigă Buckingham — dar cred că mă amenință !

— Nu, milord, eu vă mai rog încă și vă spun : o picătură de apă ajunge ca să se verse paharul plin ; o greșeală ușoară poate chema pedeapsa asupra capului cruțat pînă acum, în ciuda atîtor nelegiuri.

— Domnule Felton — porunci Buckingham — vei ieși de aici și te vei preda îndată !

— Mă veți asculta pînă la capăt, milord. Ați ademenit-o pe fata asta, ați batjocorit-o, ați pîngărit-o ; îndreptați nelegiuirile săvîrșite față de ea, lăsați-o să plece slobodă, și nu vă mai cer nimic altceva.

— Nu mai îmi ceri nimic ? spuse Buckingham, privindu-l uimit și apăsînd pe fiecare din silabele cuvintelor rostite.

— Milord — urmă Felton, aprinzîndu-se tot mai mult în vreme ce vorbea — milord, luați seama, întreaga Anglie s-a săturat de fărădelegile dumneavoastră ; milord, v-ați folosit cum ați vrut de puterea regală, pe care aproape ați uzurpat-o ; milord, oamenii vă urăsc, Dumnezeu vă urăște ; Dumnezeu vă va pedepsi mai tîrziu, eu, însă, vă voi pedepsi chiar acum.

— Asta-i prea de tot ! strigă Buckingham, făcînd un pas spre uşă.

Felton îi tăie drumul.

— Vă cer umil — stărui el — iscăliţi-i ordinul de eliberare, gîndiţi-vă că lady de Winter e femeia pe care aţi necinstit-o.

— Ieşi, domnule — porunci Buckingham — sau chem ca să te pună în lanţuri !

— Nu veţi chema — răspunse Felton, repezindu-se între duce şi clopoţelul de pe o măsuţă încrustată cu argint. Luaţi seama, milord, sînteţi acum în mîinile Celui-de-sus !

— Vrei să spui în mîinile satanei ! strigă Buckingham, ridicînd glasul ca să-l audă lumea de afară, dar fără să cheme chiar el.

— Iscăliţi, milord, iscăliţi eliberarea lady-ei de Winter — stărui Felton, întinzînd ducelui o hîrtie.

— Cu sila ? De cine-ţi baţi joc ? Hei, Patrick !

— Iscăliţi, milord !

— Niciodată !

— Niciodată ?

— Ajutor ! strigă ducele, repezindu-se în acelaşi timp la spadă.

Dar Felton nu-i dădu răgazul s-o tragă din teacă ; ţinea strîns la piept cuţitul cu care se înjunghiase Milady şi, într-o clipă, sări asupra ducelui. Tocmai atunci, Patrick intra în cameră, vestind :

— Milord, o scrisoare din Franţa !

— Din Franţa ! se întoarse Buckingham, uitînd de orice pe lume, cu gîndul numai la cine-i trimitea scrisoarea.

Folosind clipa aceea, Felton îi împlîntă în coaste cuţitul, pînă în plăsele.

— Trădătorule ! gemu Buckingham. M-ai omorît...

— Ajutor ! răcni din răsputeri Patrick.

Felton îşi aruncă privirea împrejur şi, văzînd uşa deschisă, se repezi în camera vecină, unde aşteptau, cum am mai spus, deputaţii din La Rochelle ; o străbătu într-un suflet şi alergă spre scară ; pe întîia treaptă se ciocni piept în piept cu lordul de Winter, care, văzîndu-l livid, cu ochii rătăciţi, pătat de sînge pe mînă şi pe obraz, îl înşfăcă de gît, strigîndu-i :

— Ştiam, dar am ghicit cu o clipă prea tîrziu ! Vai mie ! Nenorocitul, ah, nenorocitul de mine !

Felton nu se împotrivi ; lordul de Winter îl dădu pe mîna ostaşilor din gardă, care-l duseră, pînă la o nouă poruncă, pe o mică terasă ce se înălţa deasupra mării ; alergă apoi spre cabinetul lui Buckingham.

La strigătul ducelui, la chemarea lui Patrick, omul pe care Felton îl întîlnise la intrare se repezi în cabinet. Îl găsi pe duce culcat pe o canapea, apăsîndu-şi rana sub degetele încleştate.

— La Porte — întrebă ducele cu vocea aproape stinsă — La Porte, vii din partea ei ?

— Da, monseniore — răspunse credinciosul slujitor al Anei de Austria — dar poate prea tîrziu.

— Tăcere, La Porte, să nu te audă cineva ; Patrick, nu lăsa pe nimeni să intre ; ah, n-o să mai pot afla ce-mi scrie ! Doamne Dumnezeule, mor !

Şi ducele îşi pierdu cunoştinţa.

În vremea asta, lordul de Winter, deputaţii, căpeteniile expediţiei, ofiţerii casei lui Buckingham dăduseră năvală în cameră. De pretutindeni răzbăteau strigăte deznădăjduite. Ştirea, care umplea palatul de plînsete şi vaiete, străbătu fulgerător zidurile şi se răspîndi în oraş. O lovitură de tun vesti că ceva nou şi neaşteptat căzuse cu puterea trăsnetului.

Lordul de Winter îşi smulgea părul din cap.

— O clipă prea tîrziu — se tînguia el — o clipă prea tîrziu ! Dumnezeule, Dumnezeule, ce nenorocire !

Într-adevăr, la şase dimineaţa venise să i se spună că o scară de frînghie atîrna la una din ferestrele castelului ; alergase atunci la camera ostaticei, găsise încăperea goală, fereastra deschisă, zăbrelele de la fereastră retezate, îşi aduse aminte de vestea nescrisă ce i-o trimisese d'Artagnan prin valetul lui şi se cutremurase pentru viaţa ducelui ; dînd fuga la grajd, încălecase pe cel dintîi cal, fără a mai aştepta să i se pună şaua, gonise apoi nebuneşte, sărise de pe cal în curtea palatului, urcase într-un suflet scara şi, pe prima treaptă, aşa cum am mai spus, îl întîlnise pe Felton.

Ducele nu murise însă : îşi veni în fire, deschise ochii şi cu toţii începură să tragă nădejde că ar putea să scape.

— Domnilor — îi rugă el — lăsaţi-mă singur cu Patrick şi cu La Porte. Ah, dumneata eşti, de Winter ! Mi-ai trimis azi-dimineaţă un fel de trăsnit : uite în ce hal m-a adus !

— Vai mie, milord — mărturisi lordul — nu mă voi mîngîia niciodată !

— Ai face rău, dragă Winter — răspunse Buckingham, întinzîndu-i mîna — nu cunosc om pe lume care să merite părerea de rău a altuia o viață întreagă ; dar, te rog, lasă-ne singuri.

Lordul de Winter ieși plîngînd. Nu mai rămăseseră în cabinet decît ducele rănit, La Porte și Patrick.

Se trimisese după un medic, dar nu-l puteau găsi nicăieri.

— Veți trăi, milord, veți trăi — îngînă în genunchi, la picioarele ducelui, credinciosul slujitor al Anei de Austria.

— Ce-mi scrie ? șopti stins Buckingham, cu sîngele curgîndu-i șiroaie și chinuindu-se să-și înfrîngă cumplitele dureri pentru a putea vorbi de femeia iubită. Ce-mi scrie ? Citește-mi scrisoarea.

— Oh, milord ! se văită La Porte.

— Ascultă-mă, La Porte ; nu vezi că n-am vreme de pierdut ?

La Porte rupse sigiliul și puse pergamentul sub ochii ducelui ; Buckingham încercă însă zadarnic să deosebească slovele.

— Dar citește odată — îl rugă el — citește, încep să nu mai văd ; citește, curînd poate că nici n-o să mai aud ; mor și nu știu ce mi-a scris !

Fără să se mai împotrivească, La Porte citi :

Milord,

Pentru tot ce am suferit prin dumneavoastră și pentru dumneavoastră de cînd vă cunosc, vă rog din suflet, dacă aveți grijă de liniștea mea, încetați marile înarmări ce pregătiți împotriva Franței și puneți capăt acestui război ; lumea spune cu glas tare că pricina războiului e religia, dar în taină se șoptește că pricina adevărată e dragostea dumneavoastră pentru mine. Acest război poate prăvăli mari năpaste nu numai asupra Franței și Angliei, dar vă poate aduce și dumneavoastră, milord, nenorociri de care aș rămîne veșnic nemîngîiată.

Vegheați asupra vieții dumneavoastră, care vă este amenințată și care-mi va fi scumpă din clipa în care n-aș mai fi silită să vă socotesc drept dușman.

A dumneavoastră,

Ana

Buckingham își încordase toată bruma de viață ce mai rămăsese în el ca să asculte scrisoarea ; apoi, după ce La Porte sfîrși de citit, șopti, ca și cînd scrisoarea i-ar fi pricinuit o amară dezamăgire :

— Nimic altceva n-ai să-mi spui prin viu grai, La Porte ?

— Ba da, monseniore, regina îmi dăduse în grijă să vă spun să vegheați asupra dumneavoastră, căci primise știre că voiau să vă asasineze.

— Asta-i tot ? Asta-i tot ? întrebă Buckingham, nerăbdător.

— Mi-a mai spus să vă încredințez că n-a încetat o clipă să vă iubească.

— Ah — făcu Buckingham — Domnul fie lăudat ! Atunci, moartea mea nu va fi pentru ea moartea unui străin !...

La Porte izbucni în lacrimi.

— Patrick — șopti ducele — adu-mi caseta unde țineam giuvaerele în diamante.

Patrick aduse cufărașul cerut, iar La Porte, văzîndu-l, își aminti că fusese odată al reginei.

— Acum, săculețul de atlas alb, cu inițialele ei în mărgăritare.

Patrick îi împlini iarăși dorința.

— Iată, La Porte — șopti Buckingham — iată singurele talismane ce aveam de la ea : caseta și cele două litere. Le vei da îndărăt maiestății sale ; și ca ultimă amintire... (căută în jurul lui un obiect de preț)... mai du-i... Căuta mereu, dar privirea-i împăienjenită de moarte nu dădu decît peste cuțitul care căzuse din mîinile lui Felton, fumegînd încă de sîngele purpuriu închegat pe tăiș. Du-i și acest cuțit — adăugă ducele, strîngînd mîna lui La Porte.

Mai putu să pună săculețul în fundul cufărașului de argint, dădu drumul cuțitului înăuntru și făcu pe urmă semn lui La Porte că nu mai poate vorbi ; apoi, într-o ultimă zvîrcolire, pe care de data asta nu izbuti s-o înfrîngă, alunecă de pe canapea pe jos. Patrick scoase un răcnet. Buckingham vru să mai surîdă pentru cea din urmă oară ; dar moartea îi curmă gîndul, ce-i rămase întipărit pe frunte ca o ultimă sărutare de dragoste.

În clipa aceea sosi doctorul ducelui, uluit de groaznica întîmplare ; se urcase din vreme pe vasul-amiral și trebuiseră să-l cheme de acolo. Apropiindu-se de duce, îi luă mîna, o ținu o clipă într-a lui și o lăsă apoi să cadă.

— Totul e de prisos — şopti el — a murit.

— A murit ! A murit ! se tînguia Patrick.

La strigătele lui, lumea năvăli în sală ; erau cu toţii buimăciţi, se îmbulzeau, dădeau unii peste alţii...

Îndată ce lordul de Winter văzu că Buckingham murise, dădu fuga la Felton, păzit de soldaţi pe terasa palatului.

— Nenorocitule ! răcni el tînărului, care, din clipa morţii lui Buckingham, se înarmase cu liniştea şi nepăsarea ce n-aveau să-l mai părăsească. Nemernicule, ce-ai făcut ?

— M-am răzbunat — răspunse el.

— Tu ? se răsti lordul de Winter. Mărturiseşte că ai fost unealta acelei blestemate ; dar, îţi jur, crima asta va fi şi ultima ei crimă !

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi — urmă netulburat Felton — şi nu ştiu despre cine vreţi să vorbiţi, milord ; l-am ucis pe domnul de Buckingham fiindcă v-a refuzat în două rînduri, chiar pe dumneavoastră, să mă faceţi căpitan ; l-am pedepsit pentru nedreptatea săvîrşită, atîta tot.

De Winter privea năuc la oamenii care-l legau pe Felton şi nici nu ştia ce să creadă despre asemenea nepăsare.

Totuşi, un anume gînd înnora fruntea senină a lui Felton. La orice zgomot auzit, prostănacului puritan i se părea că recunoaşte pasul şi vocea frumoasei Milady, alergînd să i se arunce în braţe pentru a se învinui singură şi a muri o dată cu el. Deodată tresări. Privirea îi încremeni într-un loc pe apa mării, care, de pe terasa unde se afla, putea fi îmbrăţişată pînă departe, în larg ; cu ochii de vultur ai marinarului, deosebise, acolo unde oricare altul n-ar fi văzut decît un pescăruş legănîndu-se pe valuri, pînza unui cuter ce se îndrepta spre ţărmurile Franţei. Galben ca ceara, duse mîna la inima-i ce-şi oprise bătăile : pricepea întreaga trădare.

— O ultimă dorinţă, milord ! şopti el lordului de Winter.

— Care ? întrebă acesta.

— Cît e ceasul ?

Lordul scoase ceasornicul.

— Nouă fără zece.

Milady îşi grăbise plecarea cu o oră şi jumătate ; cum auzise lovitura de tun vestind năprasnica întîmplare, poruncise să se ridice ancora. Corabia plutea acum pe valuri sub un cer albastru, la mare depărtare de coastă.

— Așa a vrut Dumnezeu — murmură el, cu resemnarea fanaticului, dar fără să-și poată lua ochii de la corabie ; i se părea că zărește pe punte stafia albă a celei căreia avea să-și jertfească viața.

De Winter îi urmări privirea, îi iscodi suferința și ghici adevărul.

— Ia-ți pedeapsa mai întîi *tu*, nemernicule ! îi spuse lordul de Winter lui Felton, care era parcă dus, cu privirea rătăcind peste talazuri. Dar îți jur pe amintirea fratelui meu, pe care-l iubeam atît, că nici ea, părtașa ta, nu va scăpa !

Felton își plecă fruntea, fără să răspundă. Cît privește pe lordul de Winter, el coborî repede scara și se îndreptă spre port.

Capitolul XXX

ÎN FRANȚA

Cînd a aflat de moartea lui Buckingham, cea dintîi teamă a regelui Angliei, Carol I, a fost ca îngrozitoarea veste să nu slăbească dîrzenia apărătorilor orașului La Rochelle ; el încercă — scria Richelieu în „Memoriile" sale — să le ascundă știrea cît mai mult cu putință, poruncind să se închidă toate porturile regatului său și îngrijind de aproape ca nici o corabie să nu părăsească Anglia înainte ca armata pregătită de Buckingham să fi pornit ; își luă sarcina să supravegheze chiar el plecarea oștirii, în locul marelui său dregător.

Împinse pînă acolo strășnicia poruncii, încît îi opri în Anglia pe ambasadorul Danemarcei, care-și luase rămas bun de plecare, și pe ambasadorul Olandei, care trebuia să ducă în portul Flessingue vapoarele din India, pe care Carol I le dădea îndărăt Țărilor-de-Jos. Dar cum nu se gîndise a da această poruncă decît peste cinci ceasuri de la nenorocita întîmplare, adică la ora două după-amiază, două corăbii apucaseră să iasă din port : întîia avea pe punte, după cum știm, pe Milady, care, așteptîndu-se dinainte la cele întîmplate, își întări bănuiala cînd văzu steagul negru fîlfîind pe catargul vasului-amiral. Cît privește

a doua corabie, vom spune mai tîrziu pe cine ducea şi cum de putuse pleca.

De altminteri, în tot acest răstimp, nimic nou nu se petrecuse în tabăra din La Rochelle. Regele, care se plictisea grozav, ca de obicei, ba poate ceva mai mult în tabără decît aiurea, hotărî să petreacă incognito sărbătorile sfîntului Ludovic la Saint-Germain şi ceru cardinalului să-i pregătească o escortă alcătuită doar din douăzeci de muşchetari. Cardinalul, molipsit şi el uneori de plictiseala regelui, încuviinţă bucuros acest răgaz regescului său locotenent, care-i făgădui că se va întoarce pe la 15 septembrie.

Înştiinţat de eminenţa sa, domnul de Tréville se pregăti de plecare şi, cum ştia, fără a cunoaşte adevărata pricină, dorinţa vie şi chiar grabnica nevoie a prietenilor lui de a se întoarce la Paris, firește că-i alese şi pe ei să facă parte din escortă.

Cei patru tineri aflară ştirea numai cu un sfert de ceas după domnul de Tréville, căci ei fură cei dintîi cărora acesta le-o trimise. D'Artagnan îşi dădu atunci seama de însemnătatea bunăvoinţei cardinalului cînd îi îngăduise, în sfîrşit, să intre în rîndul muşchetarilor ; fără această împrejurare norocoasă, ar fi fost silit să rămînă pe loc, în vreme ce tovarăşii lui ar fi plecat. E de prisos să mai spunem că nerăbdarea lui de a pleca la Paris se datora primejdiei care ar fi ameninţat-o pe doamna Bonacieux dacă s-ar fi întîlnit la mînăstirea din Béthune cu Milady, duşmana lui de moarte. Şi, după cum ştim, Aramis îi scrisese numaidecît Maicii Michon, acea lenjereasă din Tours care avea cunoştinţe atît de înalte, pentru a căpăta din partea reginei încuviinţarea ca doamna Bonacieux să iasă din mînăstire şi să se adăpostească, fie în Lorena, fie în Belgia. Răspunsul nu întîrziase şi, după opt-zece zile, Aramis primise următoarea scrisoare :

Dragul meu văr,

Iată încuviinţarea din partea surorii mele, pentru a o scoate pe slujnicuţa noastră din mînăstirea Béthune, unde ţi se pare că aerul nu-i prieşte. Sora mea îţi îndeplineşte bucuros cererea, căci îi e nespus de dragă fetiţa, căreia nădăjduieşte să-i fie de folos mai tîrziu.

Te sărut,
Marie Michon

La această scrisoare era adăugată împuternicirea cerută, cu următorul cuprins :

Starețța mînăstirii din Béthune va preda în mîinile aducătorului acestei scrisori pe sora care a intrat în mînăstire datorită bunăvoinței mele și care se află acolo sub oblăduirea mea.

Luvru, 10 august 1628,
Ana

E lesne de înțeles cîtă apă la moară dădu veseliei celor patru tineri ai noștri legăturile de rubedenie dintre Aramis și o lenjereasă care o numea pe regină sora ei ; după ce se îmbujorase de două-trei ori pînă în albul ochilor de glumele pipărate ale lui Porthos, Aramis își rugase prietenii să înceteze odată pentru totdeauna, mărturisind că dacă i se va mai spune un singur cuvînt, nu-și va mai folosi verișoara ca mijlocitoare în astfel de treburi.

Așadar, cei patru mușchetari nu mai pomeniră de Marie Michon ; căpătaseră, de altminteri, tot ce doreau : încuviințarea de a o scoate pe doamna Bonacieux din mînăstirea Carmelitelor din Béthune. Este drept că această încuviințare nu le-ar fi putut sluji la mare lucru, cîtă vreme se aflau în tabăra de la La Rochelle, adică la celălalt capăt al Franței ; de aceea d'Artagnan se și pregătea să-i ceară domnului de Tréville un concediu, mărturisindu-i fățiș nevoia de a porni la drum, cînd, atît el, cît și ceilalți trei prieteni, primiră știrea că regele avea să plece la Paris însoțit de douăzeci de mușchetari și că făceau și ei parte din acea escortă. Mare le fu bucuria ! Își trimiseră valeții înainte, cu cele de trebuință, iar ei o porniră a doua zi dimineața.

Cardinalul însoți pe maiestatea sa în drumul de la Surgères la Mauzès, iar acolo regele și marele său dregător își luară rămas bun unul de la altul, cu nesfîrșite dovezi de prietenie.

Dornic de distracții, deși călătorea cît putea mai repede, căci voia să ajungă la Paris înainte de 23, regele se oprea totuși, cînd și cînd, ca să doboare din zbor coțofene — petrecere al cărei gust i-l deschisese odinioară de Luynes și pentru care păstrase totdeauna o deosebită înclinare. Din cei douăzeci de mușchetari care-l însoțeau, șaisprezece se bucurau foarte de aceste plăcute petreceri ; patru din ei bodogăneau însă mereu.

Mai ales lui d'Artagnan îi țiuiau într-una urechile, lucru pe care Porthos îl tălmăcea astfel :

— O doamnă de mare vază mi-a spus că ăsta-i semn că-n-tr-un anume loc te pomenește cineva.

În sfîrșit, în noaptea de 23, alaiul străbătu taimic Parisul ; regele îi mulțumi domnului de Tréville și-i îngădui să dea concedii de patru zile, fără însă ca vreunul din cei care s-ar bucura de această îngăduință să se poată arăta în vreun loc public, sub amenințarea Bastiliei.

Se înțelege de la sine că cele dintîi patru concedii au fost date celor patru prieteni ai noștri. Mai mult : Athos căpătă de la domnul de Tréville șase zile în loc de patru, adăugînd la cele șase zile încă alte două nopți ; într-adevăr, mușchetarii plecară în ziua de 24, la cinci seara, iar domnul de Tréville, dintr-o mare bunăvoință, înscrisese pe foaia lor de concediu ca dată a plecării dimineața zilei de 25.

— Eh, Doamne — spunea d'Artagnan, care, după cum se știe, credea în steaua lui — prea ne prăpădim cu firea pentru un lucru de nimic. În două zile, dînd gata doi-trei cai (puțin îmi pasă, am bani destui), sînt la Béthune, înmînez stareței scrisoarea reginei și duc scumpa mea comoară, după care am pornit, nu în Lorena, nici în Belgia, ci chiar la Paris, unde va fi mai la adăpost ca nicăieri, mai ales cîtă vreme domnul cardinal va rămîne în La Rochelle. Și cînd ne vom fi întors din război, atunci, pe jumătate prin bunăvoința verișoarei lui Aramis, pe jumătate de hatîrul celor ce-am făcut chiar noi pentru maiestatea sa, vom căpăta din partea reginei tot ce vom dori. Așadar, ar trebui să rămîneți aici și să nu vă obosiți degeaba ; pentru atare ispravă ajung doi oameni : eu și Planchet.

La acestea, Athos răspunse, liniștit :

— Și noi avem bani, căci eu n-am băut încă toată bucățica mea de diamant, iar Porthos și Aramis nu și-au mîncat-o încă pe a lor. Vom da deci gata patru cai în loc de unul. Dar gîndește-te, d'Artagnan — adăugă el cu glas atît de posomorît, încît tînărul nostru se înfioră — gîndește-te că Béthune e orașul în care cardinalul i-a dat întîlnire unei femei care pretutindeni pe unde calcă seamănă nenorocire. Dacă ar trebui să dai piept cu patru bărbați, te-aș lăsa singur, d'Artagnan, dar vei da piept cu muierea aceea ; hai să mergem toți patru, și facă Domnul ca, laolaltă cu cei patru valeți ai noștri, să nu fim prea puțini !

— Mă înspăimîntaţi, Athos — se cutremură d'Artagnan. Dar ce te face să-ţi fie atît de teamă, Dumnezeule ?

— Totul ! răspunse Athos.

D'Artagnan îşi plimbă privirea asupra celorlalţi prieteni : toate chipurile oglindeau aceeaşi mare îngrijorare ca a lui Athos. Îşi urmară aşadar cu toţii drumul, gonindu-şi nebuneşte caii, fără să mai spună nici unul vreun cuvînt.

În seara zilei de 25, pe cînd intrau în Arras, iar d'Artagnan descăleca la hanul „Grapa de Aur" ca să bea un pahar de vin, un călăreţ ieşi din curtea staţiunii de poştă, unde-şi schimbase calul, pornind în goană spre Paris pe un roib odihnit. Tocmai cînd ieşea prin poarta cea mare în stradă, vîntul îi desfăcu pelerina în care se înfăşurase, deşi era luna august, şi-i smulse de pe cap pălăria pe care călăreţul o ţinu totuşi cu mîna, trăgînd-o apoi repede peste ochi.

D'Artagnan, care avea privirea aţintită asupra acelui bărbat, se făcu alb ca varul şi scăpă paharul din mînă.

— Aveţi ceva, domnule ? se repezi Planchet... Săriţi, săriţi, domnilor, stăpînului meu i-a venit rău !

Cei trei prieteni dădură fuga şi-l văzură pe d'Artagnan, care, în loc să-i fie rău, alerga să-şi încalece calul. Îl opriră în pragul uşii.

— Unde dracu te duci aşa ? îi strigă Athos.

— El e ! izbucni d'Artagnan, galben de mînie şi cu fruntea îmbrobonată de sudoare. El e ! Lăsaţi-mă să-l ajung din urmă !

— Care el ? întrebă Athos.

— El, ştiţi, omul !

— Ce om ?

— Omul acela blestemat, piaza mea rea, cel care mi-a ieşit în cale de cîte ori m-a ameninţat o năpastă, cel care o însoţea pe zgripţuroaica aceea cînd am întîlnit-o pentru întîia oară, cel pe care-l căutam cînd l-am stîrnit pe prietenul nostru Athos, cel pe care l-am zărit în dimineaţa cînd a fost răpită doamna Bonacieux ! L-am văzut, el e ! L-am recunoscut cînd i-a dat vîntul pelerina la o parte.

— Drace ! mormăi Athos visător.

— Pe cai, domnilor, pe cai ; să-l urmărim şi-l vom ajunge din urmă.

— Dragul meu — grăi Aramis — gîndeşte-te că el merge într-o parte, şi noi tocmai în cealaltă, gîndeşte-te că are un cal odihnit, iar noi nişte bieţi cai obosiţi şi că o să ni-i omorîm

fără măcar să-l putem ajunge din urmă. Hai să lăsăm bărbatul, d'Artagnan, şi să scăpăm femeia.

— Ei, domnule ! striga un argat, alergînd după necunoscut. Ei, domnule, v-a căzut din pălărie o hîrtie ! Ei, domnule, ei !

— Prietene — îi spuse d'Artagnan — o jumătate de pistol pentru hîrtia ceea !

— Pe legea mea, domnule, v-o dau bucuros, poftim !

Încîntat de norocul care dăduse peste el, argatul se întoarse în curtea hanului ; d'Artagnan despături hîrtia.

— Ce scrie ? îl întrebară prietenii, strîngîndu-se în jurul lui.

— Un singur cuvînt — răspunse d'Artagnan.

— Da — spuse Aramis — dar cuvîntul e un nume de oraş sau de sat.

— *Armentières* — citi Porthos. Armentières ! N-am auzit niciodată de aşa ceva.

— Şi numele acestui oraş sau sat e scris chiar de mîna ei ! recunoscu Athos.

— Ia să punem noi bine hîrtia asta — încheie d'Artagnan. Poate că n-am aruncat în vînt ultimul meu pistol. Pe cai, prieteni, pe cai !

Şi cei patru prieteni se îndreptară în goană pe drumul ce ducea spre Béthune.

Capitolul XXXI

MÎNĂSTIREA CARMELITELOR DIN BÉTHUNE

S-ar zice că marilor criminali le e hărăzit să treacă peste toate piedicile şi să scape de toate primejdiile pînă în ceasul cînd soarta, plictisită, ridică o stavilă norocului lor nelegiuit.

Aşa s-a întîmplat şi cu Milady : trecu printre vasele de război ale celor două naţiuni şi ajunse la Boulogne fără nici o neplăcere. Cînd coborîse la Portsmouth, Milady era o englezoaică pe care prigoana din Franţa o alungase din La Rochelle ; debarcată la Boulogne, după o călătorie de două zile pe mare,

se dădu drept franțuzoaică hărțuită de englezi la Portsmouth, în ura lor nesecată împotriva Franței.

Milady avea, de altminteri, cel mai prețios dintre pașapoarte : frumusețea ei, înfățișarea-i nobilă și mărinimia cu care împărțea pistolii. Scutită de obișnuitele formalități prin binevoitorul surîs și curtenitoarea purtare a bătrînului guvernator din port, care-i sărută mîna, ea rămase la Boulogne atît cît îi trebui pentru a pune la poștă o scrisoare cu următorul cuprins :

Eminenței Sale Monseniorul cardinal de Richelieu, în tabăra de lîngă La Rochelle.

Monseniore, Eminența Voastră poate fi liniștită : Înălțimea Sa ducele de Buckingham NU VA PLECA spre Franța.

Boulogne, 25, seara.
*Milady de****

P. S. — Potrivit dorințelor Excelenței Voastre, plec la mînăstirea Carmelitelor din Béthune, unde îi voi aștepta poruncile.

Într-adevăr, chiar în aceeași seară, Milady porni mai departe ; pe drum o prinse noaptea ; se opri și se culcă într-un han ; a doua zi, la cinci dimineața, porni din nou, și după trei ceasuri pătrundea în Béthune. Întrebă de mînăstirea Carmelitelor și se îndreptă grabnic într-acolo. Stareța mînăstirii îi ieși în întîmpinare ; Milady arătă ordinul cardinalului. Călugărița porunci să i se dea o cameră și să i se aducă de mîncare.

Trecutul, greu de întîmplări, pierise din fața ochilor ei. Cu privirea ațintită asupra viitorului, nu mai vedea decît răsplata pe care i-o sorocea cardinalul, căci îl slujise într-un chip atît de fericit și fără ca numele să-i fie cu nimic amestecat în sîngeroasa ispravă. Mistuită mereu de noi patimi, viața ei era aidoma acelor nori care plutesc pe cer, răsfrîngînd aci azurul, aci vîlvătaia focului, aci negrul amenințător al vijeliei, nori ce nu lasă alt soi de urme pe pămînt decît doar pustiire și moarte.

După prînz, călugărița trecu pe la Milady : într-o mînăstire sînt puține distracții și preacinstita stareță ardea de nerăbdare să-și cunoască mai de-aproape noua musafiră.

La rîndul ei, Milady ținea să placă stareței ; și nu era lucru prea greu pentru această femeie, cu însușiri într-adevăr de

seamă. Căutînd să pară apropiată, izbuti să fie chiar încîntătoare şi cuceri pe buna călugăriţă prin vorba ei atît de însufleţită şi farmecul întregii sale fiinţe.

Călugăriţei, mlădiţă de neam nobil, îi plăceau mai ales întîmplările de la curte, care ajungeau arareori pînă la capătul regatului şi care, mai ales, izbuteau atît de greu să străbată zidurile mînăstirilor, în pragul cărora se sting zgomotele lumii.

Milady, dimpotrivă, cunoştea, fir cu fir, toate ţele tainice ale înaltei nobilimi în mijlocul căreia trăise mereu vreme de cinci sau şase ani ; se porni deci să dezvăluie blajinei călugăriţe obiceiurile zilei la curtea Franţei, îmbinate cu nemărginita cucernicie a regelui ; îi povesti apoi un şir de păţanii deocheate de-ale doamnelor şi curtenilor, pe care călugăriţa îi cunoştea bine după nume, pomeni în treacăt despre legătura de dragoste dintre regină şi Buckingham, înşirîndu-le toate pe nerăsuflate. Dar călugăriţa se mulţumi să asculte şi să zîmbească, fără să răspundă. Văzînd că asemenea istorisiri îi descreţesc totuşi fruntea, Milady nu-şi curmă spusele ; aduse binişor vorba şi despre cardinal. Era însă foarte încurcată : nu ştia dacă starea era regalistă sau cardinalistă ; prevăzătoare, se ţinu pe o linie de mijloc ; la rîndul ei, călugăriţa se păstra şi mai la depărtare, mulţumindu-se să-şi încline adînc capul de cîte ori călătoarea rostea numele eminenţei sale.

Milady începu să se teamă că se va plictisi grozav în mînăstire. Hotărî deci să arunce undiţa, pentru a şti la ce să se aştepte. Vrînd să vadă pînă unde ar merge buna credinţă a vrednicei călugăriţe, începu să-l vorbească de rău pe cardinal, întîi pe ocolite, apoi chiar cu amănunte. Povesti despre legăturile lui de dragoste cu doamna d'Aiguillon, cu Marion de Lorme şi cu alte cîteva femei galante. Călugăriţa ascultă cu mai multă luare-aminte şi, înviorîndu-se încet-încet, surîse.

„Bine — îşi zise Milady — începe să se mai dezgheţe ; chiar dacă e cardinalistă, cel puţin nu-i fanatică." Trecu apoi la prigoana pe care cardinalul o dezlănţuia asupra duşmanilor. Călugăriţa se mulţumi să-şi facă semnul crucii, fără să arate nici încuviinţare, nici împotrivire. Aceasta o întări pe Milady în părerea că starea era mai curînd regalistă decît cardinalistă. Milady îşi urmă firul vorbei din ce în ce mai apăsat.

— Nu ştiu nimic din toate chestiunile acestea — rosti în sfîrşit călugăriţa — dar oricît de departe sîntem de curte şi oricît ne-ar fi de străine ţelurile lumii dinafară, avem aici pilde

nespus de triste despre ceea ce-mi povestiți ; una din oaspetele noastre a avut multe de îndurat de pe urma răzbunării și a prigoanei domnului cardinal.

— Una din oaspetele dumneavoastră ? întrebă Milady. Dumnezeule, sărmana femeie, o plîng, nenorocita !

— Și pe drept cuvînt, căci e într-adevăr vrednică de plîns ; închisoare, amenințări, schingiuiri — de toate a îndurat. Dar, la urma urmei — adăugă călugărița — poate că domnul cardinal și-a avut temeiurile lui cînd a făcut astfel și, cu toate că femeia pare un înger, nu trebuie să judeci niciodată oamenii după înfățișare.

„Bun ! își zise în sinea ei Milady. Cine știe ? Te pomenești că voi descoperi ceva pe-aici ; norocul meu!" Și se sili să împrumute căutăturii ei cea mai desăvîrșită nevinovăție.

— Da, știu — răspunse Milady — se spune chiar că nu trebuie să judeci după ochii cuiva, dar în ce să te încrezi dacă nu în cea mai minunată plăsmuire a Domnului ? Cît despre mine, aș putea să mă înșel toată viața, dar eu tot voi avea încredere în ființa al cărei chip îmi va plăcea.

— Ați fi deci ispitită să credeți că această tînără e cu adevărat nevinovată ? întrebă călugărița.

— Domnul cardinal nu urmărește numai crimele ; anumite virtuți le urmărește și mai grozav încă decît anumite fărădelegi.

— Îngăduiți-mi, doamnă, să vă spun mirarea mea — îi curmă vorba călugărița.

— Privitor la ce ? întrebă Milady, neștiutoare.

— La cele ce-mi spuneți.

— Și ce găsiți de mirare în ceea ce vă spun ? adăugă ea zîmbind...

— Sînteți prietena cardinalului, de vreme ce vă trimite aici, și totuși...

— Și totuși îl vorbesc de rău — întregi Milady gîndul stareței.

— Dar nici de bine nu-l vorbiți !

— Pentru că nu sînt prietena lui — urmă Milady oftînd — sînt victima lui.

— Totuși, scrisoarea aceasta, prin care eminența sa îmi trimite mie știre...

— Este o poruncă pentru mine, să stau într-un soi de închisoare pînă or veni să mă scoată de aici oamenii lui.

— Dar de ce n-ați fugit ?

— Și unde să mă duc ? Credeți oare că e vreun loc pe pămînt unde să nu poată ajunge cardinalul, dacă își dă osteneala să-și întindă mîna ? Să fi fost bărbat, tot ar mai fi mers ; dar o femeie, ce vreți să facă o femeie ? Tînăra aceea pe care o aveți aici a încercat să fugă ?

— Nu, e adevărat ; dar cu ea e altceva : cred că pe ea o ține în Franța o dragoste.

— Atunci — răspunse Milady, oftînd iarăși — dacă iubește, nu-i chiar atît de nefericită.

— Așadar — urmă starețа, privind-o pe Milady cu tot mai multă luare-aminte — am în fața mea încă o sărmană prigonită, nu-i așa ?

— Din păcate, da ! încuviință Milady.

O clipă, călugărița se uită cu grijă la noul oaspete, ca și cînd i-ar fi trecut prin minte altă bănuială.

— Nu cumva sînteți o dușmană a sfintei noastre credințe ? întrebă ea.

— Eu ? se scutură Milady. Eu, protestantă ? Nu, vai de mine, îl iau martor pe Dumnezeu din ceruri : sînt, dimpotrivă, o catolică înfocată !

— Atunci, doamnă — urmă călugărița surîzînd — fiți pe pace : casa în care vă găsiți nu va fi o închisoare prea aspră și vom face tot ce va trebui ca să vă fie dragă șederea la noi ; ceva mai mult : o să vă întîlniți aici cu tînăra despre care v-am vorbit, prigonită, fără îndoială, în urma urzelilor de la curte. E o femeie apropiată, drăgălașă.

— Cum o cheamă ?

— Mi-a fost trimisă de cineva foarte de seamă, sub numele de Ketty. N-am încercat să aflu celălalt nume al ei.

— Ketty ? se miră Milady. Sînteți sigură ?...

— Că o cheamă așa ? Da, doamnă. Nu cumva o cunoașteți ?...

Milady zîmbi la gîndul că femeia aceea tînără putea să fie fosta ei cameristă. Fiindcă de amintirea fetei se lega amintirea unei mînii, o aprigă dorință de răzbunare îi tulbură trăsăturile ; îndată însă, vicleana cu o sută de fețe își așternu pe chip liniștea și bunăvoința, pierdute doar o clipă.

— Și cînd aș putea s-o văd pe această tînără doamnă, care simt că-mi va fi deosebit de dragă ? întrebă Milady.

— Astă-seară — răspunse călugărița — poate chiar mai curînd. Dar mi-ați spus singură că de patru zile sînteți pe drum ; azi-dimineață v-ați sculat la cinci, așa că trebuie să aveți nevoie de odihnă. Culcați-vă și dormiți : la ora prînzului, o să vă deșteptăm din somn.

Adulmecînd îmbietoarea licărire a unei noi isprăvi, Milady s-ar fi lipsit și de somn, după pofta inimii ei, însetată de urzeli ; urmă totuși sfatul stareței — de douăsprezece sau cincisprezece zile trecuse prin tot soiul de neliniști, încît chiar dacă trupul ei de fier ar mai fi putut îndura oboseala, sufletul ei, în schimb, avea nevoie de odihnă.

Se despărți de călugăriță și se culcă, ușor legănată de gîndurile răzbunătoare pe care i le stîrnise în chip firesc numele cameristei. Își amintea acea făgăduială, aproape fără margini, ce i-o făcuse cardinalul, dacă ar fi izbutit în încercarea ei. Și izbutise ; îl avea, așadar, pe d'Artagnan în mînă ! Un singur lucru o înspăimînta : amintirea soțului ei, contele de la Fère, pe care îl crezuse mort, sau cel puțin plecat din țară, și care i se înfățișa acum, sub numele de Athos, ca cel mai bun prieten al lui d'Artagnan. Dacă era însă prietenul lui d'Artagnan, firește că-l ajutase în toate ticluirile datorită cărora regina zădărnicise planurile eminenței sale ; dacă era prietenul lui d'Artagnan, era prin urmare și dușmanul cardinalului ; atunci, fără îndoială că-l putea învălui și pe el în răzbunarea sub ale cărei falduri nădăjduia să-l înăbușe pe tînărul mușchetar.

Nădejdile acestea erau pentru Milady tot atîtea gînduri dragi ; adormi curînd, în dulcea lor legănare.

Un glas blajin ce răsuna la picioarele patului o trezi din somn. Deschise ochii și văzu pe călugăriță însoțită de o tînără cu păr bălai și pielea obrazului străvezie, care pironea asupra ei o privire plină de binevoitoare curiozitate. Chipul femeii tinere îi era cu desăvîrșire necunoscut ; în vreme ce schimbau între ele obișnuitele vorbe de cuviință, se cercetară una pe alta cu luare-aminte ; amîndouă erau foarte frumoase, dar fiecare de o frumusețe felurită. Totuși, Milady surîse la gîndul că o întrecea cu mult pe cealaltă printr-o linie falnică și o ținută de înaltă noblețe. E drept că îmbrăcămintea de soră pe care o purta tînăra nu prea era potrivită pentru a înfrunta atare bătălie.

Călugărița le prezentă pe una celeilalte, apoi acest început de cunoștință fiind pus la cale, cum îndatoririle ei o chemau la biserică, lăsă pe cele două femei singure.

Văzînd că Milady stătea culcată, sora vru să iasă în urma stareței, dar Milady o opri.

— Cum, doamnă — îi spuse ea — abia te-am văzut și vrei să mă și lipsești de prezența dumitale, pe care, îți mărturisesc, mă cam bizuiam pentru timpul cît va trebui să stau aici ?

— Nu, doamnă — răspunse sora — dar mi-a fost teamă că vă stingheresc : dormeați și trebuie să fiți obosită.

— Și ce pot să-și dorească cei care dorm ? zise Milady. O deșteptare plăcută. Dumneata mi-ai dăruit-o ; lasă-mă acum să mă bucur în voie.

Apoi, luînd-o de mînă, o trase ușor spre un jilț de lîngă pat. Sora se așeză.

— Doamne Dumnezeule — începu ea — ce rău îmi pare ! Sînt de șase luni aici și n-am avut nici cea mai mică distracție, iar acum, cînd ați sosit și aș fi putut să-mi petrec și eu timpul mai plăcut, se pare că, dintr-o clipă într-alta, voi părăsi mînăstirea.

— Cum — se miră Milady — o să plecați de-aici ?

— Cel puțin așa nădăjduiesc — răspunse sora cu o bucurie pe care nici nu încerca s-o ascundă.

— După cîte am aflat, ați avut multe de suferit de pe urma cardinalului — urmă Milady — cu atît mai mult deci ar fi trebuit să ne apropiem.

— E adevărat ce mi-a spus buna noastră măicuță, că și dumneavoastră sînteți o victimă a preotului acesta hain ?

— Sst — făcu Milady — nici aici să nu vorbim așa de el. Toate nenorocirile mi se trag fiindcă am spus și eu odată cam ce-ai spus dumneata acum, în fața unei femei pe care o credeam prietenă și care m-a trădat. Ai căzut și dumneata pradă unei trădări ?

— Nu — răspunse sora — sînt prada credinței mele ; a credinței față de o femeie pe care o iubeam, o femeie pentru care mi-aș fi dat viața, și pentru care mi-aș da-o și acum, dacă ar fi nevoie.

— Și care te-a părăsit, nu-i așa ?

— Am fost nedreaptă crezînd că m-a părăsit, dar sînt două sau trei zile de cînd, mulțumesc cerului, am avut dovada că nu-i de loc așa ; m-ar fi durut să știu că m-a uitat.

Dar dumneavoastră, doamnă — urmă sora — mi se pare că sînteţi liberă şi nu atîrnă decît de dumneavoastră ca să fugiţi de aici.

— Unde vrei să mă duc, fără prieteni, fără bani, într-o parte a Franţei pe care n-o cunosc şi pe unde n-am mai fost niciodată ?...

— Oh — îi curmă vorba sora— cît despre prieteni, îi veţi avea oriunde vă veţi duce ; păreţi atît de bună şi sînteţi atît de frumoasă !

— Totuşi, asta nu împiedică — urmă Milady, îndulcindu-şi surîsul, aşa ca să răsfrîngă o îngerească nevinovăţie — nu împiedică să fiu singură şi prigonită.

— Ascultaţi-mă pe mine — o povăţui sora — omul nu trebuie să piardă niciodată nădejdea în Dumnezeu ; vedeţi, odată şi odată tot vine ceasul cînd binele pe care l-ai făcut îţi ia apărarea în faţa Domnului, şi poate că m-aţi întîlnit spre norocul dumneavoastră, aşa umilă şi lipsită de putere cum sînt ; căci, dacă izbutesc să ies de aici, ei bine, atunci voi avea cîţiva prieteni puternici, care, după ce s-au străduit în tot felul pentru mine, vor putea sări şi în ajutorul dumneavoastră.

— Ştii, cînd am spus că sînt singură — adăugă Milady, în nădejdea că, vorbind despre ea, o va îndemna pe cealaltă să vorbească — asta nu înseamnă că n-am şi eu cîţiva cunoscuţi de seamă, dar aceşti cunoscuţi tremură şi ei în faţa cardinalului ; nici regina nu îndrăzneşte să se împotrivească acestui cumplit dregător ; am chiar dovadă că maiestatea sa, cu toată inima-i bună, a fost silită deseori să părăsească în voia eminenţei sale pe cei care o slujiseră.

— Credeţi-mă, doamnă, regina poate avea aerul că i-a părăsit, dar nimeni nu trebuie să se ia după ceea ce i se pare : căci cu cît acele fiinţe sînt mai prigonite, cu atît maiestatea sa se gîndeşte mai mult la ele ; şi, adesea, tocmai cînd ele se aşteaptă mai puţin, le vine dovada că n-au fost părăsite.

— Da, da — încuviinţă Milady — cred : regina e atît de bună !

— Prin urmare, o cunoaşteţi pe această frumoasă şi nobilă regină, dacă vorbiţi astfel de ea ! izbucni sora, înflăcărată.

— Vreau să zic — adăugă Milady, dînd îndărăt — că n-am avut cinstea s-o cunosc personal, dar cunosc o seamă de prieteni de-ai ei, dintre cei mai apropiaţi ; îl cunosc pe domnul de Putange, l-am cunoscut în Anglia pe domnul Dujart, îl cunosc pe domnul de Tréville...

— Pe domnul de Tréville ? se bucură sora. Îl cunoaşteţi pe domnul de Tréville ?

— Da, îl cunosc bine, aş putea spune chiar foarte bine.

— Pe căpitanul muşchetarilor regelui ?

— Da, pe căpitanul muşchetarilor regelui.

— Atunci o să vedeţi — urmă sora — că o să fim repede cunoştinţe cum nu se poate mai bune, aproape prietene ; dacă-l cunoaşteţi pe domnul de Tréville, firește că aţi fost şi la el acasă ?!

— Adesea — răspunse Milady, care, intrată pe făgaşul acesta şi văzînd că minciuna prinde, voia s-o ducă pînă la capăt.

— Acasă la el aţi întîlnit, fără îndoială, şi cîţiva muşchetari de-ai lui.

— Da, pe aceia pe care-i primeşte de obicei — răspunse Milady, tot mai prinsă de netăgăduita însemnătate a convorbirii.

— Numiţi cîţiva dintre cei pe care-i cunoaşteţi şi veţi vedea că sînt şi prieteni de-ai mei.

— Păi — răspunse cam încurcată Milady — cunosc pe domnul de Louvigny, pe domnul de Courtivron, pe domnul de Férussac.

Sora o lăsă să spună, apoi, văzînd că se opreşte, o întrebă :

— Dar un gentilom cu numele de Athos nu cunoaşteţi ?

Milady se făcu la fel de albă la faţă ca şi cearceafurile patului ; oricît de stăpînă ar fi fost pe ea, nu-şi putu opri un strigăt, în vreme ce, apucînd mîna celeilalte, o pironi cu privirea de parcă ar fi vrut s-o înghită.

— Ce este ? Ce aveţi ? Doamne Dumnezeule ! se temu sărmana tînără. Am spus ceva care v-a jignit ?

— Nu, dar m-a izbit numele, pentru că şi eu l-am cunoscut pe gentilomul acesta şi mi s-a părut ciudat să găsesc pe cineva care să-l cunoască bine.

— Da ! Bine ! Bine de tot ! Şi nu numai pe el, dar şi pe prietenii lui, pe domnul Porthos şi Aramis.

— Așa e ! îi cunosc și eu ! adăugă Milady, simțind cum îi îngheață inima.

— Atunci, dacă-i cunoașteți, trebuie să știți că sînt prieteni buni și de temei ; de ce nu le spuneți lor, dacă aveți nevoie de sprijin ?

— La drept vorbind — îngăimă Milady — n-am legături de aproape cu nici unul din ei ; îi cunosc, pentru că l-am auzit pe unul din prietenii lor, pe domnul d'Artagnan, vorbind mult de ei.

— Îl cunoașteți pe domnul d'Artagnan ? se repezi la rîndul său sora, apucînd mîna celeilalte și sfredelind-o cu privirea. Apoi, băgînd de seamă ciudata sticlire din ochii frumoasei călătoare, adăugă : Iertați-mă, doamnă, dar, spuneți-mi, în ce fel îl cunoașteți ?

— În ce fel ? bîigui Milady, încurcată. Dar... ca prieten.

— Nu e adevărat doamnă — răspunse sora. Ați fost iubita lui !

— Dumneata ai fost iubita lui —îi spuse la rîndul ei Milady.

— Eu ? mormăi sora.

— Da, dumneata ; te cunosc acum : ești doamna Bonacieux.

Tînăra se dădu îndărăt, uluită și înspăimîntată.

— Nu nega ! Răspunde ! o înfruntă Milady.

— Ei bine, da, doamnă — mărturisi sora. Nu cumva sîntem rivale ?

Chipul celeilalte se lumină de o vîlvătaie atît de sălbatică, încît, în orice altă împrejurare, doamna Bonacieux ar fi luat-o la fugă de spaimă, dar în clipa aceea o copleșea gelozia.

— Haide, mărturisiți — stăruia doamna Bonacieux cu o încăpățînare de care nimeni n-ar fi crezut-o în stare — ați fost sau mai sînteți încă iubita lui ?

— Nu, nu ! se împotrivi Milady cu un ton deschis, care înlătura orice îndoială. Nu ! Niciodată ! Niciodată !

— Vă cred — rosti doamna Bonacieux — dar atunci de ce-ați țipat așa ?

— Cum, nu înțelegi ? răspunse Milady, care-și venise în fire din tulburarea de o clipă și era din nou stăpînă pe ea.

— Cum vreți să înțeleg ? Nu știu nimic !

— Nu înţelegeţi că domnul d'Artagnan, fiind prietenul meu, mi-a făcut mărturisiri ?

— Adevărat ?

— Nu înţelegi că ştiu tot — răpirea dumitale din căsuţa de la Saint-Germain, disperarea lui, a prietenilor lui, cercetările lor zadarnice, de atunci şi pînă acum ! Cum vrei să nu fiu uluită cînd, fără să bănuiesc măcar, mă trezesc faţă în faţă cu dumneata, cu dumneata despre care am stat de vorbă atît de des unul cu altul, cu dumneata pe care te iubeşte din toată puterea inimii lui, cu dumneata pe care m-a făcut să te iubesc înainte de a te fi văzut ! Ah, scumpă Constance, dumneata eşti, te văd, în sfîrşit, cu ochii mei !

Şi Milady întinse braţele spre doamna Bonacieux, care, copleşită de tot ce i se spusese, nu mai văzu în femeia pe care cu o clipă mai devreme o crezuse potrivnică decît o prietenă cu suflet deschis şi credincios.

— Iertaţi-mă ! Iertaţi-mă ! se ruga, aplecîndu-şi capul pe umărul ei. Îl iubesc atît de mult !

Amîndouă rămaseră cîtăva vreme strîns îmbrăţişate. Dacă Milady ar fi avut atîta putere pe cît de crîncenă era ura ei împotriva doamnei Bonacieux, firește că aceasta din urmă n-ar fi scăpat vie din îmbrăţişare, dar neputînd să-i înăbuşe răsuflarea, îi zîmbi.

— O, frumoasa mea dragă ! Scumpa mea micuţă ! se bucura Milady. Ce fericită sînt că te văd ! Lasă-mă să te privesc. Şi, spunînd aceste cuvinte, o mînca într-adevăr din ochi. Da, dumneata eşti ! După cîte mi-a destăinuit, te recunosc acum, te recunosc foarte bine.

Biata femeie nu putea bănui ce amarnică cruzime sălăşluia îndărătul acelei frunţi senine, îndărătul acelor ochi atît de strălucitori, în care ea nu citea decît mărinimie şi milă.

— Atunci ştiţi şi dumneavoastră cît am suferit, dacă v-a spus tot ce suferea el — adăugă doamna Bonacieux — dar e o adevărată fericire să sufăr pentru el.

Milady spuse şi ea :

— Da, e o fericire.

Se gîndea însă la altceva.

— Şi apoi, chinurile mele se apropie de sfîrşit — urmă doamna Bonacieux. Mîine, astă-seară poate, îl voi vedea, şi atunci trecutul va fi mort pentru mine.

— Astă-seară ? Mîine ? întrebă Milady, trezită din visare de cuvintele celeilalte. Ce vrei să spui ? Aştepţi vreo veste de la el ?

— Îl aştept chiar pe el.

— Pe el ? D'Artagnan, aici ?

— Chiar el.

— Dar nu se poate ! E la asediul La Rochelle-i acum, împreună cu cardinalul ! Nu va putea veni decît după cucerirea oraşului.

— Aşa credeţi dumneavoastră, dar e pe lume ceva cu neputinţă pentru d'Artagnan al meu, pentru acest nobil şi vrednic gentilom ?

— Nu ! Nu pot să cred !

— Citiţi atunci — se încăpăţînă sărmana tînără şi, în culmea mîndriei şi-a fericirii, îi întinse o scrisoare.

„Scrisul doamnei de Chevreuse — îşi spuse în sinea ei Milady. Eram sigură că pe-acolo se puneau toate la cale." Şi citi, nesăţioasă, aceste cîteva rînduri :

Scumpa mea copilă, fii gata : prietenul nostru te va vedea curînd, şi te va vedea ca să te smulgă din închisoarea unde siguranţa vieţii dumitale cerea să rămîi ascunsă ; pregăteşte-te deci de plecare şi nu-ţi pierde niciodată nădejdea în noi.

Încîntătorul nostru gascon s-a arătat viteaz şi credincios ca totdeauna ; spune-i că cineva îi e recunoscător pentru înştiinţarea dată.

— Da, da — zise Milady — da, scrisoarea e limpede. Ştii oare despre ce înştiinţare e vorba ?

— Nu. Dar poate c-o fi dat de ştire reginei despre cine ştie ce nouă lucrătură de-a cardinalului.

— Da, firește, asta trebuie să fie ! încuviinţă Milady, înapoind scrisoarea doamnei Bonacieux şi lăsînd să-i cadă capul îngîndurat pe piept.

Tocmai atunci se auzi tropotul unui cal venind în goană.

— Ah ! strigă doamna Bonacieux, alergînd la fereastră. O fi şi venit ?

Milady rămase culcată în pat, împietrită de uimire : atîtea lucruri neaşteptate se întîmplau, încît pentru întîia oară în viaţa ei îşi pierdea capul.

— El ! El ! şopti uşor. El să fie oare ?

Şi nu se mişca din pat, cu ochii pierduţi în gol.

— Vai ! Nu ! spuse doamna Bonacieux. Nu e el, e un bărbat pe care nu-l cunosc, dar care pare că vine aici ; da, îşi domoleşte mersul, se opreşte la poartă, sună !

Milady sări jos din pat.

— Eşti sigură că nu e el ? întrebă ea.

— Da, da, chiar foarte sigură !

— Poate că n-ai văzut bine.

— Mi-ar ajunge pana pălăriei sau un colţ al pelerinei, şi l-aş recunoaşte !

Milady dădea zor să se îmbrace.

— Oricum ! spui că vine încoace ?

— Da, a şi intrat.

— Atunci, sau e pentru dumneata, sau pentru mine.

— Doamne ! Cît păreţi de tulburată !

— Da, mărturisesc, nu sînt încrezătoare ca dumneata ; m-aştept la orice din partea cardinalului.

— Sst ! făcu doamna Bonacieux. Iată că vine cineva.

Într-adevăr, uşa se deschise şi stareţa mînăstirii intră în odaie.

— Dumneavoastră veniţi de la Boulogne ? o întrebă ea pe Milady.

— Da — răspunse aceasta şi, încercînd să se stăpînească, urmă : Cine întreabă de mine ?

— Un bărbat care nu vrea să-şi spună numele, dar care spune că vine din partea cardinalului.

— Şi vrea să-mi vorbească mie ? întrebă Milady

— Vrea să vorbească unei doamne care soseşte din Boulogne.

— Atunci, vă rog, doamnă, lăsaţi-l să intre.

— Vai de mine — şopti doamna Bonacieux — o fi vreo veste rea ?

— Mi-e teamă că da.

— Vă las singură cu străinul, dar o să mă întorc îndată ce-o pleca, bineînţeles dacă-mi daţi voie.

— Cum să nu ! Te rog chiar !

Stareţa şi doamna Bonacieux ieşiră.

Rămasă singură, Milady îşi plimbă ochii asupra uşii ; după o clipă se auzi zgomot de pinteni pe scară, apoi paşii se apropiară, uşa se deschise şi un bărbat se ivi în prag. Milady scoase un strigăt de bucurie : era contele de Rochefort, cel mai credincios slujitor al eminenţei sale.

Capitolul XXXII

DOI DEMONI FELURIȚI

— Cum — strigară într-un glas Rochefort și Milady — dumneata ești ?

— Da, eu !

— Și vii de la... ? întrebă Milady.

— De la Rochelle ; dar dumneata ?

— Din Anglia.

— Buckingham ?

— Mort sau rănit greu de tot ; cînd plecam, fără să fi putut obține nimic de la el, tocmai îl asasinase un fanatic.

— Ia te uită — se minună Rochefort, surîzînd — ce întîmplare fericită ! Domnul cardinal o să fie încîntat ! I-ai dat de veste ?

— I-am scris din Boulogne. Dar cum de ești aici ?

— Eminența sa, îngrijorată, m-a trimis în căutarea dumitale.

— Am sosit abia ieri.

— Și ce-ai făcut de ieri pînă azi ?

— Nu mi-am pierdut timpul degeaba.

— Nici nu mă îndoiesc.

— Știi pe cine am întîlnit aici ?

— Nu.

— Ghicește.

— Cum vrei să ghicesc ?...

— Tînăra aceea pe care regina a scos-o din închisoare.

— Amanta flecuștețului de d'Artagnan ?

— Da, doamna Bonacieux ; cardinalul nu-i dibuise încă vizuina.

— Așadar, încă o întîmplare oarecum pereche cu cealaltă ; domnul cardinal e într-adevăr un mare norocos !

— Înțelegi uimirea mea — urmă Milady — cînd m-am trezit față în față cu femeiușca asta ?

— Te cunoștea ?

— Nu.

— Atunci treci în ochii ei drept o străină ?

Milady zîmbi.

— Sîntem cele mai bune prietene !

— Pe cinstea mea — se bucură Rochefort — numai dumneata eşti în stare, scumpă contesă, să faci asemenea minuni.

— Şi mi-a prins bine, cavalere — urmă Milady — căci ştii ce se întîmplă ?

— Nu.

— Mîine sau poimîine vor veni s-o ia de aici, cu un ordin al reginei.

— Adevărat ? Şi anume cine ?

— D'Artagnan şi prietenii lui.

— O să întindă atîta coarda, că o să fim siliţi să-i trimitem la Bastilia.

— De ce n-aţi făcut-o pînă acum ?

— Ce vrei ! Cardinalul are pentru oamenii ăştia o slăbiciune pe care eu n-o înţeleg.

— Adevărat ?

— Da.

— Atunci spune-i aşa, Rochefort : spune-i că tot ce am vorbit noi la hanul „La Porumbarul Roşu" a fost ascultat de aceşti patru inşi ; spune-i că după plecarea lui unul din ei s-a urcat la mine în cameră şi mi-a smuls hîrtia de liberă trecere pe care mi-o dăduse. Spune-i că i-au vestit lordului de Winter călătoria mea în Anglia ; spune-i că şi de data asta erau cît p-aci să-mi zădărnicească misiunea, aşa cum mi-au zădărnicit-o pe cea cu diamantele ; spune-i că din toţi patru, numai doi sînt de temut ; d'Artagnan şi Athos ; spune-i că al treilea, Aramis, e iubitul doamnei de Chevreuse ; pe el să-l lase să trăiască — i se cunoaşte taina şi poate fi de folos ; cît priveşte cel de-al patrulea, Porthos, e un nerod, un înfumurat şi un prost, nu face să-şi bată capul cu el.

— Dar cîteşipatru trebuie să fie acum la asediul La Rochelle-i.

— Aşa credeam şi eu, dar o scrisoare pe care doamna Bonacieux a primit-o din partea soţiei conetabilului, şi pe care a avut nesocotinţa să mi-o citească, mă face să cred că, dimpotrivă, toţi patru au şi pornit la drum, ca să vină s-o răpească.

— Drace ! Ce-i de făcut atunci ?

— Ce ţi-a spus cardinalul în privinţa mea ?

— Să-mi dai veştile dumitale fie în scris, fie prin viu grai, să mă întorc numaidecît şi, după ce va şti ce-ai făcut, îţi va da de veste ce trebuie să faci.

— Adică, să rămîn aici ?

— Aici sau în împrejurimi.

— Nu poţi să mă iei cu dumneata ?

— Nu, porunca e limpede ; în preajma taberei ai putea fi recunoscută, şi înţelegi că prezenţa dumitale ar stînjeni pe eminenţa sa.

— Aşadar, să aştept aici sau în împrejurimi.

— Numai să-mi spui de pe acum unde o să aştepţi veştile cardinalului, ca să ştiu şi eu unde să te găsesc.

— Ascultă, cred că n-am să pot sta aici !

— De ce ?

— Uiţi că duşmanii mei pot să sosească dintr-o clipă într-alta ?

— Adevărat ; dar atunci o să scape şi femeiuşca din mîna cardinalului.

— Ei aş ! făcu Milady, zîmbind aşa cum numai ea ştia să zîmbească. Uiţi că sînt cea mai bună prietenă a ei ?

— Da, e adevărat ! Va să zică să spun cardinalului că, în privinţa acestei femei...

— Poate fi liniştit.

— Atîta tot ?

— Ştie el ce înseamnă asta.

— O să ghicească. Şi acum, spune-mi, te rog, ce să mai fac ?

— Să pleci numaidecît ; cred că, pentru ştirile ce-i duci, face să te grăbeşti.

— Mi s-a stricat caleaşca cînd pătrundeam în Lilliers.

— De minune !

— Cum de minune ?

— Am tocmai nevoie de caleaşca dumitale.

— Şi eu cum să plec ?

— În goană, pe deşălate.

— Îţi dă mîna să vorbeşti ; o sută patruzeci de leghe !

— Ei şi ?

— Bine. Le vom face. Pe urmă ?

— Pe urmă, cînd treci prin Lilliers, îmi trimiţi caleaşca şi-i dai poruncă servitorului dumitale să mă asculte orbeşte.

— Bine.

— Cred că ai la dumneata vreo hîrtie din partea cardinalului.

— Deplină împuternicire.

— O arăţi stareţei şi-i spui că, fie azi, fie mîine, o să vină cineva după mine şi că va trebui să-l urmeze pe cel care va sosi aici în numele dumitale.

— Foarte bine !

— Nu uita să mă iei la rost cînd vei vorbi cu călugăriţa de mine.

— La ce bun ?

— Sînt o victimă a cardinalului. Trebuie să cîştig încrederea bietei doamne Bonacieux.

— Aşa e. Şi acum vrei să-mi faci un raport despre tot ce s-a întîmplat ?

— Dar ţi-am înşiruit toate întîmplările ; ai ţinere de minte — spune-le pe toate aşa cum ţi le-am spus eu ; o hîrtie se poate pierde.

— Bine ; aş vrea numai să ştiu unde te pot găsi, ca să nu cutreier zadarnic prin împrejurimi.

— Aşa e, stai puţin...

— Vrei o hartă ?

— Nu, cunosc bine meleagurile astea.

— Dumneata ? Ai mai fost cîndva pe aici ?

— Am crescut prin părţile astea.

— Adevărat ?

— Vezi că tot foloseşte să fi fost crescut pe undeva.

— Atunci să m-aştepţi la...

— Stai să mă gîndesc. Uite, am găsit... La Armentières.

— Ce-i aceea Armentières ?

— Un orăşel pe rîul Lys ; n-am decît să trec rîul, şi sînt în ţară străină.

— De minune ! Dar se înţelege că nu vei trece rîul decît ameninţată de vreo primejdie.

— Firește.

— În cazul ăsta, cum să ştiu unde eşti ?

— Ai nevoie de lacheul dumitale ?

— Nu.

— E om de încredere ?

— Chiar încercat.

— Atunci dă-mi-l mie ! Nu-l cunoaşte nimeni ; îl las în locul de unde plec şi el te va duce acolo unde sînt.

— Şi zici că aştepţi la Armentières ?

— Da, la Armentières.

— Scrie-mi, te rog, numele pe o bucată de hîrtie, ca să nu-l uit ; nu e nimic primejdios într-un nume de oraş, nu-i aşa ?

— Cine ştie ! Dar fie — se învoi Milady, scriind numele pe o jumătate de foaie — să înfrunt şi primejdia asta.

— Bine ! răspunse Rochefort, luînd din mîinile ei hîrtia, pe care o împături şi o vîrî în căptuşeala pălăriei. De altfel, fii liniştită, o să fac şi eu cum fac copiii : dacă pierd hîrtia, o să spun numele tot lungul drumului. Şi acum, asta-i tot ?

— Cred că da.

— Va să zică : Buckingham mort sau foarte greu rănit ; convorbirea dumitale cu cardinalul ascultată de cei patru muşchetari ; lordul de Winter încunoştinţat despre sosirea dumitale la Portsmouth ; d'Artagnan şi Athos la Bastilia ; doamna Bonacieux regăsită ; să-ţi trimit cît mai curînd caleaşca ; să-ţi dau valetul meu ; să fac din dumneata o victimă a cardinalului, ca să nu bănuiască nimic maica stareţă ; Armentières, pe malurile rîului Lys. E bine ?

— Într-adevăr, scumpul meu cavaler, ai o minunăţie de memorie ; şi, uite, mai adaugă ceva...

— Ce anume ?

— Am văzut nişte pădurici frumoase, care cred că se întind pînă în grădina mînăstirii ; spune că am voie să mă plimb prin pădurice ? cine ştie ? Voi avea poate nevoie să ies prin vreo poartă din fund...

— Te gîndeşti la toate.

— Şi dumneata uiţi un lucru...

— Care ?

— Să mă întrebi dacă îmi trebuiesc bani.

— Aşa e, cît vrei ?

— Tot aurul pe care-l ai la dumneata.

— Am aproape cinci sute de pistoli.

— Şi eu am cam tot atîta ; cu o mie de pistoli faci faţă la orice ; goleşte-ţi buzunarele.

— Poftim.

— Bine ! Şi cînd pleci ?

— Peste un ceas ; cît să mănînc şi eu ceva şi să trimit după un cal.

— Minunat ! La revedere, cavalere !

— La revedere, contesă !

— Spune cardinalului o vorbă bună pentru mine.
— Şi satanei o vorbă bună pentru mine.

Milady şi Rochefort îşi zîmbiră unul altuia şi se despărţiră.

Peste un ceas, Rochefort se îndepărta în goana calului, iar peste cinci ceasuri trecea prin Arras. Cititorii noştri îşi aduc aminte că fusese recunoscut de d'Artagnan şi că îngrijorarea ce-i stîrnise îi îndemnase pe cei patru muşchetari să-şi zorească şi mai grozav călătoria.

Capitolul XXXIII

PICĂTURA DE APĂ

Îndată ce Rochefort ieşise, doamna Bonacieux intră în cameră. O găsi pe Milady cu zîmbetul pe buze.

— Tot n-aţi scăpat de ce v-a fost teamă — spuse tînăra. Astă-seară sau mîine, cardinalul trimite să vă ia de aici.

— Cine ţi-a spus asta, fetiţo ? întrebă Milady.

— Am auzit-o chiar din gura trimisului.

— Hai, vino aici, lîngă mine — o pofti Milady.

— Iată că vin.

— Aşteaptă, să văd dacă nu cumva ne ascultă cineva.

— De ce atîta grijă ?

— O să afli numaidecît.

Milady se ridică şi se duse la uşă, o deschise, privi pe sală şi se întoarse iarăşi lîngă domna Bonacieux.

— Şi-a jucat bine rolul — spuse ea.

— Cine ?

— Cel care i-a spus stareţei că e trimisul cardinalului.

— Cum adică, juca un rol ?

— Da, copila mea.

— Prin urmare, omul acela nu e...

— Omul acela — spuse Milady coborînd glasul — e fratele meu.

— Fratele dumitale ? se miră doamna Bonacieux.

— Sst ! Numai dumneata știi taina asta, fata mea ; dacă o spui cuiva, atunci sînt pierdută și, o dată cu mine, poate că și dumneata.

— Doamne Dumnezeule !

— Uite ce se întîmplă : fratele meu, care venea să mă ajute să ies de aici, chiar luptînd dac-ar fi fost nevoie, l-a întîlnit pe trimisul cardinalului, care venea și el în căutarea mea ; l-a urmărit. Ajuns într-un loc singuratic și dosnic, și-a scos spada și i-a cerut trimisului să-i dea hîrtiile pe care le avea el ; trimisul cardinalului a vrut să se apere, și atunci fratele meu l-a omorît.

— Vai ! se cutremură doamna Bonacieux.

— Gîndește-te că n-avea încotro. Fratele meu s-a hotărît atunci să înlocuiască puterea prin viclenie : a luat hîrtiile, a venit aici, s-a dat drept trimisul cardinalului, și peste un ceas sau două o să vină o trăsură să mă ia, trimisă, chipurile, de eminența sa.

— Înțeleg, trăsura e, de fapt, de la fratele dumneavoastră.

— Întocmai. Și nu-i totul : scrisoarea pe care ai primit-o, și care crezi că e de la doamna de Chevreuse...

— Da...

— Nu e de la ea.

— Cum asta ?

— Nici gînd ; te-au tras pe sfoară, ca să nu te împotrivești cînd or veni să te ridice de aici.

— Dar va veni chiar d'Artagnan !

— Scoate-ți asta din cap. D'Artagnan și prietenii lui sînt la asediul La Rochelle-ei.

— De unde știi dumneata ?

— Fratele meu a întîlnit niște trimiși de-ai cardinalului îmbrăcați în haine de mușchetari. Te-ar fi chemat la poartă, ar fi crezut că e vorba de prieteni și, nici una, nici două, te-ar fi răpit și dus la Paris.

— Doamne ! Mi se-nvîrte capul în vălmășagul ăsta de mișelii. Simt că dacă mai ține așa, o să înnebunesc — rosti doamna Bonacieux, ducîndu-și mîinile la frunte.

— Așteaptă...

— Ce e ?

— Aud tropot de cal : e fratele meu care pleacă ; hai să mai îmi iau o dată rămas bun de la el, vino.

În vreme ce deschidea fereastra, Milady îi făcu semn doamnei Bonacieux şi tînăra se apropie de ea.

— Rochefort trecea în goana mare.

— Cu bine, frate ! îi strigă Milady.

Cavalerul ridică ochii, văzu cele două femei la fereastră şi făcu din goana calului un semn prietenesc aşa-zisei surori.

— Inimosul de George — şopti ea, închizînd fereastra ; chipul ei oglindea şi dragoste, şi adîncă restriştе.

Se întoarse apoi şi se aşeză la locul ei, adîncită parcă în propriile-i gînduri.

— Scumpă doamnă — se rugă doamna Bonacieux — iertaţi-mă că vă rup firul gîndurilor, dar ce mă sfătuiţi să fac ? Dumnezeul meu ! Sînteţi mai pricepută decît mine, vorbiţi, vă ascult !

— Mai întîi — răspunse Milady — poate că mă înşel, poate că d'Artagnan cu prietenii lui or să vină într-adevăr în ajutorul dumitale.

— Vai ! Prea ar fi fost frumos — oftă doamna Bonacieux. Nu mi-e sortită mie atîta fericire !

— Atunci înseamnă că e doar o chestiune de timp, un fel de goană : cine soseşte cel dintîi. Dacă prietenii dumitale ajung mai repede, atunci ai scăpat ; dacă le-o iau înainte oamenii cardinalului, atunci eşti pierdută.

— Da, da, pierdută fără scăpare ! Ce-i de făcut, atunci ? Ce-i de făcut ?

— Ar fi un mijloc foarte firesc, la mintea omului...

— Care ? Spuneţi-mi-l !

— Ar fi să aştepţi ascunsă pe undeva, prin preajmă, şi să vezi cu ochii dumitale cine sînt oamenii care vin să te caute.

— Dar unde să aştept ?

— O, asta nu-i greu ! Şi eu o să mă duc să mă ascund la cîteva leghe de aici, pînă o veni fratele meu să mă ia ; uite, te iau cu mine, ne ascundem şi aşteptăm împreună.

— Dar n-o să mă lase să plec. Sînt aici aproape ca într-o închisoare.

— Cum stareţa ştie că eu plec din porunca eminenţei sale, n-o să creadă că eşti gata să mă însoţeşti.

— Şi atunci ?

— Atunci, trăsura e la poartă, îţi iei rămas bun de la mine, te urci pe scara trăsurii ca să mă mai îmbrăţişezi o

dată, servitorul fratelui meu, care vine să mă ia, știe totul din vreme, face semn vizitiului, și o pornim în goana mare.

— Și d'Artagnan ? Dacă vine d'Artagnan ?

— Crezi că n-o să aflăm noi dacă vine ?

— Dar cum ?

— Nimic mai ușor. Trimitem îndărăt la Béthune pe servitorul fratelui meu, în care, după cum ți-am spus, putem avea toată încrederea ; se îmbracă într-un fel oarecare și se așază în fața mînăstirii : dacă vin trimișii cardinalului, el nu se mișcă de acolo, dar dacă vine domnul d'Artagnan cu prietenii lui, atunci îi aduce pe toți în locul unde vom fi noi.

— Cum, îi cunoaște ?

— Firește, nu l-a văzut pe domnul d'Artagnan la mine acasă ?

— Da, da, aveți dreptate ; atunci e foarte bine, cum nu se poate mai bine, dar să nu ne depărtăm prea mult de aici.

— Cel mult la șapte sau opt leghe : să stăm, de pildă, chiar la frontieră și, la cea dintîi alarmă, plecăm din Franța.

— Dar pînă atunci ce facem ?

— Așteptăm.

— Și dacă sosesc ?

— Trăsura fratelui meu o să sosească înaintea lor.

— Dar dacă vin să vă ia tocmai cînd eu sînt departe de dumneavoastră, la masă, de pildă ?

— Uite, fă așa.

— Cum ?

— Spune-i stareței că îi ceri voie să iei masa cu mine, ca să fim toată vremea împreună.

— O să-mi dea voie ?

— Și de ce s-ar împotrivi ?

— Foarte bine, atunci nu ne mai despărțim de loc.

— Du-te acum la ea și cere-i voie ; mi-e capul ametit, mă duc să mă plimb puțin prin grădină.

— Duceți-vă, dar unde vă întîlnesc ?

— Aici, peste un ceas.

— Aici, peste un ceas. Vai, ce bună sînteți ! Vă mulțumesc.

— S-ar putea să n-am eu grijă de dumneata ? Chiar dacă n-ai fi atît de frumoasă și de încîntătoare, nu ești prietena unuia din cei mai buni prieteni ai mei ?

— Dragul de d'Artagnan, cum o să vă mulţumească !

— Nădăjduiesc şi eu. Haide ! Acum ne-am înţeles, putem coborî.

— Vă duceţi în grădină ?

— Da.

— Luaţi-o atunci de-a lungul sălii, o să daţi de o scară mică şi ajungeţi drept acolo.

— Minunat ! Mulţumesc.

Cele două femei se despărţiră cu cel mai fermecător zîmbet pe buze.

Milady spusese adevărat, îşi simţea capul groaznic de ameţit ; născocirile-i încîlcite i se ciocneau în minte ca într-un soi de iureş turbat. Trebuia să rămînă singură, ca să-şi mai rînduiască gîndurile. Nu vedea limpede în viitor ; avea nevoie de linişte şi de reculegere pentru a da gîndurilor ei nedesluşite un contur lămurit, un ţel hotărît.

Lucrul cel mai grabnic era s-o răpească pe doamna Bonacieux, s-o ducă într-un loc sigur şi, la nevoie, s-o păstreze ca ostatică. Milady începea să se teamă de sfîrşitul acestui duel îngrozitor, în care duşmanii arătau o încăpăţînare la fel de aprigă ca şi înverşunarea ei. De altminteri, simţea, aşa cum se simte venind furtuna, că sfîrşitul nu era departe şi că nu putea fi decît cumplit.

După cum am mai spus, lucrul de căpetenie pentru ea era să nu-i dea drumul doamnei Bonacieux. Pentru d'Artagnan, doamna de Bonacieux era însăşi viaţa lui, ba era mai mult decît viaţa lui : era viaţa femeii iubite ; era, în cazul unor împrejurări vitrege, un mijloc de a cădea la învoială şi de a smulge foloase cît mai mari.

Pasul acesta însă era ca şi făcut : doamna Bonacieux o urma fără umbră de neîncredere ; şi odată ascunse laolaltă în Armentières, putea uşor s-o facă să creadă că d'Artagnan nu venise la Béthune. Peste cel mai tîrziu cincisprezece zile, Rochefort va fi îndărăt ; iar în timpul celor cincisprezece zile, ea va chibzui asupra tot ce trebuia făcut ca să se răzbune pe cei patru prieteni. Nu se va plictisi, căci, slavă Domnului, se va bucura de cea mai dulce petrecere pe care împrejurările o pot îngădui unei femei cu atare fire : îşi va pregăti răzbunarea, o cît mai minunată răzbunare.

În vreme ce visa, îşi roti ochii jur împrejur, întipărindu-şi în minte topografia grădinii. Milady era asemenea unui bun

general, care prevede totodată biruința, dar și înfrîngerea, și care e gata în orice clipă, după cum îl călăuzesc sorții bătăliei, să înainteze sau să dea îndărăt.

După un ceas auzi o voce dulce care o chema : era vocea doamnei Bonacieux. Blajina stareță se învoise, firește, la toate și deocamdată puteau lua masa împreună.

Ajungînd în curte auziră huruitul unei trăsuri care tocmai se oprise la poartă. Milady ascultă.

— Auzi ? întrebă ea.

— Da, zgomot de trăsură.

— E trăsura pe care ne-o trimite fratele meu.

— Oh ! Dumnezeule !

— Hai ! Ține-ți cumpătul !

Tocmai suna la poarta mînăstirii. Milady nu se înșelase.

— Urcă-te în camera dumitale — îi spuse ea doamnei Bonacieux. Desigur că ai cîteva giuvaere pe care vrei să le iei cu dumneata.

— Am scrisorile lui — îi răspunse aceasta.

— Bine ! Du-te de le ia și vino pe urmă în cameră la mine. Vom lua masa în grabă ; poate că o să ne apuce noaptea pe drum, trebuie să prindem puteri.

— Doamne Dumnezeule ! murmură doamna Bonacieux, ducîndu-și mîna la inimă. Simt că mă înăbuș, nu mai pot merge.

— Nu te lăsa așa ! Hai, nu te lăsa ! Gîndește-te că peste un sfert de ceas ești scăpată, și nu uita că tot ce faci e numai pentru el.

— Da, da, numai pentru el ! M-ați înviorat cu un singur cuvînt, duceți-vă, vă ajung din urmă.

Milady urcă repede la ea în cameră ; găsi acolo pe valetul lui Rochefort și-i dădu lămuriri. Trebuia să aștepte la poartă ; dacă, din întîmplare, se iveau mușchetarii, trăsura ar fi plecat în goană, ar fi înconjurat mînăstirea și ar fi așteptat-o pe Milady într-un mic sat așezat de cealaltă parte a pădurii ; în cazul acesta, Milady ar fi străbătut pădurea de-a curmezișul și s-ar fi dus pe jos pînă-n sat ; după cum am mai spus, cunoștea de minune aceste meleaguri ale Franței. Dacă mușchetarii nu se iveau, toate trebuiau să urmeze așa cum fusese hotărît din vreme : doamna Bonacieux se urca în trăsură ca și cum ar fi vrut să-și ia rămas bun de la Milady, iar aceasta o lua cu ea.

Doamna Bonacieux intră în cameră ; atunci, pentru a-i risipi orice bănuială, dacă întîmplător ar fi avut vreuna, Milady mai spuse încă o dată valetului ultimele sale porunci. Apoi îi puse şi cîteva întrebări în privinţa trăsurii : era o caleaşcă trasă de trei cai, mînaţi de un soi de surugiu. Valetul lui Rochefort trebuia să călărească în frunte, ca ştafetă.

Se înşela Milady cînd credea că doamna Bonacieux ar fi putut bănui ceva ; sărmana tînără era prea curată sufleteşte ca să bănuiască pe o femeie de atîta rea-credinţă ; de altminteri, numele contesei de Winter, rostit de călugăriţă, îi era cu desăvîrşire necunoscut, după cum nu avea habar că numita femeie avusese o vină atît de mare şi de neînduplecat în nenorocirile vieţii ei.

— Vezi — spuse Milady, după ce valetul ieşi din cameră — totul e gata. Călugăriţa nu ştie nimic şi crede că vine să mă ia din partea cardinalului. Omul s-a dus să dea ultimele lămuriri ; îmbucă ceva, bea un deget de vin şi hai să plecăm.

— Da — spuse mecanic şi doamna Bonacieux — da, să plecăm.

Milady îi făcu semn să se aşeze în faţa ei, îi turnă puţin vin de Spania şi-i dădu din pieptul de pasăre.

— Uite — vru s-o îmbărbăteze — o să ne meargă din plin ; se lasă noaptea ; cînd o miji de ziuă, noi o să fim în văgăuna noastră şi n-o să-i treacă nimănui prin minte unde sîntem. Haide, ţine-ţi firea, mănîncă ceva.

Doamna Bonacieux înghiţi pe nemestecate cîteva îmbucături şi-şi muie buzele în paharul cu vin.

— Haide, haide — o sfătui Milady, ducîndu-şi paharul la buze — haide, fă ca mine.

Dar în clipa cînd îşi ducea paharul la gură, mîna îi rămase în aer : auzise pe drum tropotul unor cai în goană, care parcă se apropiau ; în acelaşi timp i se păru că aude şi nechezatul lor. Zgomotul o smulse din bucuria ei, aşa cum vuietul furtunii ar trezi pe cineva în mijlocul unui vis frumos ; se îngălbeni la faţă şi alergă la fereastră, în vreme ce doamna Bonacieux se ridică tremurînd, sprijinindu-se de scaun, ca să nu cadă.

Nu se vedea încă nimic. Se auzea doar goana cailor care se apropiau tot mai mult.

— Doamne ! şopti doamna Bonacieux. Ce-i zgomotul care se aude ?

— Sînt sau prietenii, sau dușmanii noștri — răspunse Milady, cu groaznica ei liniște. Stai acolo ! Îți spun eu.

Doamna Bonacieux rămase în picioare, mută, nemișcată și albă ca o statuie.

Zgomotul se înteța ; caii nu puteau să fie la mai mult de o sută cincizeci de pași ; dacă nu se zăreau încă, era din pricină că drumul făcea acolo o cotitură. Totuși, tropotul era atît de deslușit, încît s-ar fi putut număra caii după pocnetul ritmic al potcoavelor.

Milady privea, încordîndu-se din răsputeri ; era doar atîta lumină cît să poată deosebi pe cei care veneau. Deodată zări strălucind la cotitură pălării cu galoane și cu pene fluturînd ; numără doi, apoi cinci, apoi opt călăreți ; unul dintre ei era în fruntea celorlalți, la două lungimi de cal depărtare. Milady scoase un geamăt înăbușit : călărețul care gonea în frunte era d'Artagnan.

— Dumnezeule ! oftă doamna Bonacieux. Ce se întîmplă ?

— E uniforma ostașilor domnului cardinal ; nici o clipă de pierdut ! strigă Milady. Să fugim ! Hai să fugim !

— Da, da, să fugim ! spunea și doamna Bonacieux, dar fără să poată face un pas, țintuită în loc de spaimă.

Se auzeau călărețiii care treceau pe sub fereastră.

— Vino odată ! Haide, vino ! se răsti Milady, încercînd s-o tîrască pe tînăra femeie de braț. Tot mai putem fugi prin grădină ; am cheia ; dar să ne grăbim, peste cinci minute o să fie prea tîrziu.

Doamna Bonacieux încercă să meargă, făcu doi pași și căzu în genunchi. Zadarnic încercă Milady s-o ridice și s-o ia de acolo.

În clipa aceea se auzi huruitul trăsurii, care o și pornise în goană cînd se iviseră mușchetarii. Urmară trei-patru detunături de armă.

— Te mai întreb o dată : vrei să vii ? răcni Milady.

— Doamne Dumnezeule, vedeți bine că n-am putere ; vedeți că nu pot merge ; fugiți singură.

— Să fug singură ? Să te las aici ? Nu, nu, niciodată ! răspunse Milady.

Deodată se opri ; o strălucire sălbatică îi scăpără în ochi ; alergă la masă și, desfăcîndu-și uimitor de iute piatra inelului, dădu drumul grăuntelui de dedesubt în paharul

doamnei Bonacieux. Micul grăunte roşiatic se topi numaidecît. Apoi, luînd hotărîtă paharul în mînă, îi spuse :

— Bea ! Vinul ăsta o să-ţi dea putere, hai, bea !

Şi apropie paharul de buzele sărmanei tinere, care bău fără a se gîndi la nimic.

„Nu în felul ăsta aş fi vrut să mă răzbun — îşi spuse Milady, punînd, cu un surîs drăcesc, paharul pe masă — dar, zău, la urma urmei, faci ce poţi.“ Şi se repezi afară din cameră. Doamna Bonacieux o văzu fugind fără s-o poată urma, aidoma celor care visează că sînt urmăriţi şi se străduiesc zadarnic să fugă.

Trecură astfel cîteva clipe ; la poartă se auzea o larmă asurzitoare ; doamna Bonacieux se aştepta s-o vadă din clipă în clipă pe Milady, dar Milady nu se arăta. De cîteva ori, fără îndoială de spaimă, o sudoare rece îi umezi fruntea înfierbîntată. În sfîrşit, auzi scîrţiitul porţilor care se deschideau ; zgomotul cizmelor şi al pintenilor răsună pe scară ; ajungea pînă la ea zumzetul puternic al mai multor voci care se apropiau din ce în ce şi i se păru chiar că aude rostindu-se numele ei.

Deodată scoase un strigăt de bucurie şi se repezi la uşă : recunoscuse glasul lui d'Artagnan.

— D'Artagnan ! D'Artagnan ! striga ea. Dumneata eşti ? Vino aici ! Aici !

— Constance ! Constance ! răspunse tînărul. Unde eşti ? Pentru numele lui Dumnezeu, unde eşti ?

În clipa aceea, uşa chiliei, împinsă dinafară, se deschise furtunos şi mai mulţi bărbaţi dădură năvală în cameră ; doamna Bonacieux căzuse într-un jilţ, fără să mai poată face nici o mişcare.

D'Artagnan aruncă din mînă un pistol încă fumegînd şi căzu în genunchi în faţa iubitei ; Athos îşi puse îndărăt pistolul la cingătoare. Porthos şi Aramis, care-şi ţineau în mînă spada, le puseră şi ei în teacă.

— Oh, d'Artagnan ! Iubitul meu d'Artagnan ! În sfîrşit, ai venit ; nu m-ai înşelat, dragule ! Tu eşti !

— Da, da, Constance ! Sîntem unul lîngă altul !

— Degeaba spunea *ea* că nu vei veni, ştiam eu că tot o să vii ; n-am vrut să fug ; ah, ce bine am făcut, ce fericită sînt !

La cuvîntul *ea,* Athos, care se aşezase liniştit, se ridică dintr-o dată.

— *Ea?* Cine *ea?* întrebă d'Artagnan.

— Tovarăşa mea, aceea care, din prietenie pentru mine, voia să mă scape de prigoană şi care, crezînd că sînteţi ostaşi ai cardinalului, a fugit chiar acum de aici.

— Tovarăşa dumitale? rosti d'Artagnan, mai alb la faţă decît vălurile iubitei. De care tovarăşă vrei să vorbeşti?

— De aceea a cărei trăsură era la poarta mînăstirii, de o femeie care zice că e prietena dumitale, d'Artagnan; de o femeie căreia i-ai povestit toate.

— Numele ei, numele ei! stăruia d'Artagnan. Dumnezeule, nu-i ştii numele?

— Ba da, i l-a spus în faţa mea: aşteaptă... dar ce ciudat... mi se tulbură mintea, nu mai văd bine...

— Ajutor! Prieteni, ajutor! Mîinile-i sînt reci ca gheaţa! strigă d'Artagnan. Şi-i e rău, Dumnezeule mare! Îşi pierde cunoştinţa!

În vreme ce Porthos chema în ajutor cît îl ţinea gura, d'Artagnan alergă la masă ca să ia un pahar cu apă; dar se opri văzînd ce groaznic se schimbase la faţă Athos, care, în picioare, cu părul zbîrlit, cu ochii holbaţi de spaimă, îşi pironise privirea pe unul din paharele de pe masă, părînd pradă celei mai îngrozitoare bănuieli.

— Nu — spunea Athos — nu se poate! Dumnezeu nu va îngădui atare nelegiuire.

— Apă, apă! striga d'Artagnan. Apă!

— O, biata femeie! Biata femeie! murmura Athos cu vocea sugrumată.

Doamna Bonacieux deschise ochii sub sărutările lui d'Artagnan.

— Îşi vine în fire! se bucură tînărul. Doamne Dumnezeule, îţi mulţumesc!

— Doamnă — întrebă Athos — doamnă, în numele cerului, al cui e paharul ăsta gol?

— Al meu, domnule... — răspunse tînăra femeie, cu vocea stinsă.

— Dar cine v-a turnat vin în pahar?

— *Ea.*

— Şi cine este ea?

— Ah! Mi-aduc aminte — murmură doamna Bonacieux — contesa de Winter...

Cei patru prieteni scoaseră într-un singur glas același strigăt, dar al lui Athos răsunase mai puternic decît toate celelalte. În clipa aceea, fața doamnei Bonacieux se făcu pămîntie ; o durere sfîșietoare o doborî, și ea căzu gîfîind în brațele lui Porthos și ale lui Aramis.

D'Artagnan apucă mîna lui Athos cu o groază neînchipuită.

— Ce e ? întrebă el. Tu crezi...

Vocea i se stinse într-un hohot de plîns.

— Cred tot — răspunse Athos, mușcîndu-și buzele pînă la sînge, ca să nu izbucnească în lacrimi.

— D'Artagnan ! D'Artagnan ! îl chema doamna Bonacieux. Unde ești ? Nu pleca de lîngă mine, nu vezi că mor ?

D'Artagnan dădu drumul mîinilor lui Athos, pe care le ținea încleștate în mîinile sale, și alergă la ea. Fața ei atît de frumoasă era răscolită de chinuri, ochii sticloși nu mai aveau viață. Trupul i se zvîrcolea, sudoarea îi șiroia pe frunte.

— În numele cerului, alergați, strigați ! Porthos, Aramis, chemați în ajutor !

— Zadarnic — șopti Athos — zadarnic, împotriva otrăvei pe care o toarnă *ea*, nu e nici un leac.

— Da, da, ajutor, ajutor ! murmura stins doamna Bonacieux. Ajutor !

Apoi, cu bruma de puteri ce-i mai rămăsese, luă capul tînărului în mîinile ei și, privindu-l o clipă, ca și cum și-ar fi pus tot sufletul în privirea aceea, își lipi gura de gura lui, cu un hohot înăbușit.

— Constance ! Constance ! gemu d'Artagnan.

Un oftat ușor se desprinse de pe buzele doamnei Bonacieux, atingînd ca o adiere buzele lui d'Artagnan : era sufletul ei de înger curat și iubitor, care se înălța spre ceruri.

D'Artagnan nu mai strîngea în brațe decît un leș neînsuflețit. Scoase un strigăt și se prăbuși alături de iubită, la fel de livid și de înghețat ca și ea. Porthos izbucni în plîns, Aramis ridică amenințător pumnul spre cer, Athos își făcut semnul crucii.

Tocmai atunci, în pragul ușii se ivi un bărbat aproape la fel de palid ca și cei din cameră și, aruncîndu-și privirea jur împrejur, văzu pe doamna Bonacieux moartă și pe d'Artagnan leșinat. Nimerea tocmai în clipele de uluire care urmează loviturilor năprasnice.

— Nu m-am înşelat — grăi el — iată-l pe domnul d'Artagnan, iar dumneavoastră sînteţi cei trei prieteni ai lui, domnii Athos, Porthos şi Aramis !

Muşchetarii ale căror nume fuseseră rostite îl priveau uimiţi pe străin. Li se părea că-l cunoşteau şi ei.

— Domnilor — urmă noul venit — sînteţi ca şi mine, în căutarea unei femei care — adăugă el cu un surîs groaznic — trebuie să fi trecut pe aici de vreme ce văd un cadavru !

Cei trei prieteni nu răspunseră ; după voce însă, şi după chipul străinului, li se părea că-l mai văzuseră o dată ; totuşi nu-şi puteau aduce aminte în ce împrejurări.

— Domnilor — urmă noul venit — fiindcă nu vreţi să recunoaşteţi pe un om care poate că vă datorează de două ori viaţa, trebuie să-mi spun numele : sînt lordul de Winter, cumnatul acelei femei.

Cei trei prieteni scăpară un strigăt de uimire.

Athos se ridică şi-i întinse mîna.

— Fiţi binevenit, milord — spuse el. Sînteţi de-ai noştri.

— Am plecat din Portsmouth cinci ore după plecarea ei — urmă lordul de Winter — am sosit la Boulogne cu trei ore după ce plecase de acolo şi la Saint-Omer numai cu douăzeci de minute ; în sfîrşit, la Lilliers i-am pierdut urma. Mergeam la voia întîmplării, întrebînd pe toată lumea, cînd deodată v-am văzut trecînd în goană ; l-am recunoscut pe domnul d'Artagnan ; v-am strigat, dar nu mi-aţi răspuns. Am vrut să vă ajung din urmă, însă calul meu era prea obosit ca să se ţină de ai dumneavoastră. Şi totuşi, cu toată graba, aţi sosit pare-se prea tîrziu.

— După cum vedeţi — răspunse Athos, arătînd lordului de Winter pe doamna Bonacieux moartă şi pe d'Artagnan, pe care Porthos şi Aramis încercau să-l trezească la viaţă.

— Au murit amîndoi ? întrebă netulburat lordul de Winter.

— Din fericire, nu — răspunse Athos. Domnul d'Artagnan e numai leşinat.

— A ! Cu atît mai bine ! zise lordul de Winter.

Într-adevăr, în clipa aceea d'Artagnan deschise ochii. Se smulse din braţele lui Porthos şi ale lui Aramis şi se zvîrli ca un nebun peste trupul iubitei.

Athos se ridică, înaintă spre prietenul lui încet și solemn, îl sărută duios și, văzîndu-l că izbucnește în lacrimi, îi spuse cu glasul lui atît de nobil și de pătrunzător :

— Prietene, fii bărbat ! Femeile își plîng morții, bărbații și-i răzbună !

— Da, da — zise d'Artagnan — da ! Pentru ca s-o răzbun, sînt gata oricînd să te urmez !

Folosind clipa în care nădejdea răzbunării îl înviorase pe nefericitul său prieten, Athos făcu semn lui Porthos și lui Aramis să se ducă s-o cheme pe maica stareță. Cei doi prieteni o întîlniră pe coridor, zăpăcită și cutremurată de atîtea întîmplări ; chemă mai multe călugărițe, care, în pofida obiceiurilor mînăstirești, se treziră deodată în fața a cinci bărbați.

— Doamnă — grăi Athos, trecîndu-și brațul pe sub brațul lui d'Artagnan — lăsăm în smerita dumneavoastră grijă trupul acestei nefericite femei. A fost un înger pe pămînt, înainte de a fi un înger în ceruri. Priviți-o ca pe una dintre surorile dumneavoastră. O să ne întoarcem într-o zi, să ne rugăm pe mormîntul ei.

D'Artagnan își ascunse fața în pieptul lui Athos și izbucni în lacrimi.

— Plîngi — îi spuse Athos — plîngi, inimă plină de dragoste, de tinerețe și de viață ! Cum aș vrea să pot plînge și eu ca tine !

Își trase apoi după sine prietenul, drăgăstos ca un tată, mîngîietor ca un preot și mare ca un om care a suferit mult în viață. Și, urmați de valeții care duceau caii de dîrlogi, toți cinci se îndreptară spre orașul Béthune, ale cărui mahalale începuseră să se și zărească ; se opriră apoi în fața celui dintîi han care le ieși în cale.

— Dar n-o urmărim pe femeia aceea ? întrebă d'Artagnan.

— Mai tîrziu — răspunse Athos. Am de luat anumite măsuri.

— O să ne scape — stărui tînărul — o să ne scape, Athos, și numai din vina ta.

— Răspund eu de ea — îi făgădui Athos.

Atîta încredere avea d'Artagnan în cuvîntul prietenului, încît își plecă fruntea și intră în han fără să răspundă nici un cuvînt. Porthos și Aramis se uitau unul la altul, neputînd înțelege pe ce se bizuia Athos. Lordul de Winter credea că

muşchetarul vorbea astfel pentru a mai amorţi durerea lui d'Artagnan.

— Şi acum, domnilor — vorbi Athos, după ce se încredinţă că în han se găseau cinci camere libere — să ne ducem fiecare în camera noastră ; d'Artagnan are nevoie să rămînă singur, ca să plîngă şi să doarmă. Fiţi pe pace, lăsaţi toate în grija mea.

— Mi se pare totuşi — spuse lordul de Winter — că dacă trebuiesc luate unele măsuri împotriva contesei, atunci asta mă priveşte pe mine : este cumnata mea.

— Iar în ceea ce mă priveşte — adăugă Athos — este soţia mea.

D'Artagnan surîse, căci pricepu că Athos îşi ţintea fără greş răzbunarea, de vreme ce dezvăluia o asemenea taină ; Porthos şi Aramis se priviră îndelung, cu faţa ca de ceară ; lordul de Winter îşi zise că Athos nu era în toate minţile.

— Duceţi-vă deci fiecare în camera dumneavoastră — urmă Athos — şi lăsaţi-mă să fac aşa cum cred eu de cuviinţă. În calitatea mea de soţ, toate astea mă privesc. Te rog însă, d'Artagnan, dacă n-ai pierdut fiţuica ce-a zburat din pălăria bărbatului acela, şi pe care e scris numele satului... dă-mi-o încoa' !

— Da, da — îşi aminti d'Artagnan — înţeleg acum, numele acela scris de mîna ei...

— Vezi bine ! răspunse Athos. Tot e un Dumnezeu în ceruri !

Capitolul XXXIV

OMUL CU PELERINA ROŞIE

O durere cruntă luă locul deznădejdii lui Athos, limpezindu-i parcă şi mai mult mintea, atît de clarvăzătoare. Prins în vadul unui singur gînd, al făgăduielii făcute şi al răspunderii luate, se retrase cel din urmă în camera sa. Îl rugă pe hangiu să-i dea o hartă a ţinutului, se aplecă pe deasupra, cercetă li-

niile însemnate şi, dîndu-şi seama că patru drumuri diferite duceau de la Béthune la Armentières, porunci să-i cheme pe cei patru valeţi.

Planchet, Grimaud, Mousqueton şi Bazin se şi înfăţişară, pentru a primi poruncile limpezi, hotărîte şi tăioase ale lui Athos. Trebuiau să plece a doua zi dimineaţă, în zori, şi să se ducă la Armentières, fiecare pe alt drum. Planchet, cel mai isteţ dintre toţi patru, trebuia să urmeze drumul pe care se îndepărtase trăsura asupra căreia cei patru prieteni trăseseră focurile de armă, trăsură însoţită, după cum îşi amintesc cititorii, de-un slujitor al lui Rochefort.

Athos îi punea în mişcare întîi pe valeţi, deoarece descoperise la fiecare din ei, de cînd erau în slujba lui şi a prietenilor, felurite şi preţioase însuşiri. Apoi, nişte valeţi care pun tot soiul de întrebări trecătorilor dau mai puţin de bănuit decît stăpînii lor şi se bucură de mai multă bunăvoinţă din partea celor întrebaţi. În sfîrşit, Milady îi cunoştea pe stăpîni, dar nu-i ştia pe valeţi; dimpotrivă, valeţii o cunoşteau bine pe Milady.

Toţi patru trebuiau să se întîlnească după aceea într-un anume loc, a doua zi la unsprezece; dacă ar fi descoperit unde se ascundea Milady, trei din ei trebuiau să rămînă de strajă, iar cel de-al patrulea urma să se întoarcă la Béthune, ca să-i dea de veste lui Athos şi să slujească de călăuză celor patru prieteni.

Odată aceste hotărîri luate, cei patru valeţi se retraseră şi ei la rîndul lor. Atunci Athos se ridică de pe scaun, îşi încinse spada, se înfăşură în pelerină şi ieşi din han: era aproape zece. Se ştie că, la zece seara, în provincie străzile sînt puţin umblate. Cu toate astea, Athos căuta vădit pe cineva căruia să-i poată pune o întrebare. Întîlnind în cele din urmă un trecător întîrziat, se apropie de el şi-i spuse cîteva cuvinte. Deşi se dăduse îngrozit îndărăt, trecătorul răspunse totuşi la întrebarea muşchetarului, arătîndu-i drumul cu mîna. Athos vru să-i dea o jumătate de pistol, ca să-l însoţească, dar omul îşi văzu de drum.

Athos se înfundă în strada ce-i fusese arătată de departe, dar, ajuns la o răspîntie, se opri iarăşi, vădit încurcat. Cum însă putea mai uşor întîlni pe cineva la o răspîntie decît în altă parte, rămase locului. Într-adevăr, peste cîteva clipe văzu

trecînd un paznic de noapte. Athos îi puse aceeași întrebare pe care o pusese și celui dintîi trecător ; paznicul se arătă la fel de îngrozit și, neprimind la rîndul lui să-l însoțească, îi arătă lui Athos, cu mîna, drumul pe care trebuia să-l urmeze.

Tot înaintînd spre partea arătată, Athos ajunse într-o mahala de la un capăt al orașului, opus celui pe unde intrase împreună cu prietenii lui. Neliniștit și încurcat, se opri și acolo, pentru a treia oară. Din fericire, un cerșetor, care tocmai trecea, se apropie de Athos, ca să-i ceară de pomană. Athos îi arătă un taler, spunîndu-i să-l însoțească pînă unde se duce. Cerșetorul șovăi o clipă, dar, la văzul banului de argint lucind în întuneric, se hotărî totuși să primească și o porni înaintea mușchetarului. Ajuns la capătul unei străzi, îi arătă de departe o căsuță singuratică, pustie parcă, și tristă. În vreme ce Athos se îndrepta într-acolo, cerșetorul, care-și primise plata, o luase la sănătoasa, repede, cît îl duceau picioarele.

Athos făcu înconjurul casei, ca să dea de ușa ce se pierdea în mijlocul vopselei roșiatice de pe ziduri ; nici o lumină nu străbătea prin crăpăturile obloanelor, nici un zgomot nu trăda că înăuntru ar fi locuit cineva. Căsuța era tristă și tăcută ca un mormînt.

De trei ori ciocăni Athos în ușă, fără ca cineva să-i răspundă. La a treia lovitură, auzi înăuntru pași ce se apropiau ; în sfîrșit, ușa se întredeschise și în prag se ivi un bărbat înalt, cu chipul palid, cu părul și barba neagră. Amîndoi schimbară în șoaptă cîteva cuvinte, apoi bărbatul cel înalt îi făcu semn mușchetarului că poate să intre. Athos se grăbi să primească și ușa se închise în urma lui.

Omul în a cărui căutare Athos pornise atît de departe, și pe care-l găsise cu atîta greutate, îl duse în laboratorul său, unde lega tocmai cu sîrmă oasele unui schelet, care se bălăbăneau, ciocnindu-se între ele ; rînduise trupul întreg, afară doar de cap, care se mai afla încă pe o masă.

Tot ce se vedea împrejur arăta că locuitorul casei se îndeletnicea cu științele naturii ; erau acolo borcane pline cu șerpi, așezate după specii, șopîrle uscate, cu străluciri de smarald șlefuit, înrămate în rame mari de lemn negru ; în sfîrșit, mănunchiuri de buruieni sălbatice, înmiresmate și, de bună seamă, înzestrate cu însușiri necunoscute muritorilor de rînd, atîrnau în ungherele tavanului. Încolo, nici familie, nici servitori ; bărbatul cel înalt locuia singur în toată casa.

Athos aruncă o privire rece și nepăsătoare asupra tuturor lucrurilor din încăpere și, poftit de gazdă, se așeză lîngă el. Îi lămuri după aceea pentru ce venise la el și ce îi cerea, dar n-apucă să-și isprăvească vorba, și necunoscutul, care rămăsese în picioare în fața mușchetarului, se dădu înapoi îngrozit, nevrînd să primească. Athos scoase atunci din buzunar un petic de hîrtie pe care erau scrise doar două rînduri, însoțite de o semnătură și de o pecete, și i le arătă celui care îi respinsese cererea prea în pripă. Bărbatul cel înalt n-apucă bine să citească cele două rînduri, să se uite la semnătură și la pecete, că se și înclină în semn că nu mai are nimic de zis și că e gata să se supună. Era, de altminteri, tot ce dorea Athos; se ridică, salută, ieși, o luă iarăși pe drumul pe care venise, se întoarse la han și se închise în camera lui.

Dis-de-dimineață, d'Artagnan se duse la el în odaie, ca să-l întrebe ce trebuie să facă.

— Să aștepți — îi răspunse Athos.

Peste cîteva minute, stareța mînăstirii trimise vorbă mușchetarilor că înmormîntarea va avea loc la amiază. În privința otrăvitoarei, nu aveau însă nici un fel de știre; atît doar, că fugise, fără îndoială, prin grădină, căci se descoperise pe nisip urma pașilor ei și se găsise poarta încuiată: cheia porții dispăruse.

La ora hotărîtă, lordul de Winter și cei patru prieteni se duseră la mînăstire; clopotele sunau în înaltul cerului; capela era deschisă; zăbrelele stranei erau închise. În mijlocul stranei odihnea trupul moartei, în veșmintele ei de soră. De fiecare parte a stranei și îndărătul zăbrelelor ce dădea spre mînăstire se aflau toate călugărițele carmelite, ascultînd de acolo prohodul și îmbinîndu-și cîntecul cu al preoților, fără a-i vedea pe mireni și fără a fi văzute de ei.

La ușa capelei, d'Artagnan simți că puterile îl părăsesc iarăși; se întoarse să-l caute din ochi pe Athos, dar Athos se făcuse nevăzut.

Credincios misiunii sale răzbunătoare, Athos ceruse să se ducă în grădină; acolo, urmărind pe nisip pașii ușori ai femeii care, pretutindeni pe unde trecuse, lăsase o dîră de sînge, ajunse pînă la poarta din fund; puse să i-o deschidă și se înfundă în pădure. Și toate bănuielile lui se dovediră adevărate: drumul pe care se îndepărtase trăsura făcea ocolul pădurii. Athos o luă cîtva timp pe drumul acela, cu ochii ațintiți pe

pămînt ; uşoare urme de sînge, fie de la o rană a celui care însoţea trăsura ca ştafetă, fie de la vreunul din cai, se iveau din loc în loc. După vreo trei sferturi de leghe, la cincizeci de metri de satul Festubert, se desluşea o pată mai mare de sînge ; acolo, pămîntul era bătătorit de cai ; între pădure şi locul cu pricina, cu puţin îndărătul pămîntului bătătorit, se vedea aceeaşi urmă de paşi mici ca şi în grădină ; fără îndoială, trăsura se oprise acolo. În locul acela, Milady ieşise din pădure şi se urcase în trăsură.

Mulţumit de descoperirea care-i întărea bănuielile, Athos se întoarse la han şi-l găsi pe Planchet, care-l aştepta nerăbdător.

Totul se petrecuse aşa cum prevăzuse Athos. Planchet urmase drumul pe care o luase trăsura, văzuse, ca şi Athos, petele de sînge şi descoperise, tot ca Athos, locul unde se opriseră caii ; dar el mersese şi mai departe cu cercetările, astfel încît, la un pahar de vin, într-o cîrciumă din satul Festubert, aflase, fără să fi avut nevoie să mai întrebe, că în ajun, pe la opt şi jumătate seara, un bărbat rănit, însoţitor al unei doamne care călătorea într-o trăsură cu cai de poştă, trebuise să se oprească, neputînd merge mai departe. Întîmplarea fusese pusă pe seama unor hoţi care opriseră trăsura în pădure. Omul rămăsese în sat, iar femeia, după ce schimbase caii, îşi văzuse de drum.

Luînd-o pe urmele vizitiului care mînase, Planchet izbutise să-l dibuie. O dusese pe călătoare pînă la Fromelles, iar de la Fromelles, aceasta plecase spre Armentières. Planchet taie drumul de-a curmezişul şi la şapte dimineaţa era în Armentières. Acolo nu se afla decît un singur han, al Poştei. Planchet pătrunse înăuntru în chip de valet doritor să găsească slujbă. După zece minute de vorbă cu slugile hanului, află că o femeie singură sosise la unsprezece noaptea, luase o cameră şi, chemîndu-l pe hangiu, îi spusese că avea de gînd să rămînă cîtva timp prin împrejurimi.

Planchet nici nu dorea să afle mai mult. Alergă la locul întîlnirii, îi găsi pe cei trei valeţi, sosiţi acolo la ceasul hotărît, îi puse de pază la toate ieşirile hanului şi dădu fuga să-l găsească pe Athos ; acesta sfîrşea tocmai de primit lămuririle lui Planchet, cînd prietenii săi intrară cu toţii în odaie. Toate chipurile erau întunecate şi crunte, pînă şi chipul blînd al lui Aramis.

— Şi acum ce să facem ? întrebă d'Artagnan.

— Să aşteptaţi — răspunse Athos.

Fiecare se duse în camera lui.

La ora opt seara, Athos porunci să se pună şeile pe cai şi trimise veste lordului de Winter şi prietenilor să se pregătească de drum. Într-o clipă, toţi cinci fură gata. Fiecare îşi controlă armele şi le încărcă. Athos coborî cel din urmă şi-l găsi pe d'Artagnan călare, părînd nerăbdător.

— Un dram de răbdare — spuse Athos — mai lipseşte cineva.

Cei patru călăreţi priviră miraţi împrejur, întrebîndu-se zadarnic, în sinea lor, cine era acel cineva care ar fi putut să le lipsească.

În clipa aceea, Planchet aduse calul lui Athos şi muşchetarul sări zvelt în şa.

— Aşteptaţi-mă — le spuse el — mă întorc numaidecît.

Şi o porni în goană. După un sfert de oră se întoarse într-adevăr, însoţit de un bărbat mascat, înfăşurat într-o pelerină roşie.

Lordul de Winter şi cei trei muşchetari se priviră întrebător. Nici unul din ei n-ar fi putut da celuilalt vreo lămurire, căci nimeni nu ştia ce era cu bărbatul acela. Îşi ziseră totuşi că aşa trebuia să fie, de vreme ce aşa hotărîse Athos.

La ora nouă, micul alai de călăreţi, în frunte cu Planchet, o porni pe drumul pe care-l urmase trăsura. Ce jalnic alai! Şase bărbaţi călări alergau în tăcere, fiecare adîncit în gîndurile lui şi toţi şase posomorîţi ca deznădejdea şi întunecaţi ca ispăşirea.

Capitolul XXXV

JUDECATA

Era o noapte neagră şi vijelioasă; nori grei se rostogoleau pe cer, întunecînd sclipirea stelelor; luna răsărea tocmai către miezul nopţii. Cînd şi cînd, la lumina unui fulger care scăpăra în zare, se vedea drumul desfăşurîndu-se alb şi pustiu; apoi, cum se stingea fulgerul, bezna cobora peste tot înconjurul.

Athos îl striga mereu pe d'Artagnan, care călărea în fruntea celorlalți, și îl silea să-și ia locul, de unde, după cîteva clipe, o pornea iarăși ; căci d'Artagnan n-avea decît un singur gînd : înainte, să meargă mereu înainte...

Străbătură în tăcere satul Festubert, unde se oprise slujitorul rănit ; o luară apoi de-a lungul pădurii Richebourg ; ajungînd la Herlier, Planchet, care-i călăuzea pe călăreți, coti la stînga.

În mai multe rînduri, lordul de Winter, Porthos și Aramis încercaseră să-i vorbească omului cu pelerină roșie, dar la fiecare întrebare el se înclinase fără să răspundă. Pricepînd atunci că nu din senin dorea necunoscutul să păstreze tăcerea, călăreții încetară să-i mai pună întrebări. De altminteri, furtuna se înteța, fulgerele săgetau văzduhul unul după altul, se auzea bubuitul tunetului, iar vîntul, ștafetă a vijeliei, șuiera prin penele și pletele călăreților.

Începură atunci a goni. Ceva mai departe de Fromelles, izbucni furtuna ; își puseră pelerinele ; mai rămîneau de străbătut trei leghe ; străbătură și cele trei leghe, sub ropotele ploii năprasnice.

D'Artagnan își scosese pălăria și nu-și pusese nici pelerina ; îi plăcea să simtă apa șiroindu-i pe fruntea înfierbîntată și pe trupu-i cutremurat de fiori.

Călăreții trecuseră dincolo de Goskal și se apropiau de stația de poștă, cînd un om, adăpostit sub un copac, se desprinse de trunchiul cu care părea contopit în întuneric și, înaintînd pînă în mijlocul drumului, își puse degetul pe buze. Athos îl recunoscu pe Grimaud.

— Ce e — strigă d'Artagnan — a plecat din Armentières ?

Grimaud dădu din cap în semn de încuviințare. D'Artagnan scrîșni din dinți.

— Tăcere, d'Artagnan — spuse Athos. Am luat totul asupra mea, așa că lăsați-mă să-l întreb eu pe Grimaud. Unde e acum ? întrebă Athos.

Grimaud întinse brațul înspre albia rîului Lys.

— Departe de aici ? întrebă Athos.

Grimaud ridică în fața stăpînului său arătătorul îndoit.

— Singură ? mai întrebă Athos.

Grimaud făcu semn că da.

— Domnilor — lămuri Athos — e singură, la o jumătate de leghe de aici, în direcția rîului.

— Bine — răspunse d'Artagnan — du-ne la dînsa, Grimaud.

Şi Grimaud o luă peste cîmp, în chip de călăuză.

După vreo cinci sute de paşi, ajungînd la un pîrîu, îl trecură prin vad. La lumina unui fulger, zăriră satul Enguinghem.

— Acolo e, Grimaud ? întrebă Athos.

Grimaud clătină din cap în semn că nu era acolo.

— Tăcere, atunci ! porunci Athos.

Şi călăreţii îşi urmară drumul.

Alt fulger străluci pe boltă ; Grimaud întinse braţele şi, în scăpărarea albăstrie a şarpelui de foc, zăriră deodată o căsuţă singuratică pe malul rîului, ca la o sută de paşi de un pod plutitor. Avea şi o fereastră luminată.

— Am ajuns — spuse Athos.

În aceeaşi clipă, un om culcat într-un şanţ se ridică în picioare : era Mousqueton ; el arătă cu degetul fereastra luminată.

— E acolo — zise el.

— Dar Bazin ? întrebă Athos.

— Eu păzeam fereastra şi el uşa.

— Bine — spuse Athos — sînteţi cu toţii slujitori credincioşi.

Aruncînd frîul în mîinile lui Grimaud, Athos sări de pe cal şi înaintă spre fereastră după ce făcu semn celorlalţi să se îndrepte spre uşă.

Căsuţa era împresurată de un gard viu, înalt de două-trei picioare. Athos trecu peste gard, ajunse pînă la fereastra care nu avea obloane, dar ale cărei jumătăţi de perdele erau bine trase. Se căţără pe brîul de piatră al ferestrei, ca să poată privi pe deasupra perdelelor. La lumina unei lămpi văzu o femeie înfăşurată într-o mantilă de culoare mohorîtă, şezînd pe un scăunel la gura unui foc aproape stins ; îşi ţinea coatele rezemate de o masă prăpădită şi-şi sprijinea capul în mîinile-i albe ca fildeşul. Nu i se putea deosebi faţa, dar un surîs înfiorător pluti pe buzele lui Athos. Ar fi fost greu să se înşele : era chiar aceea pe care o căuta.

Tocmai atunci, unul din cai necheză ; Milady îşi ridică ochii, văzu lipit de geam chipul palid al muşchetarului şi scoase un ţipăt.

Înţelegînd că fusese recunoscut, Athos împinse fereastra cu genunchiul şi pumnul ; cerceveaua se desprinse, geamurile

se sparseră. Asemenea unei stihii a răzbunării, Athos răsări în odaie.

Milady alergă la uşă şi o deschise ; mai galben la faţă şi mai ameninţător încă decît Athos, d'Artagnan stătea în prag. Milady dădu atunci îndărăt, cu un ţipăt lung. Crezînd că ar mai avea pe unde fugi şi de teamă să nu-i scape, d'Artagnan scoase un pistol din cingătoare, dar Athos îl opri cu o mişcare a mîinii.

— Pune arma la loc, d'Artagnan — îi spuse el. Femeia asta trebuie să fie judecată, nu ucisă. Încă puţină răbdare şi vei fi mulţumit. Intraţi, domnilor !

D'Artagnan se supuse, căci Athos avea glasul solemn şi ţinuta neînduplecată a unui judecător trimis de însuşi Dumnezeu. După d'Artagnan intrară în odaie Porthos, Aramis, lordul de Winter şi bărbatul cu pelerina roşie. Cei patru valeţi păzeau uşa şi fereastra.

Milady căzuse pe un scaun, cu mîinile întinse, ca şi cum ar fi vrut să alunge acea groaznică vedenie ; zărindu-şi cumnatul, dădu un strigăt de fiară.

— Ce căutaţi aici ? întrebă ea.

— Noi o căutăm — glăsui Athos — pe Charlotte Backson, care s-a numit mai întîi contesă de La Fère, apoi lady de Winter, baroană de Sheffield.

— Eu sînt, eu sînt ! bîigui ea, îngheţată de spaimă. Ce vreţi de la mine ?

— Vrem să te judecăm pentru crimele săvîrşite — urmă Athos. Vei fi liberă să te aperi şi să te dezvinovăţeşti, dacă poţi. Domnule d'Artagnan, dumneata ai cel dintîi cuvîntul.

D'Artagnan înaintă.

— În faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor — începu el — învinuiesc pe această femeie de a o fi otrăvit pe Constance Bonacieux, moartă ieri-seară.

Se întoarse spre Porthos şi Aramis.

— Adeverim şi noi — adăugară dintr-un singur imbold cei doi muşchetari.

D'Artagnan urmă :

— În faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, învinuiesc pe această femeie că a vrut să mă otrăvească şi pe mine, cu un vin pe care mi l-a trimis de la Villeroi, împreună cu o scrisoare mincinoasă, ca şi cînd băutura mi-ar fi fost trimisă de

către prietenii mei ; Dumnezeu m-a scăpat, dar un om, pe nume Brisemont, a murit în locul meu.

— Adeverim — vorbiră într-un glas Porthos și Aramis.

— În fața lui Dumnezeu și a oamenilor, învinuiesc pe această femeie că m-a îndemnat să-l ucid pe contele de Wardes, și deoarece nu este nimeni aici care să adeverească atare învinuire, o adeveresc eu însumi. Am zis.

Și d'Artagnan trecu de partea cealaltă a odăii, alături de Porthos și de Aramis.

— E rîndul dumitale, milord — spuse Athos.

Lordul înaintă și el cîțiva pași.

— În fața lui Dumnezeu și a oamenilor, învinuiesc pe această femeie de a fi pus să-l ucidă pe ducele de Buckingham.

— Ducele de Buckingham ucis ? strigară, deodată, toți cei de față.

— Da — întări lordul — a fost ucis ! În urma înștiințării pe care mi-ați trimis-o, pusesem să fie arestată această femeie și o dădusem în paza unui slujitor credincios. Ea l-a ademenit însă, i-a pus pumnalul în mînă și l-a îndemnat să-l omoare pe duce ; în clipa aceasta poate că Felton plătește cu viața crima acestei fiare.

La auzul acestor fărădelegi, necunoscute încă de ei, judecătorii se cutremurară.

— Și asta nu e tot — urmă lordul de Winter. Fratele meu, care te lăsase moștenitoare, a murit în trei ceasuri, de o boală ciudată, care lasă plăgi vinete pe tot trupul. Surioară, spune, cum a murit soțul dumitale ?

— Ce grozăvie ! se înfiorară Porthos și Aramis.

— Ucigașă a lui Buckingham, ucigașă a lui Felton, ucigașă a fratelui meu, cer dreptate împotriva dumitale și mărturisesc sus și tare că, dacă nu mi se face dreptate, atunci o să i-o fac eu singur.

Și lordul de Winter se duse de se așeză lîngă d'Artagnan, făcînd loc acuzatorului următor.

Milady își lăsă capul în mîini, încercînd să-și adune mințile — simțea că înnebunește.

— La rîndul meu — glăsui Athos, tremurînd ca leul în fața unui șarpe — o învinuiesc și eu pe această femeie. M-am însurat cu ea cînd era tînără de tot, m-am însurat împotriva voinței familiei mele ; i-am dat avutul meu, i-am dat numele

meu și într-o zi am văzut că femeia asta era înfierată : fusese însemnată cu floarea de crin pe umărul stîng.

— Nu, nu ! se împotrivi Milady, ridicîndu-se în picioare. Desfid să găsiți tribunalul care va rosti împotriva mea sentința asta netrebnică ! Desfid să-l găsiți pe cel care a executat-o !

— Tăcere ! vorbi un glas. De data asta eu sînt cel care trebuie să răspundă.

Și omul cu pelerină roșie se apropie, la rîndul lui.

— Cine-i omul ăsta ? Cine e ? strigă Milady, înăbușindu-se de groază, în vreme ce șuvițele părului despletit i se ridicau pe creștet, însufletite parcă deodată.

Toate privirile se îndreptară asupra omului, căci nici unul, afară de Athos, nu-l cunoștea. Și chiar Athos îl privea la fel de uimit ca și ceilalți, căci nu știa în ce chip putea fi și el amestecat în drama cumplită ce se desfășura acolo.

După ce se apropie de Milady cu un pas rar și impunător, astfel încît doar masa să-l mai despartă de ea, necunoscutul își scoase masca. Milady privi îndelung, din ce în ce mai îngrozită, chipul acela palid, cu părul și favoriții negri, a cărui singură căutătură era o nepăsare de gheață ; apoi se ridică de pe scaun și, dînd îndărăt pînă la perete, strigă ca scoasă din minți :

— Nu ! Nu ! Nu ! E o arătare a iadului, nu-i el ! Ajutor ! Ajutor! striga din răsputeri, întorcîndu-se cu fața la perete și vrînd parcă să-și croiască drum cu mîinile.

— Dar cine ești dumneata ? întrebară toți cei de față

— Să vă spună ea — răspunse omul cu pelerina roșie. Vedeți că m-a recunoscut.

— Călăul din Lille ! Călăul din Lille ! strigă Milady, nebună de spaimă și sprijinindu-se cu mîinile de perete, ca să nu cadă.

Se dădură cu toții în lături ; omul cu pelerina roșie rămase singur în mijlocul încăperii.

— Îndurare ! Îndurare ! Iertare ! strigă ticăloasa, căzînd în genunchi.

Necunoscutul așteptă să se facă liniște.

— V-am spus că m-a recunoscut ! urmă el. Da, sînt călăul orașului Lille, și iată povestea mea.

Ochii tuturor erau ațintiți asupra acestui om, ale cărui cuvinte le așteptau atît de tulburați.

— Această tînără femeie a fost odinioară o fragedă copilă, la fel de frumoasă cum e şi azi. Era călugăriţă în mînăstirea Benedictinelor din Templemar. Un preot tînăr, suflet curat şi credincios, slujea în biserica mînăstirii ; ea şi-a pus în gînd să-l ademenească şi a izbutit — ar fi putut ademeni şi pe un mucenic.

Jurămîntul amîndurora era sfînt, pe toată viaţa ; legătura lor nu putea ţine multă vreme, fără să-i nenorocească pe amîndoi. Ea l-a îndemnat atunci să părăsească ţinutul ; dar pentru a părăsi ţinutul, pentru a fugi împreună şi pentru a putea ajunge în altă parte a Franţei, unde să trăiască liniştiţi şi neştiuţi de nimeni, aveau nevoie de bani. Nici unul, nici celălalt n-aveau însă bani. Preotul a furat sfintele odoare şi le-a vîndut, dar tocmai cînd se pregăteau să fugă au fost arestaţi amîndoi.

Peste opt zile, ea l-a ademenit pe fiul temnicerului şi a fugit din închisoare. Tînărul preot a fost condamnat la zece ani temniţă grea şi la înfierare. Pe vremea aceea eram călăul oraşului Lille, aşa precum v-a spus. Am fost silit să-l înfierez pe vinovat, şi vinovatul, domnilor, era fratele meu. Am jurat atunci că femeia asta, care îl nenorocise şi care era mai mult decît părtaşa lui, fiindcă ea îl împinsese să săvîrşească nelegiuirea, va suferi măcar o parte din pedeapsa lui. Am bănuit unde se ascundea, am urmărit-o, am dat de ea, am legat-o cobză şi am înfierat-o cu stigmatul cu care-l înfierasem şi pe fratele meu.

A doua zi după întoarcerea mea la Lille, fratele meu a fugit şi el din închisoare ; m-au învinuit de complicitate şi m-au osîndit să ispăşesc pedeapsa în locul lui pînă în ziua cînd el se va fi predat de bună voie. Bietul frate-meu nu ştia nimic de hotărîrea aceasta ; el s-a dus după ea, şi amîndoi au fugit la Berry, unde i s-a încredinţat o mică parohie. Femeia trecea drept sora lui.

Seniorul pămînturilor pe care se afla biserica unde slujea fratele meu a văzut-o pe aşa-zisa soră a preotului şi s-a îndrăgostit de ea : s-a îndrăgostit atît de tare, încît a cerut-o în căsătorie. Ea l-a părăsit atunci pe cel pe care-l nenorocise, ca să-l urmeze pe cel pe care avea să-l nenorocească, şi astfel a ajuns contesa de La Fère...

Toate privirile se întoarseră spre Athos, al cărui adevărat nume fusese rostit şi care făcu semn cu capul că era aşa precum grăise călăul.

— ...Atunci — urmă acesta — nebun de durere, deznădăjduit şi hotărît să se lepede de o viaţă căreia femeia asta îi răpise totul — şi onoare şi fericire — sărmanul meu frate s-a întors la Lille; aflînd că fusesem osîndit în locul lui, s-a predat, şi în aceeaşi seară s-a şi spînzurat de ferestruica celulei. De altminteri, trebuie să recunosc, cei care mă osîndiseră s-au ţinut de cuvînt: îndată ce s-au încredinţat cine era sinucigaşul, m-au şi lăsat slobod.

Iată crima de care o învinuiesc, iată pentru ce a fost înfierată!

— Domnule d'Artagnan — întrebă Athos — ce osîndă ceri împotriva acestei femei?

— Osînda cu moartea! răspunse d'Artagnan.

— Milord de Winter — urmă Athos — ce osîndă ceri împotriva acestei femei?

— Osînda cu moartea! răspunse lordul de Winter.

— Domnilor Porthos şi Aramis — mai întrebă Athos — dumneavoastră, care sînteţi judecătorii acestei femei, ce pedeapsă rostiţi împotriva ei?

— Pedeapsa cu moartea — răspunseră cu glas înăbuşit cei doi muşchetari.

Milady scoase un răcnet groaznic şi înaintă cîţiva paşi spre cei de faţă, tîrîndu-se în genunchi.

— Charlotte Backson, contesă de La Fère, Milady de Winter — rosti el — crimele dumitale au obosit pe oamenii de pe pămînt şi pe Dumnezeu din ceruri; dacă ştii vreo rugăciune, spune-o, căci eşti osîndită la moarte şi vei muri.

La auzul acestor cuvinte, care nu-i mai lăsau nici o nădejde, Milady se ridică în picioare şi vru să vorbească, dar nu mai avea putere; simţi cum o mînă vîrtoasă şi necruţătoare o înşfacă de păr şi o tîrăşte, neînduplecată, ca şi soarta ce nu-şi cruţă omul; nici nu încercă să se împotrivească şi ieşi din cocioabă.

Lordul de Winter, d'Artagnan, Athos, Porthos şi Aramis ieşiră în urma ei. Valeţii îşi urmară stăpînii, şi odăiţa rămase goală, cu fereastra ei spartă, cu uşa deschisă şi lampa fumegînd trist pe masă.

Capitolul XXXVI

OSÎNDA

Se apropia miezul nopţii ; o felie de lună, însingurată sub ultima biciuire a furtunii, se înălţa pe bolta cerului, îndărătul orăşelului Armentières, care-şi profila în firava-i lumină albăstrie conturul mohorît al caselor şi scheletul înaltei clopotniţe îndantelate. În faţă, rîul Lys îşi rostogolea apele, asemenea unui şuvoi de cositor topit, în vreme ce, pe celălalt mal, masivul negru al copacilor se proiecta pe un cer întunecos, năpădit de nori groşi, arămii, ce păreau că revarsă un soi de amurg în toiul nopţii. La stînga, se ridicau dărîmăturile unei mori vechi şi părăsite, cu aripile ţepene, de unde pornea la răstimpuri egale ţipătul ascuţit şi monoton al unei bufniţe. Pe cîmpie, de o parte şi de alta a drumului urmat de jalnicul alai, arbori scunzi şi îndesaţi se iveau ici-colo, ca nişte pitici hîzi care pîndeau pe brînci trecătorii, la ora aceea înfiorată. Cînd şi cînd, un fulger cît cerul aprindea zarea întreagă, şerpuia deasupra masivului negru al copacilor şi, asemenea unui iatagan înspăimîntător, tăia bolta şi apele în două. Nici o adiere nu străbătea prin năduful văzduhului. O tăcere de moarte strivea tot înconjurul ; pămîntul era umed şi clisos din pricina ploii căzute, pe cînd buruienile înviorate îşi răspîndeau şi mai vîrtos mireasma.

Doi valeţi o duceau pe Milady, ţinînd-o fiecare de cîte un braţ ; călăul mergea în urma lor, iar lordul de Winter, d'Artagnan, Athos, Porthos şi Aramis păşeau îndărătul călăului. Planchet şi Bazin încheiau alaiul.

Cei doi valeţi o duceau pe Milady înspre rîu. Gura ei era mută, dar ochii vorbeau cu negrăita lor putere, cerînd îndurare fiecăruia pe rînd. Cum mergea la cîţiva paşi înaintea celorlalţi, ea le şopti valeţilor :

— Cîte o mie de pistoli pentru fiecare din voi, dacă mă ajutaţi să fug ; dar dacă mă daţi pe mîna stăpînilor voştri, se află aici, în preajmă, oameni care au să mă răzbune şi care au să vă facă să plătiţi scump moartea mea.

Grimaud şovăia. Mousqueton tremura din toate mădularele.

Athos, care o auzise vorbind, se apropie repede; la fel și lordul de Winter.

— Îndepărtați pe acești valeți — stărui el — le-a spus ceva și nu ne mai putem încrede în ei.

Planchet și Bazin, chemați în pripă, îi înlocuiră pe Grimaud și Mousqueton.

Ajunși la marginea apei, călăul se apropie de Milady și-i legă picioarele și mîinile. Curmînd deodată tăcerea, ea se porni să răcnească:

— Sînteți niște mișei, sînteți niște ucigași de rînd! V-ați strîns zece bărbați, ca să omorîți o femeie! Luați seama: dacă nu-mi sare nimeni în ajutor, tot se va găsi cine să mă răzbune!

— Nu ești femeie — răspunse nepăsător Athos — nu faci parte din neamul omenesc, ești un demon scăpat din iad și pe care o să-l trimitem îndărăt.

— Luați seama, domnilor, bărbaților neprihăniți! strigă Milady. Cel care se va atinge de un singur fir de păr din capul meu va fi, la rîndul lui, un ucigaș!

— Călăul poate să ucidă fără să fie ucigaș, doamnă — grăi omul cu pelerina roșie, lovindu-și cu mîna sabia. Călăul este judecătorul de pe urmă, atît și nimic mai mult: *Nachrichter*, cum spun vecinii noștri germani.

Și cum, în vreme ce rostea aceste cuvinte, călăul o lega, Milady scoase două sau trei răcnete sălbatice, care, luîndu-și zborul în noapte, se pierdură deznădăjduit și straniu în adîncurile pădurii.

— Dar dacă sînt vinovată, dacă am făcut cu adevărat crimele de care mă învinuiți — urlă Milady — duceți-mă atunci în fața unui tribunal! Voi nu sînteți judecători, ca să mă puteți osîndi!

— Am vrut să te trimit la Tyburn — spuse lordul de Winter. De ce n-ai primit?

— Pentru că nu vreau să mor! strigă Milady, zbătîndu-se. Pentru că sînt prea tînără ca să mor!

— Femeia pe care ai otrăvit-o la Béthune era mai tînără ca dumneata și totuși a murit — răspunse d'Artagnan.

— Voi intra într-o mînăstire, mă voi călugări.

— Ai mai fost într-o mînăstire — grăi călăul — și ai fugit de acolo ca să-mi nenorocești fratele.

Milady urla înnebunită; se prăbuși în genunchi. Călăul o ridică de subsuori, vrînd s-o tîrască spre luntre.

— Dumnezeule ! strigă ea. Doamne Dumnezeule ! Ai de gînd să mă îneci ?

Strigătele acestea aveau în ele ceva atît de sfîşietor, încît d'Artagnan, care se arătase la început cel mai îndîrjit în urmărirea ei, se aşeză pe un buştean şi, plecîndu-şi capul, îşi astupă urechile cu palmele ; dar degeaba, că tot o mai auzea amenințînd şi răcnind. Cum era cel mai tînăr dintre toţi de-acolo, lui d'Artagnan i se făcu milă.

— Nu, nu pot să văd spectacolul ăsta groaznic ! Nu pot primi femeia asta să moară astfel !

Auzindu-i cuvintele, Milady simţi în suflet o licărire de nădejde.

— D'Artagnan ! D'Artagnan ! strigă ea. Adu-ţi aminte că te-am iubit !

Tînărul se ridică şi făcu un pas spre ea. Dar Athos se ridică şi el şi, trăgîndu-şi spada din teacă, îi tăie drumul.

— Dacă mai faci un singur pas, d'Artagnan — îi spuse el — încrucişăm spadele.

D'Artagnan căzu în genunchi şi începu să se roage.

— Călău — urmă Athos — haide, fă-ţi datoria !

— Bucuros, monseniore — răspunse călăul — căci pe cît e de adevărat că sînt bun catolic, pe atît de încredinţat sînt că nu păcătuiesc făcîndu-mi meseria faţă de această femeie.

— E bine atunci.

Athos făcu un pas înspre Milady.

— Te iert — spuse el — pentru tot răul pe care mi l-ai făcut ; te iert pentru viitorul meu năruit, pentru cinstea mea pierdută, pentru dragostea mea pîngărită şi pentru orice izbăvire moartă în mine, din pricina deznădejdii în care m-ai aruncat. Mori în pace !

Lordul Winter înaintă la rîndul lui.

— Te iert — spuse el — că l-ai otrăvit pe fratele meu, că ai ucis pe înălţimea sa ducele Buckingham ; te iert că l-ai ucis pe sărmanul Felton, te iert că ai încercat să mă ucizi pe mine. Mori în pace !

— Iar eu — urmă d'Artagnan — te rog să mă ierţi, doamnă, că, printr-o înşelătorie nevrednică de un gentilom, ţi-am stîrnit mînia şi, în schimb, te iert pentru moartea sărmanei mele prietene şi pentru crudele dumitale răzbunări încercate asupra mea. Te iert şi te plîng. Mori în pace !

— *I am lost* [1] — murmură în englezește Milady — *I must die* [2].

Se ridică atunci singură de jos și aruncă jur împrejur una din acele priviri limpezi, care păreau că țîșnesc dintr-un ochi de flăcări. Nu văzu nimic. Ascultă, dar nu auzi nimic. N-avea în jurul ei decît dușmani.

— Unde voi muri ? întrebă ea.

— Pe malul celălalt — răspunse călăul.

O urcă în luntre și, în clipa cînd se pregătea să se urce și el, Athos îi dădu o sumă de bani.

— Ține, e plata execuției ; să se vadă bine că fapta noastră e faptă de judecători.

— Bine — răspunse călăul. Să știe acum, la rîndul ei, această femeie că eu nu-mi îndeplinesc meseria, ci-mi fac doar datoria.

Și zvîrli banii în rîu.

Luntrea se îndepărtă apoi către malul stîng al rîului Lys, ducînd pe vinovată și pe călău ; toți ceilalți rămaseră pe malul drept, unde căzuseră în genunchi.

În umbra norului ușor ce tocmai trecea peste ape, luntrea luneca încet-încet de-a lungul funiei podului plutitor. Nu-și conteni lunecarea decît în pragul celuilalt țărm ; cele două făpturi se profilau în negru pe zarea roșiatică.

În vreme ce trecuse rîul, Milady izbutise să-și desfacă funia care îi lega picioarele ; ajungînd la mal, sări iute din luntre și o luă la fugă. Pămîntul era încă clisos ; sus, pe muchia dîmbului, osîndita alunecă și se prăbuși în genunchi. Deodată, un gînd răscolitor de superstiții îi izbi mintea : înțelese, în sfîrșit, că cerul îi era potrivnic și rămase încremenită locului, așa cum se găsea, cu capul plecat și mîinile împreunate.

Cei de pe celălalt mal îl văzură atunci pe călău ridicînd încet amîndouă brațele, în vreme ce o rază de lună se răsfrîngea pe tăișul lat al săbiei ; apoi cele două brațe căzură deodată din înalt ; se auzi șuieratul fierului și strigătul osîndirei, apoi un trunchi retezat se prăvăli sub lovitură... Călăul își scoase atunci pelerina roșie, o întinse pe jos, puse pe ea trupul, pe urmă capul alături de trup, îi înnodă cele patru capete, o luă pe umăr și se urcă în luntre. Ajuns în mijlocul rîului Lys, opri luntrea și, ridicînd povara deasupra valurilor, strigă cu glas tare :

---

[1] Sînt pierdută (s-a terminat cu mine).

[2] Trebuie să mor.

— Lăsați să treacă dreptatea lui Dumnezeu !

Zvîrli apoi leșul în adîncul adîncului, și apele se închiseră pe deasupra.

Peste trei zile, cei patru mușchetari se întorceau la Paris ; nu lipsiseră mai mult decît li se dăduse voie și chiar în seara aceea se duseră, ca de obicei, să-l vadă pe domnul de Tréville.

— Ia spuneți-mi, domnilor — îi întrebă inimosul căpitan — ați petrecut bine în plimbarea dumneavoastră ?

— Cum nu se poate mai bine ! răspunse Athos în numele lui și al celorlalți prieteni.

ÎNCHEIERE

În ziua a şasea a lunii următoare, potrivit făgăduielii făcute cardinalului de a părăsi Parisul şi de a se întoarce în La Rochelle, regele plecă din capitală, uluit încă de vestea proaspăt răspîndită că Buckingham fusese ucis.

Deşi înştiinţată din vreme că viaţa omului care-i fusese atît de drag era în primejdie, cînd i se aduse ştirea morţii lui Buckingham, regina nu vru să-i dea crezare. Avu chiar nesocotinţa să strige :

— Nu e adevărat, abia mi-a scris !

A doua zi însă trebui totuşi să dea crezare năprasnicei veşti. La Porte, care, ca şi toţi ceilalţi, nu putuse părăsi Anglia din cauza poruncii regelui Carol I, sosi aducînd cu sine darul mortuar, cel de pe urmă dar pe care Buckingham îl făcea reginei.

Regele se bucurase din toată inima ; nu-şi dădu măcar osteneala să-şi ascundă bucuria, ba chiar o lăsă voit să izbucnească în faţa reginei. Ca toate firile slabe, Ludovic al XIII-lea era lipsit de mărinimie.

Curînd însă, regele se întunecă, sănătatea-i slăbi ; fruntea lui nu era dintre cele care să rămînă senine vreme îndelungată ; simţea că, întorcîndu-se în tabără, va îndura iarăşi robia cardinalului, şi totuşi se întorcea. Cardinalul i se înfăţişa aidoma şarpelui cu putere de vrajă, el fiind pasărea ce zboară din ramură în ramură, fără a găsi scăpare.

Astfel fiind, întoarcerea în La Rochelle era negreşit de tristă. Mai ales cei patru prieteni ai noştri stîrneau uimirea camarazilor ; călătoreau strînşi laolaltă, unul lîngă altul, cu privirea posomorîtă şi capul plecat. Doar Athos îşi mai înălţa cînd şi cînd fruntea lui largă ; un fulger îi lumina ochii, un surîs amar îi înflorea pe buze, apoi, la fel ca şi prietenii, se lăsa iar în voia gîndurilor.

Cum ajungeau într-un oraş, după ce-l însoţeau pe rege cu tot alaiul pînă la cartierul regal, cei patru prieteni se duceau fie la ei acasă, fie într-o cîrciumă lăturalnică, unde nici nu jucau, nici nu beau ; vorbeau doar pe şoptite, cu ochii în patru, ca să vadă dacă nu-i ascultă cineva.

Într-o zi, pe cînd regele făcuse un popas în căutarea de coţofane şi pe cînd cei patru prieteni, în loc să urmărească vînătoarea, intraseră ca de obicei într-o cîrciumă din marginea drumului, un călăreţ, ce venea în goana calului din La Rochelle, se opri în uşa cîrciumii, ca să bea un pahar de vin ; aruncîndu-şi totodată privirea înăuntrul încăperii, străinul îi zări pe cei patru muşchetari, care stăteau la o masă.

— Hei, domnul d'Artagnan ! strigă el. Dumneata eşti, nu-i aşa ?

D'Artagnan îşi ridică capul şi dădu un chiot de bucurie. Bărbatul cu pricina, pe care-l numea umbra lui, era necunoscutul din Meung, din strada Groparilor şi din Arras.

D'Artagnan trase spada şi se repezi la uşă. De data asta, în loc să fugă, necunoscutul sări jos de pe cal şi înaintă spre d'Artagnan.

— Ah, domnule — îi spuse tînărul — în sfîrşit, am dat de dumneata ; ştiu că n-o să mai îmi scapi !

— Dar nici n-aveam de gînd, domnule, fiindcă de data asta veneam chiar în căutarea dumitale ; în numele regelui, te arestez ! Va trebui să-mi predai spada, domnule, şi aceasta fără împotrivire ; îţi pun în vedere că altfel ai plăti cu capul.

— Cine eşti dumneata, mă rog ? întrebă d'Artagnan, coborîndu-şi spada, dar nepredînd-o încă.

— Sînt cavalerul de Rochefort — răspunse necunoscutul — aghiotantul domnului cardinal de Richelieu, şi am primit poruncă să te aduc în faţa eminenţei sale.

— Domnule cavaler — rosti Athos, înaintînd — şi noi tot la eminenţa sa ne întoarcem ; vă rog să aveţi încredere în cuvîntul domnului d'Artagnan că se va duce de-a dreptul spre La Rochelle.

— Trebuie să-l predau ostaşilor de strajă, care-l vor însoţi în tabără.

— Îi vom sluji noi drept strajă, domnule, pe cuvîntul nostru de gentilomi, dar tot pe cuvîntul nostru de gentilomi — adăugă Athos, încruntînd din sprîncene — domnul d'Artagnan nu se va despărţi de noi.

Cavalerul de Rochefort aruncă o privire în spatele lui şi văzu că Porthos şi Aramis se aşezaseră între el şi uşă ; pricepu că se afla în mîinile celor patru muşchetari.

— Domnilor — răspunse el — dacă domnul d'Artagnan vrea să-mi predea spada şi să adauge cuvîntul lui de cinste la cuvîntul dumneavoastră, mă voi mulţumi cu făgăduiala ce mi-aţi făcut că-l veţi însoţi pe domnul d'Artagnan pînă la cartierul eminenţei sale.

— Aveţi cuvîntul meu, domnule — răspunse d'Artagnan — poftiţi spada mea.

— Cu atît mai bine — adăugă Rochefort — mai ales că trebuie să-mi urmez călătoria.

— Dacă vă duceţi după Milady — grăi netulburat Athos — e degeaba, căci n-o s-o mai găsiţi.

— Dar ce s-a întîmplat cu ea ? întrebă repede Rochefort.

— Întoarceţi-vă în tabără şi o să aflaţi.

Rochefort rămase o clipă gînditor, apoi, cum nu se aflau decît cale de o zi de Surgères, unde cardinalul trebuia să iasă în întîmpinarea regelui, hotărî să urmeze sfatul lui Athos şi să se întoarcă o dată cu ei. De altminteri, această întoarcere îi folosea la ceva : putea să-şi supraveghere chiar el prizonierul.

O porniră iarăşi la drum.

A doua zi, la trei după-amiază, ajunseră la Surgères. Cardinalul îl aştepta acolo pe Ludovic al XIII-lea. Marele dregător şi regele se salutară cu tot soiul de alintături, felicitîndu-se de fericita întîmplare ce scăpa Franţa de duşmanul înverşunat care stîrnea Europa împotriva ei. După aceea, cardinalul, căruia Rochefort îi adusese la cunoştinţă arestarea lui d'Artagnan, fiind nerăbdător să-l vadă, se despărţi de rege, poftindu-l să vină a doua zi să se bucure de lucrările digului de curînd sfîrşit.

Pe seară, cînd se întorcea la cartierul său de la Podul de Piatră, cardinalul găsi, stînd în picioare în faţa casei unde locuia, pe d'Artagnan fără spadă şi pe cei trei muşchetari înarmaţi. De data asta, simţindu-se tare, eminenţa sa le aruncă tuturor o privire aspră şi-i făcu lui d'Artagnan semn cu ochiul şi cu mîna ca să-l urmeze. D'Artagnan se supuse.

— Te aşteptăm aici, d'Artagnan — vorbi Athos cu glas tare, astfel încît Richelieu să-l audă.

Eminenţa sa încruntă din sprîncene, se opri o clipă, apoi îşi urmă drumul fără să spună nici un cuvînt.

D'Artagnan intră după cardinal, iar după d'Artagnan, uşa se închise, străjuită.

Eminenţa sa trecu în încăperea ce-i slujea drept cameră de lucru şi-i făcu semn lui Rochefort să-l cheme pe tînărul muşchetar. După ce îndeplini porunca, Rochefort se depărtă.

D'Artagnan rămase singur cu cardinalul; era a doua sa întrevedere cu Richelieu şi, după mărturisirile de mai tîrziu, în clipa aceea fusese încredinţat că va fi şi ultima.

Richelieu stătea în picioare, rezemat de cămin; între el şi d'Artagnan era o masă.

— Domnule — începu cardinalul — ai fost arestat din porunca mea.

— Mi s-a spus, monseniore.

— Şi ştii pentru ce?

— Nu, monseniore, căci singurul lucru pentru care aş putea fi arestat eminenţa voastră nu-l ştie încă.

Richelieu îşi pironi privirea asupra tînărului.

— Adică ce înseamnă asta?

— Dacă eminenţa voastră vrea să-mi destăinuiască mai întîi crimele de care sînt învinuit, îi voi spune pe urmă faptele pe care le-am săvîrşit.

— Eşti învinuit de crime care au făcut să cadă capete mai de seamă decît al dumitale, domnule! răspunse cardinalul.

— Care crime, monseniore? întrebă d'Artagnan, cu o liniştе care-l uimi pînă şi pe cardinal.

— Eşti învinuit de legături în scris cu duşmanii regatului, eşti învinuit de a fi smuls taine ale statului, eşti învinuit de a fi încercat să zădărniceşti planurile generalului dumitale.

— Şi cine mă învinuieşte de toate astea, monseniore? urmă d'Artagnan, care bănuia că învinuirile veneau de la Milady. O femeie înfierată de justiţia ţării noastre, o femeie care s-a măritat cu un bărbat în Franţa şi cu altul în Anglia, o femeie care şi-a otrăvit cel de al doilea soţ şi care a încercat să mă otrăvească şi pe mine?

— Ce tot îndrugi acolo, domnule — îi tăie vorba cardinalul, mirat — de care femeie vorbeşti aşa?

— De Milady de Winter — răspunse d'Artagnan — da, de Milady de Winter, ale cărei crime fără îndoială că eminenţa voastră nu le cunoştea atunci cînd i-a făcut cinstea să-i dăruiască încrederea sa.

— Domnule — vorbi cardinalul — dacă Milady de Winter a săvîrșit crimele pe care le amintești, ea va fi pedepsită.

— A și fost, monseniore.

— Și cine a pedepsit-o ?

— Noi.

— E în închisoare ?

— E moartă.

— Moartă ! murmură cardinalul, care nu-și putea crede urechilor. Moartă ! Am auzit oare bine ce-ai spus ?

— De trei ori a încercat să mă ucidă și am iertat-o, dar a ucis femeia pe care o iubeam. Atunci, prietenii mei și cu mine am prins-o, am judecat-o și am osîndit-o.

D'Artagnan îi povesti otrăvirea doamnei Bonacieux în mînăstirea Carmelitelor din Béthune, judecata din căsuța singuratică și osînda pe malul rîului Lys.

Un fior trecu prin tot trupul cardinalului, care nu era totuși omul să se înfioare prea lesne. Apoi deodată, ca sub înrîurirea unui gînd tainic, chipul, pînă atunci întunecat, al cardinalului se lumină încet-încet, aidoma cerului care, pe nesimțite, își recapătă seninul.

— Așadar — rosti cardinalul cu un glas a cărui blîndețe nu se potrivea cu asprimea cuvintelor — v-ați făcut singuri judecători, fără să vă gîndiți că cei care nu sînt împuterniciți să pedepsească și care pedepsesc sînt doar niște ucigași !

— Monseniore, vă jur că n-am avut de gînd nici o clipă să-mi apăr capul în fața domniei voastre. Voi suferi pedeapsa pe care eminența voastră va binevoi să mi-o dea. Nu țin atît de mult la viață, ca să mă tem de moarte.

— Da, știu, domnule, ești un om inimos — rosti cardinalul cu o voce aproape prietenoasă. Pot să-ți spun de pe acum că vei fi judecat și chiar osîndit.

— Un altul ar putea răspunde eminenței voastre că-și are iertarea în buzunar ; eu însă mă voi mulțumi să vă spun : porunciți, monseniore, sînt gata !

— Iertarea dumitale ? întrebă Richelieu, mirat.

— Da, monseniore.

— Și de cine semnată ? De rege ?

Cardinalul rosti aceste cuvinte cu un ciudat glas disprețuitor.

— Nu, de eminența voastră.

— De mine ? Ești nebun, domnule ?

— Excelența voastră își va recunoaște, fără îndoială, scrisul.

Și d'Artagnan înmînă cardinalului prețioasa hîrtie pe care Athos i-o smulsese fostei sale soții și pe care i-o dăduse lui d'Artagnan, cu gînd să-l ocrotească. Eminența ea luă hîrtia și citi încet, apăsînd pe fiecare silabă :

Din porunca mea și pentru binele statului a făcut purtătorul acesteia ceea ce a făcut.

Richelieu

5 decembrie 1627

După ce citi rîndurile scrise, cardinalul se adînci într-un noian de gînduri, dar nu-i înapoie lui d'Artagnan hîrtia.

„Stă să chibzuiască la soiul de osîndă cu care să mă trimită pe cea lume — își zise în sinea lui d'Artagnan. Pe legea mea, o să vadă el cum știe să moară un gentilom !" La gîndul că va muri voinicește, tînărul mușchetar se simțea în toane minunate.

Richelieu rămăsese pe gînduri, sucind și răsucind mereu hîrtia în mîini. Ridică în sfîrșit fruntea, își ațintì privirea-i de vultur pe chipul sincer, deschis și isteț din fața lui, citi pe obrazul brăzdat de lacrimi tot amarul îndurat în ultima lună și cugetă pentru a treia sau a patra oară la viitorul ce-l aștepta pe acel copil de douăzeci și unu de ani și la foloasele ce le-ar fi putut trage un bun stăpîn din vlaga, din cutezanța și din deșteptăciunea lui. Pe de altă parte, nu o dată fusese înspăimîntat de fărădelegile, de puterea și de geniul drăcesc al acelei femei. Simțea un fel de tainică ușurare că scăpase pentru totdeauna de o părtașă deosebit de primejdioasă. Rupse încetișor hîrtia pe care d'Artagnan i-o dăduse îndărăt cu atîta mărinimie.

„Sînt pierdut — își zise în sinea lui d'Artagnan. Și se înclină adînc în fața cardinalului, ca unul care spune : „Doamne, facă-se voia ta !"

Cardinalul se apropie de masă și, fără să se așeze, scrise cîteva rînduri pe un pergament din care două treimi erau împlinite dinainte ; apoi își puse sigiliul.

„E osînda mea — își mai zise d'Artagnan. Mă scutește de plictiseala Bastiliei și de încetinelile unei judecăți. Destul de frumos din partea lui."

— Poftim, domnule — îi spuse cardinalul tînărului — ţi-am luat un act pe care nu era scris nici un nume şi-ţi dau altul în schimb. Numele lipseşte de pe această foaie de numire şi-l vei pune chiar dumneata.

D'Artagnan luă şovăitor hîrtia şi-şi aruncă privirea pe deasupra slovelor — era o numire în postul de locotenent al muşchetarilor. D'Artagnan căzu la picioarele cardinalului.

— Monseniore, îmi voi da viaţa pentru dumneavoastră! Faceţi de azi înainte ce vreţi cu ea. Dar bunăvoinţa cu care mă cinstiţi nu mi se cuvine mie; am trei prieteni mult mai de seamă şi mai vrednici decît mine...

— Eşti un băiat cumsecade, d'Artagnan — îi curmă vorba cardinalul, încîntat că-i îngenunchease firea răzvrătită şi bătîndu-l prieteneşte pe umăr. Fă ce-ţi place cu hîrtia asta, dar nu uita că, deşi numele e lăsat în alb, eu dumitale ţi-am dat-o.

— N-o voi uita niciodată — răspunse d'Artagnan. Eminenţa voastră să nu se-ndoiască o clipă.

Cardinalul se întoarse şi chemă cu glas tare:

— Rochefort!

Cavalerul, care, de bună seamă, se găsea îndărătul uşii, intră numaidecît.

— Rochefort — îi spuse cardinalul — iată-l aici pe domnul d'Artagnan; eu îl primesc printre prietenii mei. Aşadar, îmbrăţişaţi-vă şi fiţi cuminţi, dacă vreţi să vă păstraţi capul pe umeri.

Rochefort şi d'Artagnan se sărutară din vîrful buzelor, dar cardinalul era acolo şi-i privea cu ochiul lui cercetător.

Ieşiră amîndoi din cameră în acelaşi timp.

— O să ne mai întîlnim noi, nu-i aşa, domnule?

— Cînd veţi dori — răspunse d'Artagnan.

— N-o să ne scape prilejul — stărui Rochefort.

— Cum? întrebă Richelieu, deschizînd uşa.

Cei doi bărbaţi îşi zîmbiră, îşi strînseră mîna şi salutară pe eminenţa sa.

— Începusem să ne pierdem răbdarea — îl întîmpină Athos.

— Aici sînt, prieteni! le răspunse d'Artagnan. Şi nu numai liber, dar mă bucur şi de mare bunăvoinţă.

— Ai să ne povesteşti şi nouă?

— Chiar astă-seară.

Într-adevăr, în aceeași seară, d'Artagnan trecu pe la Athos, care tocmai își golea sticla cu vin de Spania — îndeletnicire îndeplinită cu sfințenie la fiecare sfîrșit de ziuă. Îi povesti cele întîmplate între cardinal și el și, scoțînd din buzunar hîrtia de numire, îi spuse :

— Poftim, scumpul meu Athos, e ceva ce ți se cuvine pe deplin dumitale.

Athos zîmbi cu surîsul lui blînd și catifelat.

— Prietene — răspunse el — pentru Athos e prea mult, pentru contele de La Fère e prea puțin. Păstrează-ți numirea, e a dumitale ; Dumnezeule, că scump ai mai plătit-o !

D'Artagnan ieși de la Athos și intră în cameră la Porthos. Îl găsi îmbrăcat într-o haină de-o rară frumusețe, toată brodată cu mîndre izvoade ; se privea într-o oglindă.

— Ah ! Ah ! făcu Porthos. Dumneata erai, dragă prietene ! Cum găsești că-mi șed straiele astea ?

— De minune — răspunse d'Artagnan — dar cu vin să-ți propun altă haină, care o să te prindă și mai bine.

— Care ? întrebă Porthos.

— Aceea de locotenent de mușchetari.

D'Artagnan îi povesti lui Porthos întrevederea cu cardinalul și, scoțînd foaia din buzunar, îi spuse :

— Iată, dragul meu, scrie-ți numele aici și vezi să-mi fii o bună căpetenie.

Spre marea mirare a lui d'Artagnan, după ce-și aruncă privirea pe numire, Porthos i-o dădu îndărăt.

— Da — spuse el — într-adevăr, m-ar măguli mult, dar nu m-aș putea bucura prea îndelung de această bunăvoință. În vreme ce noi eram la Béthune, soțul ducesei mele a murit ; așa că, dragul meu, sipetul cu aur al răposatului întinzîndu-mi brațele, mă însor cu văduva. Uite, îmi încercam tocmai hainele de nuntă ; păstrează-ți locotenența, dragul meu, păstreaz-o.

Și dădu hîrtia îndărăt lui d'Artagnan.

Tînărul intră la Aramis. Îl găsi îngenuncheat pe un scaun de rugăciune, cu fruntea lipită de micul ceaslov deschis înaintea lui. Îi povesti și lui întrevederea cu cardinalul și, scoțînd pentru a treia oară hîrtia din buzunar, îi spuse :

— Dumneata, prietenul nostru, lumina noastră, ocrotitorul nostru nevăzut, primește această numire ; și se cuvine mai mult ca oricui pentru înțelepciunea dumitale și pentru sfaturile ce au avut întotdeauna urmări atît de fericite.

— Din păcate, dragul meu prieten — răspunse Aramis — ultimele noastre isprăvi m-au scîrbit cu desăvîrşire de viaţă şi de spadă. De data asta, hotărîrea mea e de neînlăturat : după asediu intru în rîndul Lazariştilor. Păstrează numirea pentru dumneata, d'Artagnan : eşti făcut pentru slujba de ostaş. O să fii un căpitan şi inimos, şi năzdrăvan.

Cu ochii umezi de recunoştinţă şi strălucitori de bucurie, d'Artagnan se întoarse la Athos, pe care-l găsi tot la masă, privindu-şi în zare, la lumina lămpii, ultimul pahar de Malaga.

— N-au vrut nici ei să primească — îi spune d'Artagnan.

— Pentru că nimănui nu i se cuvine numirea asta mai mult ca dumitale.

Luă o pană, scrise pe foaie numele lui d'Artagnan şi i-o dădu îndărăt.

— Atunci n-o să mai am de azi înainte prieteni — şopti tînărul. Vai mie ! Nimic altceva decît amintiri amarnice !

Şi îşi lăsă capul în mîini, în vreme ce două lacrimi îi lunecau de-a lungul obrajilor.

— Eşti încă tînăr, d'Artagnan — îi răspunse Athos — toate amarnicele dumitale amintiri au destulă vreme să se schimbe în duioase şi dulci amintiri.

EPILOG

Lipsit de ajutorul flotei engleze şi al diviziei făgăduite de Buckingham, oraşul La Rochelle s-a predat după un asediu de un an. Actul de capitulare a fost iscălit în ziua de douăzeci şi opt octombrie a anului 1628.

Regele s-a întors la Paris la douăzeci şi trei decembrie al aceluiaşi an. I s-a făcut o primire triumfală, de parcă ar fi învins un vrăjmaş, nu pe francezi. A intrat în oraş prin cartierul Saint-Jacques, sub arcuri de verdeaţă.

D'Artagnan şi-a luat în primire postul de locotenent. Porthos şi-a părăsit slujba şi s-a însurat, în anul următor, cu doamna Coquenard : sipetul, atît de mult jinduit, oblojea opt sute de mii de livre.

Mousqueton a primit în dar o livrea minunată şi şi-a văzut cu ochii visul lui de o viaţă întreagă : să stea la spatele unei caleşti aurite.

După o călătorie în Lorena, Aramis s-a făcut deodată nevăzut şi a încetat să mai scrie prietenilor. S-a aflat mai tîrziu, prin doamna de Chevreuse, care a destăinuit la vreo doi-trei iubiţi de-ai ei, că Aramis îmbrăcase haina monahală într-o mînăstire din Nancy.

Bazin s-a aciuat frate într-o mînăstire.

Athos a rămas muşchetar sub ordinele lui d'Artagnan, pînă în anul 1633, cînd, în urma unei călătorii în Touraine, a părăsit şi el slujba, sub cuvînt că-i rămăsese o mică moştenire în Roussillon.

Grimaud l-a urmat pe Athos.

D'Artagnan s-a bătut de trei ori în duel cu Rochefort şi de trei ori l-a rănit.

— Te pomeneşti că la a patra întîlnire te omor — i-a spus, întinzîndu-i mîna, ca să-l ajute să se ridice.

— Socot că e mai bine și pentru dumneata și pentru mine să ne lăsăm păgubași — i-a răspuns rănitul. La naiba ! Îți sînt mai prieten decît crezi, căci dacă aș fi strecurat un singur cuvînt cardinalului, aș fi putut de la prima întîlnire să-ți pun capul în primejdie.

S-au sărutat, dar de data asta nesiliți de nimeni și fără nici un gînd ascuns.

Lui Planchet, Rochefort i-a dat gradul de sergent în corpul ostașilor gărzii.

Domnul Bonacieux trăia liniștit, fără să aibă habar și nici să-i pese de soarta nevesti-si. Într-o zi a avut nesocotința să-i scrie cardinalului, pentru a-i aminti de el ; cardinalul i-a trimis răspuns că va îngriji să nu-i mai lipsească nimic în viitor. Într-adevăr, a doua zi, plecînd de la el de acasă la șapte seara, pentru a se duce la Luvru, domnul Bonacieux nu s-a mai întors în strada Groparilor ; după părerea celor care păreau a ști mai multe decît toți ceilalți, domnul Bonacieux era hrănit și găzduit în vreun castel regesc, pe socoteala mărinimoasei eminențe.

CUPRINS

Capitolul I
ENGLEZI ŞI FRANCEZI 5
Capitolul II
UN PRÎNZ LA UN AVOCAT 12
Capitolul III
CAMERISTA ŞI STĂPÎNA 21
Capitolul IV
UNDE SE VORBEŞTE DESPRE ECHIPAMENTUL LUI ARAMIS ŞI AL LUI PORTHOS 30
Capitolul V
NOAPTEA, TOATE PISICILE SÎNT NEGRE 38
Capitolul VI
VIS DE RĂZBUNARE 45
Capitolul VII
TAINA FRUMOASEI MILADY 52
Capitolul VIII
CUM ŞI-A GĂSIT ATHOS ECHIPAMENTUL FĂRĂ A MIŞCA UN DEGET 59
Capitolul IX
ARĂTAREA 68
Capitolul X
O VEDENIE ÎNSPĂIMÎNTĂTOARE 76
Capitolul XI
ASEDIUL ORAŞULUI LA ROCHELLE 84
Capitolul XII
VINUL DE ANJOU 95
Capitolul XIII
HANUL „LA PORUMBARUL ROŞU" 102
Capitolul XIV
DESPRE FOLOSUL BURLANELOR DE LA SOBE . . 110

Capitolul XV
ÎNTRE SOŢI 118
Capitolul XVI
BASTIONUL SAINT-GERVAIS 123
Capitolul XVII
SFATUL MUŞCHETARILOR 130
Capitolul XVIII
CHESTIUNI FAMILIALE 146
Capitolul XIX
FATALITATE 160
Capitolul XX
FRATELE ŞI SORA STAU DE VORBĂ 167
Capitolul XXI
OFIŢER ! 174
Capitolul XXII
ÎNTÎIA ZI DE ÎNCHISOARE 184
Capitolul XXIII
A DOUA ZI DE ÎNCHISOARE 191
Capitolul XXIV
A TREIA ZI DE ÎNCHISOARE 198
Capitolul XXV
A PATRA ZI DE ÎNCHISOARE 206
Capitolul XXVI
A CINCEA ZI DE ÎNCHISOARE 214
Capitolul XXVII
CA ÎN TRAGEDIILE CLASICE... 227
Capitolul XXVIII
EVADAREA 234
Capitolul XXIX
CE SE PETRECEA LA PORTSMOUTH ÎN ZIUA DE 23 AUGUST 1628 241
Capitolul XXX
ÎN FRANŢA 251
Capitolul XXXI
MÎNĂSTIREA CARMELITELOR DIN BÉTHUNE . . . 256
Capitolul XXXII
DOI DEMONI FELURIŢI 269
Capitolul XXXIII
PICĂTURA DE APĂ 274
Capitolul XXXIV
OMUL CU PELERINA ROŞIE 287

Capitolul XXXV
JUDECATA 292
Capitolul XXXVI
OSÎNDA 300
ÎNCHEIERE 305
EPILOG 314

Redactor : NATALIA PETRUT
Tehnoredactor : CONSTANȚA VULCĂNESCU

Dat la cules 17.03.1969. Bun de tipar 26.05.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 8274. Tiraj 130 140 legate 1/2. Hîrtie Tipar inalt A de 63 g/m². 540×840/16. Coli editoriale 19,25. Coli de tipar 20. A. 1160. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31

Tiparul executat sub comanda nr. 90 239, la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Vol. I-II
Lei 27